

Foto: Kalle Paalits

TURU-
UURINGUTE
AS

Tartu ja tartlased

2023

Teemad

TEOSTAJAD

METOODIKA

TULEMUSED

- Tartlaste üldiseloomustus
  - Sotsiaalne staatus (küsimus 82, 46)
  - Leibkonna koosseis (küsimus 80, 44)
  - Majanduslik toimetulek (küsimused 83, 84, 45, 43)
- Elukoha identiteet (küsimused 11-14, 38, 39)
- Eluase
  - Tüüp, vanus (küsimused 1-3)
  - Haldamine (küsimus 10)
  - Kütte- ja muud süsteemid (küsimus 4)
  - Remontimine (küsimused 7-9)
  - Rahulolu eluaseme tingimustega (küsimus 6)
- Elukoha vahetused
  - Elukoha vahetus (küsimused 33-36)
  - Elukoha vahetuskavatsused (küsimused 40-42)
  - Elukoha eelistused (küsimus 37)
- Rahulolu elukoha lähiümbrusega (küsimus 15)
  - Hooned
  - Haljasalad
  - Teed
  - Liikumine
- Turvalisus (küsimused 19-21)
  - Sotsiaalsed probleemid (küsimused 16-17)
  - Vägivald (küsimus 19)
  - Rahulolu (küsimus 21.32, 73.6)
  - Muutuse tajumine (küsimus 20)
- Teenused
  - Rahulolu teenuste kättesaadavusega (küsimus 18)
  - Rahulolu teenustega (küsimus 21)
    - Lapsed ja vaba aja veetmine
    - Sotsiaalteenused
  - Kultuurisündmused (küsimused 22-25)
    - Seltsi- ja kogukonnategevus (küsimus 32)
  - Tervisesport (küsimused 26-30)
  - Internet (küsimused 60-62)
- Liikumine
  - Peamine sihtkoht, liikumisviis ja ajakulu (47-51)
  - Tartu liinibussid
    - Kasutamine, ajakulu, sõitude arv (küsimused 52-55)
    - Rahulolu liinibussidega (küsimus 56)
    - Probleemid ja mitte-kasutamise põhjused (küsimused 57, 59)
    - Teabekanalid (küsimus 58)
- Linna areng
  - Rahulolu Tartu linna võimalustega (küsimused 73)
  - Arengusuunad (küsimus 63, 72)
  - Positiivseim ja negatiivseim sündmus (küsimused 70-71)
- Linnavalituse töö
  - Teabekanalid (küsimused 65-66)
  - Teadlikkus ja rahulolu planeerimistegevustest (67, 68)
  - Rahulolu linnavalitsuse tööga (küsimused 64)
  - Ettepanekud (küsimus 85)

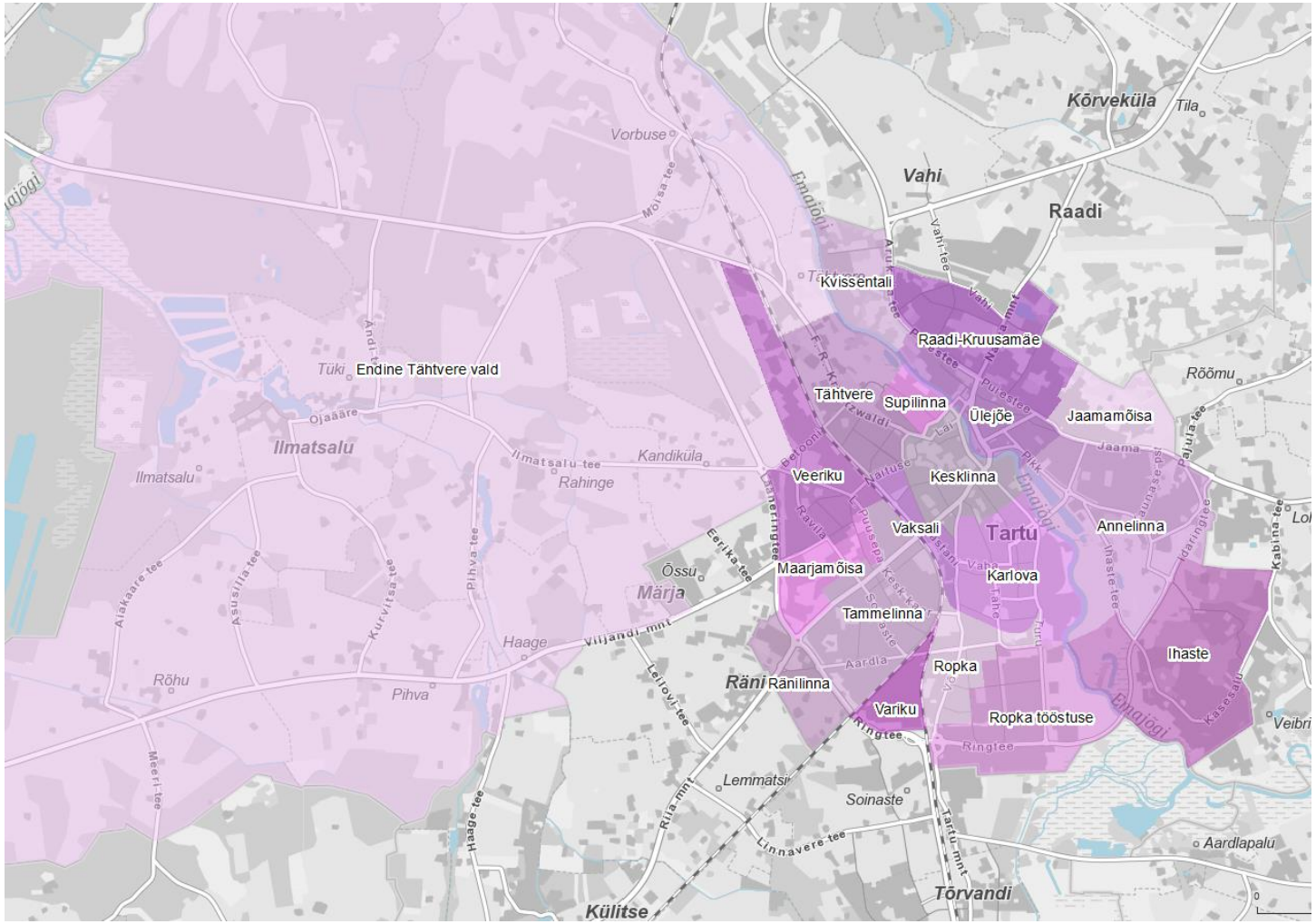
KOKKUVÕTE

LISAD

Teostajad

- Tartu Linnavalitsuse kontaktisik:
  Alina Nurmist, 533 25 890,
  alina.nurmist@tartu.ee

- Turu-uuringute AS poolsed teostajad:
  - Uuringu juhtimine, ankeet, valimi planeerimine, andmete analüüs, graafilised tööd, aruanne:
    Liis Grünberg, 585 29 707,
    liis@turu-uuringute.ee
  - Ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus:
    Even-Marten Korberg
  - Valimi haldamine küsitluse jooksul:
    Kristel Merusk
  - Andmete kaalumine:
    Reijo Pohl
  - Toimetamine: Hella Kaldaru

Metoodika

Metoodika ja teostajad

- Üldkogum: 74 280 vähemalt 15-aastased Tartu registreeritud elanikud (Rahvastikuregistri andmetel 12.2022 seisuga)
- Planeeritud ja tegelik valim: 1200 ja 1200
- Valimi moodustamine: proportsionaalne Tartu elanikkonnale soo, vanuse, rahvuse, hariduse ning linnaosa lõikes. Proportsionaalne ka Tartu linnaosade sees soo ja vanuse lõikes.
- Linnaosade lõikes seati eesmärgiks küsitleda igas linnaosas, kus elanike osakaal üle 5%, vähemalt 100 vastajat, väiksemates linnaosades vähemalt 50 vastajat, selleks rakendati kvoote. Hiljem tulemused kaaluti vastavusse tegelike proportsioonidega (Slaid 5-6).
- Osasid linnaosasid käsitletakse nende väiksuse tõttu naaberlinnaosaga koos (endine Tähtvere vald, Maarjamõisa, Kvissentali ja Ropka tööstuse).
- Valimiviga: ±2,8%, s.o ±2 080 elanikku (väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem). Tulemuste vaatlemisel vastab 1% ~ 12 vastajale, mis on üldkogumile laiendades ~ 740 inimest.
- Meetod: veebiküsitlus
- Kutse vastamiseks saadeti e-mailile koos personaalse sisenemiskoodiga. Vastajatele saadeti kuni 2 meeldetuletust vastamiseks.
- Küsitlusaeg: 02.01. – 24.01. 2023
- Küsitluse (mediaan) pikkus: 32 minutit
- Ankeet: vastata oli võimalik nii eesti kui vene keeles
- Tulemuste võrdlus: andmete olemasolul on tulemusi võrreldud 2018. ja 2013. aasta tulemustega.
- Aruande joonistel ja tabelites esitatud andmed on ümardatud (esitatud pole komakohtadega arve), mistõttu ei pruugi vastuste osakaalude liitmisel saadav summa alati tulemuseks anda täpselt 100%.
- Aruandele lisas on andmetabelid Excelis, mille „comment“ sisaldab tulemuste üldistus üldkogumile koos veapiiridega. Sinine värv neis tähistab keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgemat ja punane värv madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

TURU-UURINGUTE AS

Metoodika

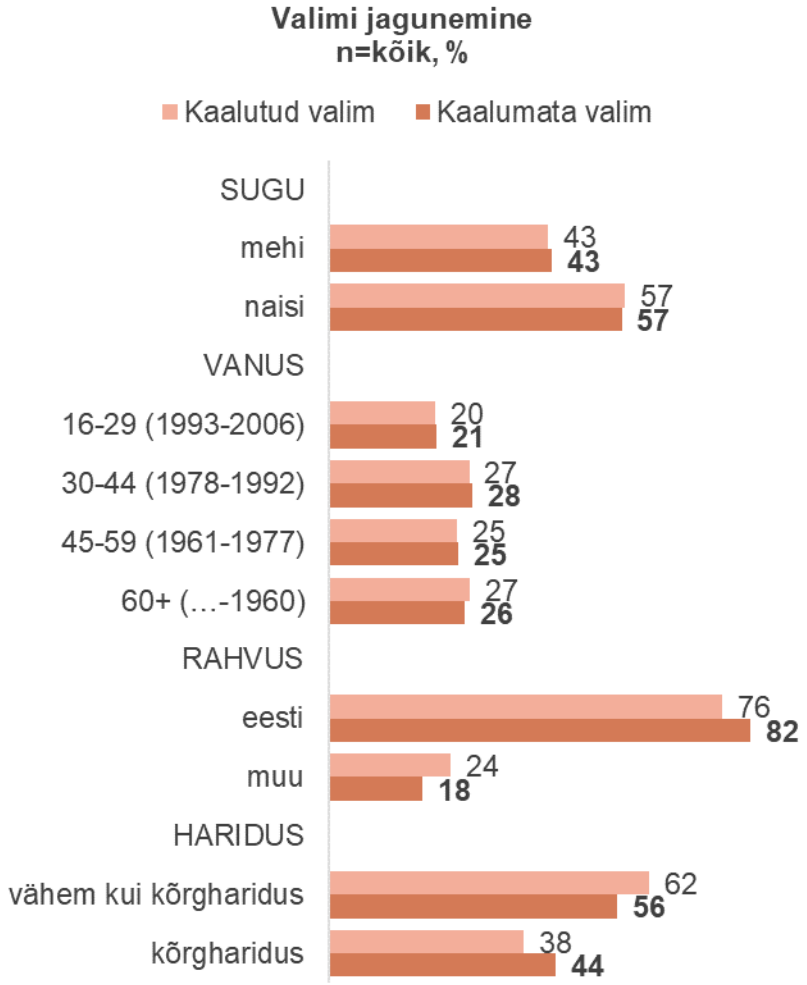
Üldkogum ja kaalutud valim

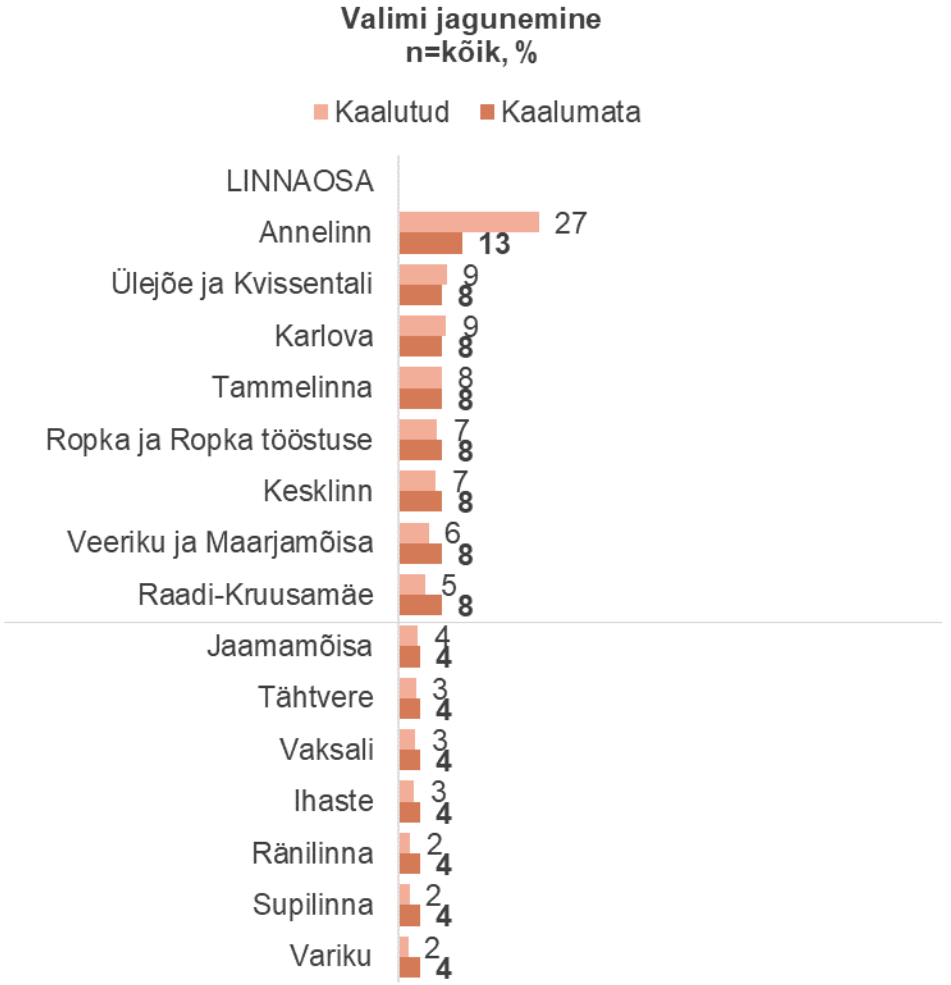
	Üldkogum	Kaalumata valim	Kaalutud valim
KOKKU	**74280**	**1200**	**1200**
SUGU			
mehi	**31594**	518	510
naisi	**42686**	682	690
VANUS			
16-29 (1993-2006)	**15225**	250	246
30-44 (1978-1992)	**20199**	333	326
45-59 (1961-1977)	**18506**	302	299
60+ (…-1960)	**20350**	315	329
RAHVUS			
eesti	**56809**	983	918
muu	**17471**	217	282
HARIDUS			
vähem kui kõrgharidus	**34747**	672	747
kõrgharidus	**28029**	528	453
määratlemata	**1126**		

LINNAOSA	Üldkogum	Kaalumata valim (kvoot)	Kaalutud valim
KOKKU	**74280**	**1200**	**1200**
Annelinn	**20344**	150	329
Ülejõe ja Kvissentali	**6973**	100	113
Karlova	**6875**	100	111
Tammelinna	**6209**	100	100
Ropka ja Ropka tööstuse	**5540**	100	89
Kesklinn	**5379**	100	87
Veeriku ja Maarjamõisa	**4359**	100	70
Raadi-Kruusamäe	**3869**	100	63
Jaamamõisa	**2821**	50	46
Tähtvere ja endine Tähtvere vald	**2543**	50	41
Vaksali	**2404**	50	39
Ihaste	**2279**	50	37
Ränilinna	**1691**	50	27
Supilinna	**1597**	50	26
Variku	**1397**	50	23

Metoodika

Valimi jagunemine (kaalutud tunnused)

Tartlaste üldiseloomustus

Sotsiaalne staatus, leibkonna koosseis, majanduslik toimetulek

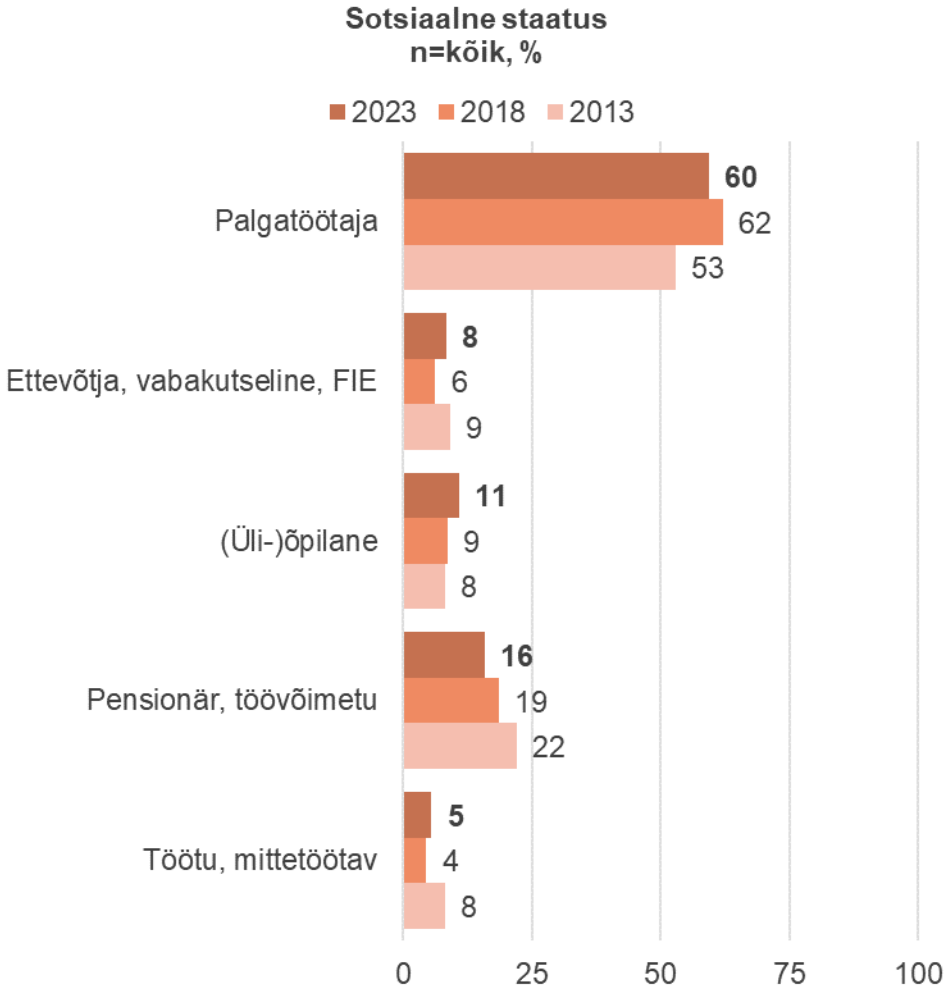
Tartlaste üldiseloomustus

(Slaid 6, 9-10)

- Tartlaste seas on naisi rohkem kui mehi, sh on naiste osakaal kõrgem kui Eestis tervikuna (+3%). Ka eestlaste osakaal on keskmisest kõrgem kui Eestis tervikuna (+8%), kuigi nende osakaal tartlaste seas on aja jooksul veidi kahanenud. Muulasi on keskmisest oluliselt enam vaid Annelinnas ja Jaamamõisas (kummaski 41%). Lisaks eristuvad tartlased oluliselt kõrgema kõrgharitute osakaalu poolest – neid on võrreldes Eesti keskmisega lausa 9% enam. (Slaid 6)
- Tartlastest töötab kokku 68%, sh ettevõtjaid, vabakutselisi või FIE-sid on 8%. Õppureid on kokku 11% ja pensionäre (sh puuduva töövõimega) 16%: kui õppurite osakaal on vaadeldava aja jooksul tõusnud, siis pensionäride oma kahanenud. 5% tartlastest on töötud või muul põhjusel mittetöötavad (kodune, ajateenija, lapsehoolduspuhkusel). (Slaid 9)
- Keskmises Tartu leibkonnas on 2,7 liiget (pole aja jooksul muutunud), keskmisest suuremad on leibkonnad Tammelinnas, Ihastes ja Supilinnas (üle 3 liikme), samas kui keskmisest väiksemad on need Jaamamõisas, Annelinnas ja Ränilinnas (alla 2,5 liikme). Üheliikmelisi leibkondi on 22%, kaheliikmelisi kui ka 3–4-liikmelisi leibkondi kumbagi kolmandik ning veel suuremaid leibkondi kümnendik. (Slaid 10)
- Töötava liikmega leibkondi on 83%, sh enam kui ühe töötava liikmega leibkondi 49%. Üldhariduskoolis käivate lastega leibkondi on 35% ja lasteaias käivate lastega leibkondi 11%. Kui esimeste osakaal on kasvanud, siis viimaste osakaal on kahanenud. Kokku on lastega leibkondi 39% (sagedamini Maarjamõisa, Tammelinna, Supilinna, Vaksali ja Tähtvere linnaosas). Hooldust vajavaid pereliikmeid on 13%-l leibkondadest. (Slaid 9)

Tartlaste üldiseloomustus

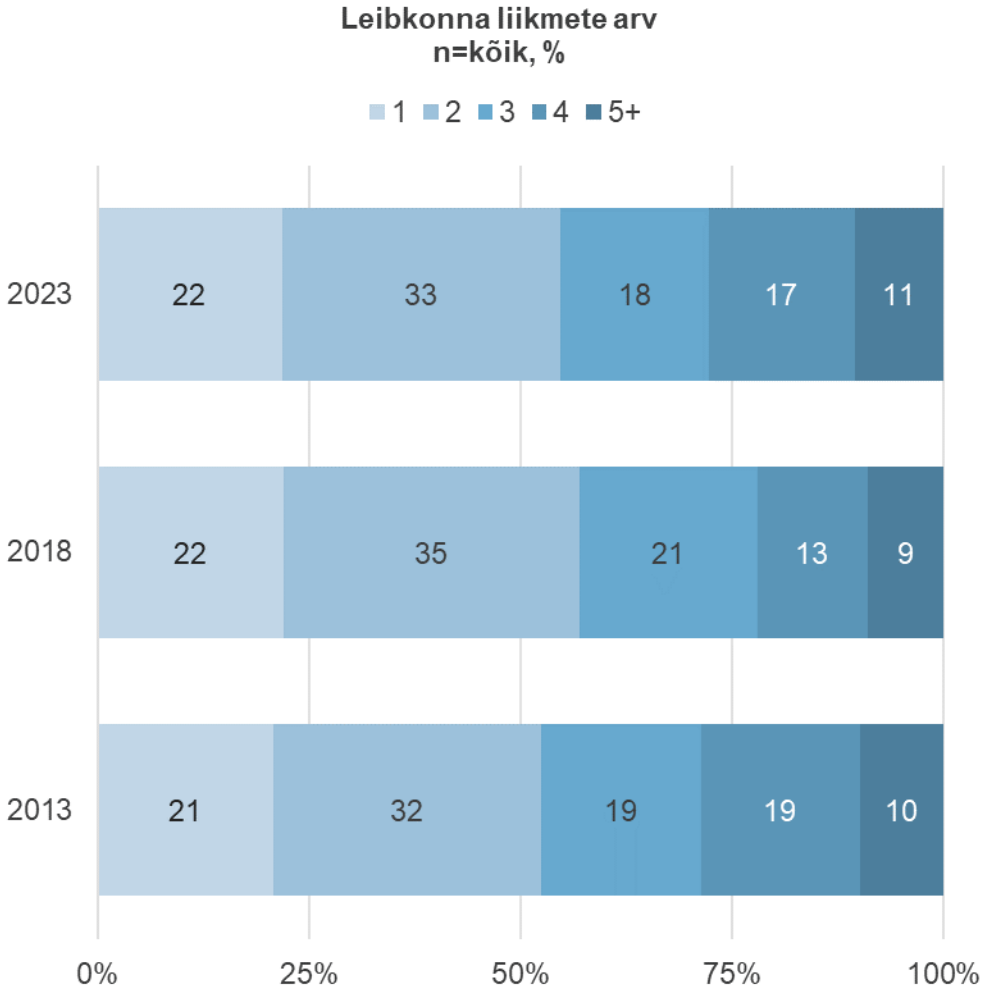
Sotsiaalne staatus. Leibkonna koosseis

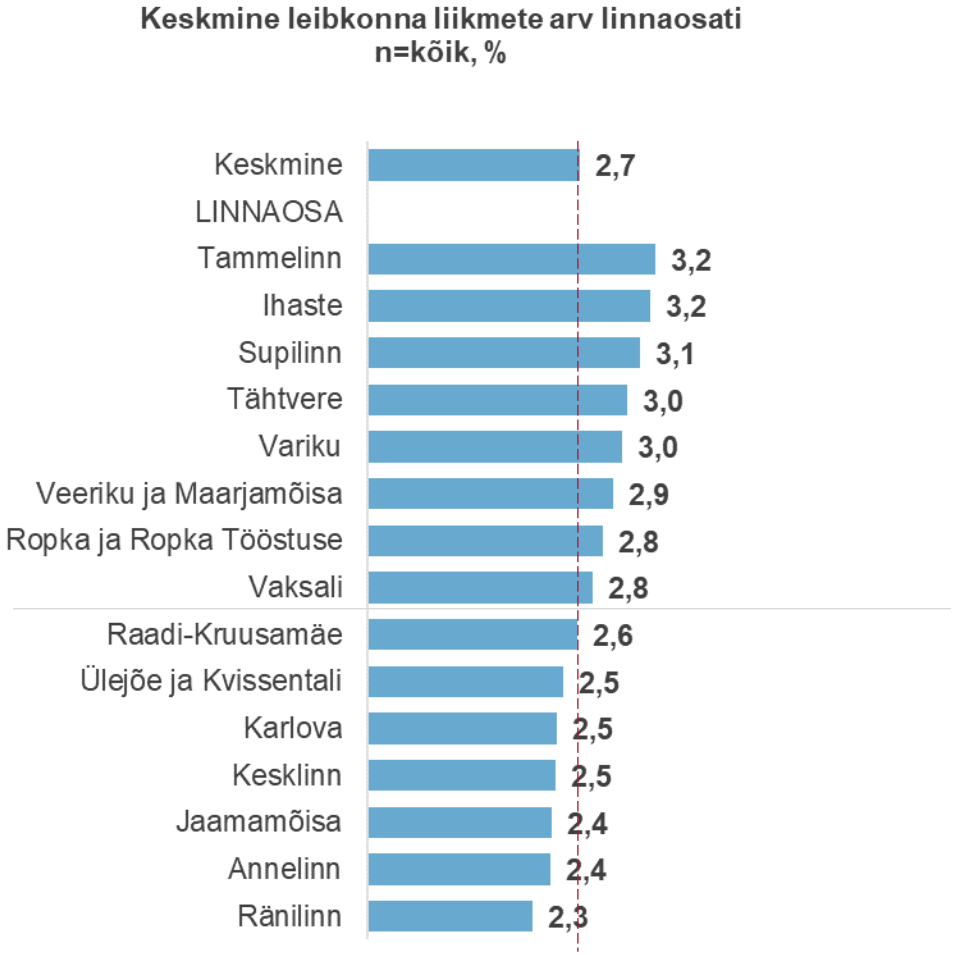

Tartlaste üldiseloomustus

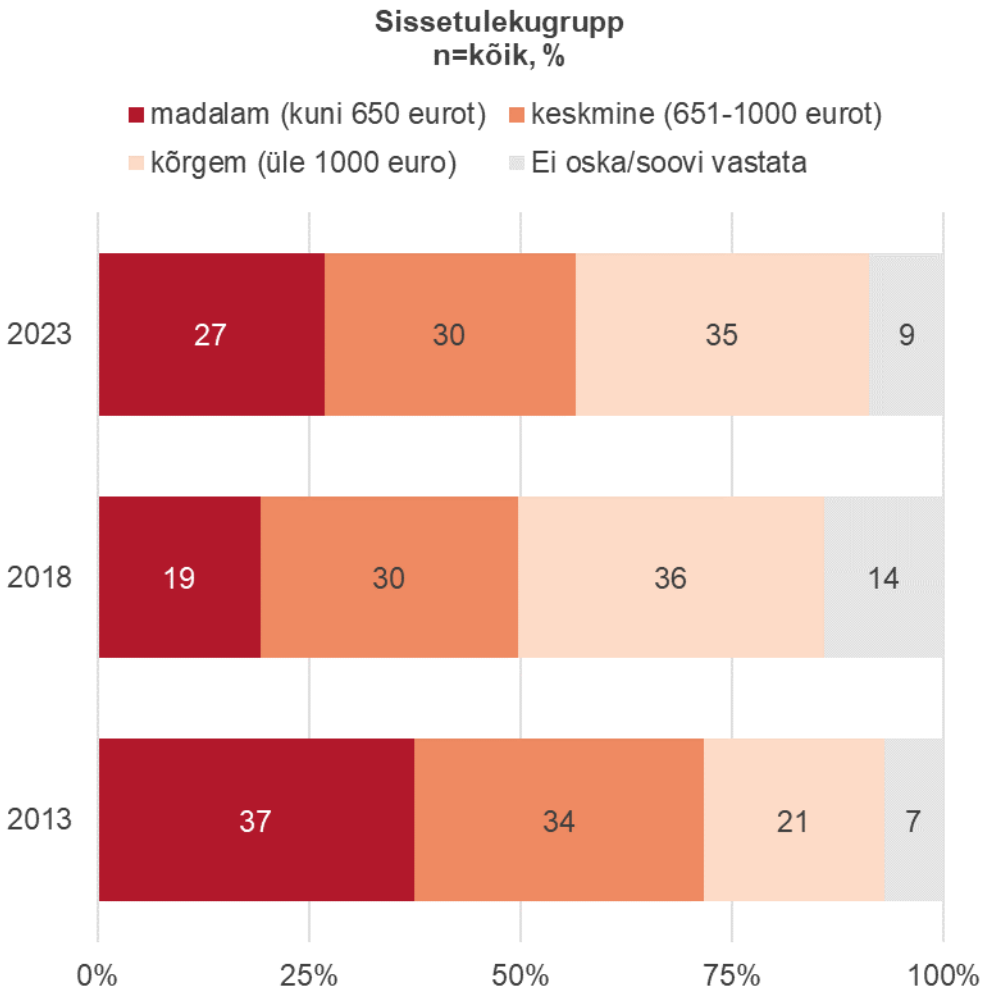
Leibkonna koosseis – liikmete arv

Tartlaste üldiseloomustus

Majanduslik toimetulek – sissetulekugrupp

* Sissetulekugrupid ei ole moodustatud täpselt samade summade vahemike alusel kui 2023. aastal.

- Tartlased jagunevad sissetulekugruppide alusel järgnevalt:
  - kõrgem sissetulekugrupp ehk netosisetulek kuus pereliikme kohta on üle 1000 euro (35%) – sagedamini mehed, kuni 44-aastased, kõrgharidusega ja töötavad elanikud ning Kesklinna, Kvissentali ja Karlova elanikud;
  - keskmine sissetulekugrupp ehk netosissetulek kuus pereliikme kohta on 651–1000 eurot (30%) – sagedamini üle 44-aastased,
  - madalam sissetulekugrupp ehk netosissetulek kuus pereliikme kohta on all 651 euro – sagedamini naised, üle 59-aastased, muulased, mittetöötav elanikkond ja Jaamamõisa elanikud.
- Sissetulekugrupi suurusele ei osanud või soovinud vastata ligikaudu kümnendik. Võrreldes Eesti keskmisega on tartlaste seas madalamasse sissetulekugruppi kuulujaid ligikaudu 5% vähem.
- Kui 2018. aastal jagunesid tulemused ligilähedaselt praegusele, siis 2013. aastal oli madalaimasse sissetulekugruppi kuulujaid mõnevõrra enam.

Tartlaste üldiseloomustus

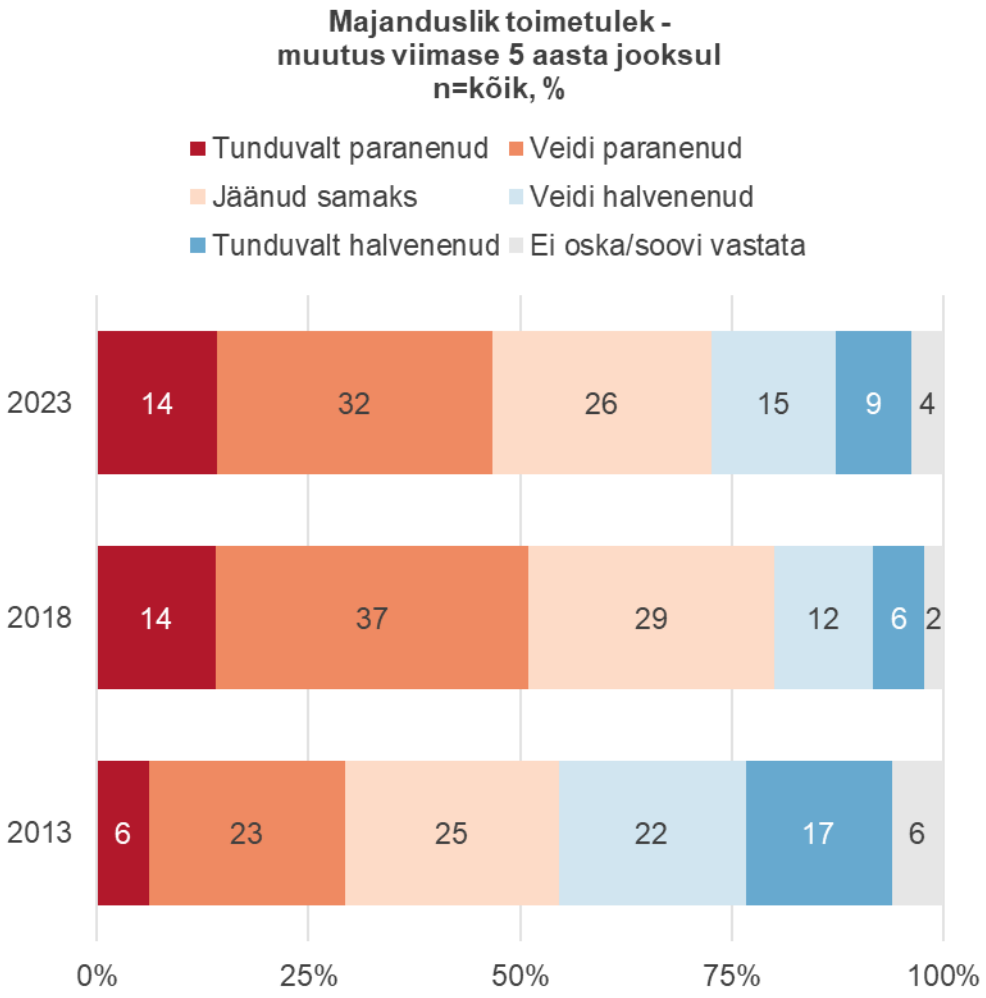
Majanduslik toimetulek – muutus viimase 5 aasta jooksul, hinnang tulevikule (Slaid 13)

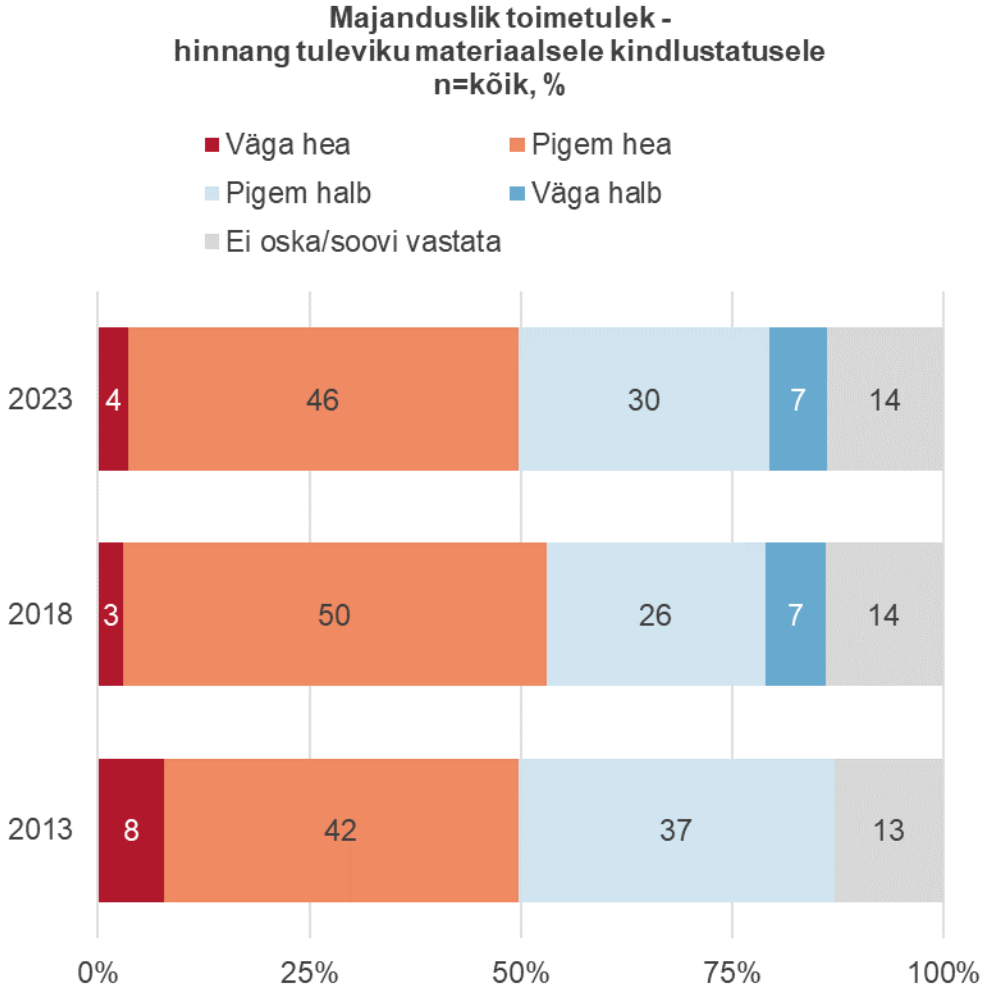
- Suurim osa tartlastest on arvamusel, et viimase viie aasta jooksul on nende materiaalne toimetulek pigem paranenud; kokku (koos vastusega „tunduvalt paranenud“) peab seda paranenuks 47%. Materiaalne toimetulek on viimasel viiel aastal halvenenud neljandiku arvates, sama palju on ka neid, kelle arvates on see jäänud samaks.
- Materiaalne toimetulek on paranenud eelkõige kuni 45-aastastel, kõrgharidusega elanikel ja kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujatel; halvenenud aga eelkõige üle 59-aastastel, pensionäridel ja madalamasse sissetulekugruppi kuulujatel. Praegust majanduslikku toimetulekut peavad aga viie aasta tagusega samaväärseks sagedamini 45–59-aastased ja keskmisesse sissetulekugruppi kuulujad.
- Võrreldes 2018. aastaga on eelkõige tõusnud nende osakaal, kes peavad materiaalse toimetuleku muutust viimasel viiel aastal tunduvalt või veidi halvenenuks (kokku +6%), samas võrreldes 2013. aastaga on nende osakaal ikkagi oluliselt kahanenud (-15%), siis oli vastav arvamus ka ülekaalus.

- Oma materiaalset kindlustatust tulevikus peavad kas väga või pigem heaks kokku pooled tartlased, varasemalt on nende osakaal olnud 53% (2018) ja 49% (2013). Seega ei ole tulevikku vaatavalt praegune hinnang oma materiaalsele kindlustatusele varasemaga võrreldes oluliselt muutunud.
- Materiaalset kindlustatust tulevikus hindavad heaks sagedamini eestlased, kõrgharitud, eramus elavad, Kesklinna ja Karlova elanikud ning kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad; halvaks seevastu sagedamini üle 59-aastased, muulased ja madalamasse sissetulekugruppi kuulujad.

Tartlaste üldiseloomustus

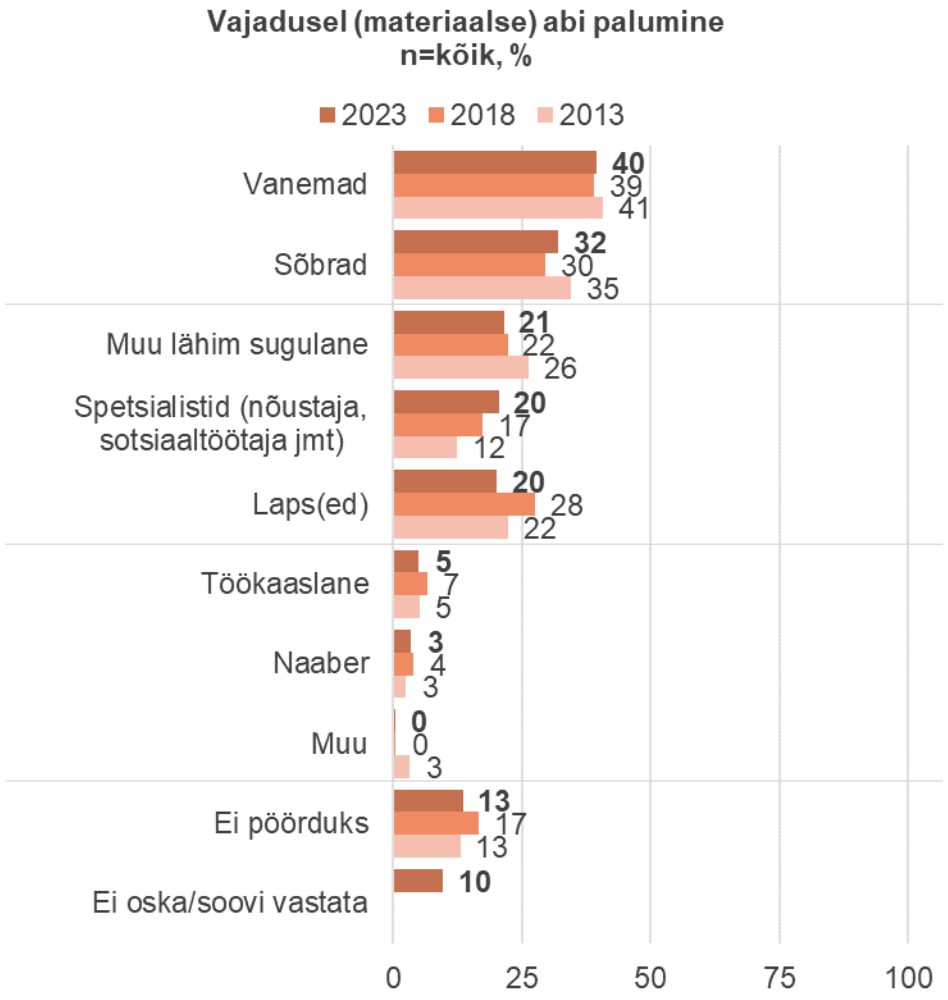
Majanduslik toimetulek – muutus viimase 5 aasta jooksul, hinnang tulevikule

Tartlaste üldiseloomustus

Majanduslik toimetulek – vajadusel abi palumine

- Vajadusel palub suurem osa tartlastest (materiaalset) abi oma vanematelt (40%) või sõpradelt (32%). Mõlemat varianti kaaluksid tõenäolisemalt mehed ja kuni 44-aastased elanikud.
- Viiendik otsiks abi teistelt lähimatelt sugulastelt, lastelt või vastavatelt spetsialistidelt. Tõenäolisemalt paluksid lastelt abi eakamad, pensionärid ja eelkõige naised. Abi palumine töökaaslaste või naabrite käest oleks tõenäoline väga väheste jaoks.
- Abi ei paluks aga 13% tartlastest, sagedamini 25–59-aastased ja muulased.
- Aja jooksul on tõusnud nende osakaal, kes on valmis abi küsima vastava spetsialisti käest, ja vähenenud nende osakaal, kes küsiksid abi oma laste käest.

Elukoha identiteet

Tartus ja linnaosas elamise aeg, tartlaseks olemise tunnetus; sobivaim ja ebasobivaim linnaosa, lojaalsus

Elukoha identiteet

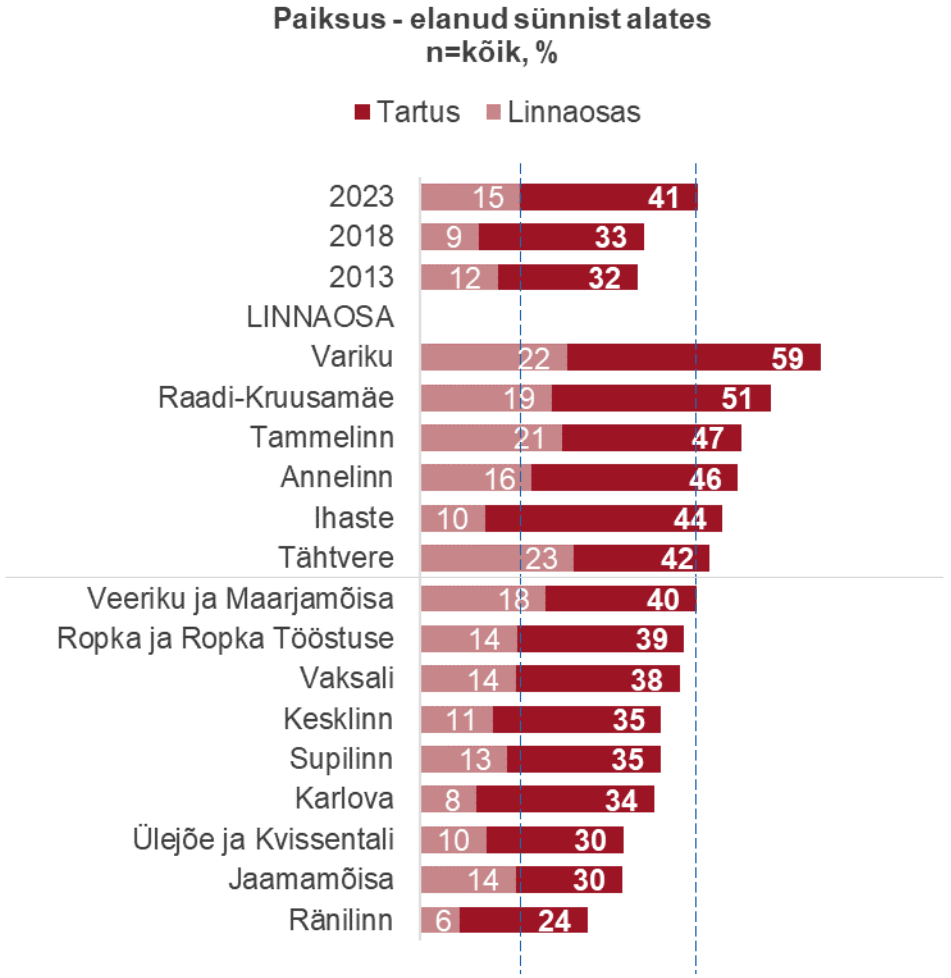
Paiksus ja elamise aeg (Slaid 17 ja 18)

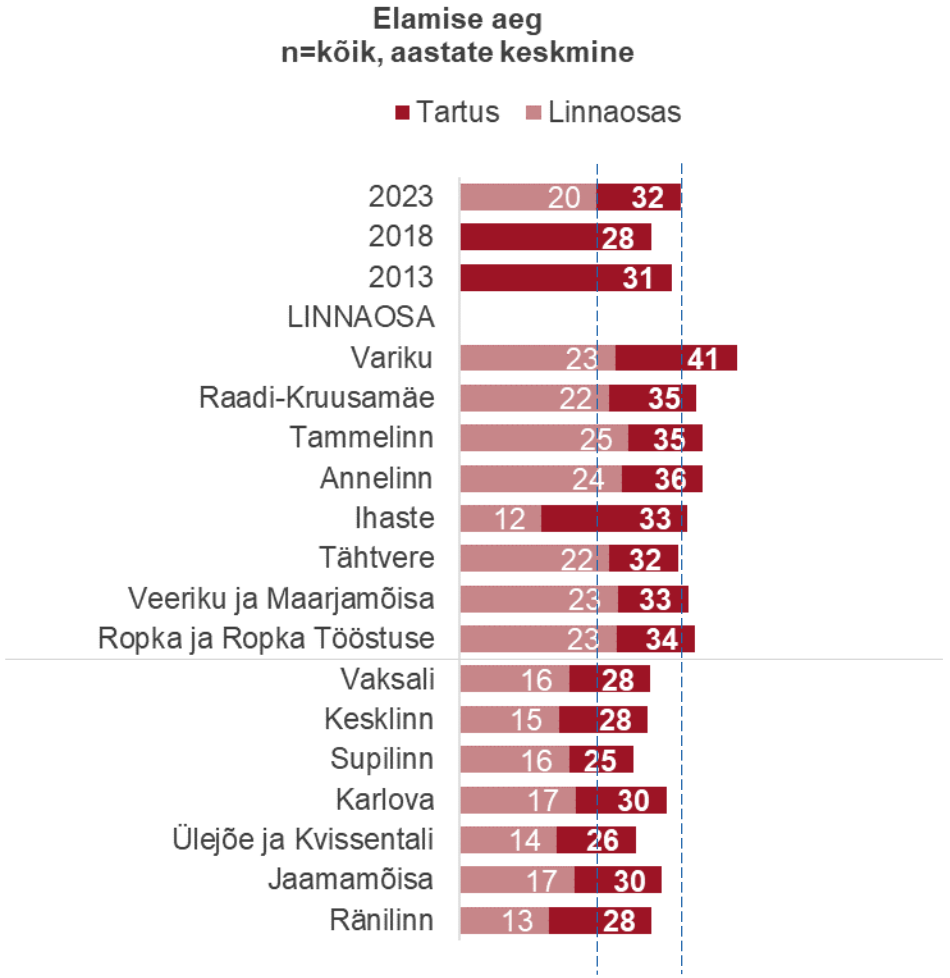
- Keskmine tartlane on elanud Tartus 32 aastat ja oma linnaosas 20 aastat. Sealhulgas on Tartus sünnist saati elanud 41% ja oma linnaosas 15% selle elanikkonnast. Viimased näitajad on aja jooksul tõusnud.
- Kõige pikemaajalised tartlased elavad Variku linnaosas (keskmiselt 41 aastat), sealsetest elanikest on sünnist saati elanud Tartus lausa enam kui pooled. Ka Raadi-Kruusamäe elanikest on enam kui pooled elanud Tartus sünnist saati. Lisaks on keskmisest paiksemad (keskmisest enam sünnist saati elanud) tartlased ka Tammelinna, Annelinna, Ihaste ja Tähtvere elanikud.
- Ka oma linnaosas on keskmisest enam sünnist saati elanuid Variku, Raadi-Kruusamäe, Tammelinna ja Tähtvere elanike seas (19-23%). (Slaid 17)

- Tartlastest lausa 95% tunnevad end tartlastena, samas kui oma linnaosa elanikuna tunneb end 75% kõigist tartlastest. Linnaosa elanikuks peab end nüüdseks suurem osa elanikke kui 2013. aastal.
- Tartlasena tajuvad end keskmisest harvemini Kesklinna elanikud, oma linnaosa elanikuks peavad end keskmisest sagedamini aga Tammelinna ja Supilinna ning harvemini Ülejõe elanikud (55%).
- Need, kes on elanud nii Tartus kui ka oma linnaosas sünnist saati, tunnevad end sagedamini nii tartlase (97%) kui ka oma linnaosa elanikuna (81%). (Slaid 18)

Elukoha identiteet

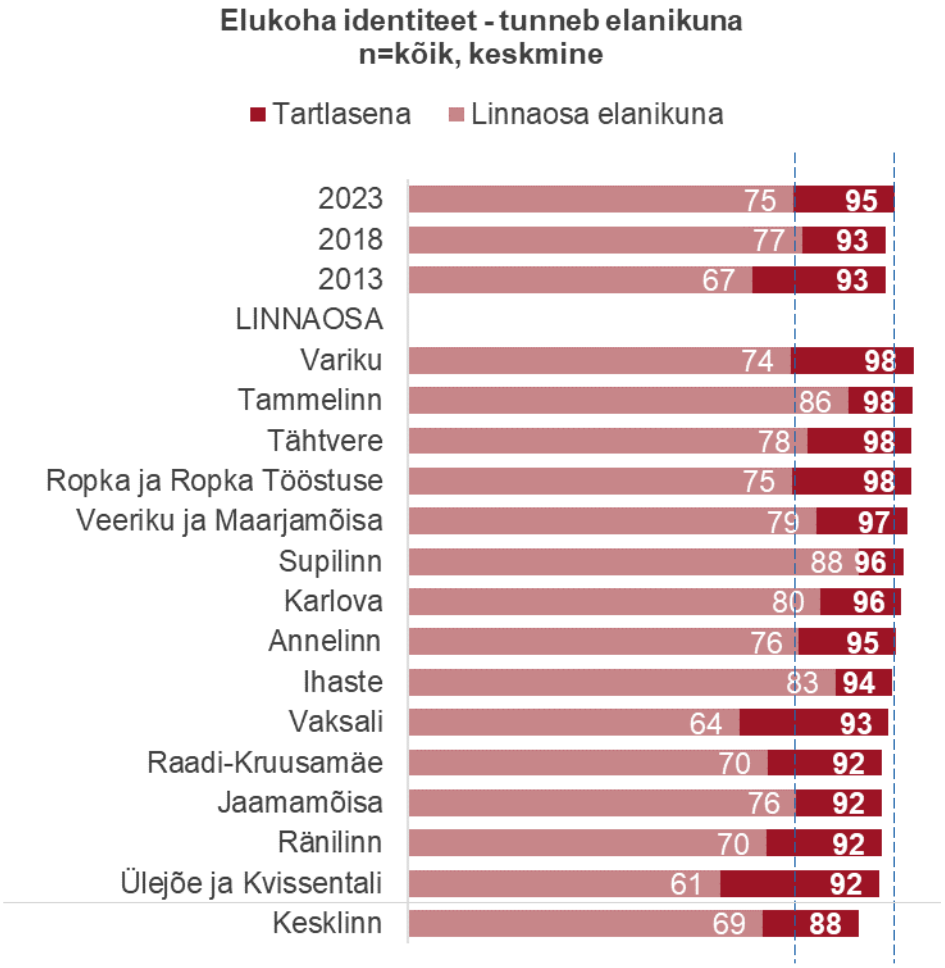
Paiksus ja elamise aeg

Elukoha identiteet

Tartlaseks ja linnosa elanikuks olemise tunnetus

Elukoha identiteet

Sobivaim ja ebasobivaim linnaosa (Slaid 20)

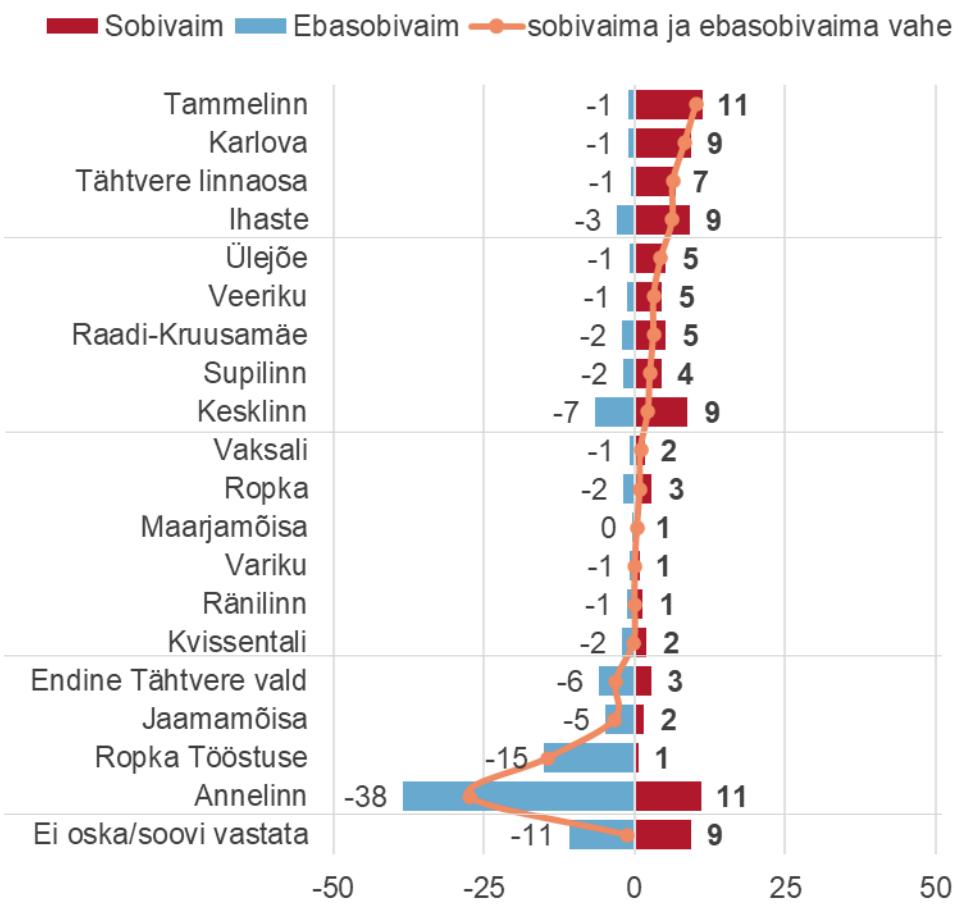
- Vastajatel paluti nimetada nii oma elukohaks nii kõige sobivam kui ka kõige ebasobivam linnaosa ning põhjendada ka oma valikut. Slaidil 20 oleval joonisel on esitatud mõlema küsimuse vastused ja ära toodud nii sobivamaks kui ka ebasobivamaks pidajate vahe, et mõista linnaosade üldist populaarsust.
- Kõige sobivamateks elukohtadeks kujunesid seega Tammelinn, Karlova, Tähtvere ja Ihaste, kõige ebasobivamateks aga Ropka tööstuse ja Annelinn. Pigem ebasobivateks (ebasobilikumaks pidajate osakaal ületab sobilikumaks pidajate osakaalu) peeti ka endist Tähtvere valda ja Jaamamõisa linnaosa. Ülejäänud linnaosade puhul oli sobilikuimaks kui ka ebasobilikuimaks pidajaid enam-vähem (veapiiri sees) võrdselt, sh kõige vastuolulisemaid hinnanguid anti Kesklinnale.
- Varasemaga võrreldes on kahanenud Tähtvere, Tammelinna ja Kesklinna ja kasvanud Supilinna, Ropka ja Vaksali populaarsus elukohana.

- Arvestades, kui paljud vastava linnaosa elanikest pidasid seda linnaosa kõige sobilikumaks, saime lojaalsete elanike osakaalu, mis oli keskmiselt 53%. Nii näeme, et kõige lojaalsemad ehk oma praeguse linnaosaga kõige rahulolevamad on Tähtvere, Tammelinna ja Ihaste elanikud (üle ¾); kõige ebalojaalsemad aga Annelinna, Vaksali, Ropka tööstuse ja Jaamamõisa elanikud (sobilikuimaks peab vaid *ca* kolmandik).

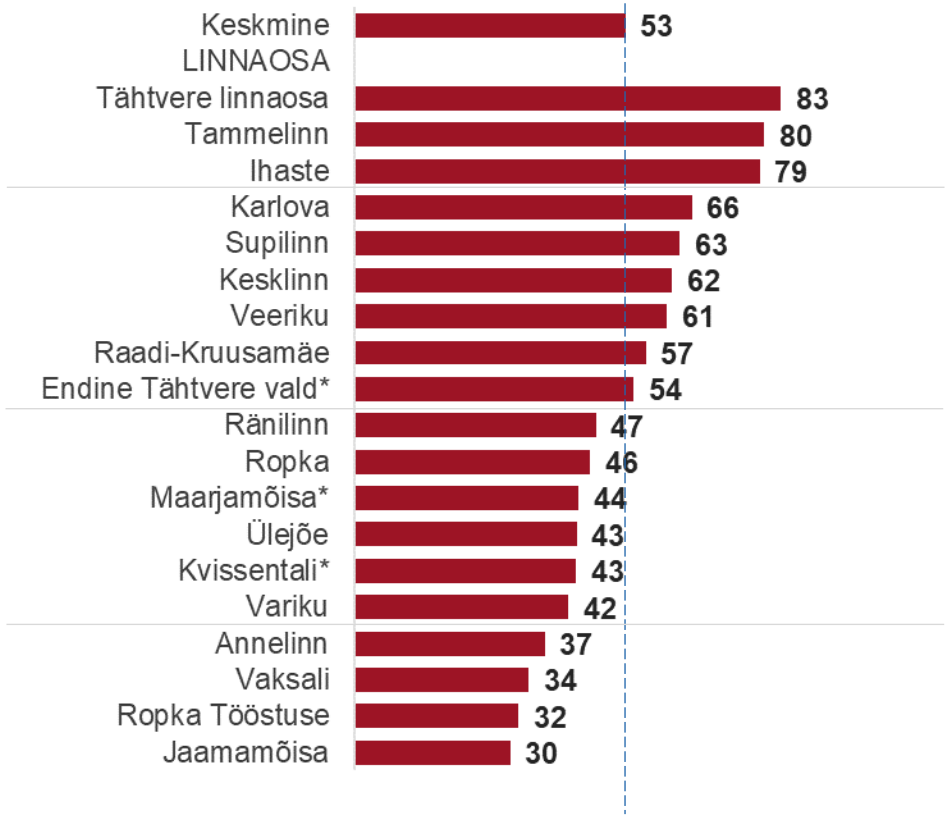
Elukoha identiteet

Sobivaim ja ebasobivaim linnaosa

Kõige sobivam ja ebasobivam linnaosa Tartus elamiseks
n=kõik, %

Lojaalsed elanikud
(kõige sobivam linnaosa elamiseks ja praegune elukoht kattuvad)
n=kõik, %

* Vastajate arv üldistuste tegemiseks vähene (alla 30)

Elukoha identiteet

Sobivaim ja ebasobivaim linnaosa (Slaid 22-23)

- Slaidil 22 on esitatud põhjendused, miks vastavat linnaosa meeldivaimaks elukohaks peetakse, ja slaidil 23 on esitatud põhjendused, miks peetakse vastavat linnaosa elamiseks kõige ebasobivamaks. Vastusevariandid olid ette antud, valida võis mitu võimalikku põhjust.

- Tervikuna on kõige populaarsemate linnaosade eelistuse põhjuseks kõik elukeskkonda puudutav (vaikus, privaatsus; meeldiv miljöö; hea maine, looduslikkus). Teatud linnaosad kerkivad esile aga eelkõige asukoha eeliste tõttu (sh kesklinna ja teenuste lähedus) – Ülejõe, Supilinn, Kesklinn ja Vaksali. Ebapopulaarsemate linnaosade eelistamise põhjendusena tuuakse aga eelkõige esile harjumuspärasust. Teatud linnaosad eristuvad aga tugeva kogukonna olemasolu tõttu – Karlova, Tähtvere, Supilinn ja Kvissentali.
- Lisaks saab välja tuua, et Variku ja endise Tähtvere valla puhul hinnatakse keskmisest enam vaikust ja privaatsust, Kvissentali ja endise Tähtvere valla puhul ka looduslikkust, Ropka tööstuse puhul head asukohta ning Ränilinna ja Annelinna puhul teenuste lähedust.

- Tervikuna kõige ebapopulaarsemate linnaosade puhul on nende elukohaks mittesobivuse põhjenduseks samuti kõik elukeskkonda puudutav (võõras, kole, vähene haljastus), seejärel asukohta puudutav (elukorralduseks sobimatu, kesklinnast kaugel, halb ühistransport ja teenuste puudumine) – eelkõige Ropka tööstuse, endine Tähtvere vald, Kvissentali ja Ränilinn. Samas on linnaosa asukohta puudatavad tegurid sageli ka populaarsemate linnaosade elukohaks sobimatuse põhjusteks – Raadi-Kruusamäe, Ihaste ja Tähtvere puhul.
- Lisaks eristuvad teistest selgelt Annelinn ja Kesklinn – mõlemat ei soovita elukohaks sageli nii müra kui ka parkimisprobleemide tõttu, Annelinna ka ülerahvastatuse ja ebaturvalisuse tõttu.
- Ropka ja Karlova puhul toodi keskmisest sagedamini välja, et need ei ole elamiseks puhtad ja ilusad linnaosad.

TURU-UURINGUTE AS

Elukoha identiteet

Sobivaim linnaosa - põhjendus

Põhjendus	Vaikne rahulik, privaatne	Miljöö ja elukesk-kond	Meeldiv, hea maine, ilus	Looduslik	Hea asukoht	Kesklinna lähedus	Teenuste lähedus	Harjumus, tuttav ja kodune	Tugev kogukond
KÕIK, %	**54**	**49**	**39**	**35**	**66**	**42**	**37**	**46**	**9**
Tammelinn	X	X	X						
Karlova	X	X	X		X	X			X
Tähtvere	X	X	X	X		X			X
Ihaste	X	X	X	X					
Ülejõe					X	X	X	X	
Veeriku								X	
Raadi-Kruusamäe		X		X					
Supilinn		X	X	X	X	X			X
Kesklinn					X	X	X		
Vaksali*					X	X	X		
Ropka								X	
Maarjamõisa*								X	
Variku*	X							X	
Ränilinn*							X		
Kvissentali*				X					X
Endine Tähtvere vald	X			X					
Jaamamõisa*								X	
Ropka Tööstuse*					X			X	
Annelinn							X	X	

X-ga tähistatud põhjused, mida nimetati vastava linnaosa puhul keskmisest sagedamini (Miks just see linnaosa Teile elamiseks kõige enam sobib?).
Linnaosad on järjestatud sobivaima ja ebasobivaima vahe ehk populaarsuse alusel, alustades populaarsemast.
* Vastajate arv üldistuste tegemiseks vähene (alla 30).

Elukoha identiteet

Ebasobivaim linnaosa - põhjendus

Põhjendus	Võõras elukesk-kond	Ei ole puhas, ilus	Vähene haljastus	Ei sobi elukorral-dusega	Kesklinnast liiga kaugel	Halb ühis-transpordi ühendus	Teenuste puudumine	Müra	Parkimis-probleemid	Üle-rahvastatus, suured korter-elamud	Eba-turvaline
KÕIK, %	**49**	**26**	**23**	**34**	**31**	**14**	**14**	**30**	**33**	**40**	**23**
Annelinn	X	X	X					X	X	X	X
Ropka Tööstuse	X	X	X	X	X	X	X				
Jaamamõisa	X	X									X
Endine Tähtvere vald				X	X	X	X				
Kvissentali*					X	X	X				
Ränilinn*				X	X	X					
Variku*			X	X				X			
Maarjamõisa*									X		
Ropka*		X									
Vaksali*	X	X						X			
Kesklinn				X				X	X		
Supilinn*						X	X				X
Raadi-Kruusamäe*				X	X		X				
Veeriku*	X				X						
Ülejõe*	X										
Ihaste					X	X	X				
Tähtvere*					X	X					
Karlova*		X						X			X
Tammelinn*							X				

X-ga tähistatud põhjused, mida nimetati vastava linnaosa puhul keskmisest sagedamini (Miks just see linnaosa Teile elamiseks kõige vähem sobib?).
Linnaosad on järjestatud sobivaima ja ebasobivaima vahe ehk populaarsuse alusel, alustades ebapopulaarsemast.
* Vastajate arv üldistuste tegemiseks vähene (alla 30).

Eluase

Hetkeolukord, remontimine, haldamine, rahulolu

Eluase

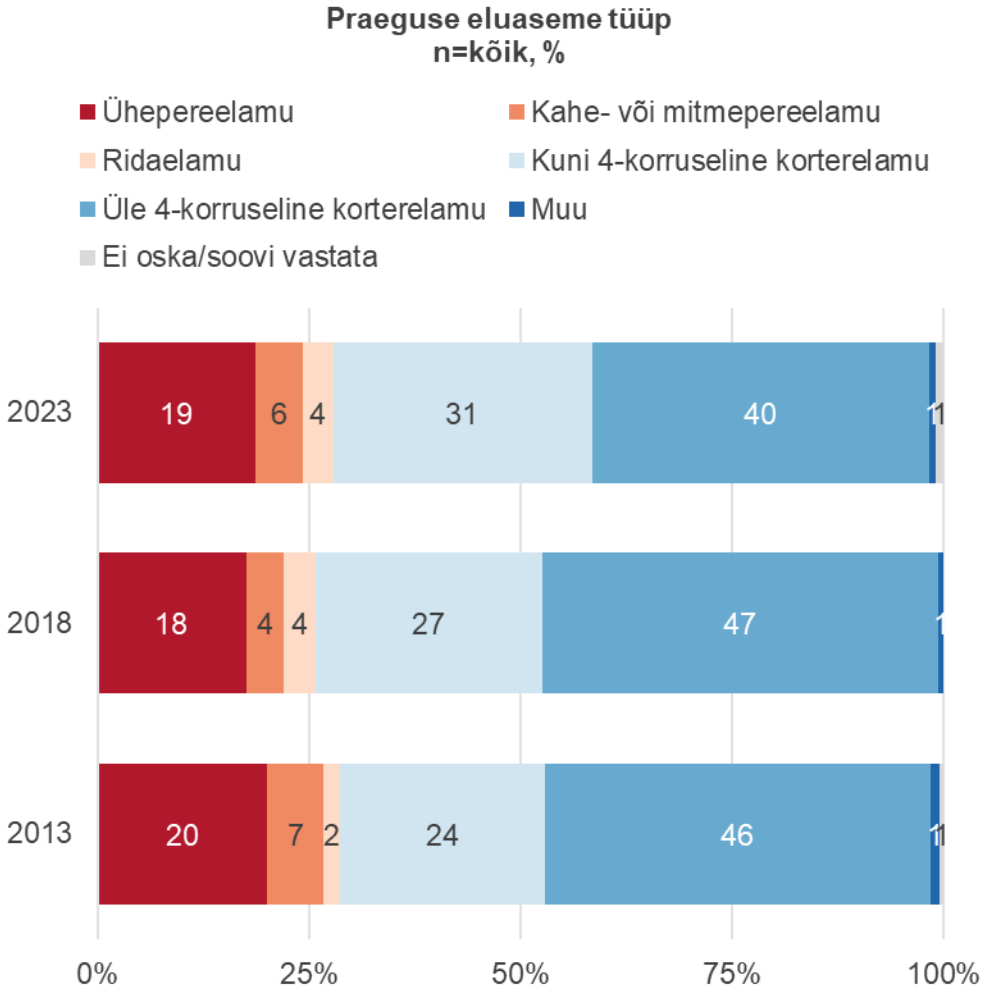
Eluaseme tüüp – praegune ja eelistatud (Slaid 26)

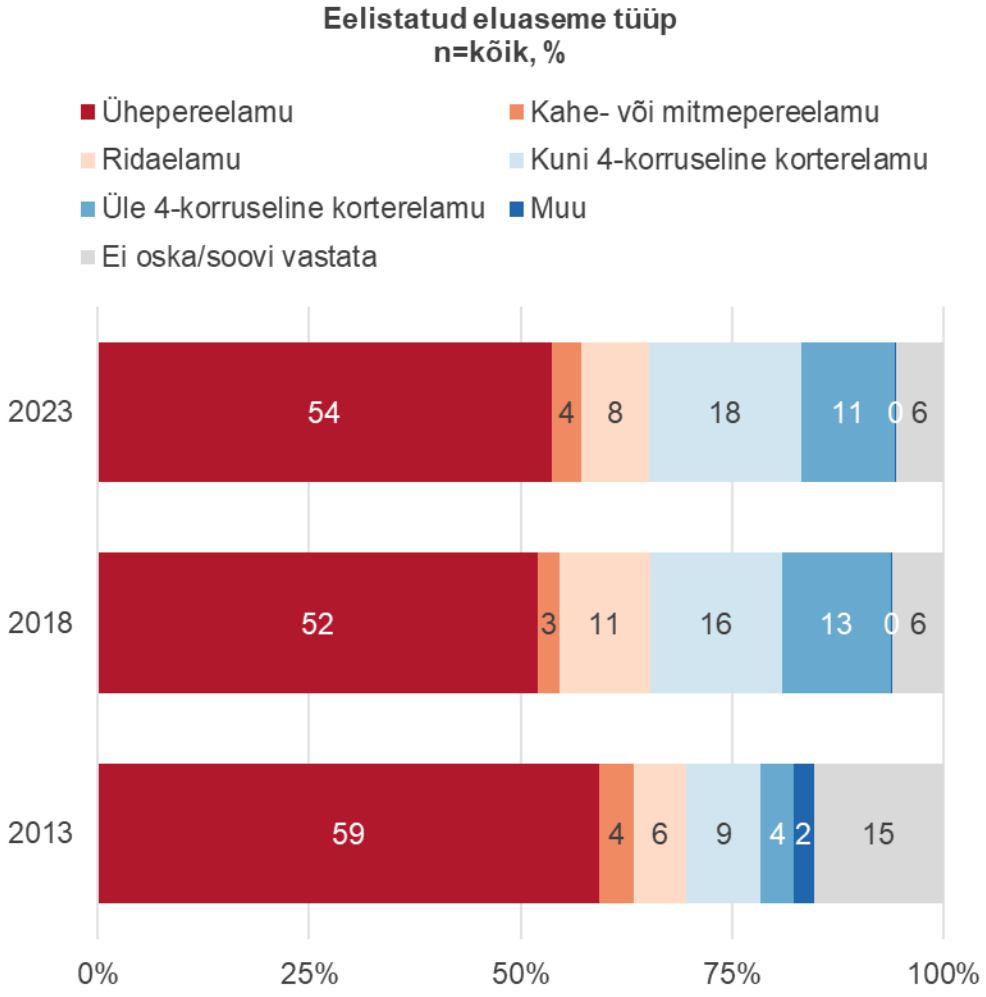
- Praegustest tartlastest valdav osa ehk 70% elab korterelamutes – 31% kuni 4-korruselistes ja 40% kõrgemates. Korterelamutes elavad sagedamini muulased (85%) ja korterelamuid on kõige enam Jaamamõisas, Annelinnas, Kesklinnas, Vaksali linnaosas ja Ränilinnas (üle 85%).
- Praegustest tartlastest elab eramajades 19% ja muudes mitmepere-elamutes 9%. Elamute osakaal on valdav järgmistes linnaosades – endine Tähtvere vald, Tammelinn, Ihaste, Variku, Kvissentali, Maarjamõisa ja Ropka.
- Muu elukohana oli valdav ühiselamu, kuid ka sotsiaalmaja ja suvila. Olemasoleva eluaseme tüüp ei ole vaadeldava aja jooksul oluliselt muutunud.

- Tartlaste eelistatuimaks eluaseme tüübiks oleks aga ühepereelamu (enam kui poolte jaoks), 12% eelistaks elada mõnes muus mitmepere-elamus ja 29% korterelamus, sh eelistatumalt just alla 4-korruselises. Vastata ei osanud 6%. Seega eelistused ja tegelikkus on tugevas vastuolus.
- Kui eramajas elavatest tartlastest ei eelistaks muud tüüpi elamut peaaegu mitte keegi, siis nii mitmepere-elamute kui ka korterelamute elanikest on olemasoleva eluaseme tüübiga rahul vaid kolmandik. Eramajas eelistaksid elada eelkõige mehed, 30–44-aastased ja lastega pered, kortermaja eelistavad aga sagedamini lasteta, üle 59-aastased ja pensionärid.
- Eelistatud eluaseme tüüp ei ole võrreldes 2018. aastaga oluliselt muutunud, küll eelistati veel 2013. aastal korterelamus elamist mõnevõrra vähem.

Eluase

Eluaseme tüüp – praegune ja eelistatud

Eluase

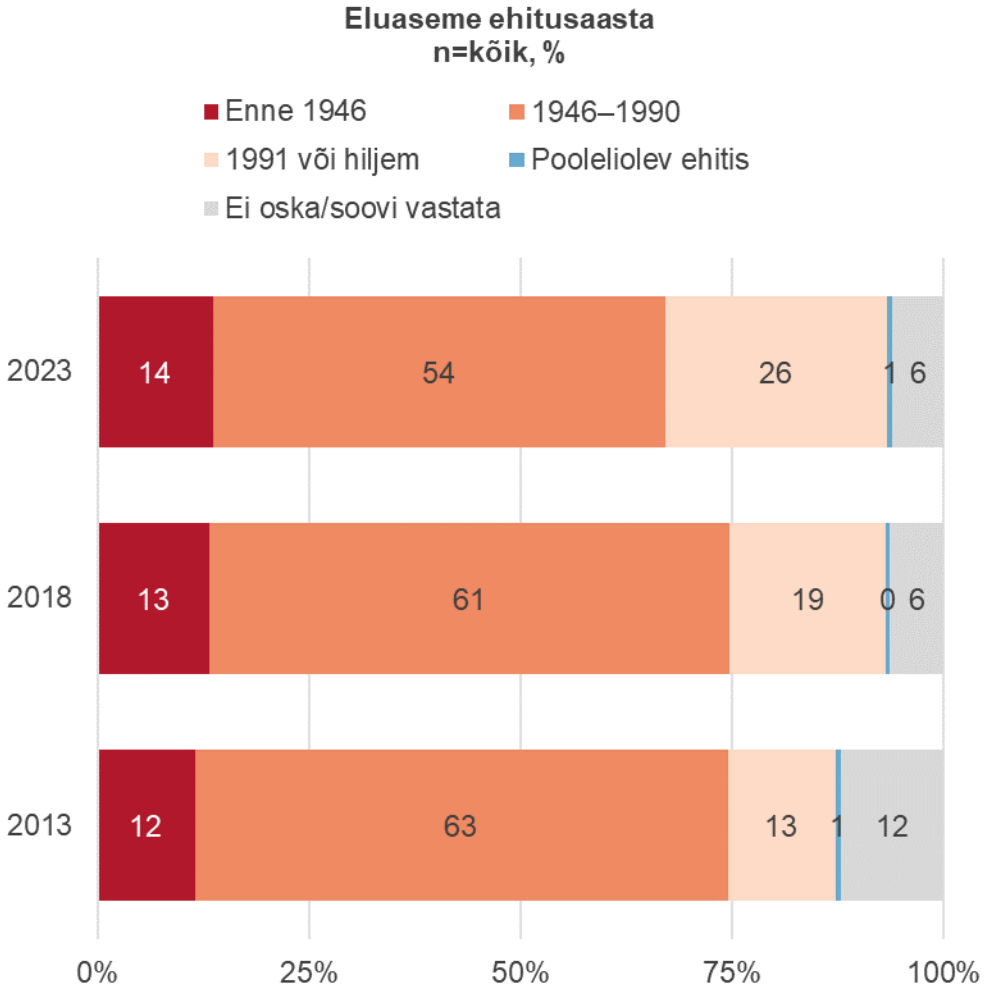
Eluaseme vanus ja elamu haldaja (Slaid 28)

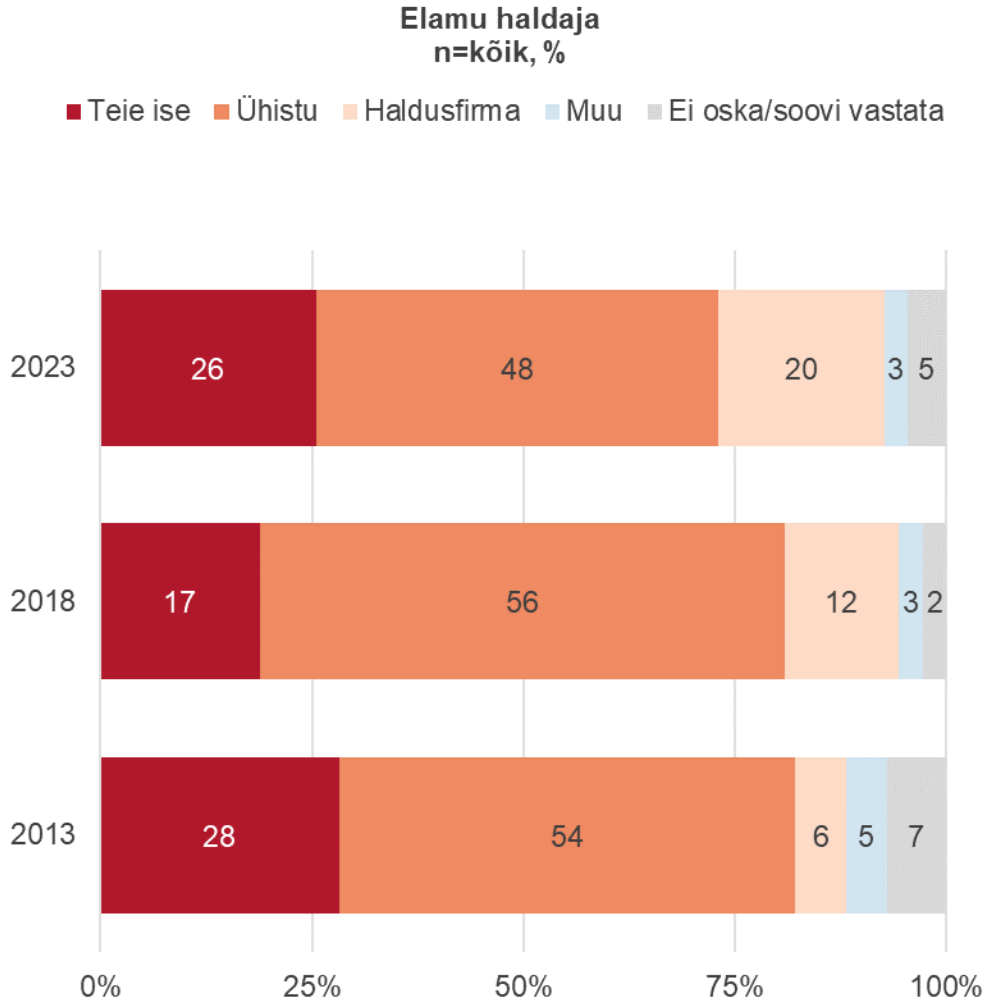
- Valdav osa tartlasi elab 1946–1990 aastatel ehitatud eluasemetes (54%), lisaks veidi enam kui kümnendik veel vanemates eluasemetes, siiski on märkimisväärselt lisandunud ka uuemaid eluasemeid – viimase 10 aastaga on lisandunud eluasemete osakaal pea kahekordistunud. Kokku elab peale 1990. aastat ehitatud eluasemetes neljandik tartlastest.
- Uuemad eluasemed on sagedamini Ränilinna, Jaamamõisa, Ihaste ja Kvissentali, kõige vanemad seevastu sagedamini Supilinna, Karlova, Vaksali ja Tähtvere linnaosas.

- Tartlaste eluaseme halduses on viimase kümnendi jooksul selgelt domineerinud ühistud, kelle hallatavad on pea pooled eluasemed (64% kortermajadest). Ise haldab oma eluaset neljandik tartlastest (valdav eramute puhul) ja haldusfirma on tööl viiendikus eluasemetest. Muude haldajatena nimetati kas mõnda pereliiget (23 korda) või omanikku (15 korda).
- Suurimaks muutuseks eluaseme halduses on olnud haldusfirmade osatähtsuse kasv – seda peamiselt ühistute haldamise kahanemise arvelt.

Eluase

Eluaseme vanus ja elamu haldaja

Eluase

Kütte- ja muud süsteemid (Slaid 30)

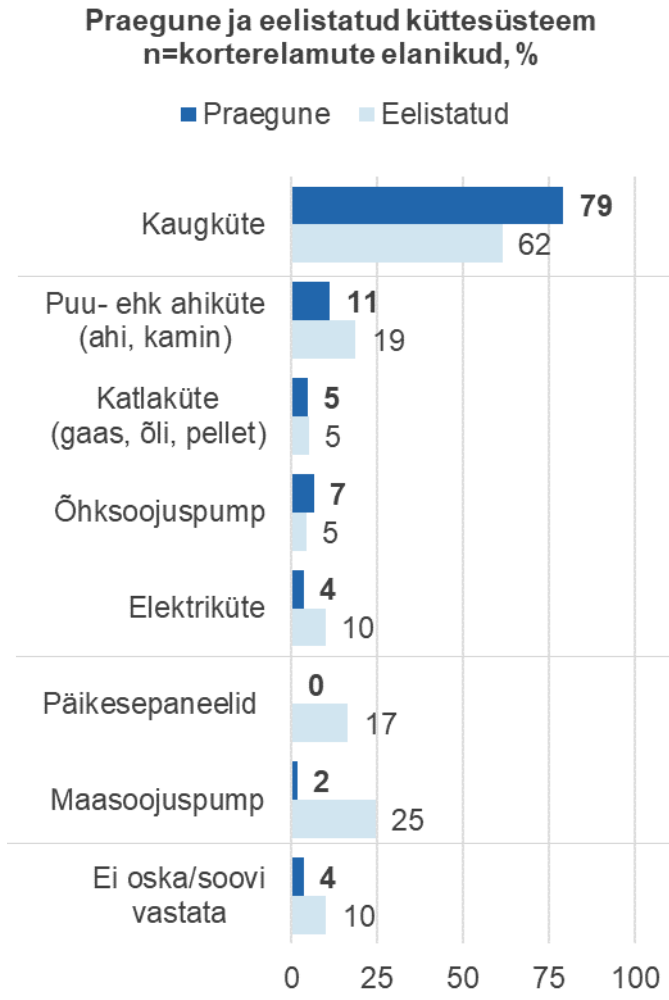
- Valdavas osas korterelamutest on kasutusel kaugküte (79%); kõik muud küttesüsteemid on kasutusel aga muudes elamutes (eramutes või muudes mitmepere-elamutes) – enam kui pooltes neis kasutatakse puu- ehk ahikütet (58%), seejärel pea kolmandikus katlakütet (gaas, õli, pellet) või õhksoojuspumpa (sh nii õhk-õhk või õhk-vesi) ja kuuendikus elektrikütet.
- Maasoojuspumba kui ka päikesepaneelide kasutamine on tervikuna vähelevinud nii igat tüüpi elamutes.
- Sageli on levinud puu- ehk ahikütte või katlakütte ning õhksoojuspumba paralleelne kasutamine, eelkõige Tammelinna, Karlova, Ihaste ja Variku linnaosas.

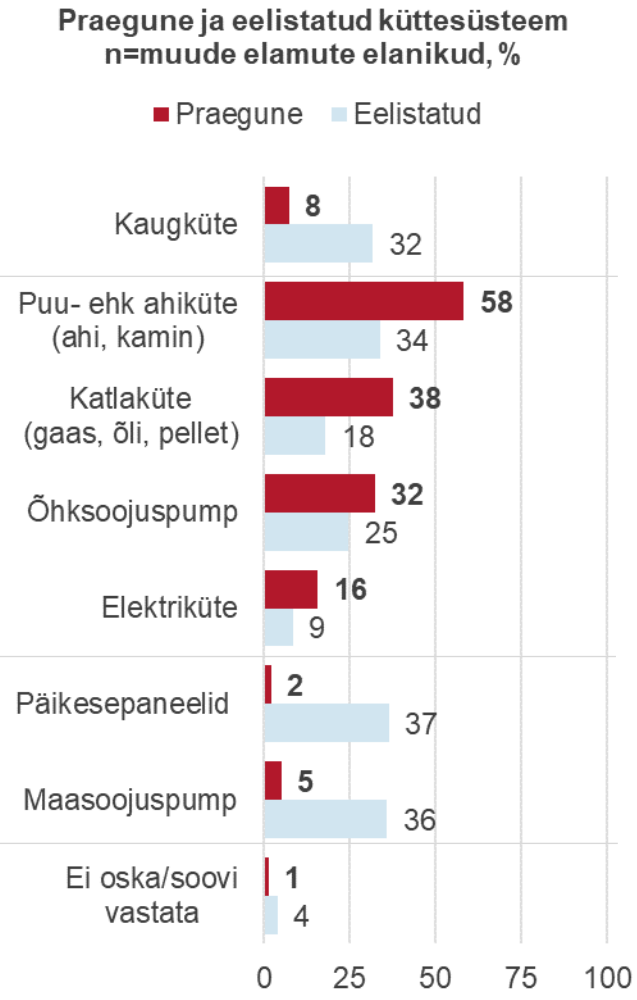
- Vaadeldes aga, millist küttesüsteemi eelistatakse kasutada, siis soovid valdavalt kattuvad praeguse kasutusega, erandiks vaid kaugküte, mida muude elamute elanikud eelistaksid praeguse kasutusega võrreldes sagedamini. Küll oleks nii korterelamute kui ka muude elamute elanikel lisavõimalusena huvi nii päikesepaneelide kui ka maasoojuspumba vastu. Muude elamute elanikud eelistaksid nii päikesepaneele kui ka maasoojuspumpa samavõrd kaug- kui ka puu- ehk ahiküttele (kõigil eelistajad *ca* kolmandik).

- Muudest süsteemidest on pea poolte tartlaste elamus olemas sundventilatsioon või õhutusavad (sagedamini Ränilinnas ja Kesklinnas), kuuendikul energiatarbimise juhtimise või jälgimise süsteem (sagedamini Kesklinnas) ja kümnendikul vihmavee kogumise süsteem või salvkaev (sagedamini Tammelinnas, Varikul ja Raadi-Kruusamäel ning valdavalt ühe- või mitmepere-elamutel). Elektrienergia akumuleerimisvõimalused on olemas vaid 2%-l elamutel.
- Kõiki nimetatud süsteeme on harvemini Annelinna elamutel.

Eluase

Kütte- ja muud süsteemid

Eluase

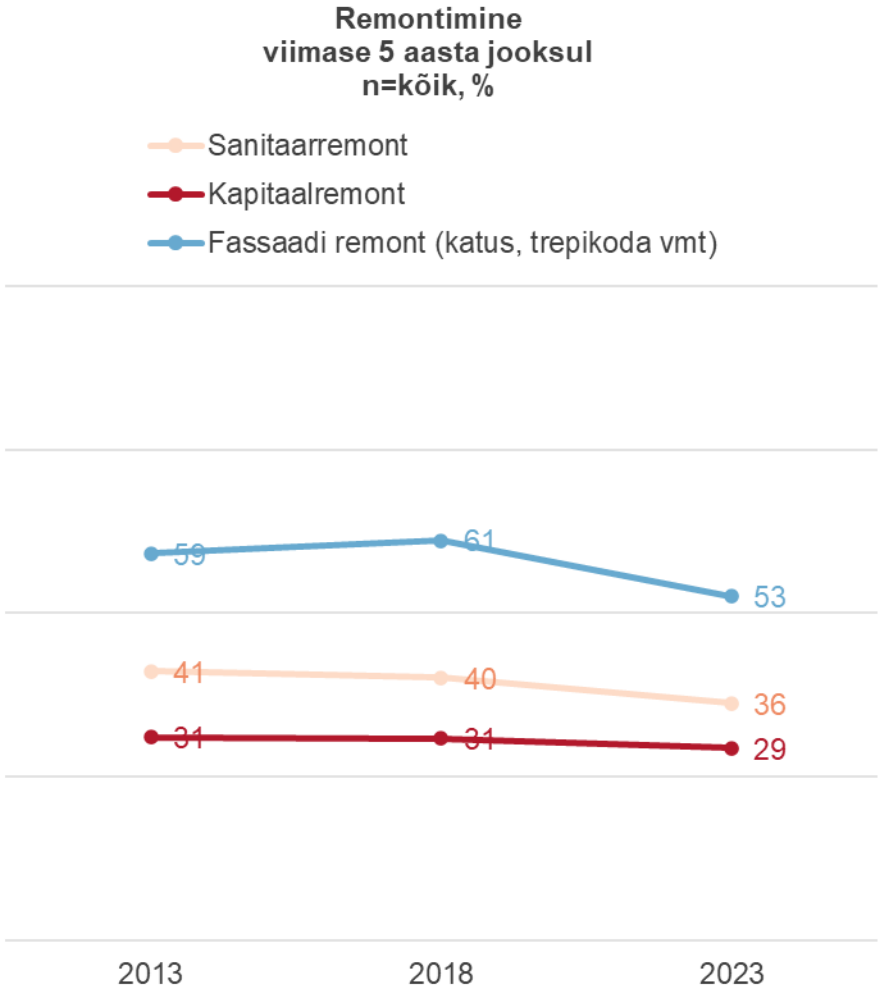
Remontimine (Slaid 32)

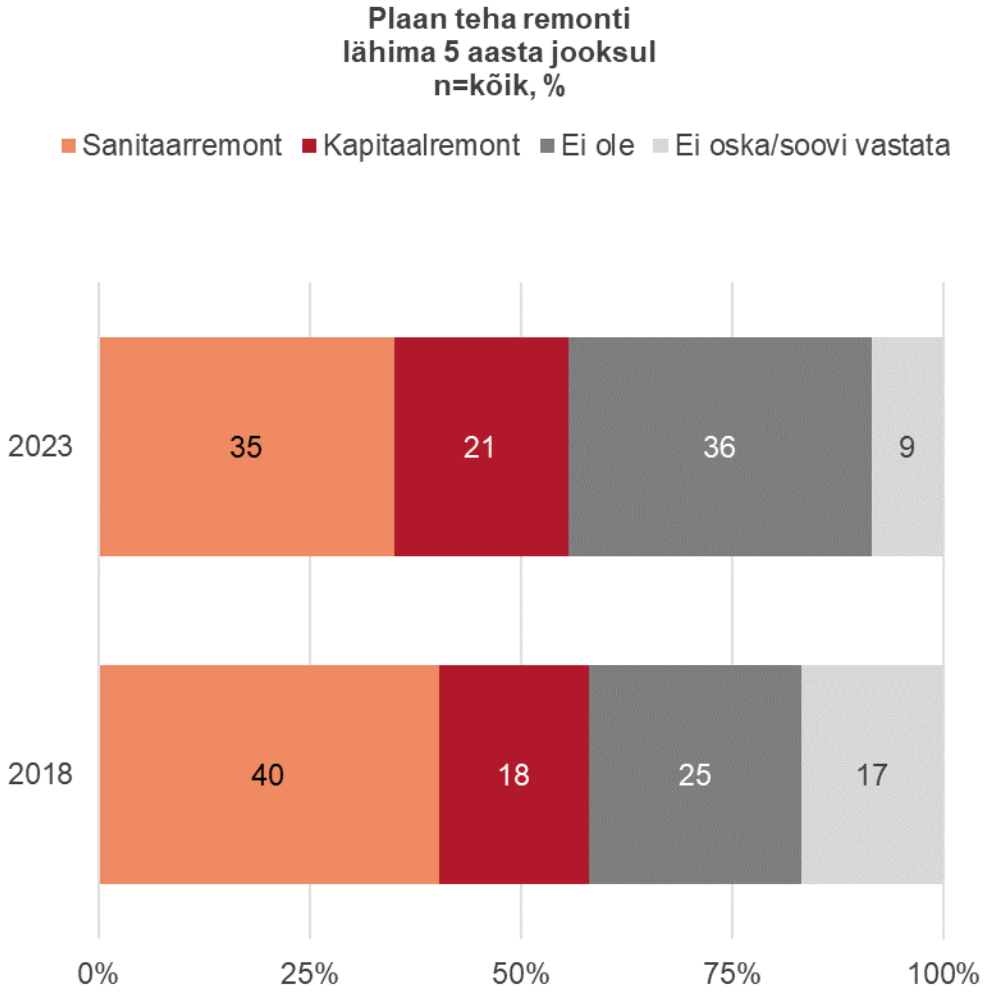
- Viimase 5 aasta jooksul on oma elamispinda kokku remontinud 66% tartlastest, sh on 29% teinud kapitaalremonti (seinte soojustamine, ümberehitused, põranda, akende, uste, elektrijuhtmestiku vahetused jmt) ja 36% sanitaarremonti (tapeedivahetus, värvimine jmt). Kapitaalremonti on teinud sagedamini ühe- ja mitmepere-elamute elanikud (38%), linnaositi Variku ja Ropka elanikud. Üldse ei ole remonti teinud sagedamini Ränilinna elanikud (61%).
- Viimase 5 aasta jooksul on elamu fassaadi või muud kvaliteeti tõstvat (katuse vahetus, trepikoja remont vmt) remonti teostatud 53%-s tartlaste elamutes; sagedamini Veeriku, Variku, Ropka ja Ropka tööstuse linnaosas.
- Erinevat tüüpi remontide teostajate osakaalud on vaadeldava aja jooksul kõik veidi vähenenud.

- Lähima 5 aasta jooksul plaanib oma elamus remonti teha kokku 56% tartlastest – sh sanitaarremonti 35% ja kapitaalremonti 21%.
- Võrreldes 2018. aastaga on veidi lisandunud kapitaalremondi, samas vähenenud sanitaarremondi tegemise plaaniga elanikke.

Eluase

Remontimine

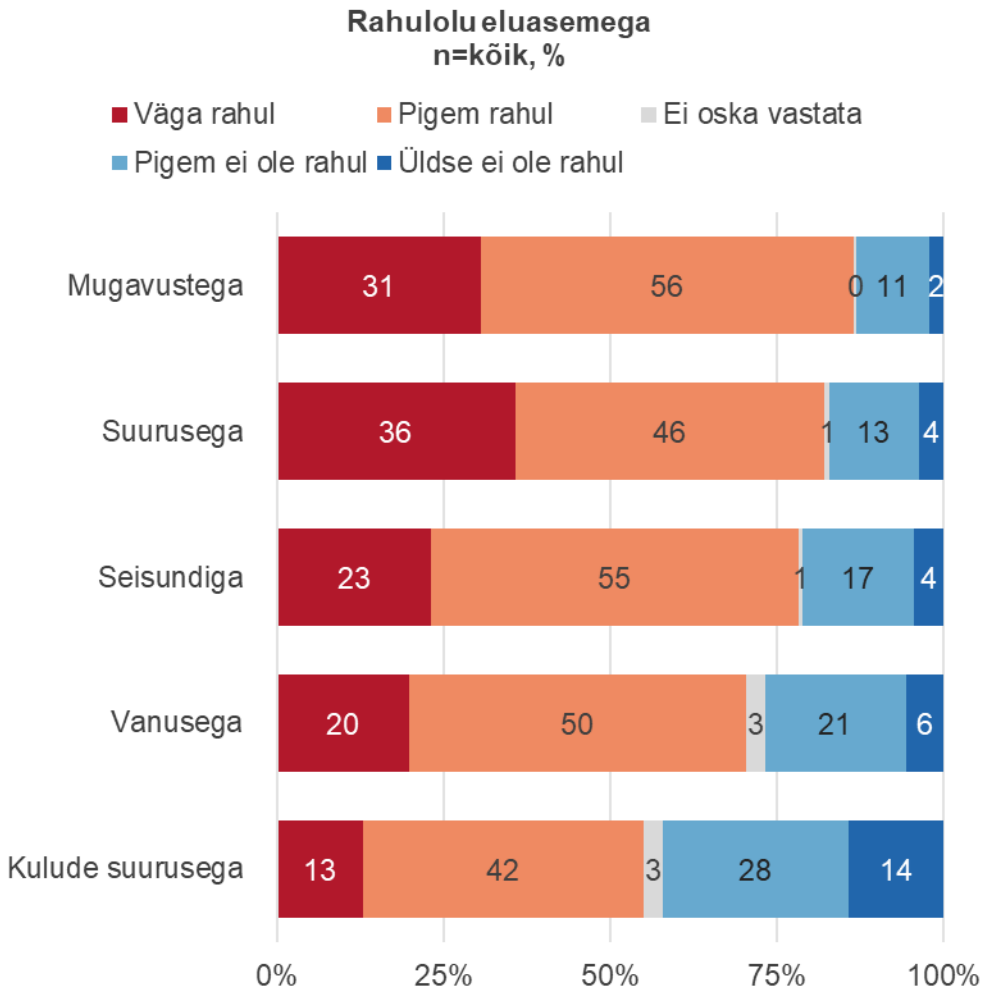
Eluase

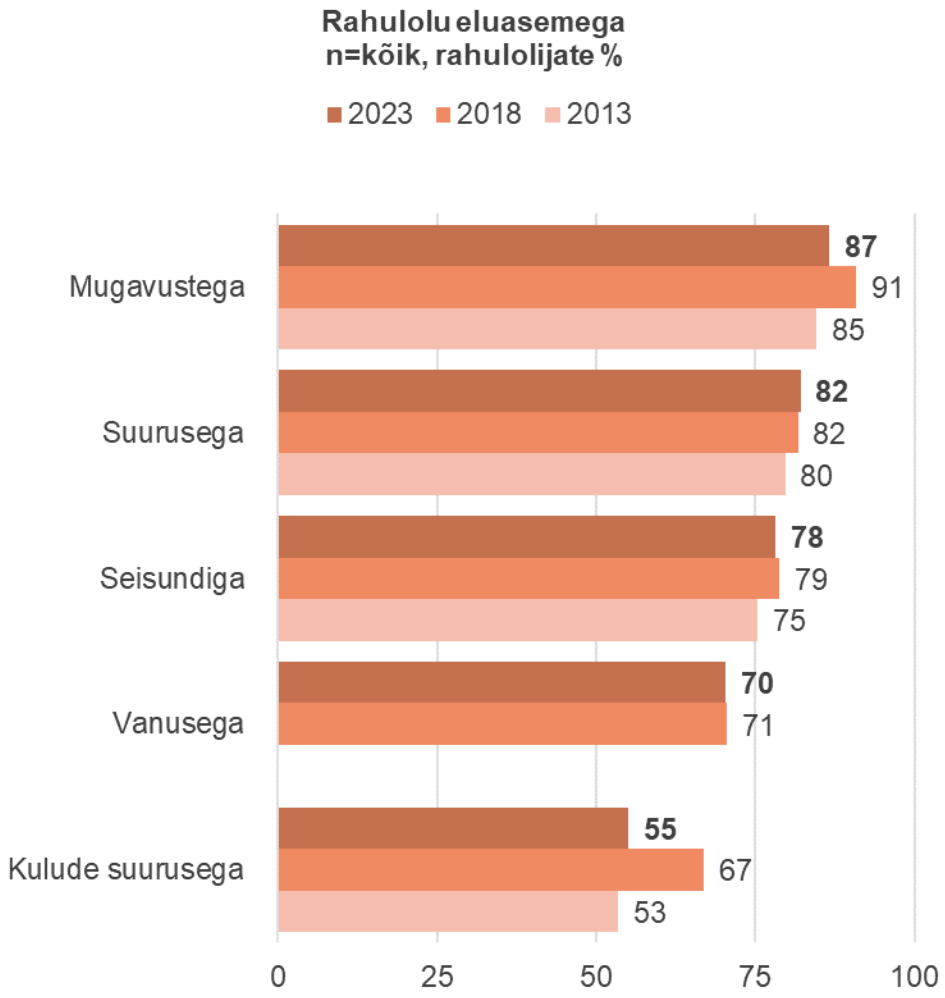
Rahulolu eluasemega (Slaid 34)

- Lisaks reaalsetele elamistingimustele uuriti ka tartlaste rahulolu oma eluaseme erinevate teguritega. Valdavalt ollakse oma elamistingimustega pigem rahul. Rahulolevaimad ollakse eluaseme mugavustega (kokku väga või pigem rahul 87%, harvemini Maarjamõisa elanikud). Samuti ollakse valdavalt rahul ka eluaseme suurusega (82%), seisundiga (78%, harvemini Ropka elanikud) ja vanusega (70%, harvemini Annelinna elanikud).
- Vähem rahul ollakse seevastu eluaseme kulude suurusega – rahul on 55%, samas rahulolematuid on kokku 48%. Rahulolematute osakaal ületab rahulolijate oma eelkõige Raadi-Kruusamäe ja Ihaste linnaosa elanike puhul.
- Kui valdavalt on vaadeldava aja jooksul oma eluasemega rahulolevate tartlaste osakaalud püsinud üsna samal tasemel, siis eluaseme kulude suurusega rahulolijate osakaal on võrreldes 2018. aastaga oluliselt langenud, seda 2013. aasta tasemele.

Eluase

Rahulolu eluasemega

Elukoha vahetused

Vahetus, vahetuskavatsused, eelistused

Elukoha vahetused

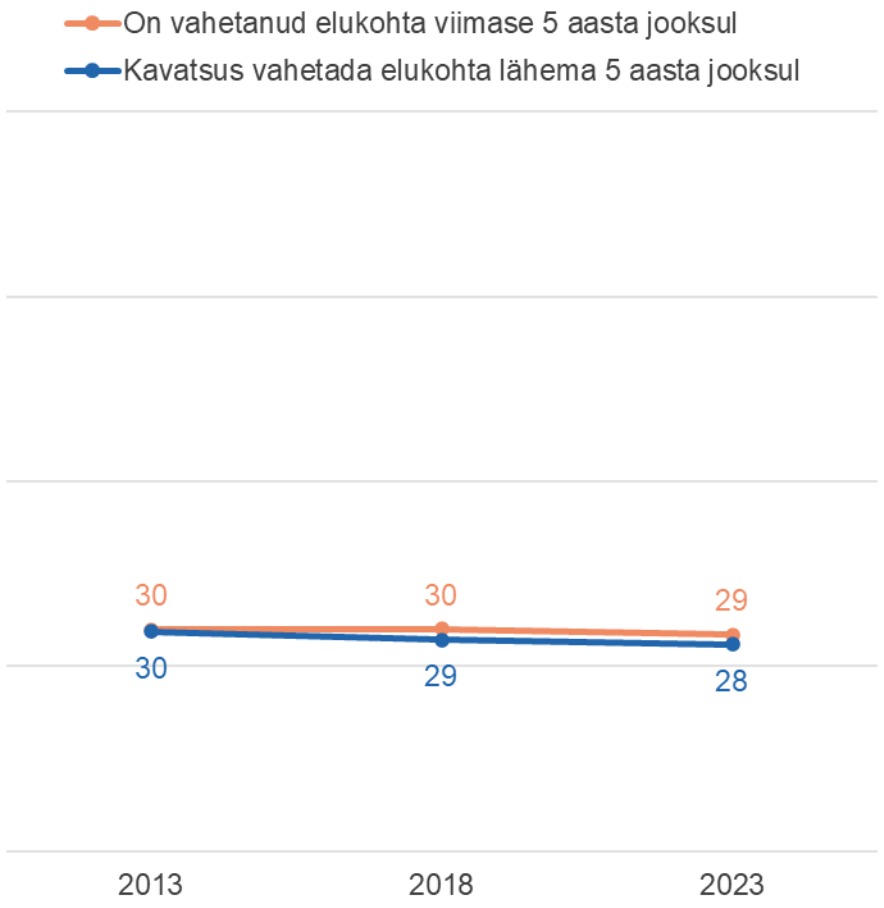
On vahetanud (Slaid 37–38)

- Viimase viie aasta jooksul on elukohta vahetanud 28% tartlastest. See näitaja pole aja jooksul muutunud. (Slaid 37)
- Kolinud on sagedamini kuni 44-aastased, kõrgharidusega elanikud, õpilased, kortermajade elanikud; linnaositi Ränilinna, Kesklinna ja Karlova elanikud.
- Viimasel viiel aastal aset leidnud elukoha vahetused on toimunud valdavalt Tartus linnaosade vahel (42%), sh on sagedamini ära kolitud Kesklinna, Annelinna, Karlova ja Vaksali linnaosast ning kolitud Vaksali ja Supilinna linnaosasse. Neljandikul juhtudest on elukoha vahetus toimunud sama linnaosa piires, sagedamini Annelinna elanike puhul. 7% on kolinud Tartusse mõnest teisest Tartu maakonna vallast (sagedamini Tartu ja Kambja vallast) ja kuuendik mujalt Eestist (neist kolmandik Tallinnast või mujalt Harjumaalt ja kümnendik nii Põlvamaalt kui ka Ida-Virumaalt). Välismaalt on viimase viie aasta jooksul Tartusse kolinud kümnendik elukohta vahetanutest. Pooled Tartusse kolinud välismaalastest on ukrainlased, ülejäänud väga erinevate riikide elanikud.
- Varasemaga võrreldes on vähenenud elukoha vahetus Tartu linnaosade vahel, samas kui märkimisväärselt on sagenenud välismaalaste kolimine Tartusse. (Slaid 38)
- Nagu varasemalt, nii ka nüüd on viimase viie aasta jooksul elukohta vahetanud tartlased selle põhjusena sagedamini välja toonud vajaduse suurema ja/või rohkemate mugavustega eluaseme järele, soov elada meeldivamas elukeskkonnas ja abikaasa või elukaaslasega kokku või lahku kolimine. Kõiki muid põhjuseid kolimiseks nimetati juba oluliselt harvemini. Muude vastustena nimetati sõda (15 korda), tervislikke põhjuseid (4), oma elamispinna ostu (3) ja vanemate lahutust (2).
- Varasemaga võrreldes peetakse nüüdseks elukoha vahetuse põhjuseks harvemini suurema ja/või rohkemate mugavustega eluaseme vajadust, kaaslasega kokku või lahku kolimist kui ka pere juurdekasvu, mis tõenäoliselt näitab piisava suurusega eluaseme taseme saavutamist. (Slaid 37)
- Viimasel viiel aastal elukohta vahetanud tartlastest tekkis Tartus sobiva eluaseme leidmisel probleeme 66%-l. Peamisteks probleemideks olid ebaproportsionaalne hinna-kvaliteedi suhe ja pakkumuste vähesus, viimasega haakub ka sobiva eluaseme puudumine. Lisaks toodi takistustena välja ka liiga kõrgeid üürihindu ja ettemaksu ning soovimatust lubada üürikorterisse lapsi või lemmikloomi, samuti probleeme laenu saamisel. (Slaid 38)

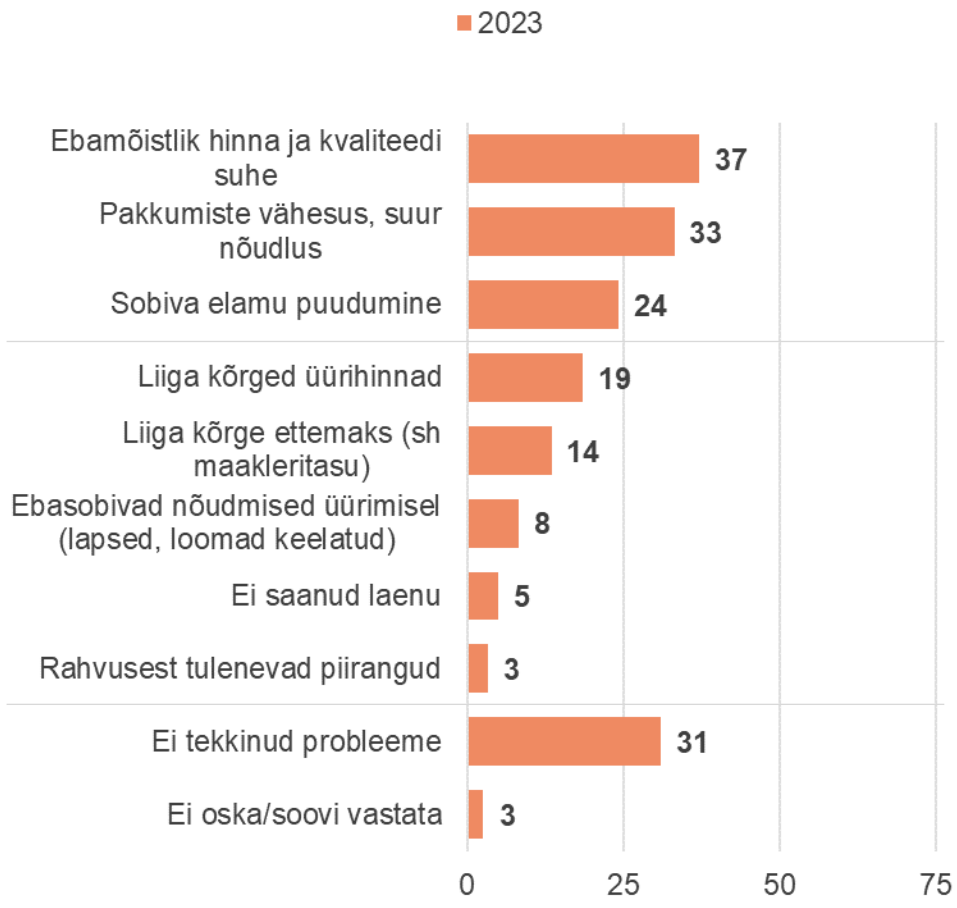
Elukoha vahetused

On vahetanud või kavatsus vahetada, probleemid eluaseme leidmisel

Elukoha vahetused
n=kõik, %

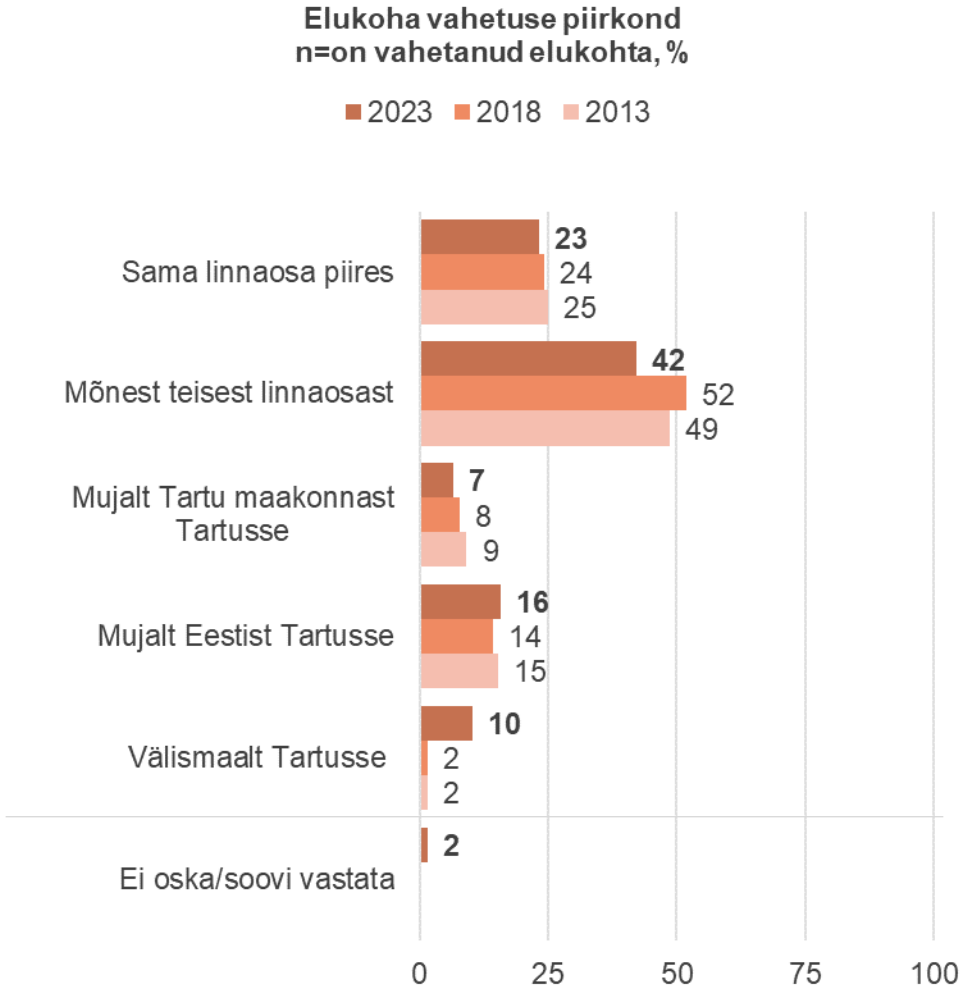

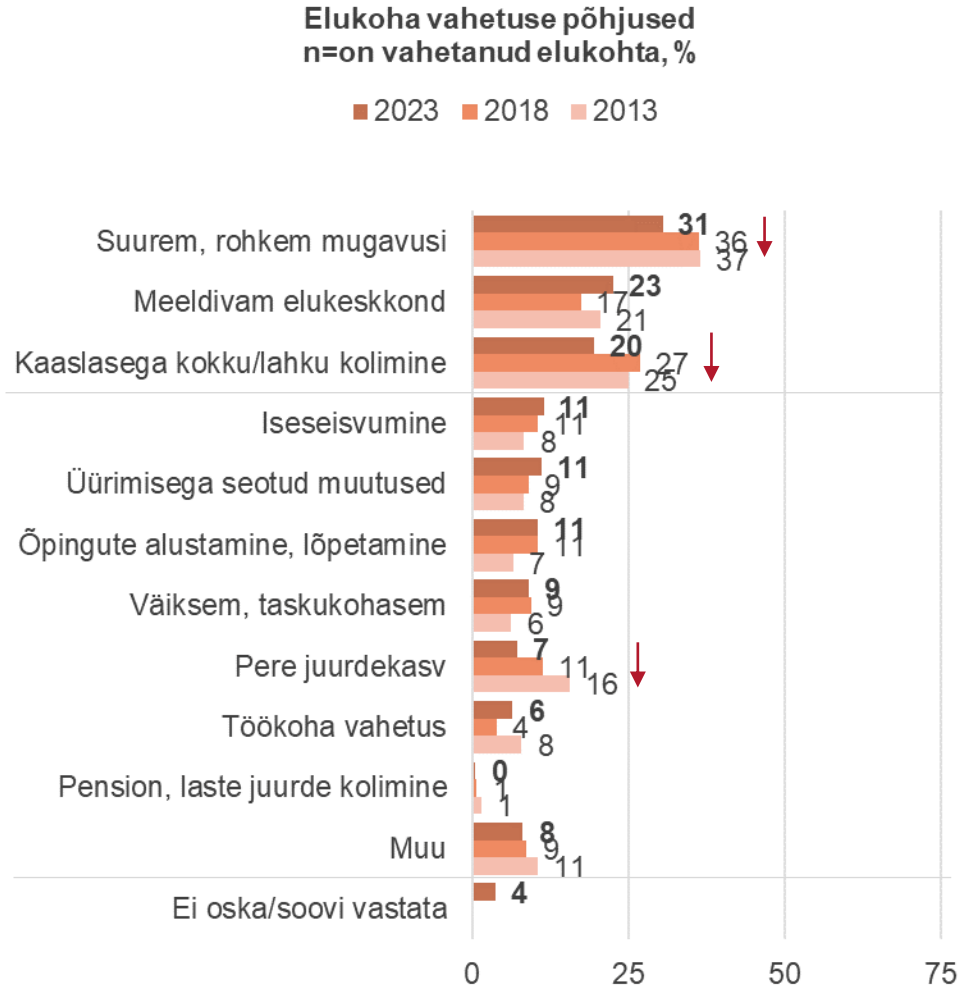
Probleemid eluaseme leidmisel
n=on vahetanud elukohta, %

Elukoha vahetused

On vahetanud – piirkond ja vahetuse põhjused

Elukoha vahetused

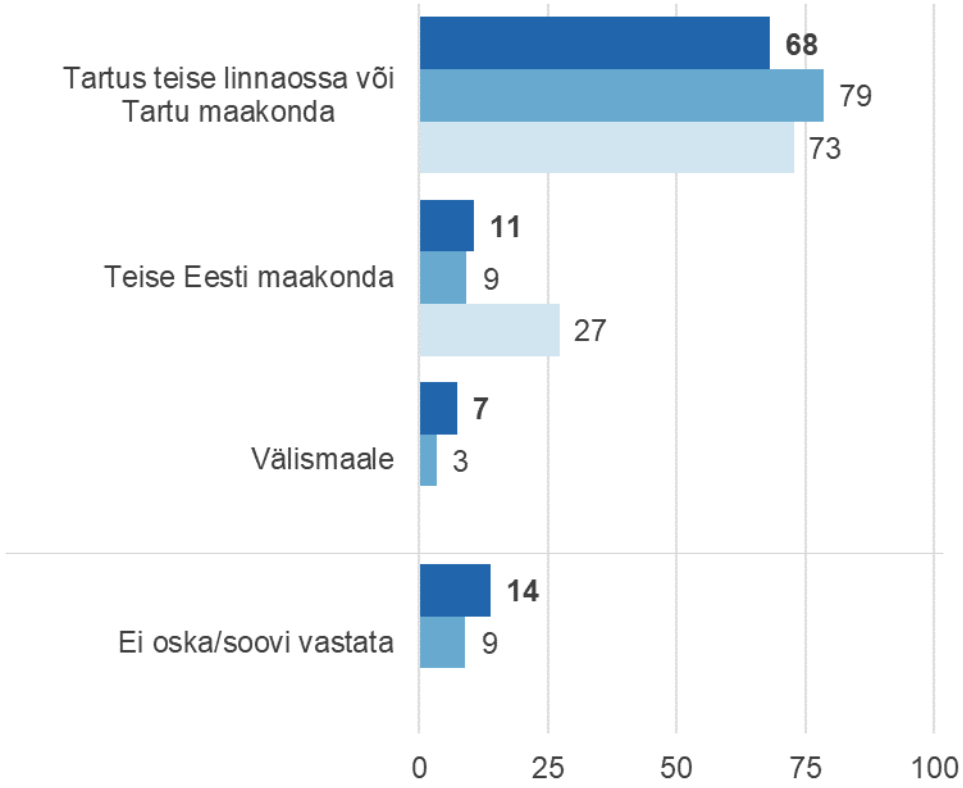
Kavatsus vahetada (Slaid 37, 40)

- Järgneva viie aasta jooksul plaanib tõenäoliselt elukohta vahetada 29% tartlastest. See näitaja pole aja jooksul muutunud. Elukoha vahetust plaanivate tartlaste osakaalud on olnud pea samad, mis reaalselt viimasel viiel aastal elukohta vahetanute omad. (Slaid 37)
- Kolida plaanijaid on enam kuni 29-aastaste, õpilaste ja muude mittetöötavate elanike seas; harvemini Ihaste ja Variku elanike seas.
- Järgneva viie aasta jooksul elukoha muutust plaanivatest tartlastest kavatseb valdav enamus (68%) jääda elama Tartusse või Tartu maakonda. Mujale Eestisse plaanib kolida kümnendik, sh pooled neist koliksid Tallinnasse, ning välismaale lahkuks 7%. Välismaale kolimise plaani korral mainiti sihtriigina viiel korral Ukrainat ning üksikutel juhtudel: Saksamaa, Norra, Holland, Inglismaa, Soome, Hispaania, Belgia, Tai, USA, Sankt-Peterburg. Kuuendikul elukohta vahetada soovijatest kindel sihtkoht veel puudub. (Slaid 40)
- Plaanitava elukohavahetuse sagedasemad põhjused kattuvad suuresti viimastel aastatel tegelikkuses elukoha vahetuseni viinud põhjustega. Eelkõige soovitakse elukohta vahetada lähtuvalt vajadusest või soovist suurema ja/või rohkemate mugavustega eluaseme (49%) ja meeldivama elukeskkonna (41%) järele. Kõiki muid põhjuseid nimetati juba oluliselt vähemate poolt.
- Varasemaga võrreldes on sel korral tõenäolise elukoha vahetuse põhjusena nimetatud sagedamini meeldivama elukeskkonna soovi, iseseisvumist ja õpingute alustamist/lõpetamist, harvemini aga pere juurdekasvu. (Slaid 40)

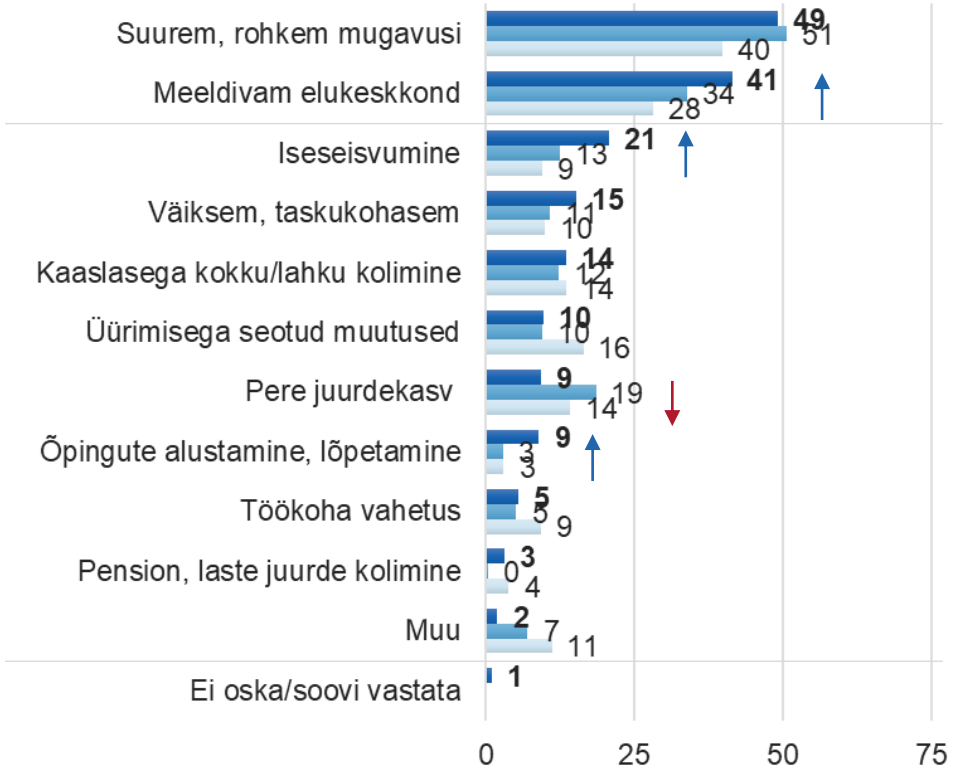
Elukoha vahetused

Kavatsus vahetada – piirkond ja vahetuse põhjused

Elukoha vahetuse piirkond
n=kavatsevad vahetada elukohta, %

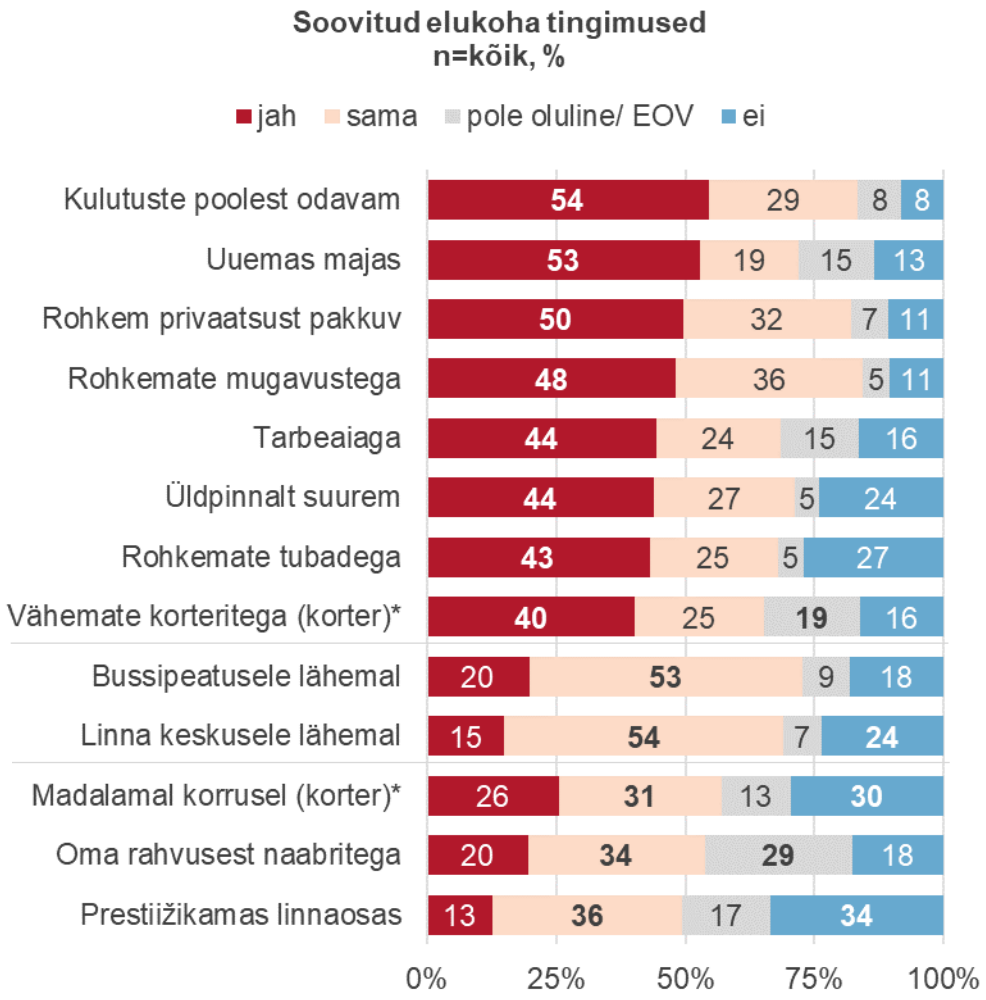

Elukoha vahetuse põhjused
n=kavatsevad vahetada elukohta, %

Elukoha vahetused

Soovitud elukoha tingimused

* Esitatud ainult korterelamute elanike vastused

- Kui tartlastel oleks võimalik oma soovi järgi elukohta valida, siis oleks see:
  - kulutuste poolest odavam,
  - uuemas majas,
  - rohkem privaatsust pakkuv,
  - rohkemate mugavustega,
  - tarbeaiaga,
  - üldpinnalt suurem,
  - rohkemate tubadega,
  - vähemate korteritega.
- Elukoha tingimused, millega ollakse rahul sellistena, nagu need on praegu, on järgenvad:
  - bussipeatuse kaugus,
  - linnakeskuse kaugus.
- Naabrite rahvus, korruse kõrgus ja linnaosa prestiižikus on sobilikud praegusel kujul või siis ei peeta neid oluliseks.
- Varasemaga võrreldes peetakse nüüdseks olulisemaks, et elamu oleks kulutuste poolest odavam ja rohkemate mugavustega, muus osas pole tulemused oluliselt muutunud.

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

Elamute lähiümbrus, haljasalad, teed ja liiklemine

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

Rahulolu (Slaid 44-48)

- Rahulolu oma linnaosa erinevate valdkondadega vaatleme alateemade kaupa – haljasalad, avalikud/ühiskondlikud hooned ja elamud, teed ja liikumisvõimalused.
- Hinnanguid anti 4-sel skaalal, kus 1 tähendas „üldse ei ole rahul“ … 4 „väga rahul“, Hinnangute võrdlused ajas on esitatud skaala keskmistena, mis välistab nende osakaalu, kes ei osanud hinnangut anda, seega võimaldab selgemat võrdlust. Kõikide erinevate eluvaldkondade keskmiseks hinnanguks kujunes 2,8 punkti, 2018. aastal oli see 2,7 punkti ja 2013. aastal 2,6 punkti ehk valdavalt on hinnangud tõusnud.
- Kõige rahulolevamad ollakse tervikuna nii erinevate haljasalade seisukorra kui ka piisavusega ning avalike/ühiskondlike hoonete ja elamutega. Keskmisest rahulolevamad ollakse ka tänavavalgustusega ning sõidu- ja jalgrattateede seisukorraga; liiklemise ohutusega nii autojuhi kui ka jalakäija seisukohast.
- Rahulolematuid on rahulolijatest enam aga järgnevatel puhkudel: autode parkimisvõimalused elukoha läheduses ja liiklemisvõimalused erivajadustega inimestele.
- Ülejäänud teid puudutavate valdkondade puhul on nendega rahulolevaid elanikke napilt rohkem kui rahulolematuid ehk valdavalt rahuldavaks peetakse järgnevat: jalgrattateede piisavus, kvartalisiseste sõiduteede ja kõnniteede seisukord, tänavate hooldamine talvel ja liikumise ohutus jalgratturi vm kergliikuri seisukohast.

- Vaadeldava aja jooksul on jätkuvalt paranenud hinnangud lasteaedade ja koolide õuealadele, laste mänguväljakutele, avalike/ühiskondlike hoonete seisukorrale, elamute ümbruse heakorrale, tänavavalgustusele, sõidu-, jalgratta- ja kvartalisiseste teede seisukorrale. Oluliselt ei ole viimase kümne aasta jooksul langenud ükski hinnang.

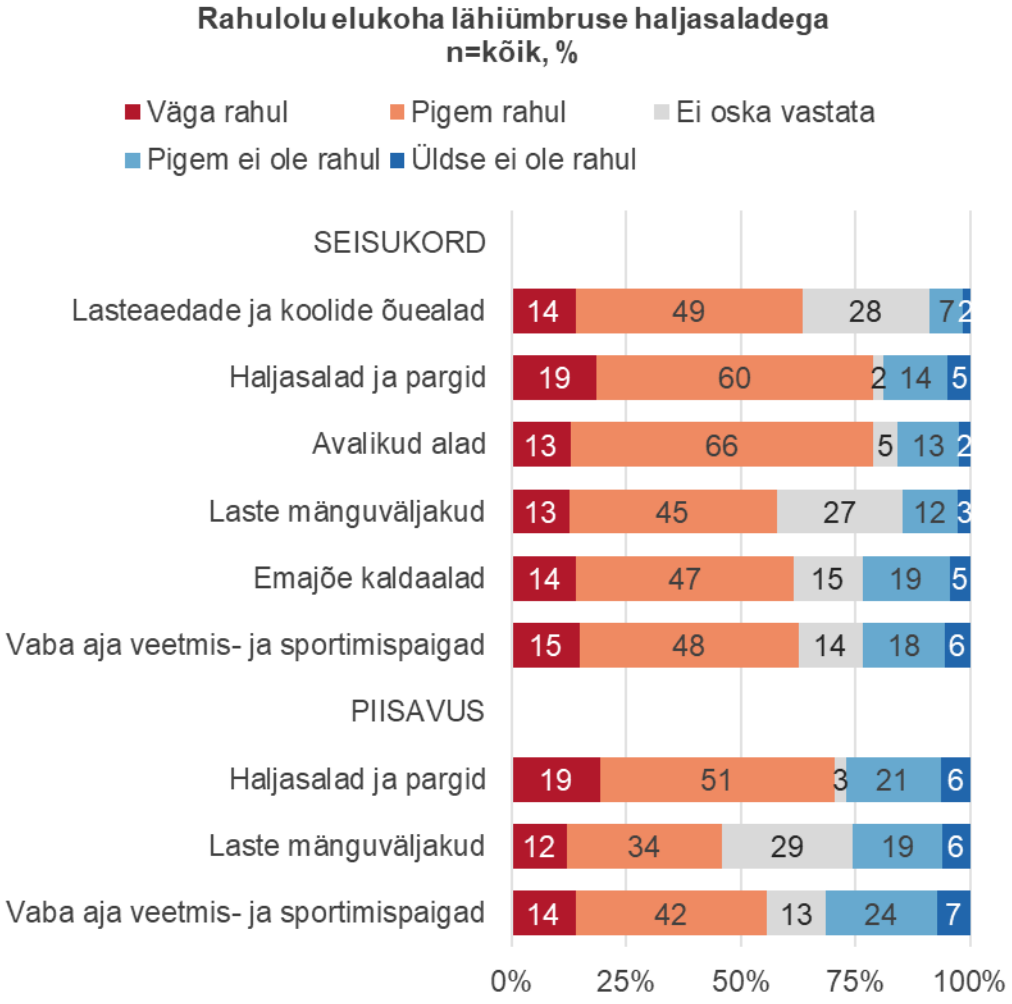
Rahulolu elukoha lähiümbrusega

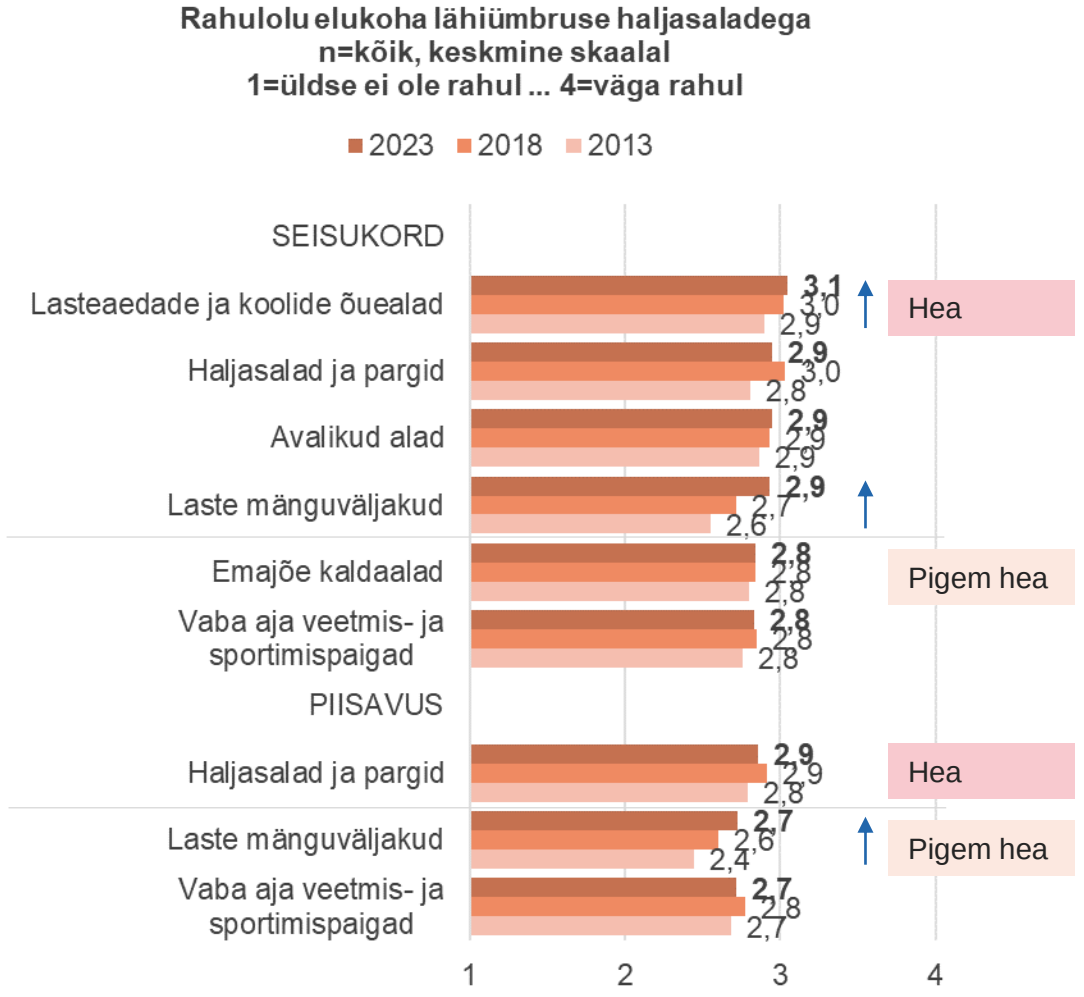
Rahulolu (linnaosades kaupa)

- Tervikuna on oma linnaosa erinevate valdkondadega rahulolevamad Maarjamõisa, Kesklinna, Kvissentali ja Tähtvere, kuid ka Veeriku, Tammelinna ja Vaksali elanikud.
- Tervikuna on oma linnaosa erinevate valdkondadega rahulolematumad aga:
  - Karlova elanikud – eelkõige vaba aja veetmise ja sportimispaikade piisavusega (keskmine hinnang 2,3), tänavate hooldamisega talvel (2,3), kõnniteede seisukorraga (2,2), jalgrattateede piisavusega (2,1), liikumise ohutusega jalgratturi vm kergliikuri seisukohast (2,2) ja liiklemisvõimalustega erivajadustega inimestele (2,1);
  - Jaamamõisa elanikud – eelkõige vaba aja veetmise ja sportimispaikade piisavusega (2,3), jalgrattateede piisavusega (2,4), liikumise ohutusega jalakäija (2,4) kui ka jalgratturi vm kergliikuri seisukohast (2,3),
  - Ropka tööstuse elanikud - eelkõige vaba aja veetmise ja sportimispaikade piisavusega (2,4), kvartalisiseste sõiduteede seisukorraga (2,1), tänavate hooldamisega talvel (2,3) ja kõnniteede seisukorraga (2,3);
  - Annelinna elanikud – eelkõige autode parkimise võimalustega elukoha läheduses (1,9).
- Lisaks eristub, et Ihaste elanikud on väga rahulolematud lasteaedade ja koolide õuealade seisukorraga (2,2) ja Ülejõe ja Ränilinna elanikud laste mänguväljakute piisavusega (vastavalt 2,4 ja 2,1), viimaseid häirib oluliselt ka nii vaba aja veetmise ja sportimispaikade seisukord (2,3) kui ka ebapiisavus (2,2).
- Kuigi Supilinna elanikud on valdavalt rahulolevad (eelkõige vaba aja veetmise ja sportimispaikade seisukorra kui ka piisavusega), on neil kõige enam valdkondi, mis neid väga häirivad: jalgrattateede seisukord ja piisavus (vastavalt 2,4 ja 2,1), tänavate hooldamine talvel (2,3), kõnniteede seisukord (2,2), autode parkimise võimalused elukoha läheduses (2,2), liikumise ohutus jalakäija seisukohast (2,4) ja liiklemisvõimalused erivajadustega inimestele (1,9).

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

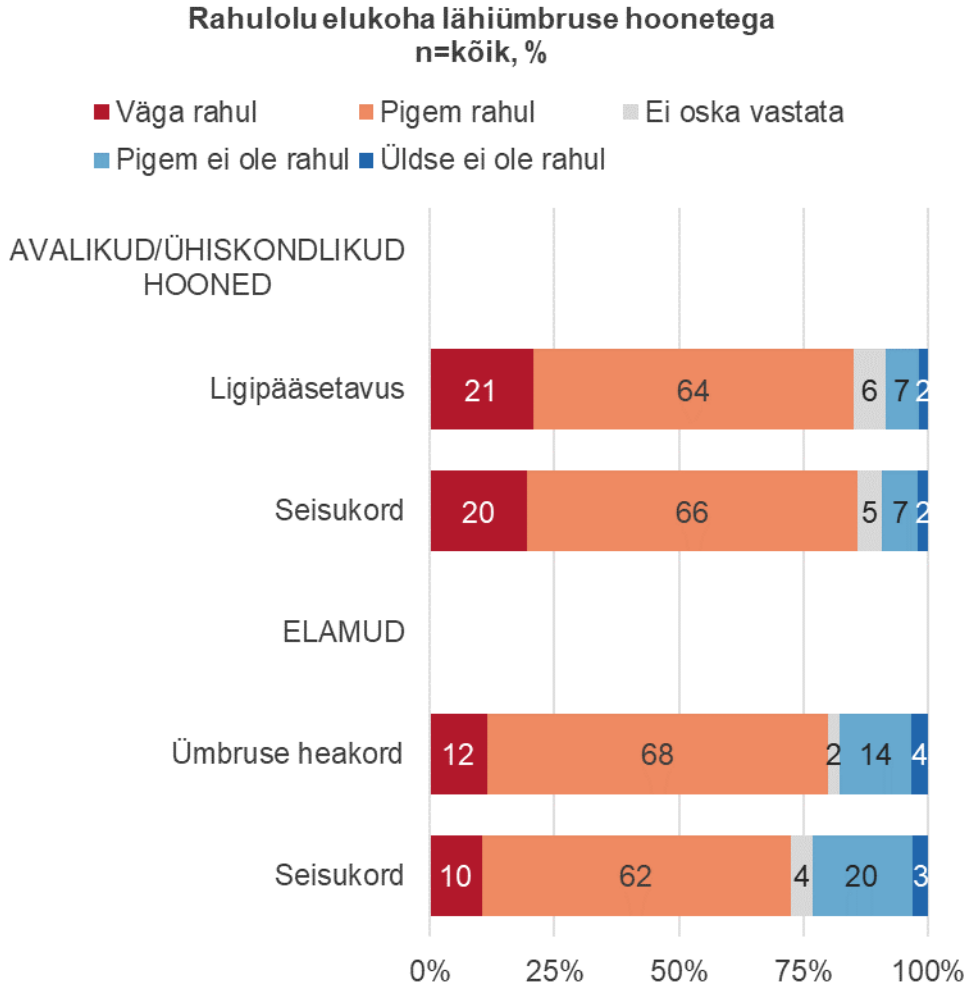
Haljasalad

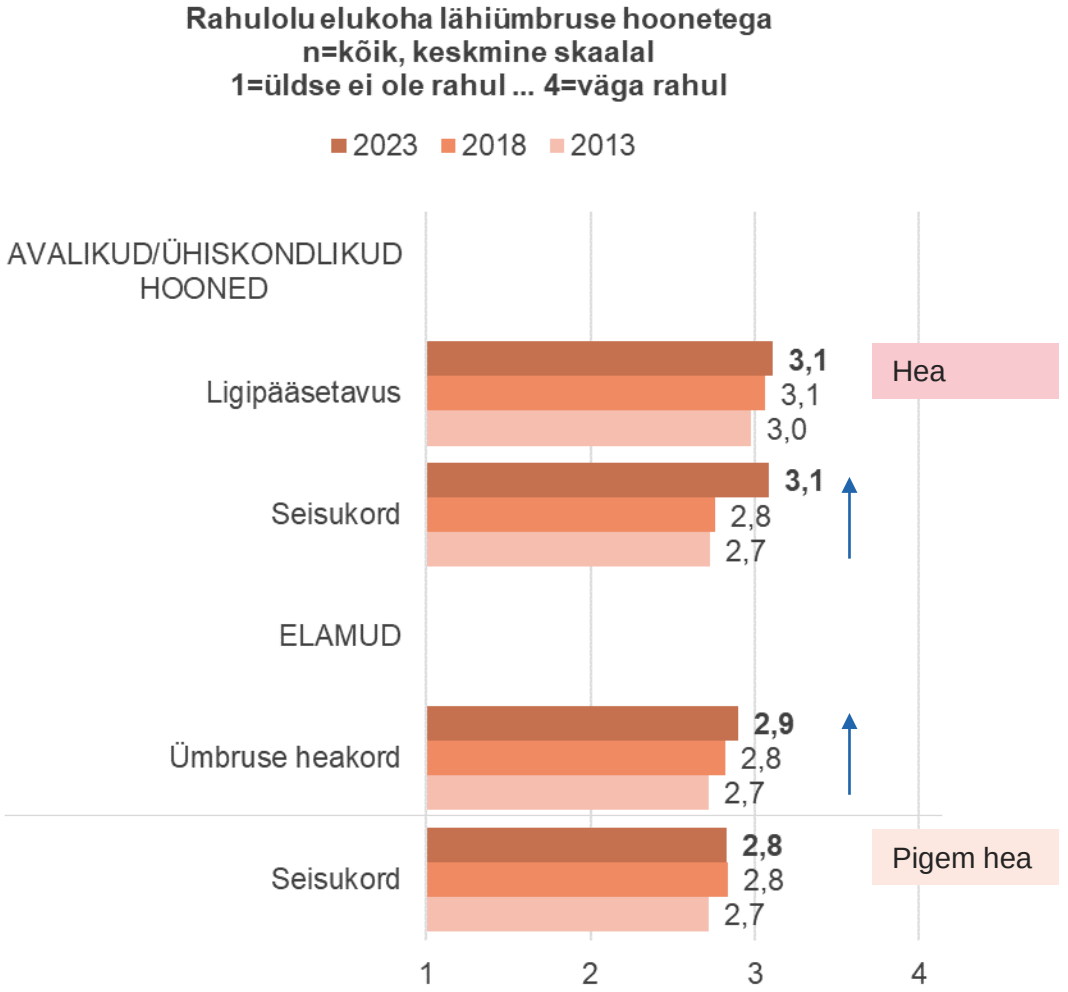

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

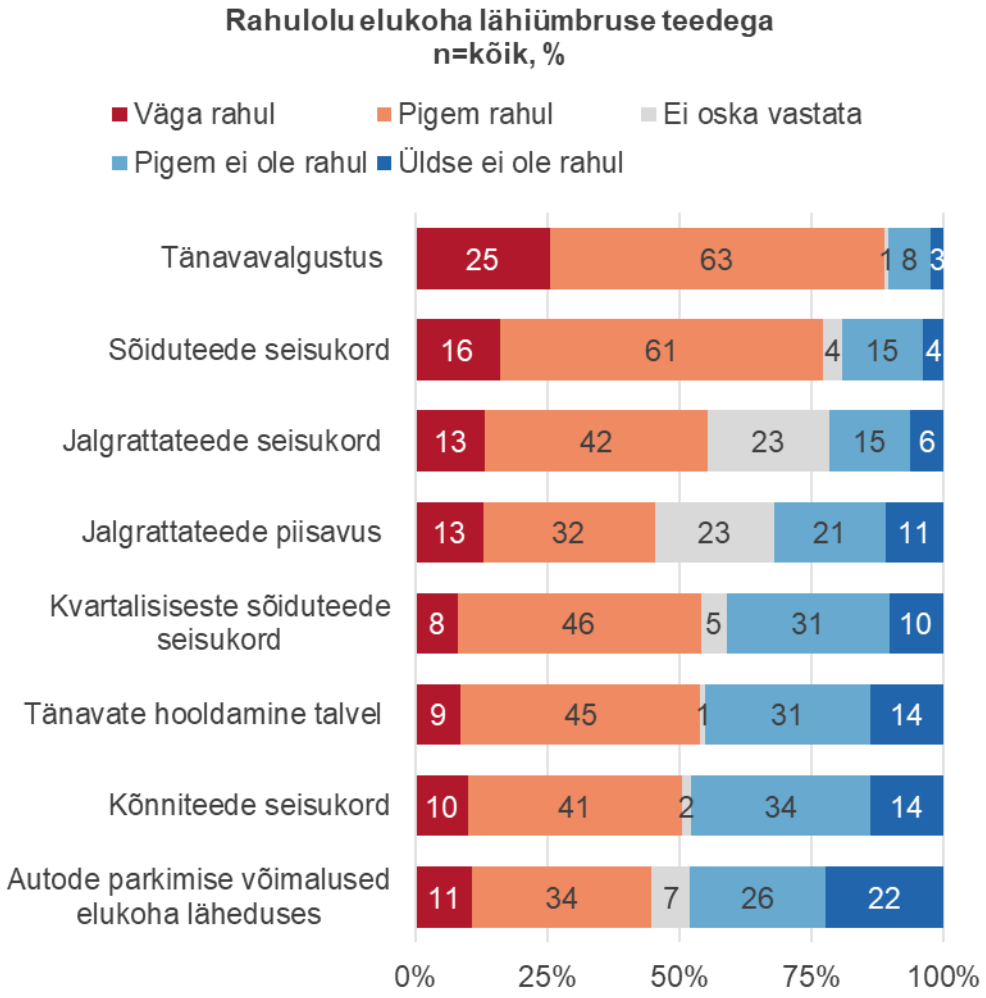
Avalikud/ühiskondlikud hooned ja elamud

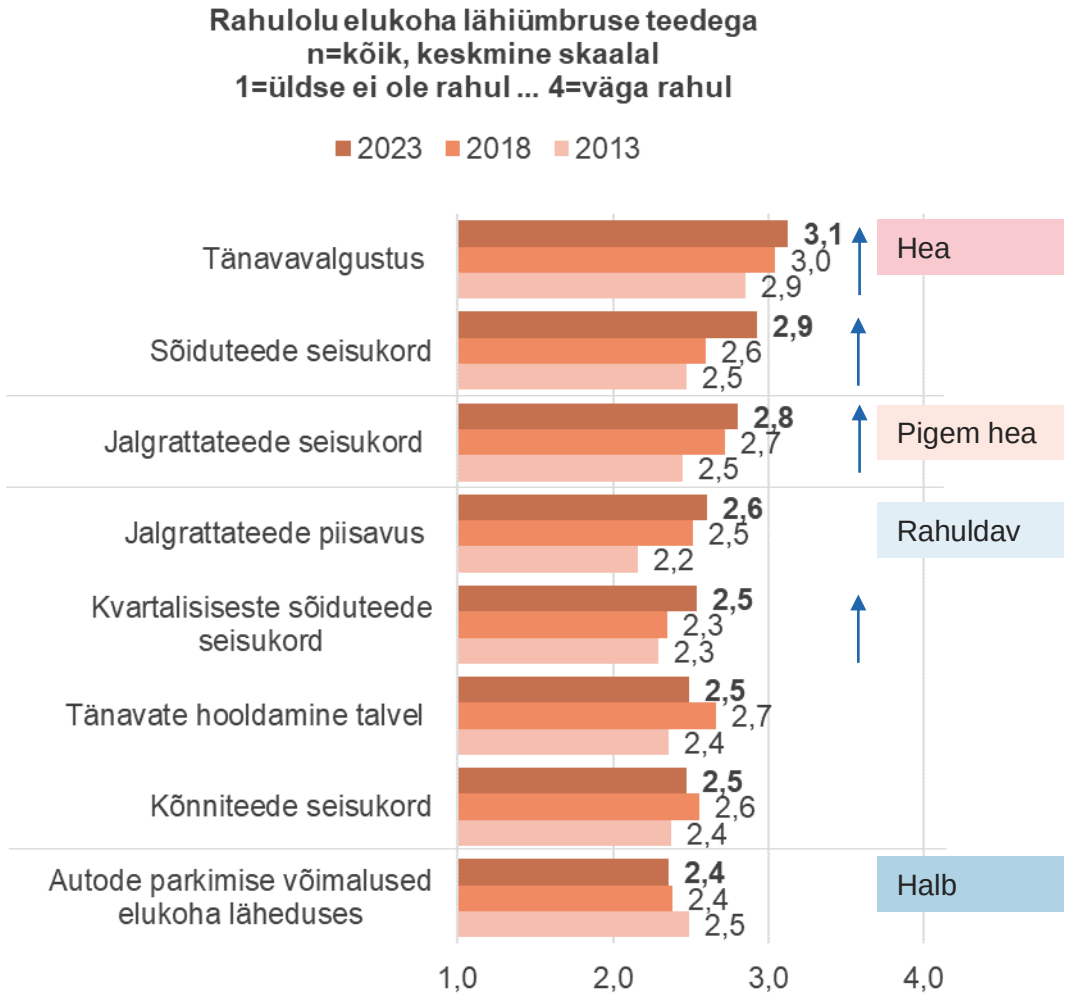

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

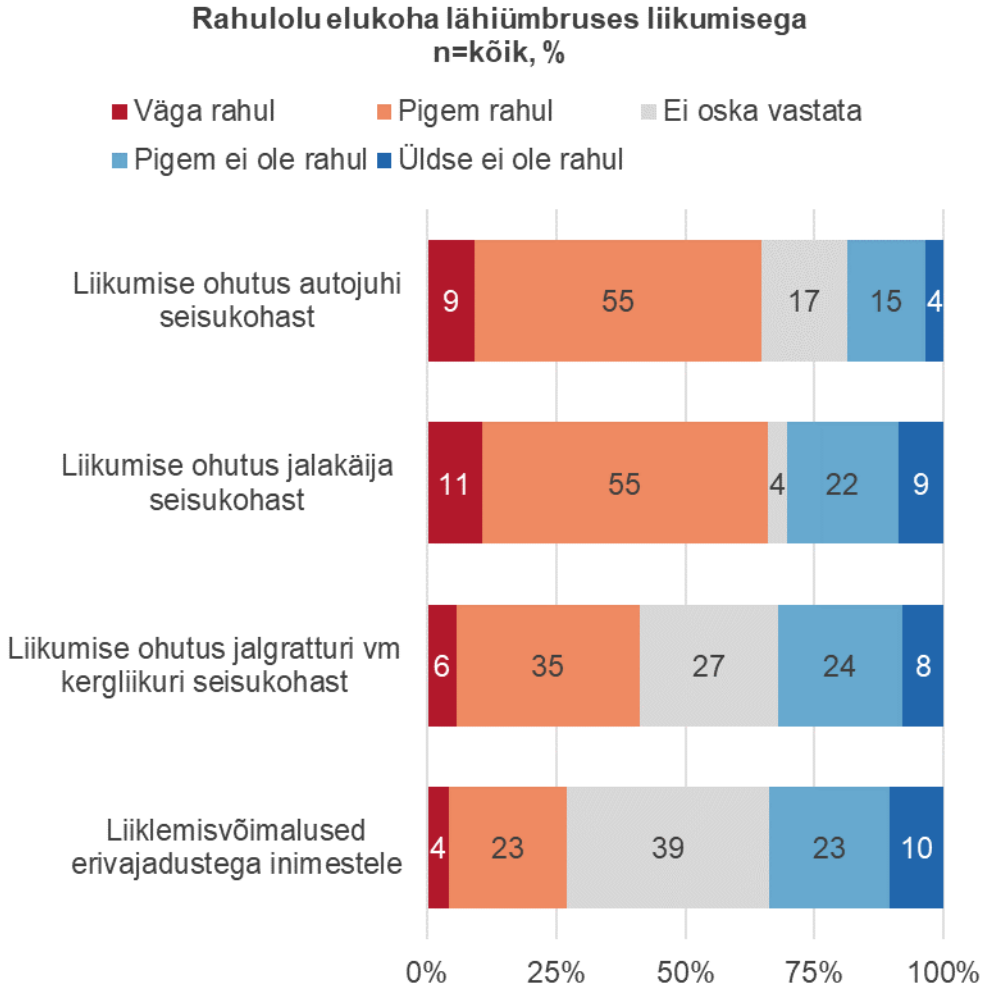
Teed

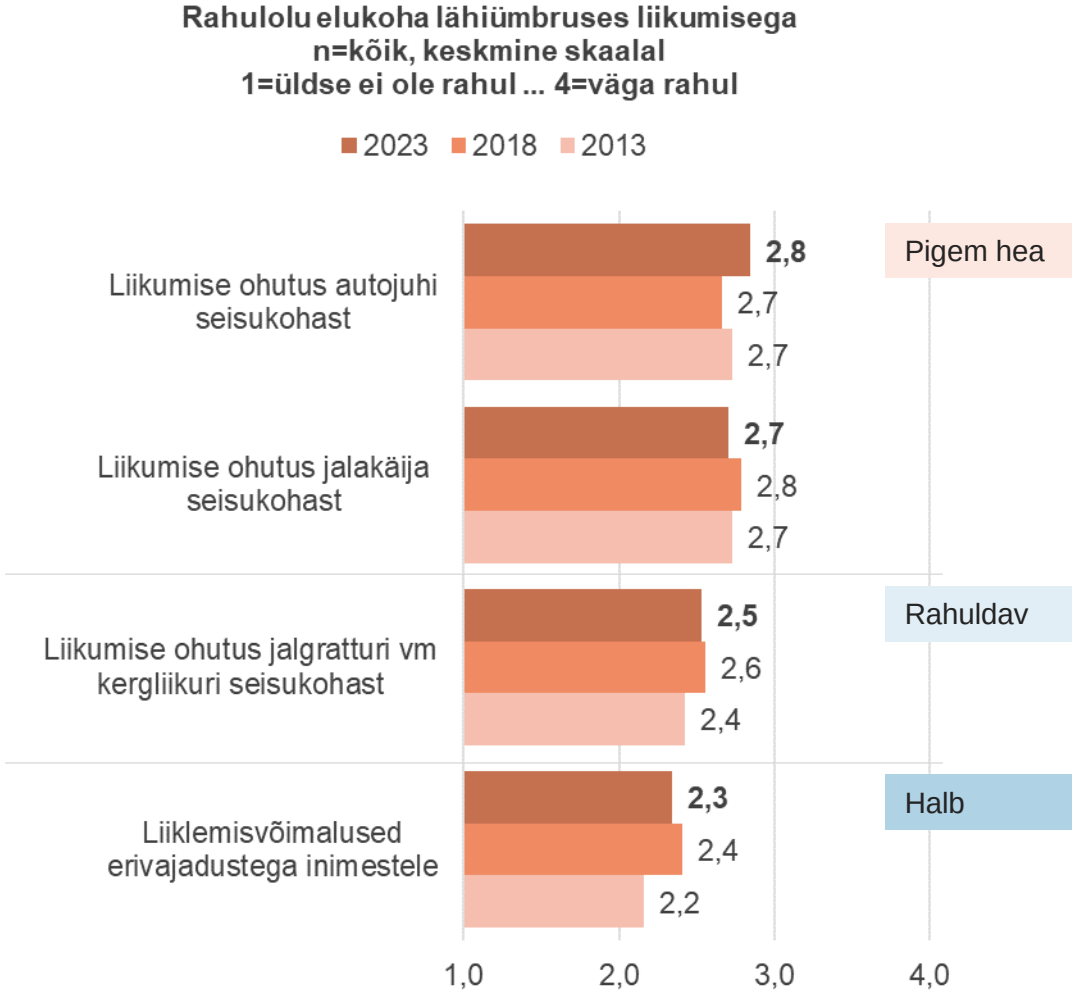

Rahulolu elukoha lähiümbrusega

Liikumine

Turvalisus

Sotsiaalsed probleemid, vägivald, rahulolu, muutuse tajumine

Turvalisus

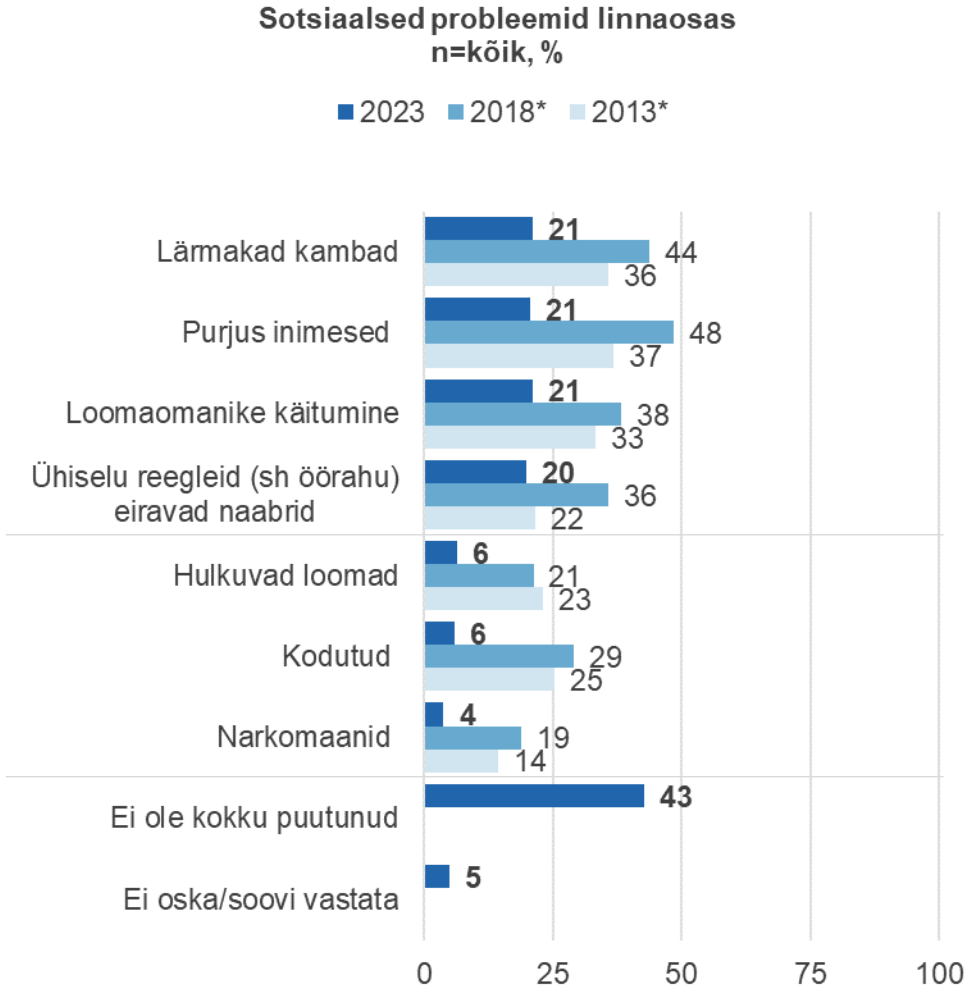
Sotsiaalsed probleemid, vägivald (Slaid 51)

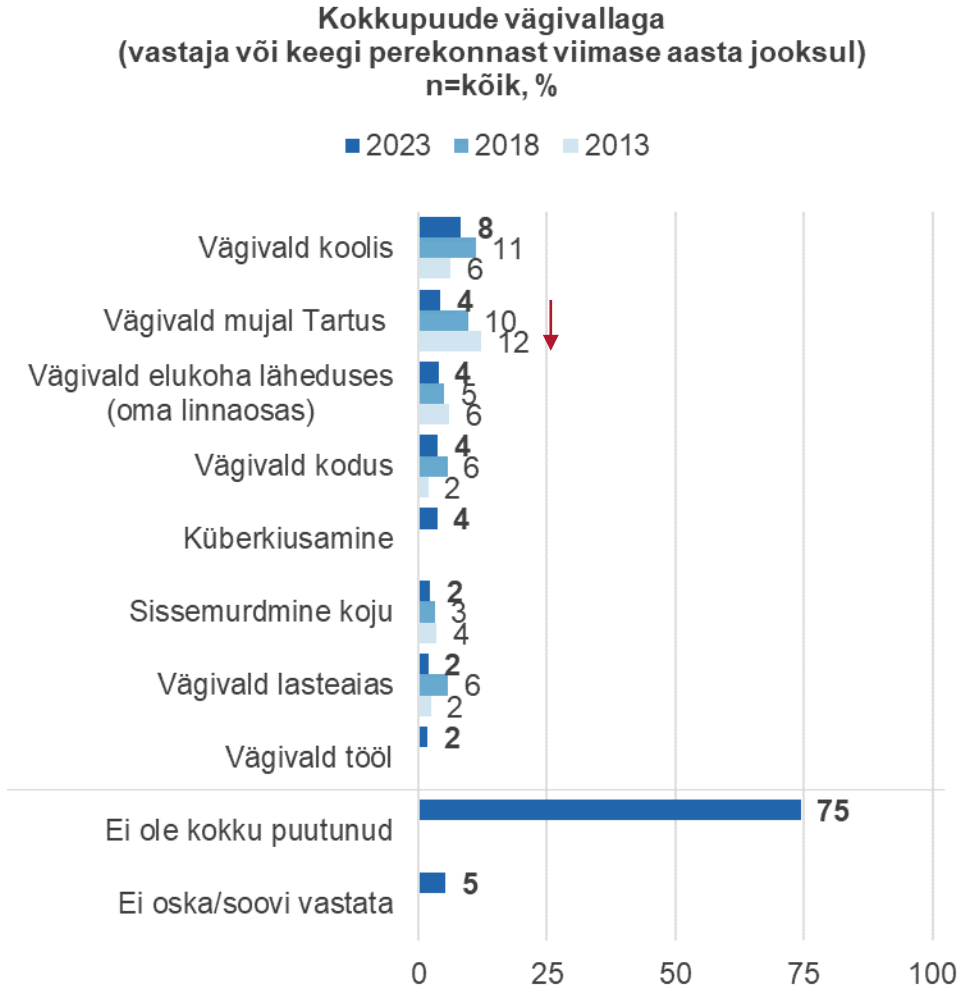
- Viiendik tartlastest peab oma linnaosa sotsiaalseteks probleemideks:
  - loomaomanike käitumist – sagedamini üle 59-aastased, Annelinna ja Ihaste elanikud;
  - lärmakaid kampasid – sagedamini kuni 29-aastased, Annelinna ja Kesklinna elanikud;
  - purjus inimesi – sagedamini kuni 29-aastased, muulased, Annelinna elanikud;
  - ühiselureegleid eiravaid naabreid – sagedamini Annelinna elanikud.
- Vaid 4–6% tartlastest pidasid probleemseks ka hulkuvaid loomi (sagedamini Raadi-Kruusamäe, Supilinna ja Ihaste elanikud), kodutuid (sagedamini Raadi-Kruusamäe elanikud) ja narkomaane (sagedamini Jaamamõisa elanikud). Vastavad probleemid ei ole enam nii aktuaalsed kui varem.
- Erinevate sotsiaalsete probleemidega ei ole kokku puutunud 43% tartlastest; sagedamini Ränilinna, Tammelinna, Tähtvere, Vaksali, Supilinna, Veeriku ja Maarjamõisa elanikud.

- Otsese vägivallaga on ise või pereliikme kaudu kokku puutunud 20% tartlastest, lisaks 5% ei osanud või soovinud vastata. Kõige vähem on vägivallaga kokku puutunuid Ropka ja Variku linnaosas (mõlemas 10%).
- Kõige levinum on vägivald koolis – seda tõid keskmisest sagedamini välja kooliealiste laste vanemad (19%). Vägivalda lasteaedades tõid keskmisest sagedamini välja just lasteaialaste vanemad (8%). Lisaks eristub, et noored, kuni 29-aastased on sagedamini kokku puutunud nii vägivallaga mujal Tartus (9%) kui ka küberkiusamisega (9%) ja koduvägivald on sagedasem Supilinna elanike seas (14%).
- Varasemate aastatega võrreldes on kokkupuude enamust liiki vägivallaga pigem vähenenud, kuid oluliselt on vähenenud kokkupuude vägivallaga nn mujal Tartus.

Turvalisus

Sotsiaalsed probleemid, vägivald

* 2018 hinnati iga väite puhul „on suur probleem“ + „mõningal määral probleem“,
2013 hinnati iga väite puhul „on suur probleem“ + „suur probleem“, seekord paluti loetelust märkida, mis on probleemiks.

Turvalisus

Rahulolu, muutuse tajumine (Slaid 53)

- Valdavalt on tartlased rahul nii turvalisusega kui ka korrakaitsega ehk politsei tegevusega, rahulolijaid on kokku vastavalt 92% ja 79%. Mõlema teguriga on rahulolu aja jooksul tõusnud. Ainsana on teistest turvalise taseme poolest veidi vähem rahulolevamad Annelinna elanikud (86%).

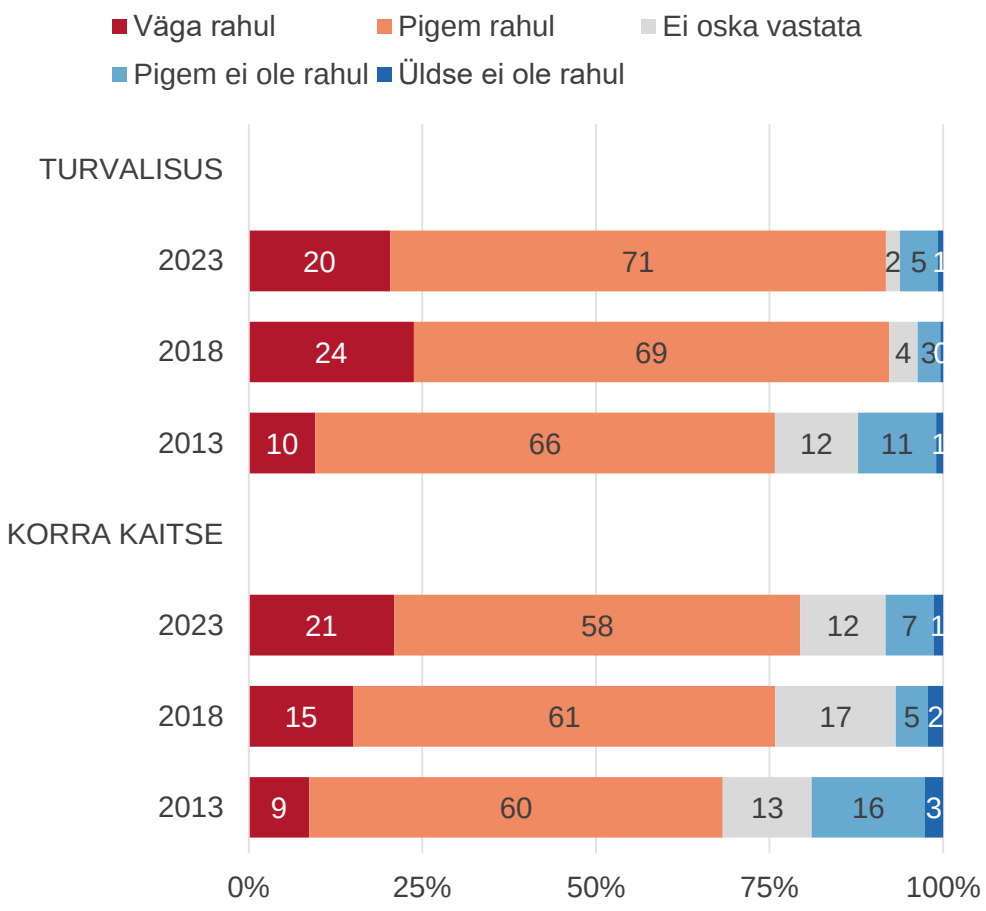
- Hinnates viimaste aastate muutusi Tartu linna turvalisuses, arvas suurem osa ehk 55%, et see on jäänud samale tasemele. Turvalisuse suurenemist on viimastel aastatel tajunud kuuendik ning vähenemist kümnendik tartlastest (sagedamini muulased), vastata ei osanud lausa viiendik. Ka 2018. aastal tajuti valdavalt, et turvalisus on jäänud varasemaga võrreldes samale tasemele.

- Viimase aasta jooksul on mõnest heakorraprobleemist Tartu infotelefonile 1789 teada andnud 11% tartlastest, sagedamini lhaste elanikud. Kuigi probleemidest teada andmine Tartu heakorratelefonile on aja jooksul veidi vähenenud, on siiski märkimisväärselt kasvanud teadlikkus sellise võimaluse olemasolust.

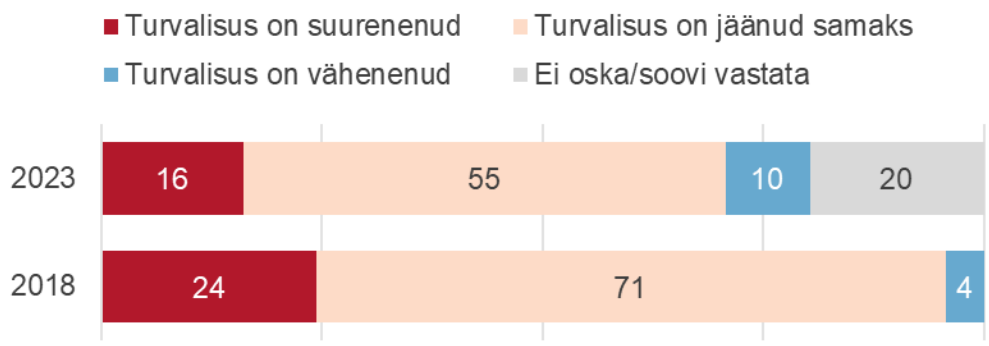
Turvalisus

Rahulolu, muutuse tajumine

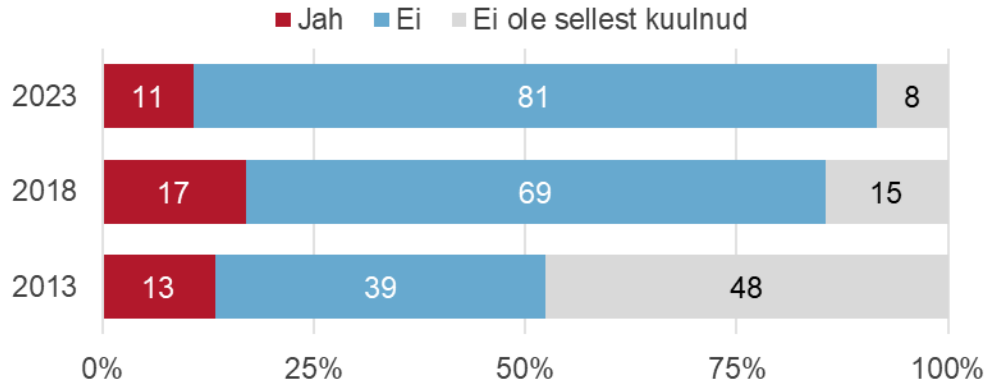
Rahulolu turvalisuse ja korra kaitsega
n=kõik, %

Turvalisuse muutumise tajumine
n=kõik, %

Heakorraprobleemist
Tartu infotelefonile 1789 teada andmine
n=kõik, %

Teenused

Rahulolu kättesaadavuse ja teenustega; kultuurisündmused, tervisesport, internet

Teenused

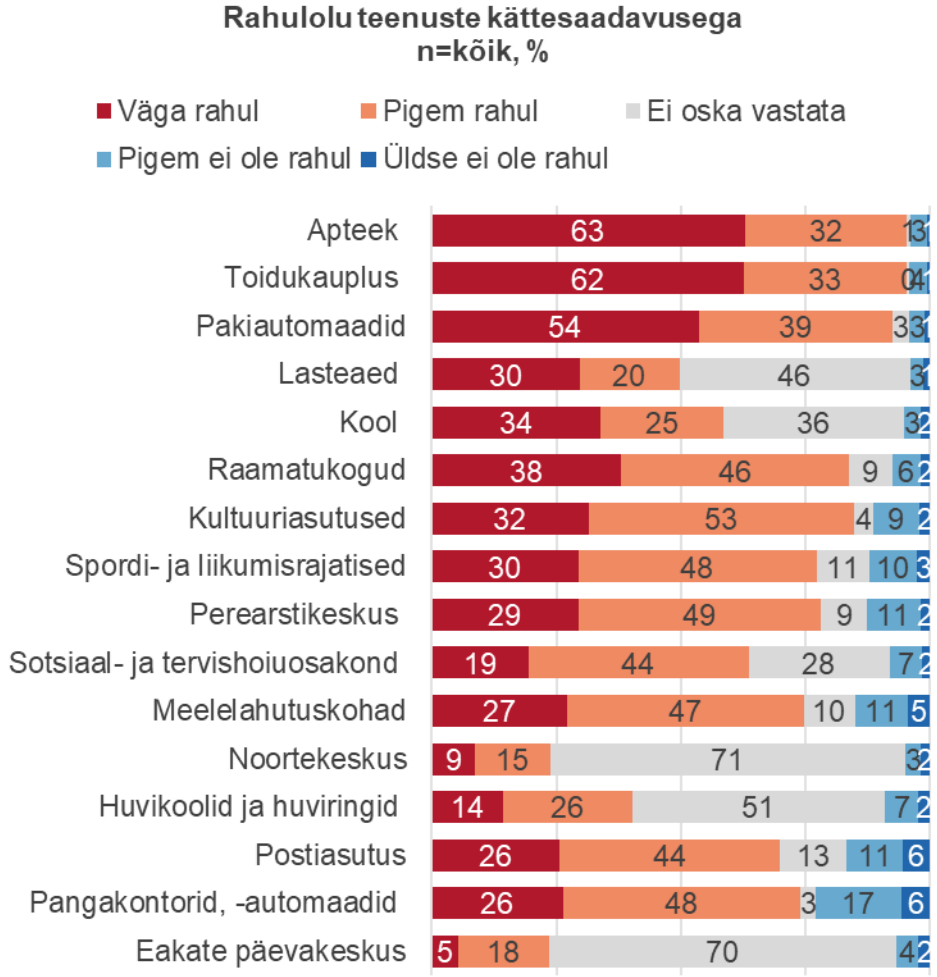
Rahulolu kättesaadavusega (Slaid 56)

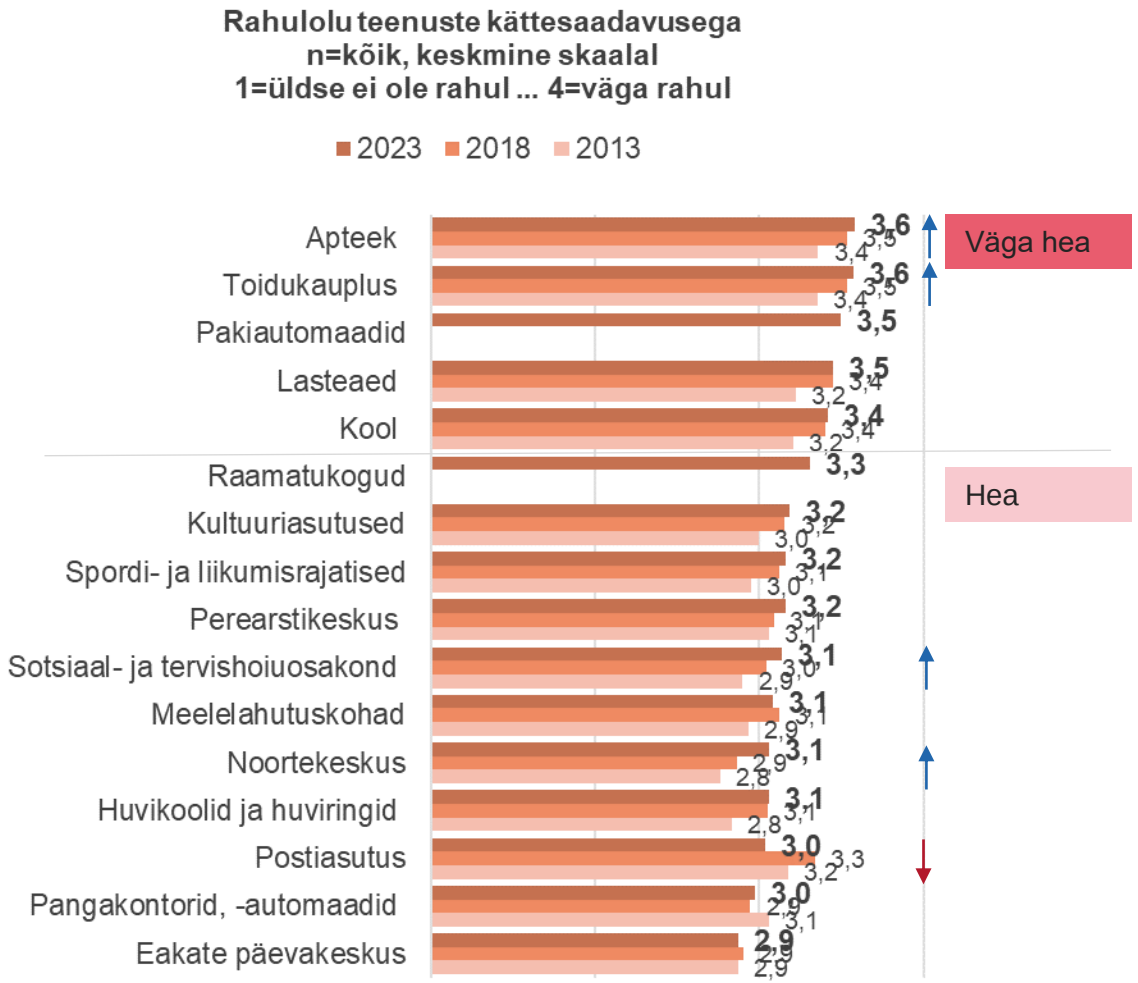
- Teenuste kättesaadavuse kaardistamiseks hindasid tartlased, kuivõrd rahul on nad erinevate asutuste kaugusega oma elukohast. Hinnanguid anti 4-sel skaalal, kus 1 tähendas „üldse ei ole rahul“ … 4 „väga rahul“, Hinnangute võrdlused ajas on esitatud skaala keskmistena (välistab nende osakaalu, kes ei osanud hinnangut anda). Kõikide vaadeldavate teenuste kättesaadavust hinnati keskmiselt 3,2 punktiga, 2018. aastal samuti 3,2 punktiga ja 2013. aastal 3,0 punktiga.
- Üldiselt on Tartu elanikud rahulolevad kõigi teenuste kaugusega oma elukohast, sh valdavalt väga rahul ollakse toidukaupluse, apteegi, pakiautomaadi, lasteaia ja kooli kaugusega; kõige vähem rahul ollakse aga eakate päevakeskuse kaugusega oma elukohast.
- Spetsiifilisemaid vanusegruppidega seotud asutusi – lasteaed, kool, noortekeskus, huvikoolid ja -ringid ning eakate päevakeskus – ei osanud vähemalt kolmandik tartlastest hinnata kokkupuute puudumise tõttu.
- Vaadeldava aja jooksul ollakse üha rahulolevamad apteegi, toidukaupluse, sotsiaal- ja hoolekandeosakonna ning noortekeskuse kaugusega oma elukohast, samas on viimase kümne aastaga oluliselt kahanenud rahulolu postiasutuste kaugusega elukohast.

- Tervikuna on teenuste kättesaadavusega rahulolevamad Kesklinna, Vaksali, Annelinna, Ülejõe, Maarjamõisa ja Tähtvere elanikud.
- Tervikuna on erinevate teenuste kättesaadavusega rahulolematumad aga Ihaste elanikud – eelkõige lasteaia (1,9), noortekeskuse (1,9), huvikoolide- ja ringide (2,0), kooli (2,2), pangakontori (2,4) ja eakate päevakeskuse (2,5) kaugusega oma elukohast.
- Lisaks eristub, et Supilinna elanikud on väga rahulolematud noortekeskuse (2,4) ja Raadi-Kruusamäe elanikud eakate päevakeskuse (2,4) kaugusega elukohast.

Teenused

Rahulolu kättesaadavusega

Teenused

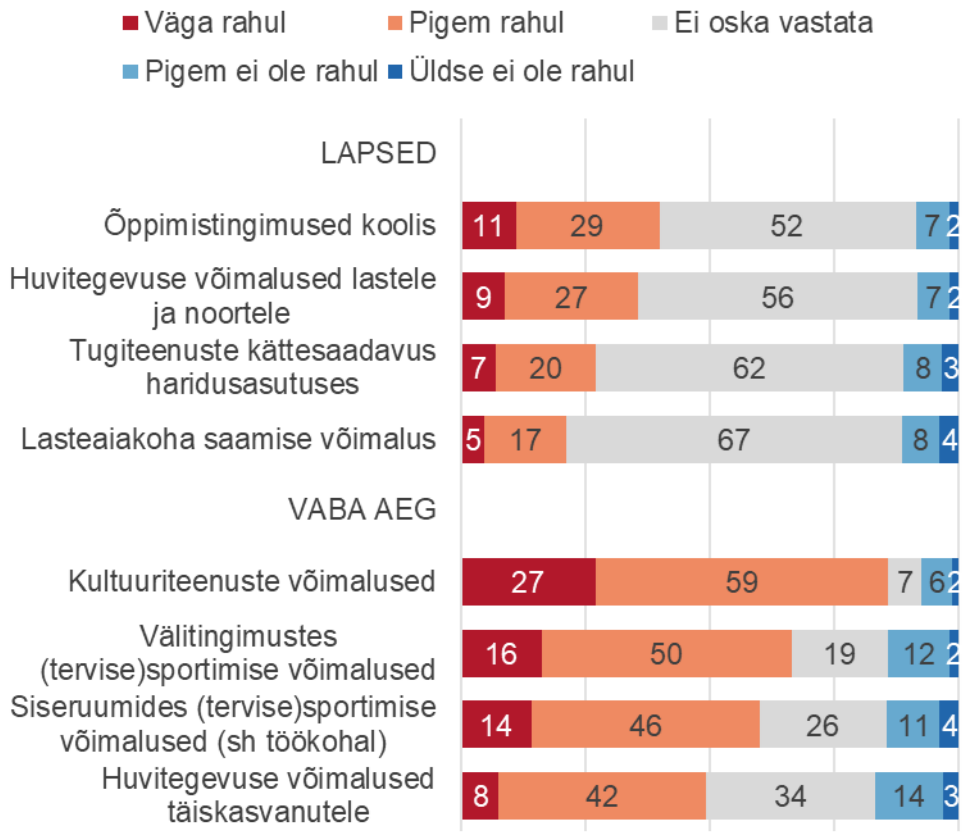
Rahulolu (Slaid 58–59)

- Tartlaste rahulolu erinevate teenustega vaatleme alateemade kaupa, milleks on lastega seotud teenused, vaba aja veetmise võimalused ning arstiabi ja sotsiaalteenused.
- Hinnanguid anti 4-sel skaalal, kus 1 tähendas „üldse ei ole rahul“ … 4 „väga rahul“, Hinnangute võrdlused ajas on esitatud skaala keskmistena (välistab nende osakaalu, kes ei osanud hinnangut anda). Kõikide vaadeldavate teenuste kättesaadavust hinnati keskmiselt 2,7 punktiga, 2018. aastal 2,9 punktiga ja 2013. aastal 2,7 punktiga.
- Kui lastega seotud teenuseid ei osanud hinnata enam kui pooled, siis sotsiaalteenuseid ei osanud hinnata valdav osa tartlastest.
- Üldiselt hindavad tartlased nii lastega seotud teenuseid kui ka vaba aja veetmise võimalusi heaks (valdavalt ollakse teenustega „pigem rahul“ ja hinnangute keskmised jäävad vahemikku 2,7-3,2). Sotsiaalteenuste osas ollakse osade teenustega rahul, kuid osadega mitte. Selgelt rahulolematud ollakse: info kättesaadavusega sotsiaalteenuste, toetuste kohta, narkomaania ja alkoholismi ravi kui ka rehabilitatsiooniga, eakate hooldusega hooldekodudes, puuetega täisealiste vajaduste arvestamisega ning eriarstile saamise võimalusega.
- Võrreldes 2018. aastaga on kõikide teenuste osas rahulolu kahanenud, eelkõige eakate koduse hoolduse, kuid ka proteeside tegemise võimalusega, info kättesaadavusega ning narkomaania ja alkoholismi rehabilitatsiooniga. Võrreldes 2013. aastaga ei ole aga hinnangutes toimunud olulisi muutusi, ainsana on täheldatav rahulolu tõus lasteaiakoha saamise võimalusele.
- Taustatunnuste lõikes olulisi erinevusi ei ilmnenud. Ainsana eristus, et huvitegevuse võimalustega täiskasvanutele on keskmisest rahulolematumad pensionärid (2,5).

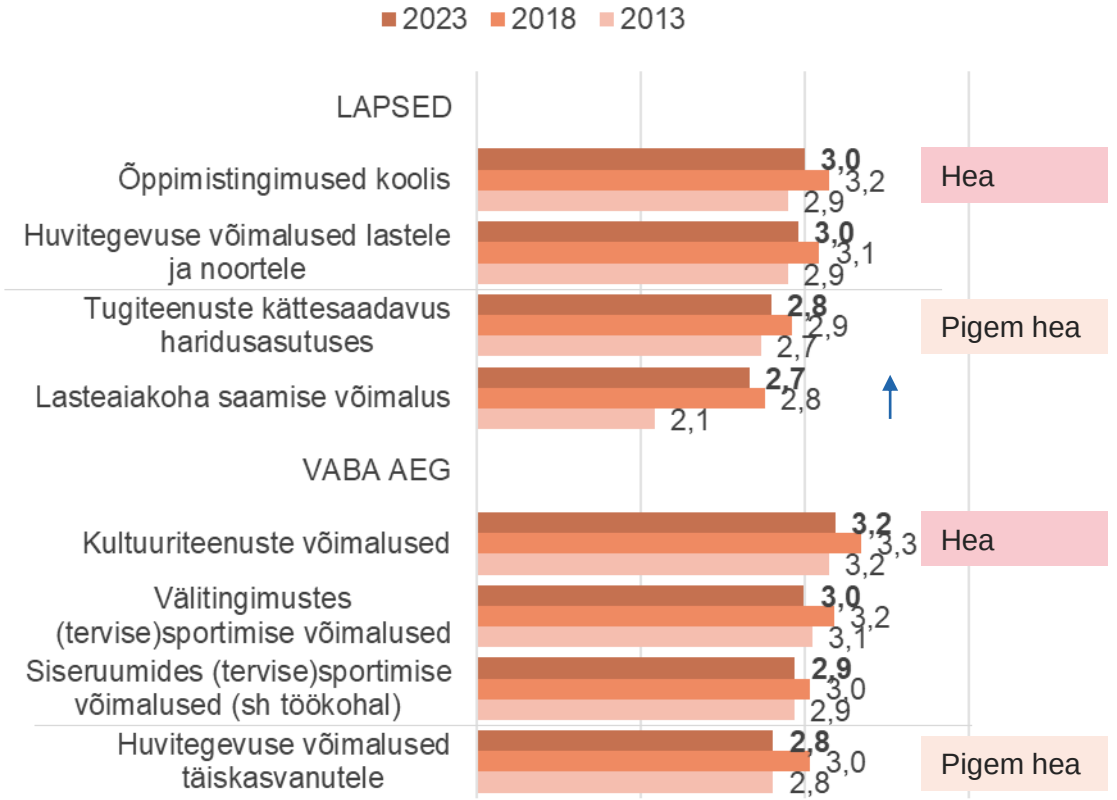
Teenused

Rahulolu – lapsed ja vaba aja veetmine

Rahulolu lastega seotud teenuste ja vaba aja veetmise võimalustega n=kõik, %

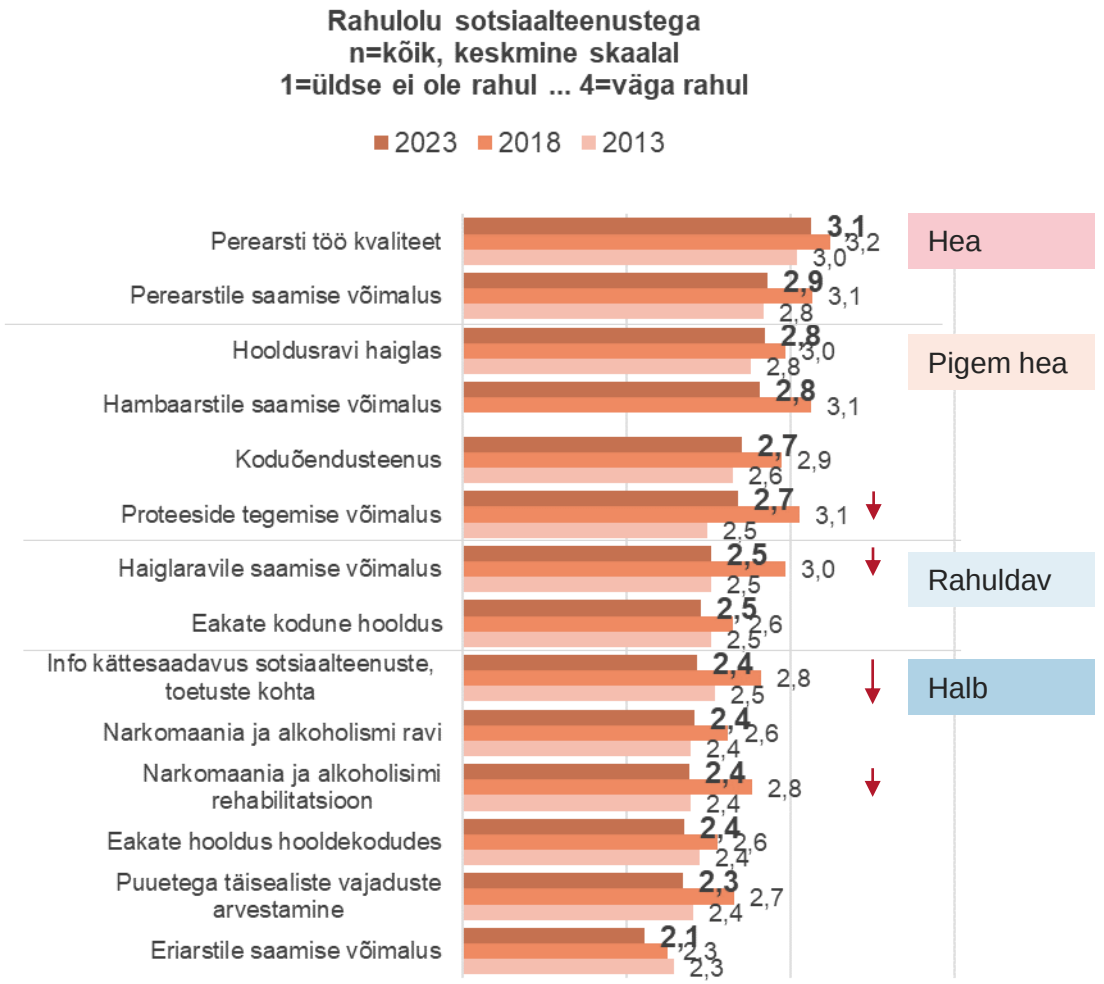
Rahulolu lastega seotud teenuste ja vaba aja veetmise võimalustega n=kõik, keskmine skaalal 1=üldse ei ole rahul ... 4=väga rahul

Teenused

Rahulolu - sotsiaalteenused

Teenused

Kultuurisündmused - sagedus ja meeldivaim sündmus, hinnang piisavusele (Slaid 61–62)

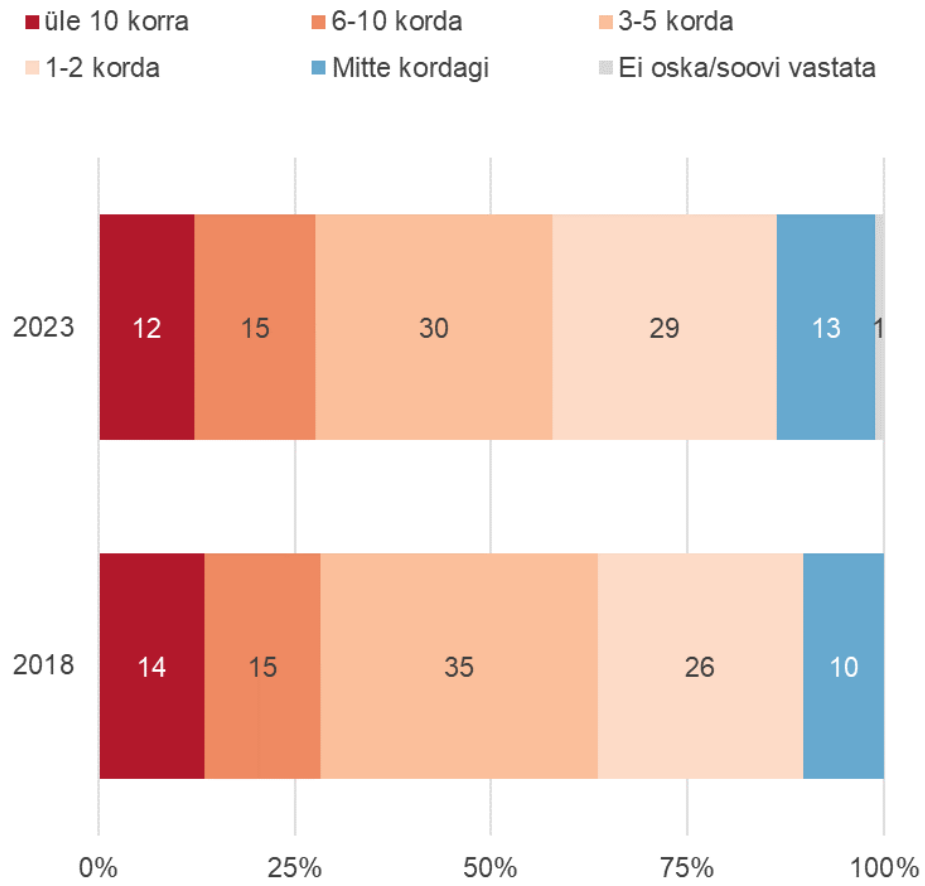
- Tartus toimunud kultuurisündmusi on külastanud 86% tartlastest, sh sagedasi (vähemalt kord kahe kuu jooksul) külastajaid on 28%. Kultuurisündmuste külastajate seas on keskmisest enam eestlasi, kõrgharidusega ja töötavaid elanikke. 2018. aastal oli kultuurisündmustel osalejad rohkem (kokku 90%) – peamiselt nende arvelt, kes külastasid eelneva aasta jooksul 3–5 sündmust. (Slaid 61)
- Külastatud kultuurisündmustest on pea ühtviisi meeldinud kõik pakutav – erinevad teemapäevad, kontserdid, teatrietendused, filmid, muuseumid ja näitused. Veidi vähesemate jaoks on lemmikuks spordisündmused (13%), sagedamini meeldivad need meestele. Kui teemapäevad meeldivad ühtviisi kõigile vanusegruppidele, siis kino sagedamini kuni 29-aastastele, samas kui kontserdid ja teatrietendused üle 59-aastastele, lisaks ka eestlastele. (Slaid 59)

- Erinevatele sihtrühmadele suunatud kultuurisündmusi toimub tartlaste hinnangul üldjoontes piisavalt. Kõige piisavamaks peetakse täisealiste kultuurisündmusi, seejärel lastele ja noortele ning kogu perele toimunud sündmusi. Viimati nimetatud sihtgruppidele korraldatud kultuurisündmusi peavad keskmisest piisavamaks just lastega pered. Mõnevõrra rahulolematumad ollakse eakatele korraldatavate sündmuste piisavusega, seda ka eakate endi arvates – piisavaks ja ebapiisavaks pidajate osakaalud jagunevad pea võrdselt.
- Varasemaga võrreldes on kõik hinnangud erinevate kultuurisündmuste piisavusele selges langustrendis, seda eelkõige võrreldes 2018. aastaga. (Slaid 62)

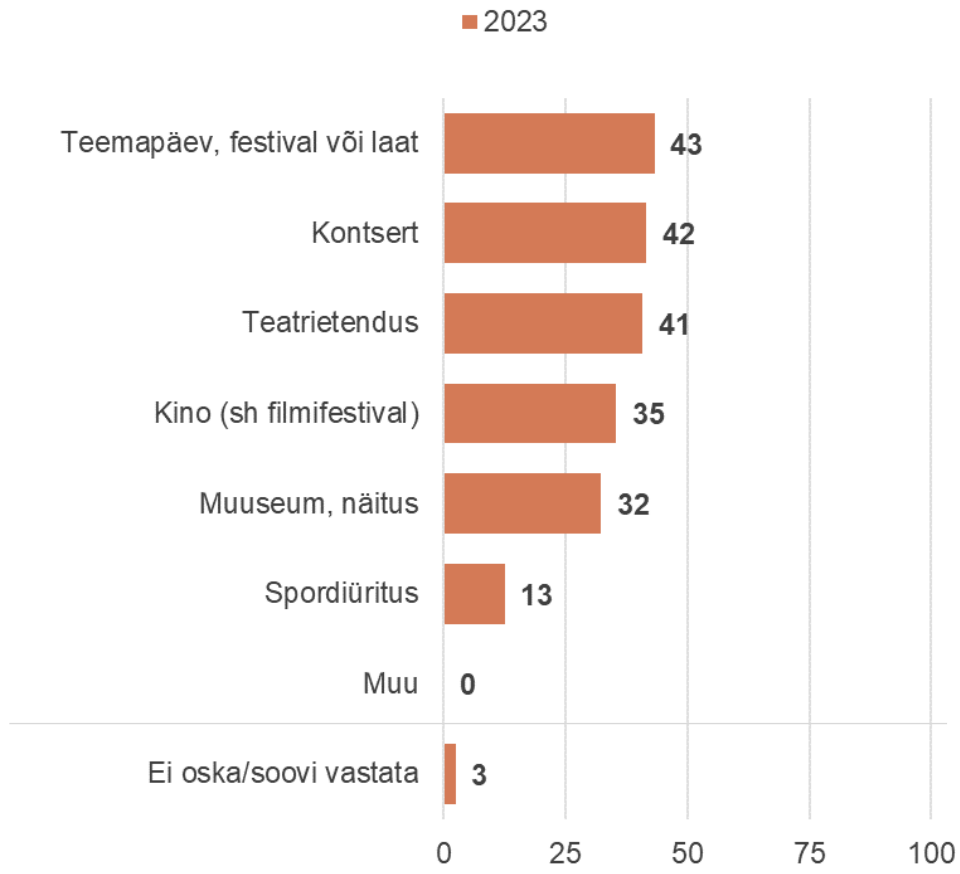
Teenused

Kultuurisündmused – sagedus ja meeldivaim sündmus

Tartu kultuurisündmuste külastussagedus viimase 12 kuu jooksul n=kõik, %

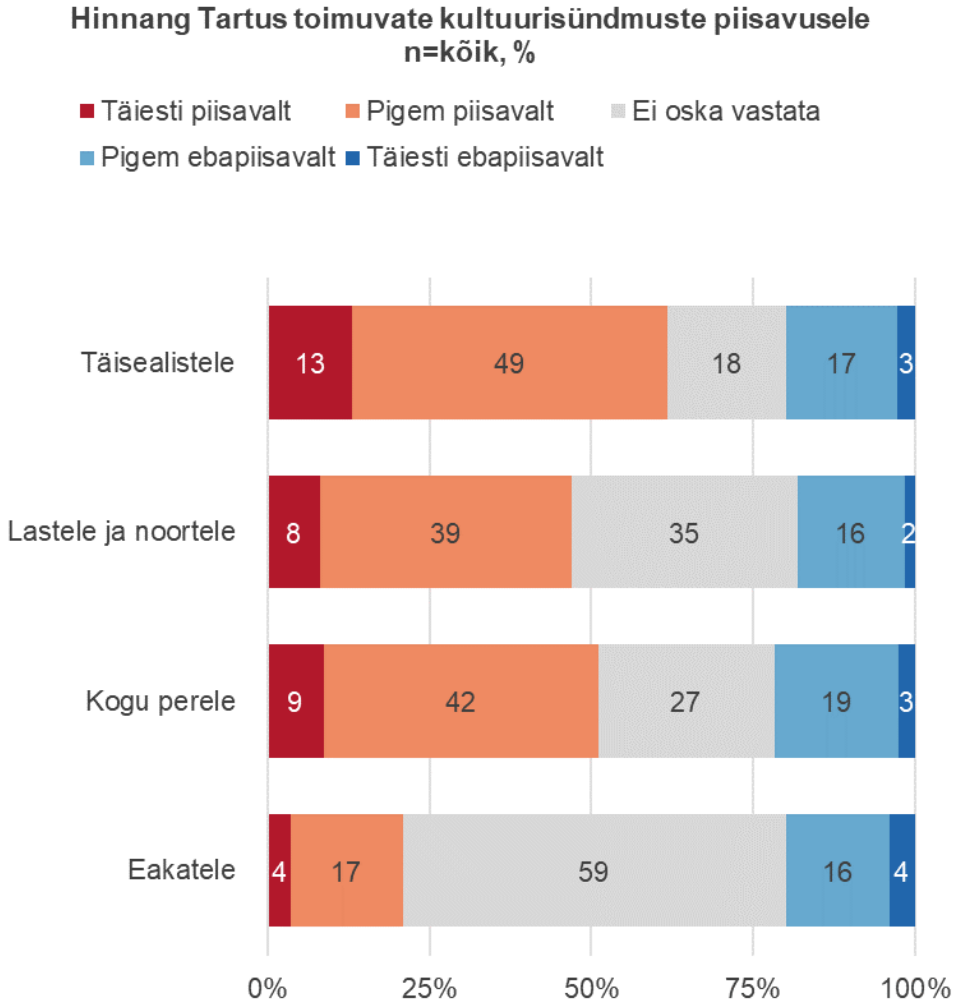

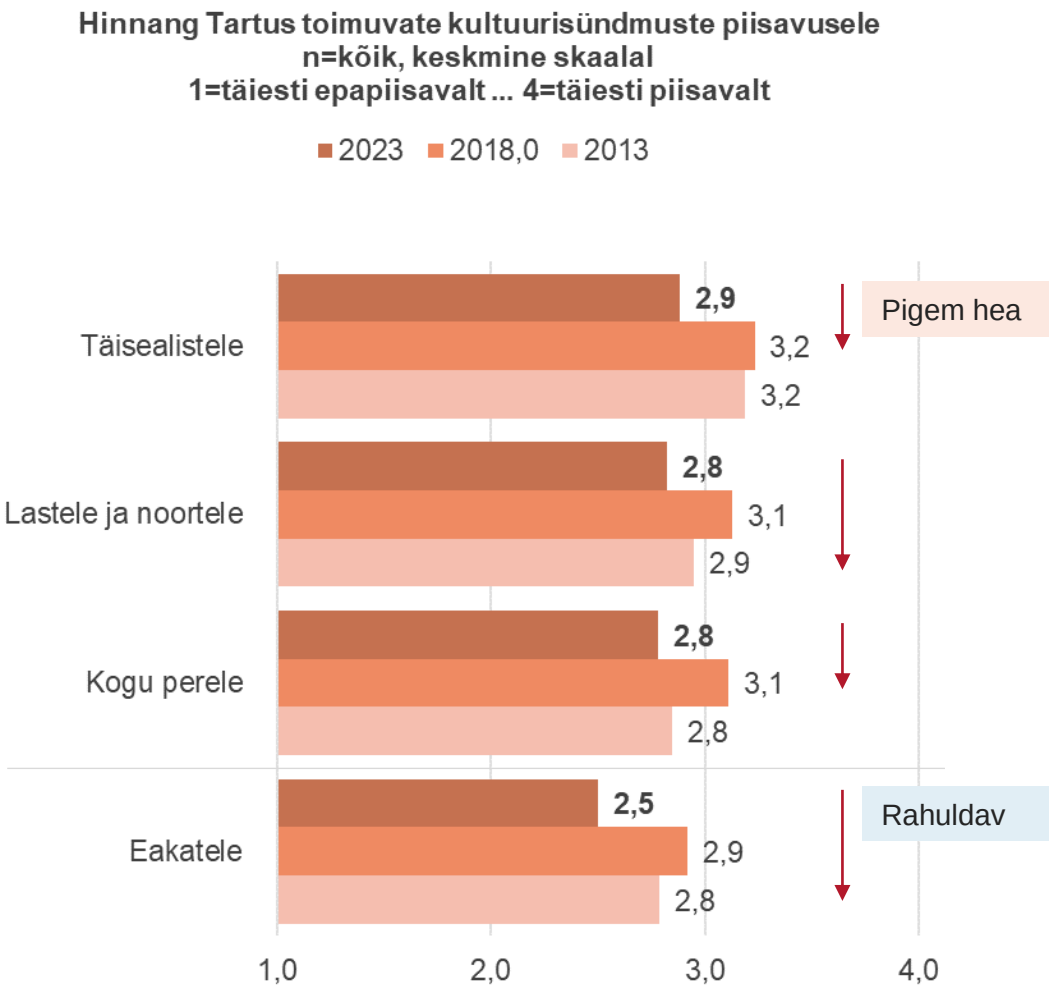
Enim meeldinud Tartu kultuurisündmus viimase 12 kuu jooksul n=on külastanud Tartu kultuurisündmusi, %

Teenused

Kultuurisündmused – hinnang piisavusele

Teenused

Kultuurisündmused – mittekülastamise põhjus; seltsi- ja kogukonnategevus (Slaid 64)

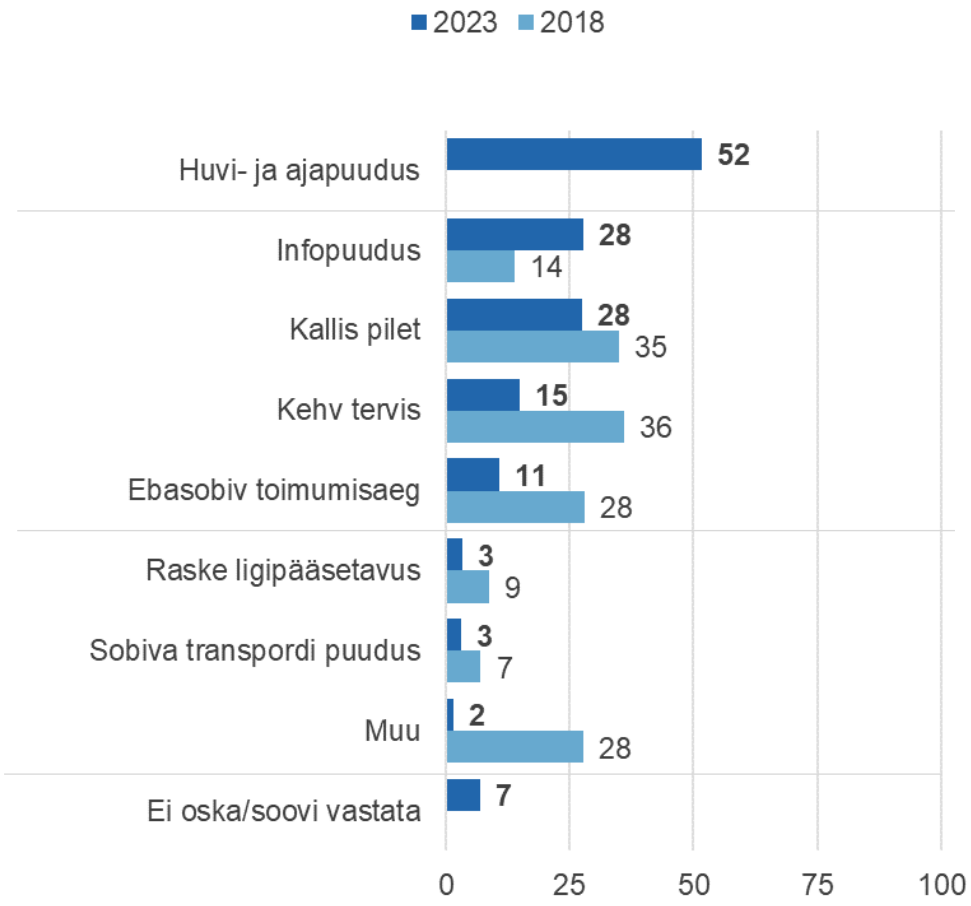
- Kultuurisündmustel mitte osalenutest lausa pooled tõid selle põhjusena esile huvi ja motivatsiooni puudust (sagedamini mehed, kuni 29-aastased ja töötavad elanikud), 28% põhjendasid seda nii infopuuduse kui ka kalli piletihinnaga (sagedamini naised, madalamasse sissetulekugruppi kuulujad) ning ligikaudu kuuendik kehva tervisega (üle 59-aastased). Muud põhjused enam nii olulisteks ei osutunud.
- Kuna 2018. aastal ei olnud kultuurisündmuste mittekülastamise põhjuste loetelus sel korral kõige sagedamini antud vastust, siis tulemused otseselt võrreldavad pole. Küll aga saab öelda, et ka varasemalt olid põhjendused üsna sarnased, kuigi mõnevõrra sagedamini tuuakse nüüd esile infopuudust.

- Tartu linna seltsi- ja kogukonnategevusi (asumiseltside tegevus, kodukohvikute päevad, kogukonnaaiad jm kodanikualgatuslikud ühistegevused) peab vajalikuks 80% tartlastest, samas on neil osalenud 30% tartlastest, midagi ei tea vastavast tegevusest ligikaudu kümnendik. Need näitajad olid samad ka 2018. aastal.
- Tartu linna seltsi- ja kogukonnategevustes on osalenud sagedamini lastega pered, linnaositi Karlova, Ränilinna, Vaksali, Supilinna ja Tähtvere elanikud, harvemini muulased, linnaositi Raadi-Kruusmäe, Annelinna, Variku, Veeriku, Maarjamõisa ja Jaamamõisa elanikud.

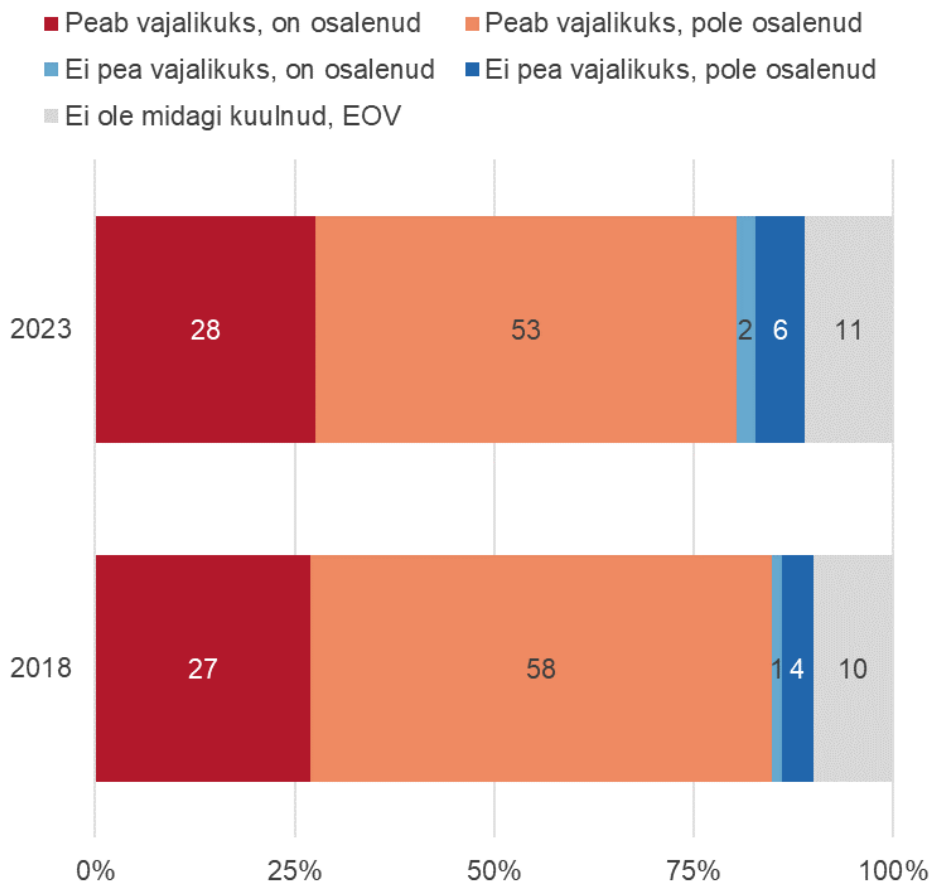
Teenused

Kultuurisündmused – mittekülastamise põhjus; seltsi- ja kogukonnategevus

Kultuurisündmuste mitte-külastamise põhjus
n=ei ole külastanud Tartu kultuurisündmusi, %

Tartu seltsi- ja kogukonnategevuste
vajalikkus ja osalemine
n=kõik, %

Teenused

Tervisesport (Slaid 66-67)

- Tervisespordiga tegeleb 74% tartlastest, regulaarseid (vähemalt paar korda nädalas) sportijaid on kolmandik. Sportijate osakaal tervikuna on aja jooksul kasvanud, seda peamiselt hooajaliste sportijate arvelt. Sportijate seas on keskmisest enam kuni 29-aastaseid ja eestlasi, harvem üle 59-aastaseid. (Slaid 66)

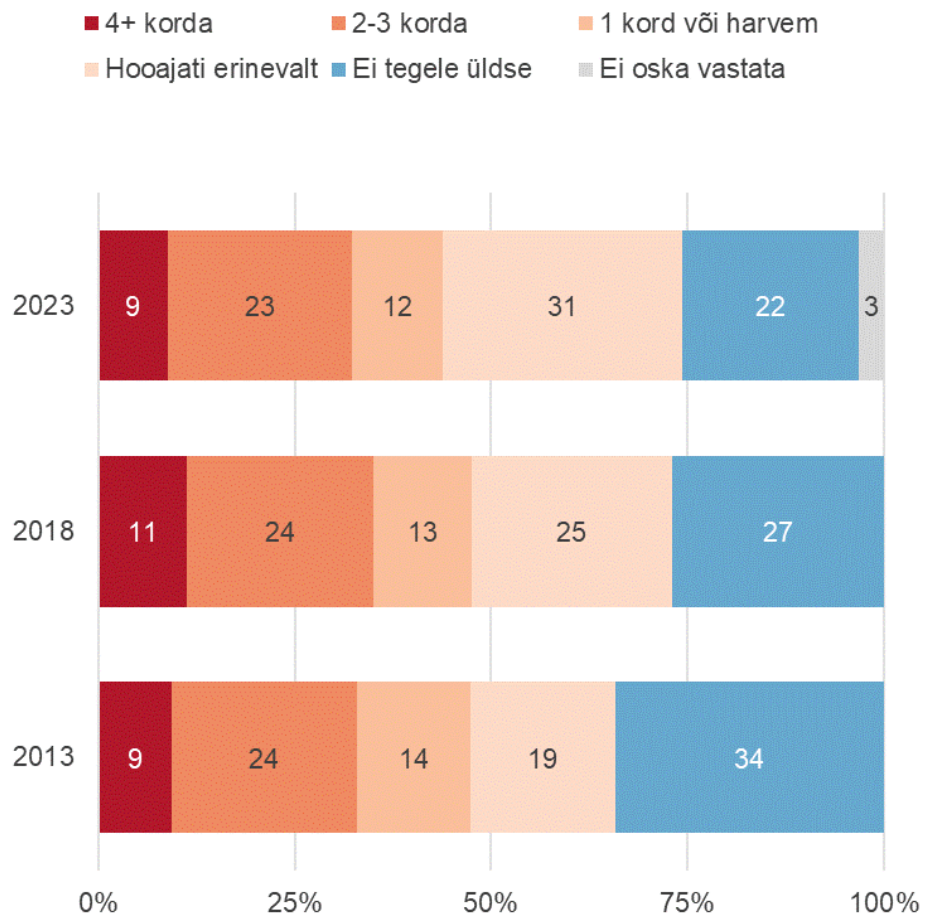
- Tervisespordiga mitte tegelejad tõid selle põhjusena kõige sagedamini esile huvi ja motivatsiooni puudust (42%) kui ka ajapuudust (36%), mõlemat põhjust mainisid sagedamini kuni 44-aastased ja töötavad elanikud. Ligikaudu viiendik põhjendas spordiga mitte tegelemist ka muu füüsilise töö või tegevusega (sagedamini mehed) ning kuuendik kehva tervise, kõrge ea (mõlemat sagedamini üle 59-aastased) või rahapuudusega (sagedmini mittetöötavad ja madalamasse sissetulekugruppi kuulujad). Muud põhjused enam nii olulisteks ei osutunud.
- Ka varasemalt on spordiga mitte tegelemist põhjendatud samamoodi kui sel aastal. 2018. aastal käsitleti kehva tervist ja kõrget vanust ühe kategooriana. (Slaid 66)

- Tartu linna poolt korraldatavate tasuta terviseürituste ja kampaaniate kohta saadakse infot peamiselt (iga neljas) sõpradelt ja tuttavatelt ning internetist (sh sotsiaalmeediast). Juba oluliselt vähesemad, kuid siiski vähemalt neljandik, on infot saanud ka välireklaamidelt, Tartu linna kodulehelt (üle 44-aastased) või Tartu linna Facebooki lehelt (sagedamini naised, 30–44-aastased), samuti trükimeediast (üle 59-aastased, eestlased); kuuendik töö- või koolikaaslastelt (sagedamini kuni 29-aastased) või kuulnud raadiost. Eakate päevakeskused ja noortekeskused terviseürituste infokanalitena väga tõhusad ei ole.
- Tartu linna poolt korraldatavate tasuta terviseürituste ja kampaaniate kohta ei ole üldse infot saanud pea viiendik tartlastest, sagedamini kuni 29-aastased. Lisaks ei suutnud 7% vastajaist meenutada, millisest infokanalist nad teavet said. (Slaid 67)

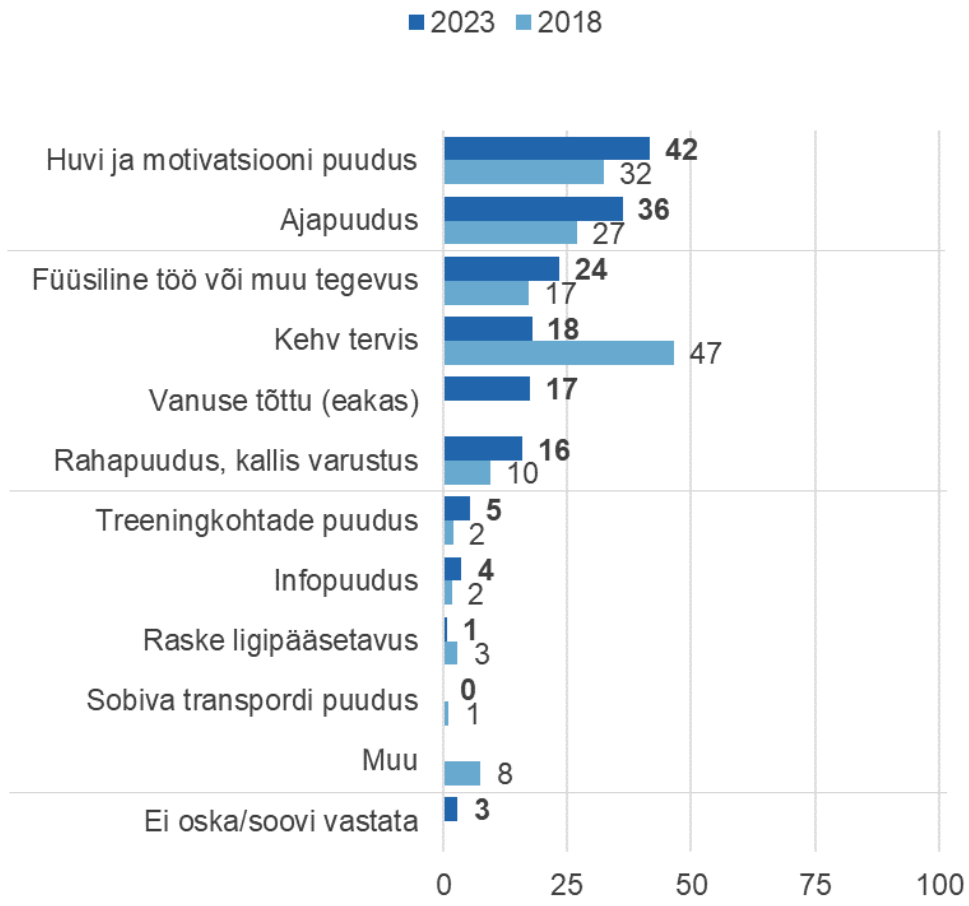
Teenused

Tervisesport – sagedus, mittetegelemise põhjus

Tervisespordiga tegelemise sagedus nädalas
n=kõik, %

Tervisespordiga mitte-tegelemise põhjus
n=ei tegele tervisespordiga, %

Teenused

Tervisesport – teabekanalid

Teenused

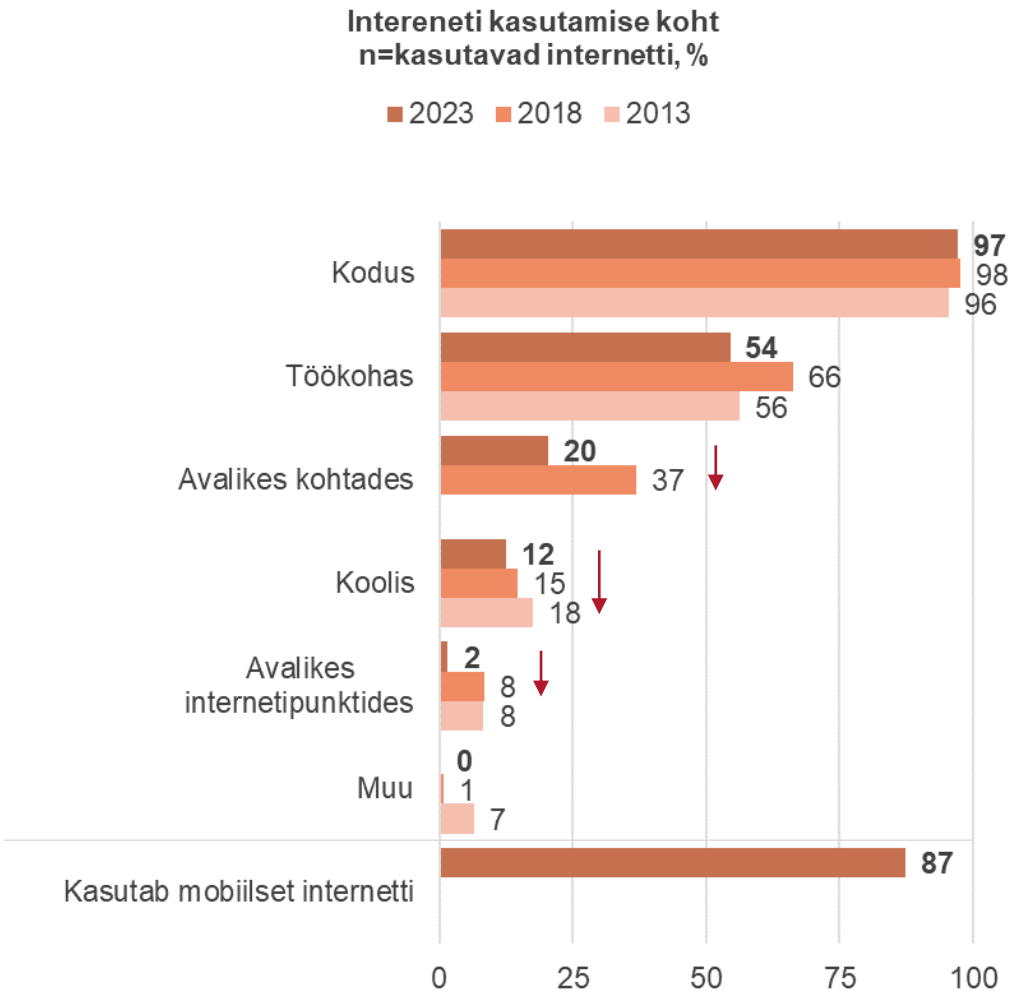
Internet (Slaid 69–70)

- Kuna tegu oli veebiküsitlusega, siis kõik vastajad kasutasid internetti: neist 97% igapäevaselt ja 3% vähemalt paar korda nädalas.
- Mobiilset internetti kasutab 87% tartlastest – sagedamini mehed, kuni 59-aastased ja muulased, harvemini pensionärid.
- Interneti kasutamise kohaks on valdavalt kodu (97%), seejärel töö (73% töötavatest elanikest) ja kool (87% õppuritest). Avalikes kohtades (kohvik, kaubanduskeskus, ühistransport) kasutab internetti viiendik elanikest, sagedamini mehed, kuni 29-aastased ja muulased. Avalikes internetipunktides kasutab internetti vaid 2% tartlastest, jällegi sagedamini noored.
- Varasemaga võrreldes on oluliselt vähenenud interneti kasutamine nii avalikes kohtades kui ka avalikes internetipunktides, mobiilse interneti kasutamise laialdase kasutamise tõttu ka koolides. (Slaid 69)

- Tartlased kasutavad internetti sagedamini kultuurisündmuste (90%) ja riigiasutuste (87%) kohta info otsimiseks. Samuti kasutatakse internetti aktiivselt turismiinfo (71%) ning Tartu linnavalitsuse (65%) kohta info otsimiseks.
- Varasemaga võrreldes on info otsimine internetist mõnevõrra vähenenud, seda eelkõige nii turismiinfo kui ka Tartu linnavalitsuse kohta. (Slaid 70)

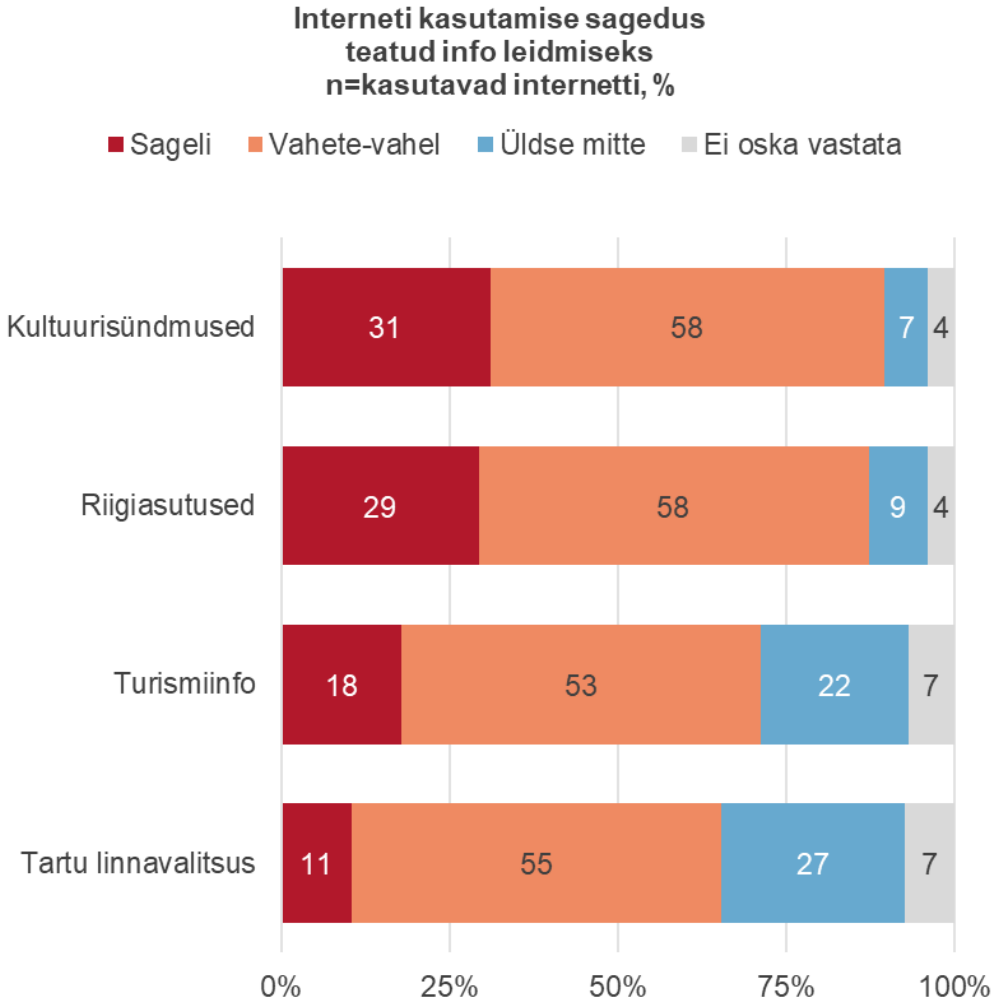
Teenused

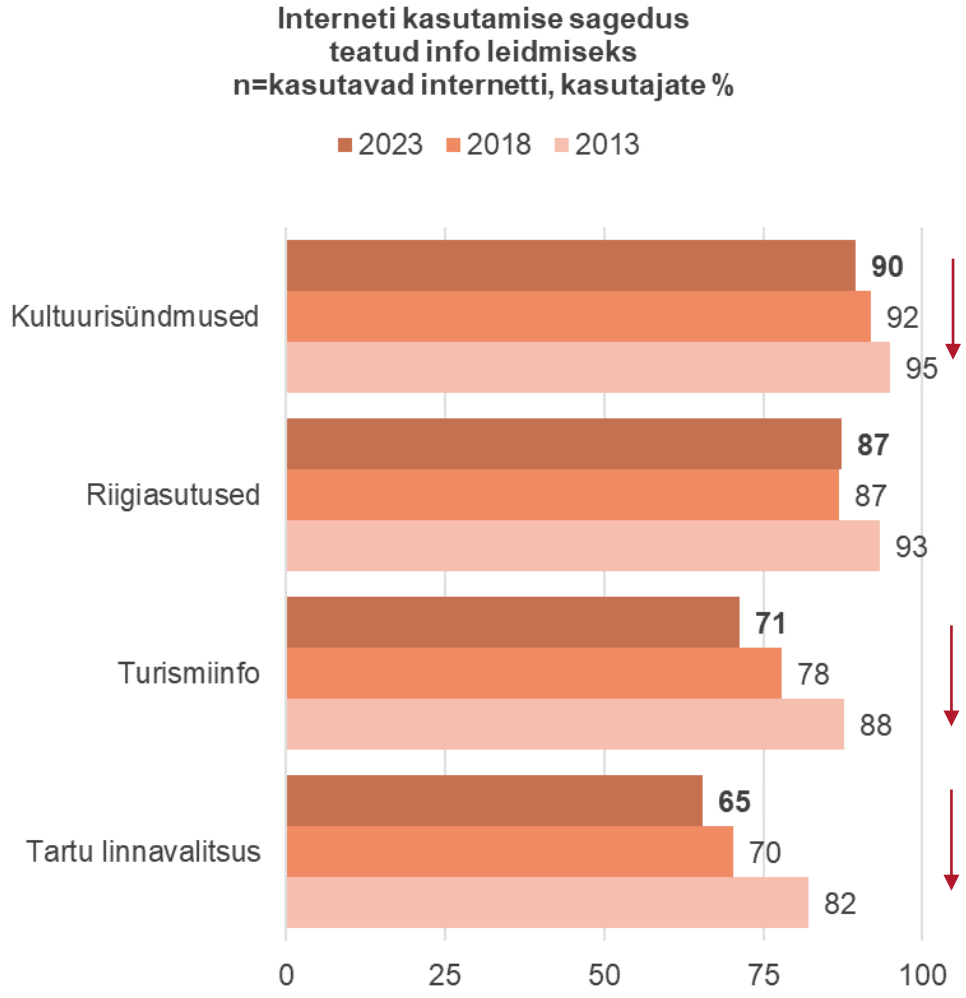
Internet – kasutamise koht

Teenused

Internet – kasutamise sagedus teatud info leidmiseks

Liikumine

Peamine sihtkoht, liikumisviis, ajakulu;
Tartu liinibusside kasutamine

Liikumine

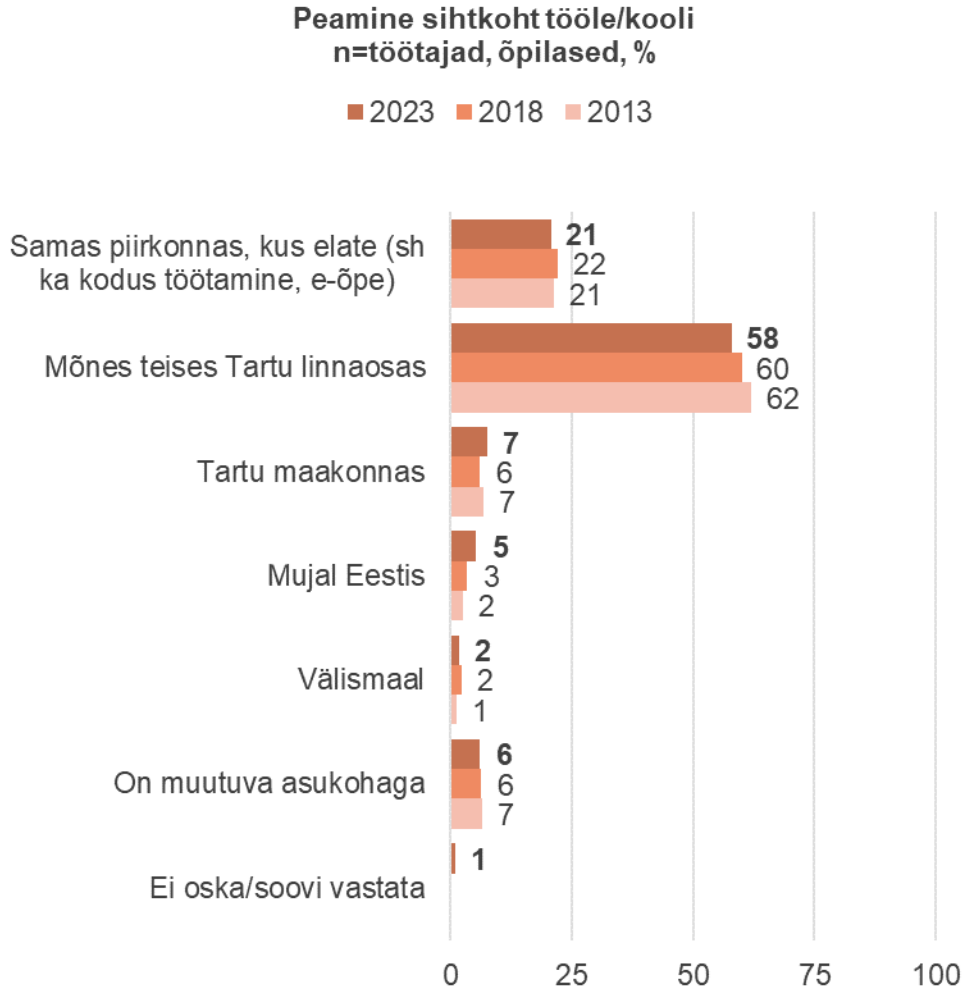
Peamine sihtkoht tööle/kooli (Slaid 73)

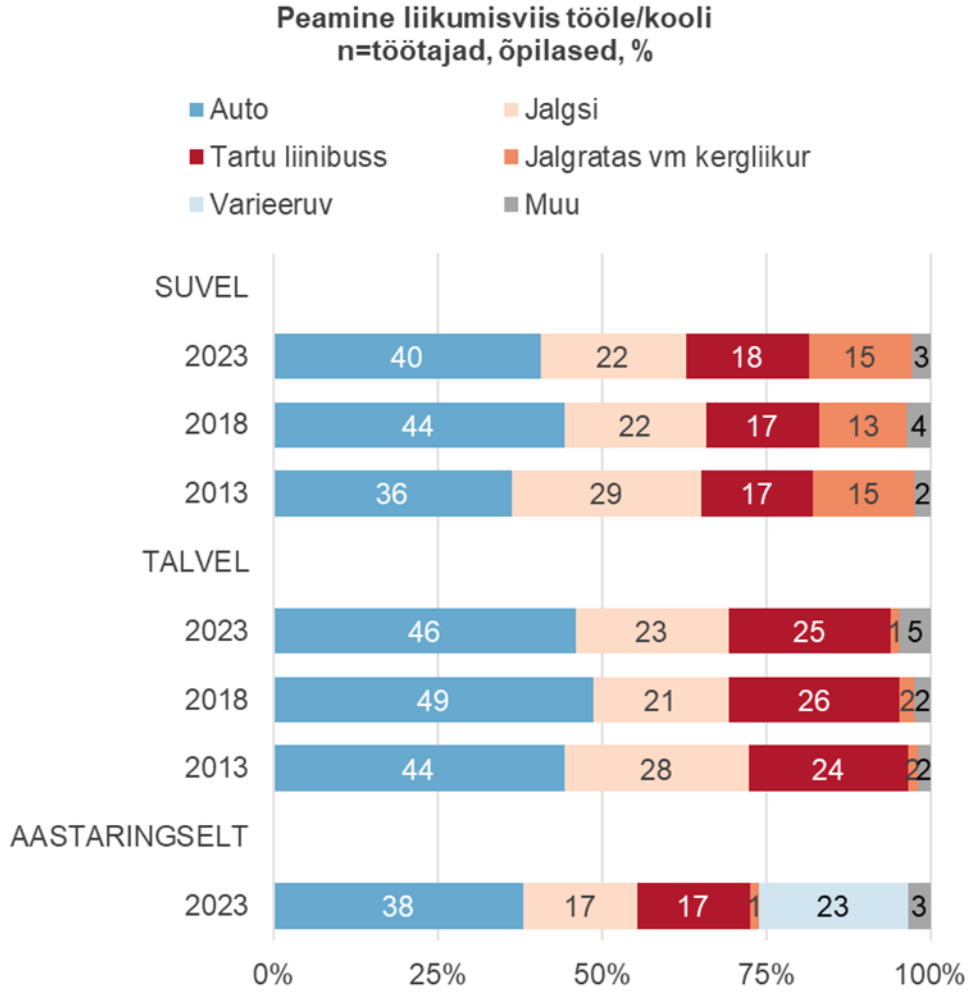
- Tööl ja/või koolis käivatest tartlastest (keda oli kokku 79% tartlastest, vt ka Slaid 9) liigub valdav osa ehk 58% igapäevaselt oma elukoha linnaosast mõnda teise linnaossa, neist kolmandik Kesklinna (sagedamini Tammelinna või Veeriku linnaosast) ja pea kümnendik Maarjamõisa (sagedamini Vaksali linnaosast), Ropka tööstuse või Tähtvere linnaosasse. Viiendik tööl ja/või koolis käivatest tartlastest töötab oma elukoha linnaosas, sagedamini Vaksali, Kesklinna ja Ülejõe elanikud (pea kolmandik neist). Ülejäänud viiendik töötab või õpib aga mujal Eestis, sagedamini mujal Tartu või Kambja vallas või Tallinnas. Välismaa sihtkohtadest on levinumad Soome (nimetati 5 korda) ja Norra (4 korda).
- Tööl või koolis käimise sihtkohad ei ole ajas muutunud.

- Tööl ja/või koolis käivad tartlased käivad nii suve- kui talveperioodil seal kõige sagedaimini sõiduautoga (vastavalt 40% ja 46%), seejärel pea võrdselt liigutakse nii jalgsi kui ka Tartu liinibussiga (mõlemal juhul ligikaudu viiendik). Kui suveperioodil on mõnevõrra eelistatum jalgsi, siis talveperioodil liiklemine Tartu liinibussiga. Suvekuudel on lausa kuuendiku jaoks peamiseks liikumisviisiks ka jalg-, tõukeratas vm kergliikur, kuid talveperioodil see liikumisviis kasutust peaaegu ei leia. Muude vastustena toodi välja, et töötatakse nn kodukontoris (15 korda), liigutakse rongi (5 korda), kaugliinibussi (4 korda) ja ettevõtte bussiga (3 korda).
- Tervikuna liigub pea ¾ tartlastest nii suve- kui ka talveperioodil samal moel – 38% autoga, 17% nii jalgsi kui Tartu liinibussiga ja vaid 1% jalgrattaga vmt. Ülejäänutel liikumisviis varieerub tulenevalt aastaajast.
- Liikumisviisid nii suve- kui talveperioodil ei ole ajas oluliselt muutunud.
- Autoga liiguvad sagedamini mehed, 30–59-aastased, Raadi-Kruusamäe linnaosa elanikud, jalgsi või Tartu liinibussiga aga naised, pigem noorim (eelkõige talvel) ja ka vanim vanusegrupp, lisaks on jalgsi liikujate seas enam Kesklinna, Karlova, Vaksali, Ülejõe ja Tähtvere, liinibussiga liiklejate seas aga Jaamamõisa elanikke. Jalgratta vmt liiklejate seas on keskmisest enam kuni 29-aastaseid ja Vaksali linnaosa elanikke.
- Jalg-, tõukeratast vm kergliikurit kasutavatest elanikest 82% kasutab isiklikku ja 18% renditud vahendit (s.o 1100–2200 tartlast).
- Kui suveperioodil kulub tööle või kooli jõudmiseks keskmiselt 10 minutit, siis talveperioodil 12,3 minutit.

Liikumine

Peamine sihtkoht tööle/kooli

Liikumine

Tartu liinibussid (Slaid 75–76)

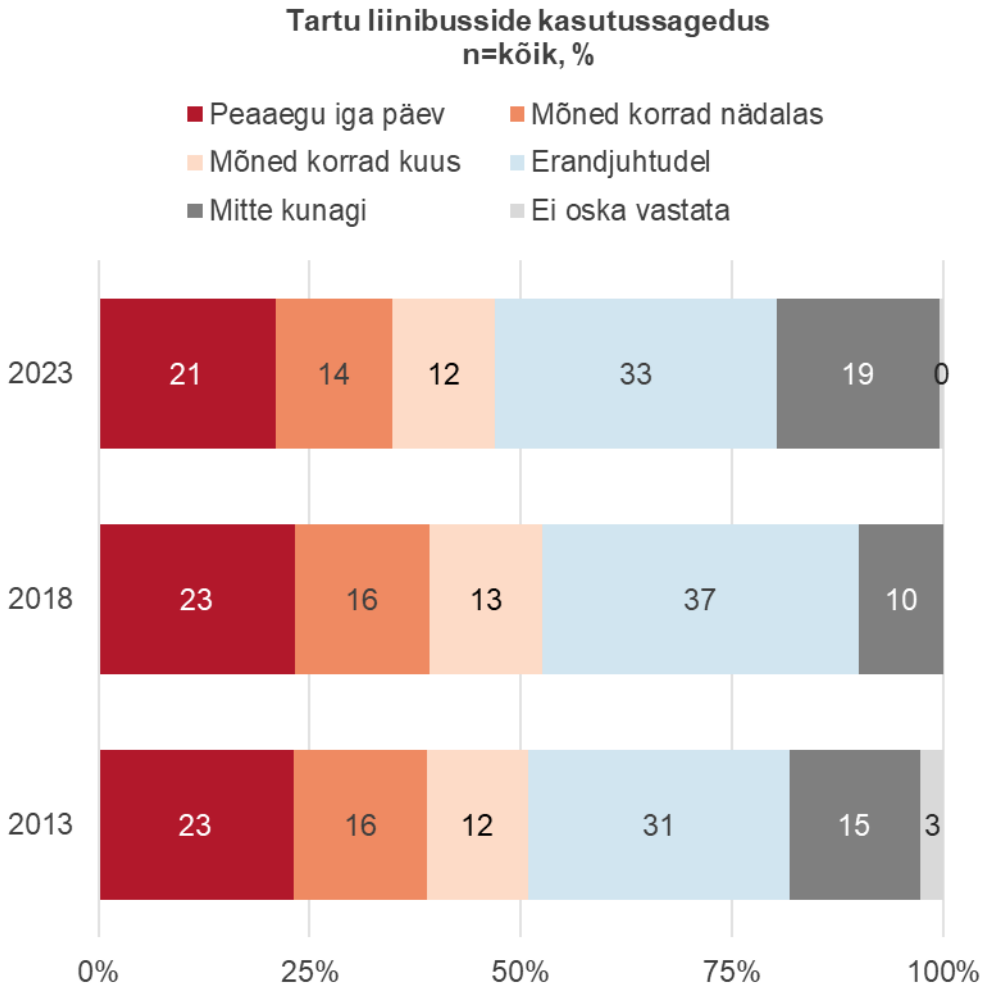
- Tartu liinibusse kasutab vähemalt mõned korrad kuus kokku 47%, sh igapäevaselt viiendik tartlastest. Mõlemad näitajad on varasemaga võrreldes veidi kahanenud. Üldse ei kasuta Tartu liinibusse viiendik tartlastest. (Slaid 75)
- Tartu liinibusside igapäevaste kui ka vähemalt kord kuus kasutajate seas on keskmisest enam naisi, 16–29-aastaseid, teisalt üle 59-aastaseid, lasteta inimesi, linnaositi Ropka ja Ropka tööstuse, Jaamamõisa ja Annelinna elanikke.

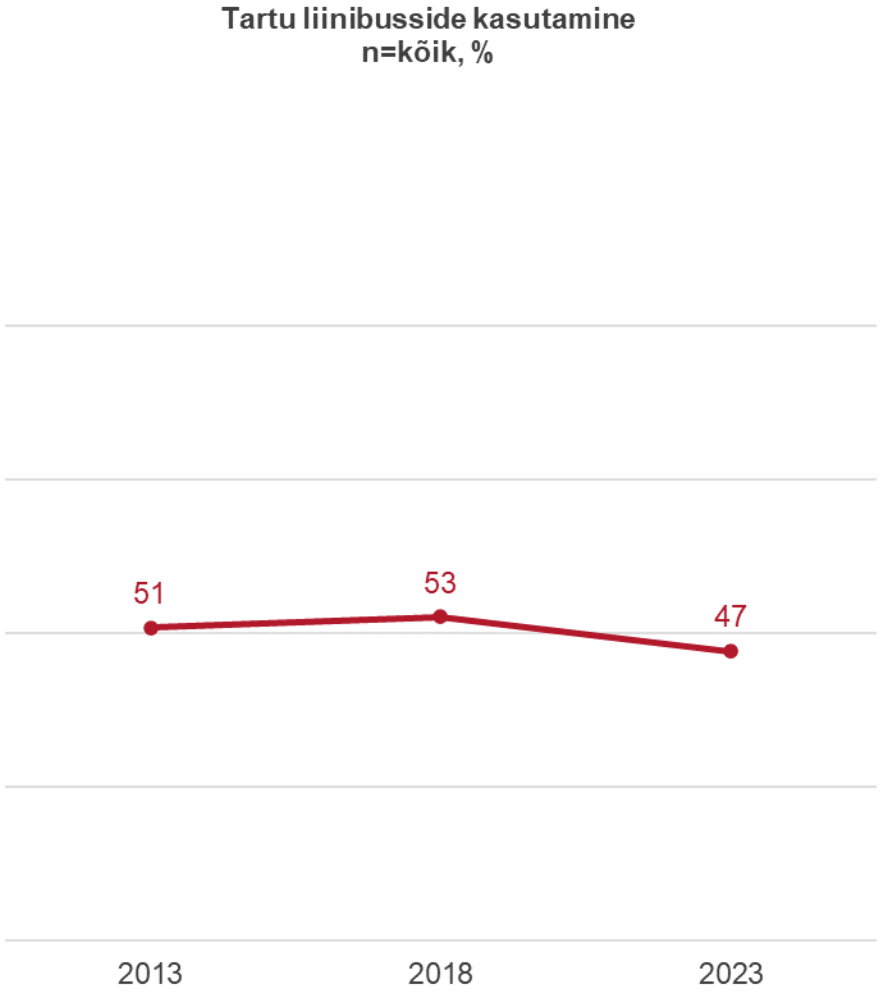
- Kõige otsesema marsruudi ja kiireima liinibussiga jõuavad kesklinna pooled Tartu ühistranspordi kasutajatest kuni kümne minutiga. Veidi enam kui kolmandikul kulub selleks 11–20 minutit ning üle selle vaid 5% ühistranspordiga liiklevatest tartlastest. 6% juba elabki kesklinnas. (Slaid 76)
- Keskmiselt kulub väljaspool kesklinna elavatel tartlastel kiireima liinibussiga kesklinna jõudmiseks 12,3 minutit. 2018. aastal oli vastav näitaja 12,7 ning 2013. aastal 12,8 minutit, seega on keskmine ajakulu veidi lühenenud.
- Tartu erinevatest linnaosadest jõuab kiireima liinibussiga keskmiselt kõige kiiremini kesklinna Ülejõelt (7,3 minutit) ja Karlovast (7,7 minutit) ning kõige rohkem kulub selleks aega endise Ränilinna (17,4 minutit), Variku (18,8 minutit) ja Ihaste (19,4 minutit) ühistransporti kasutavatel elanikel.

- Valdav osa neist, kes kasutavad Tartu liinibusse vähemalt kord nädalas, teevad tavalisel tööpäeval vähemalt kaks sõitu (edasi ja tagasi), ühe otsa läbib Tartu liinibussiga pea kümnendik ja enam kui kaks otsa teeb neljandik, lisaks ei oska kümnendik vastata (tõenäoliselt ei ole kasutamine korrapärane). (Slaid 76). Keskmiselt tehakse 2,5 sõitu.

Liikumine

Tartu liinibussid - kasutamine

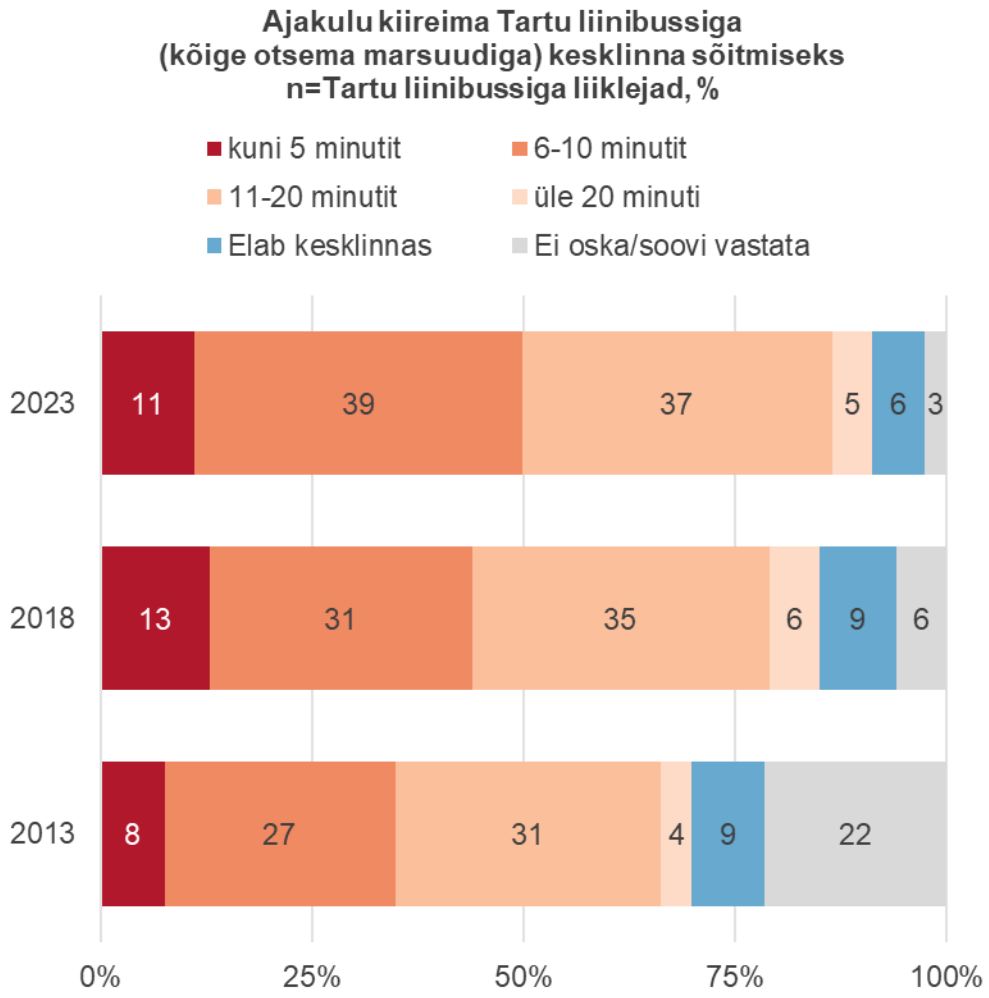

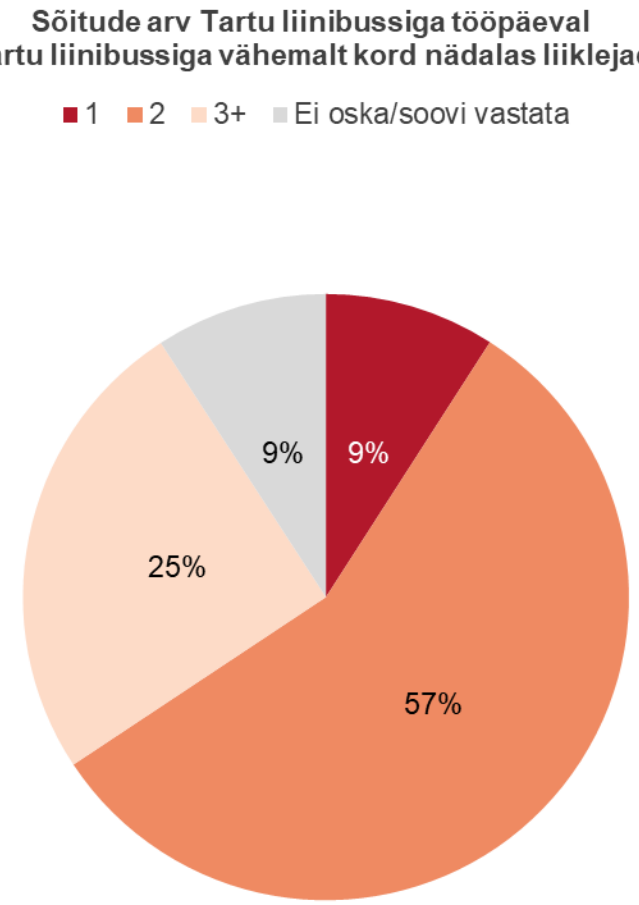
Liikumine

Tartu liinibussid – ajakulu, sõitude arv

Ajakulu kiireima Tartu liinibussiga (kõige otsema marsuudiga) kesklinna sõitmiseks n=Tartu liinibussiga liiklejad, %

Sõitude arv Tartu liinibussiga tööpäeval n=Tartu liinibussiga vähemalt kord nädalas liiklejad, %

Liikumine

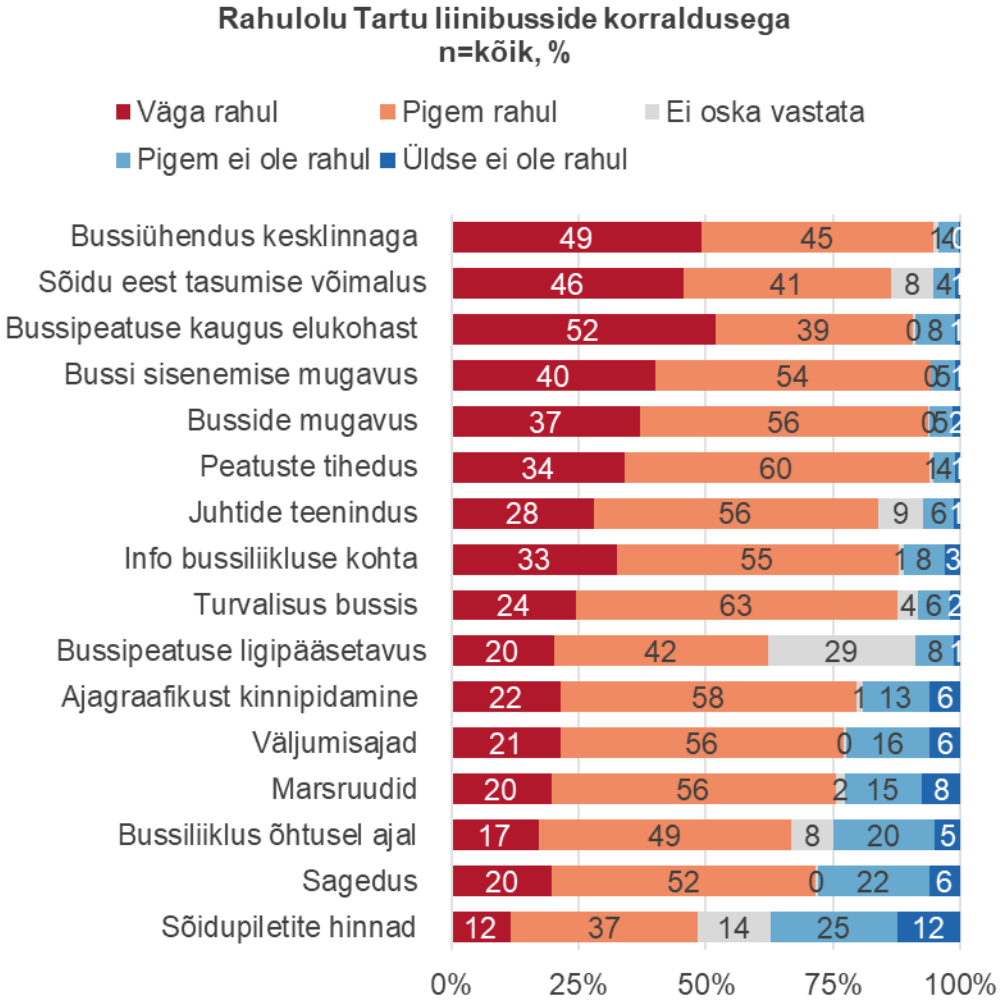
Tartu liinibussid – rahulolu (Slaid 78)

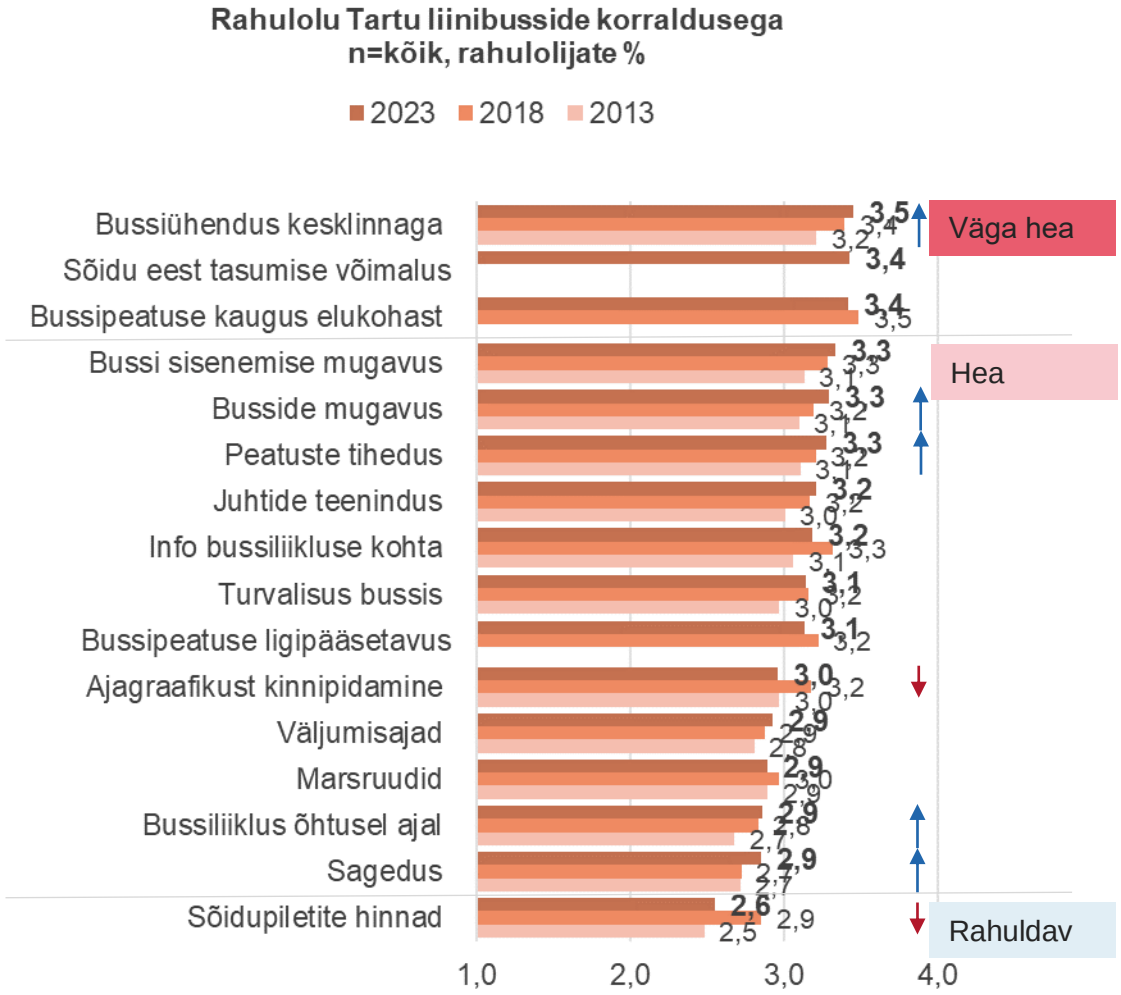
- Tartu liinibusside korralduse erinevate nüanssidega rahulolu hindasid vähemalt mõned korrad kuus seda kasutavad tartlased 4-sel skaalal, kus 1 tähendas „üldse ei ole rahul“ … 4 „väga rahul“, Hinnangute võrdlused ajas on esitatud skaala keskmistena (välistab nende osakaalu, kes ei osanud hinnangut anda). Kõikide bussiliiklust puudutavate tegurite keskmiseks kujunes 3,1 punkti, 2018. aastal samuti 3,1 punkti ja 2013. aastal 2,9 punkti.
- Üldiselt on ollakse Tartu liinibusside korraldusega rahul, erinevate teguritega rahul olijate osakaalud jäävad vahemikku 61%–75% ja keskmised hinnangud vahemikku 2,9–3,5. Erandiks on siinkohal vaid hinnang sõidupileti hinnale – sellega on rahul pea pooled ühistranspordi kasutajad ja keskmiseks hinnanguks 2,6 punkti. Valdavalt väga heaks peetakse bussiühendust kesklinnaga, sõidu eest tasumise võimalusi ja bussipeatuse kaugust elukohast.
- Vaadeldava aja jooksul on oluliselt paranenud hinnangud bussiühendusele kesklinnaga, busside mugavusele ja peatuste tihedusele, samuti bussiliiklusele õhtusel ajal ja busside väljumise sagedusele. Võrreldes 2018. aastaga ollakse praeguseks rahulolematumad ajagraafikust kinnipidamise ja sõidupiletite hinnaga.

- Tervikuna on Tartu liinibusside korraldusega rahulolevamad Kesklinna, Maarjamõisa, Kvissentali, Ropka ja Jaamamõisa elanikud.
- Tervikuna on Tartu liinibusside korraldusega vähem rahulolevad aga Ihaste elanikud – eelkõige on nad rahulolematud sõidupileti hinnaga (2,4), väljumisaegadega (2,5) ja turvalisusega bussis (2,7).
- Lisaks eristub, et Tähtvere elanikud on rahulolematud sõidupileti hinnaga (1,8) ja ajagraafikust kinnipidamisega (2,4), Supilinna elanikud busside väljumise sagedusega (2,5).

Liikumine

Tartu liinibussid - rahulolu

Liikumine

Tartu liinibussid – probleemid, mittekasutamise põhjused (Slaid 80)

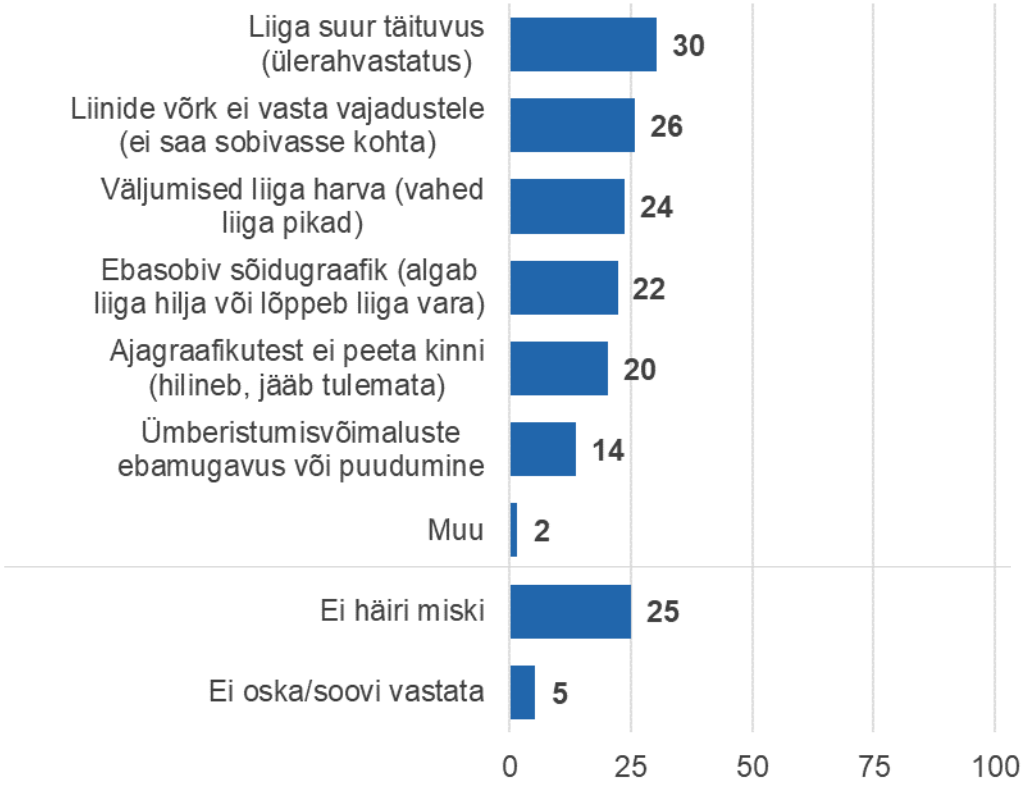
- Tartu liinibusside korraldusega on rahul viiendik kasutajatest, lisaks puudub selles osas seisukoht 5%-l. Tartu liinibusside korralduse osas ei eristunud väga selgelt ühtegi häirivat tegurit, kõiki võimalikke probleeme nimetati 14–30% ühistranspordiga liiklejate poolt. Eristus vaid, et Karlova elanike jaoks on sagedamini probleemiks liiga harvad väljumised ja Variku elanike jaoks see, et liinide võrk ei vasta vajadusele.

- Tartu liinibusside mittekasutajatelt või vaid erandjuhtudel kasutajatelt uuriti ka mittekasutamise põhjuseid. Kõige sagedasemateks ühistranspordi mittekasutamise põhjuseks oli, et eelistatakse liigelda muul moel (2/3 vastajaist; sagedamini mehed ja üle 59-aastased), muid asjaolusid nimetati juba vähem kui kümnendiku poolt, neist veidi enam, et see on ebamugav (sagedamini 30–44-aastased) ja aeglane (sagedamini Variku ja Raadi-Kruusamäe elanikud).
- 2018. aastaga võrreldes on Tartu liinibusside mittekasutamise põhjustena veidi harvemini nimetatud ebasobivaid sõidugraafikuid ja liiga harvu väljumisi.

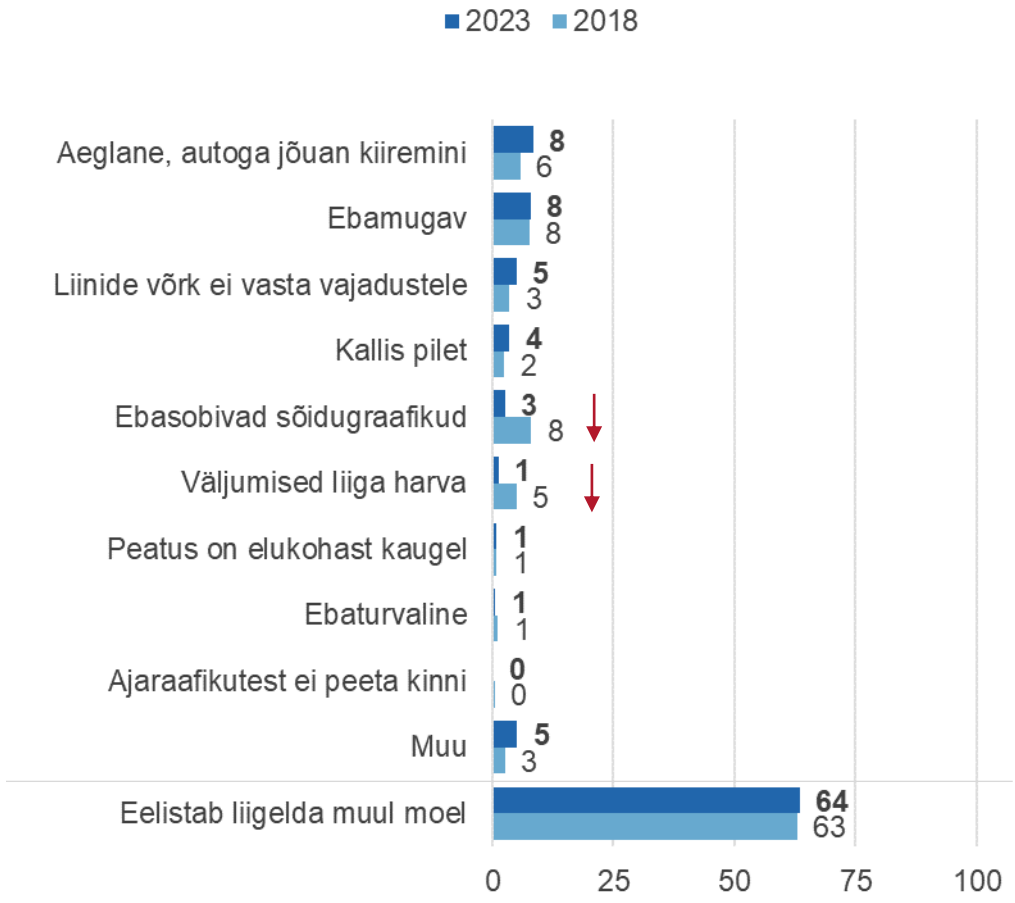
Liikumine

Tartu liinibussid – probleemid, mitte-kasutamise põhjused

Probleemid Tartu liinibusside liikluskorralduses
n=Tartu liinibussiga liiklejad, %

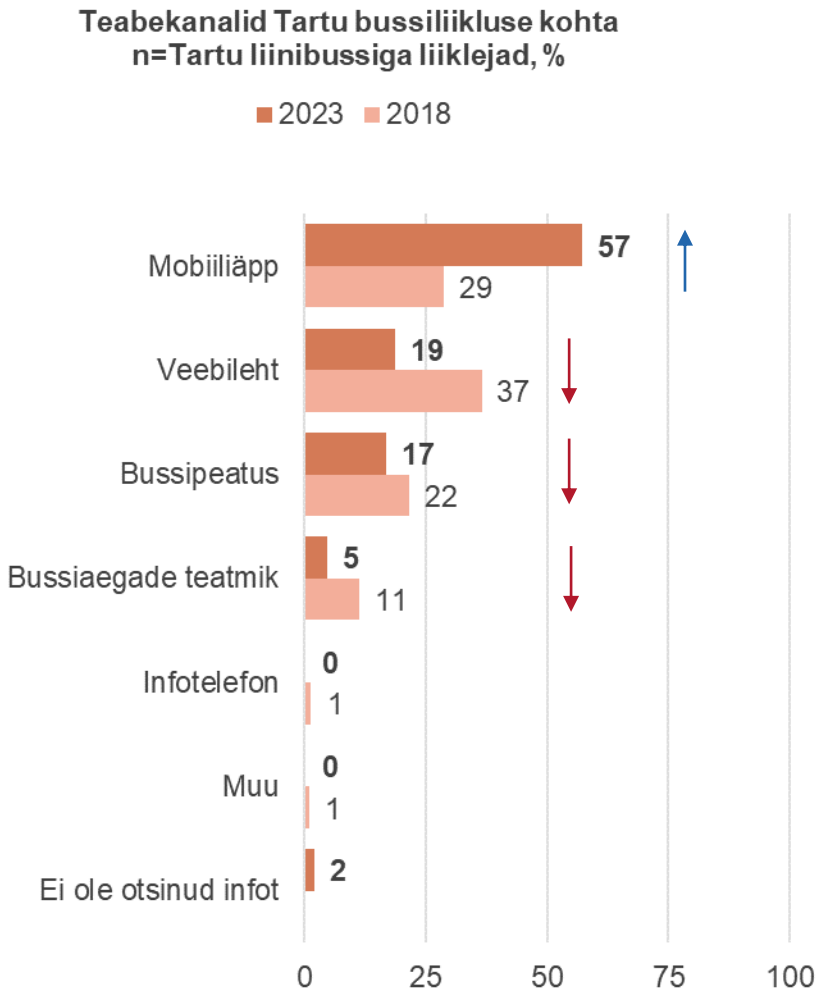

Tartu liinibusside mitte-kasutamise põhjused
n=Tartu liinibussiga mitte-liiklejad, %

Liikumine

Tartu liinibussid - teabekanalid

- Tartu liinibussidega liiklejad saavad selle kohta infot kõige sagedamini mobiiliäpist (enam kui pooled). Veidi vähem kui viiendik saab vastavat infot aga peamiselt veebilehelt või bussipeatusest, vaid 5% bussiaegade teatmikust.
- Muude kanalitena toodi välja, et infot bussiliikluse kohta vaadatakse Google map-ist, ja 2% ei olegi vastavat infot otsinud.
- Kui mobiiliäpi kasutamine on sagedasem kuni 59-aastaste seas, siis kõiki muid teabekanaleid kasutavad sagedamini üle 59-aastased.
- Ühtlasi on ilmselge, et mobiiliäpi kasutamine on viimase viie aastaga kõrvale tõrjunud muude teabekanalite kasutamise.

Linna areng

Rahulolu Tartu linna võimalustega, arengusuunad, sündmused

TURU-UURINGUTE AS

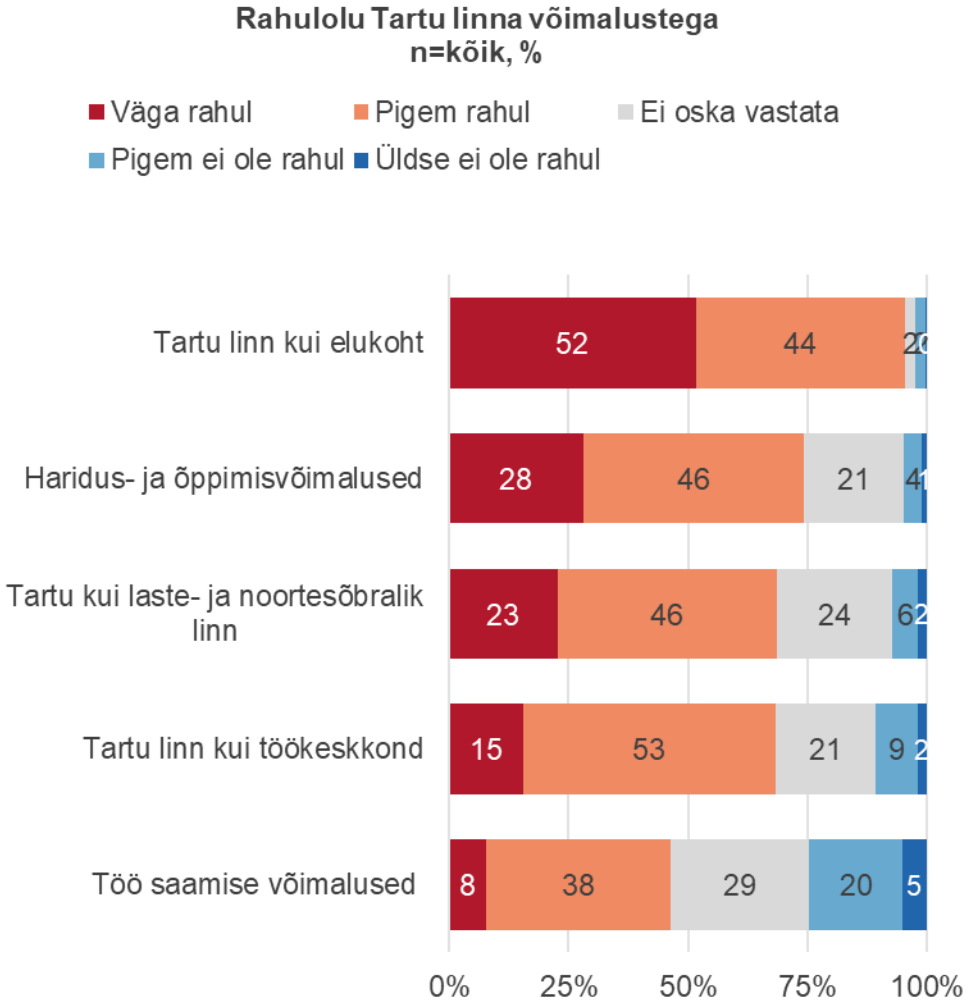
Linna areng

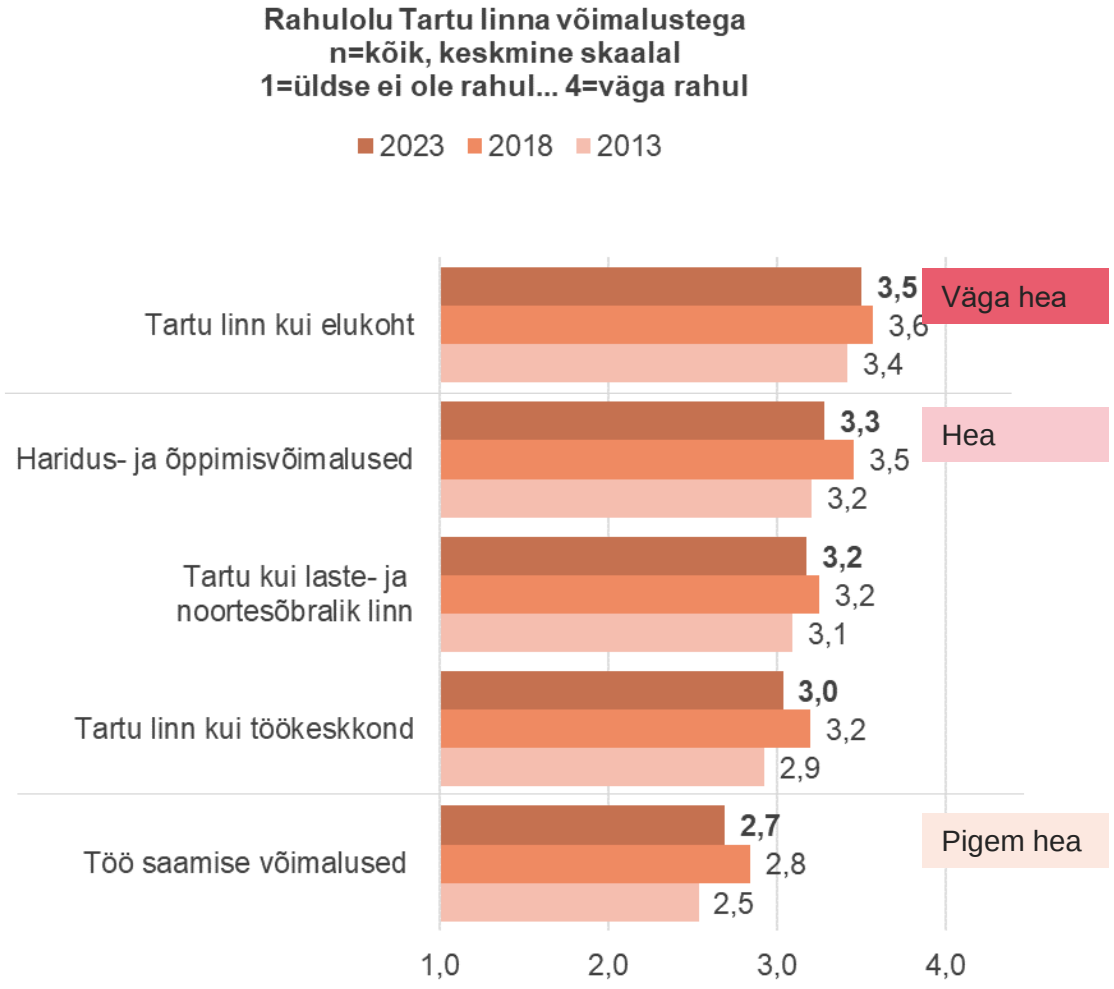
Rahulolu võimalustega (Slaid 84)

- Tartu linna erinevatest valdkondadest hinnatakse kõrgeimalt Tartu linna kui elukohta, millega oli rahul 95% tartlastest, sealjuures pea 52% väga rahul – keskmine hinnang 4-sel skaalal 3,5. Lisaks on väga kõrge üldine rahulolu ka Tartu haridus- ja õppimisvõimalustega (keskmine hinnang 3,3) ning töökeskkonnaga (3,0), Tartut peetakse valdavalt ka laste- ja noortesõbralikuks (3,2). Kõige vähem rahul ollakse Tartus töö saamise võimalustega – rahul olijaid 46%, samas kui 25% on rahulolematumad (keskmine 2,7).
- Töötav elanikkond ise hindab nii Tartu töökeskkonda (rahul 78%) kui ka Tartus töö saamise võimalusi (53%) keskmisest kõrgemalt, samas kui õppurid on keskmisest rahulolevamad Tartu haridus- ja õppimisvõimalustega (94%) ning Tartu kui laste- ja noortesõbraliku linnaga (78%). Kõikide vaadeldud valdkondadega on keskmisest rahulolevamad ka lastega pered.
- Hinnangud Tartule kui elukohale ja laste- ja noortesõbralikule linnale ei erine oluliselt sellest tulenevalt, millises linnaosas elatakse. Küll eristub, et haridus- ja õppimisvõimalustega ning töö saamise võimalustega ja Tartu kui töökeskkonnaga on keskmisest rahulolevamad Kesklinna elanikud, rahulolematumad aga eelkõige Jaamamõisa, kuid ka Vaksali ja Annelinna elanikud. Lisaks on haridus- ja õppimisvõimalustega keskmisest rahulolevamad ka Maarjamõisa ja Variku elanikud, rahulolematumad seevastu ka Ihaste elanikud.
- Võrreldes 2018. aastaga on hinnangud vaadeldavatele teguritele veidi langenud, kuid võrreldes 2013. aastaga veidi tõusnud.

Linna areng

Rahulolu võimalustega

Linna areng

Arengusuunad (Slaid 86)

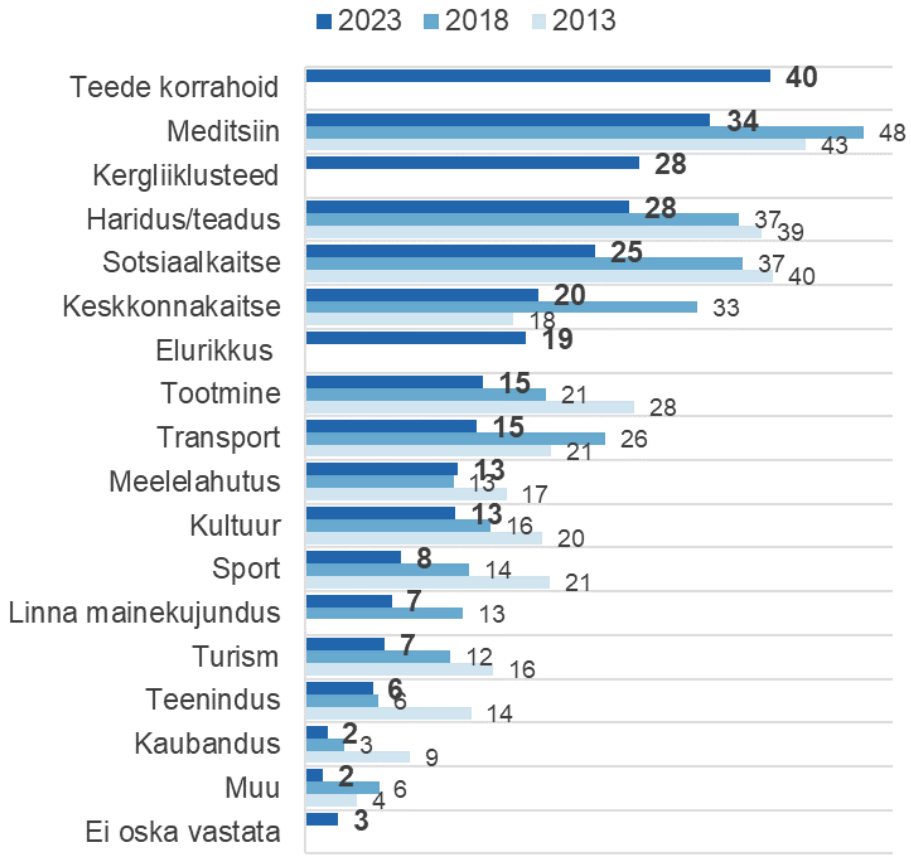
- Kuni kolme enda jaoks kõige olulisema valdkonna seas, mille arengusse peaks Tartu linn järgmise viie aasta jooksul senisest enam panustama, mainiti kõige sagedamini teede korrashoidu (sagedamini mehed, töötavad elanikud) ja meditsiini (sagedamini naised, muulased), mida pidasid prioriteetseks vastavalt 40% ja 35% tartlastest. Ligi neljandik tartlastest tõi oluliste arendamist vajavate valdkondadena välja ka kergliiklusteed (sagedamini 30–44-aastased, eestlased), hariduse/teaduse ja sotsiaalkaitse (sagedamini naised, üle 59-aastased, muulased, lastega pered ja madalamasse sissetulekugruppi kuulujad) ning viiendik keskkonnakaitse ja elurikkuse (mõlemaid sagedamini kuni 29-aastased). Muid valdkondi enam nii sageli ei mainitud.
- Küll eristub lisaks, et arendamist vajavate valdkondadena tõid tootmist sagedamini esile mehed ja muulased ning meelelahutust noored ja muulased.
- Ka eelnevatel aastatel on oluliseks peetud valdkonnad olnud samad, erinevus tuleneb vaid nende nimetamissagedusest, sest sel aastal oli ette antud teemadering mõnevõrra pikem.

- Turistidele peaks tartlaste arvates Tartu linnas rohkem eksponeerima või pakkuma eelkõige Emajõge, selle võimalusi ja looduskeskkonda (63%, sagedamini Variku elanikud), pea poolte arvates ka muuseume, Ahhaa Keskust ning linna ajalugu (mõlemat sagedamini üle 59-aastased). Kolmandik või enam peavad turistidele eksponeerimise väärilisekska Toomemäge (sagedamini eestlased, üle 59-aastased), erinevate linnaosade omapära ja arhitektuuri (sagedamini naised, kuni 29-aastased ja Kesklinna elanikud), Tartu Ülikooli ja akadeemilisust, kuid ka kultuuri- ja meelelahutusüritusi (sagedamini kuni 29-aastased) ja kesklinna (sagedamini 45–59-aastased).
- Võrreldes 2018. aastaga peetakse nüüdseks vähemoluliseks turistidele eksponeerida Tartu Ülikooli ning akadeemilisust, Toomemäge ja muuseume, Ahhaa Keskust, rohkem soovitakse seevastu panustada kultuuri- ja meelelahutusüritustele.

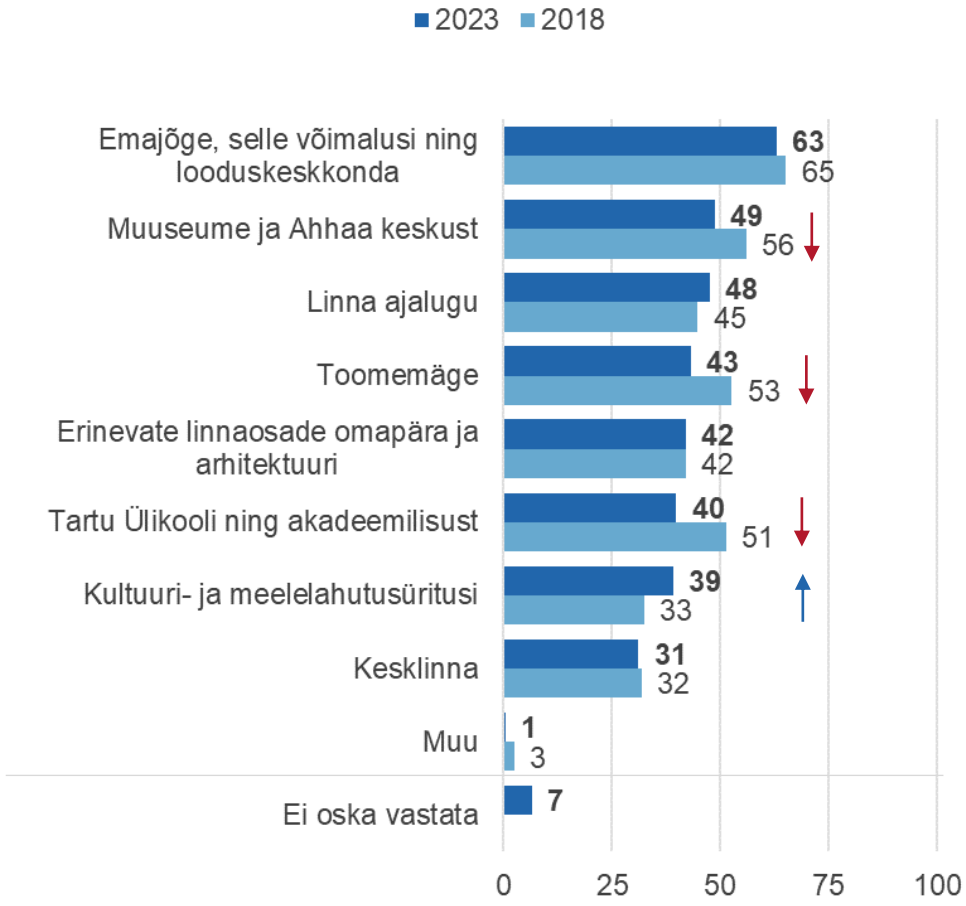
Linna areng

Arengusuunad

Arengusuunad, millesse peaks järgneva 5 aasta jooksul senisest enam panustama
n=kõik, %

Mida peaks turistidele rohkem eksponeerima?
n=kõik, %

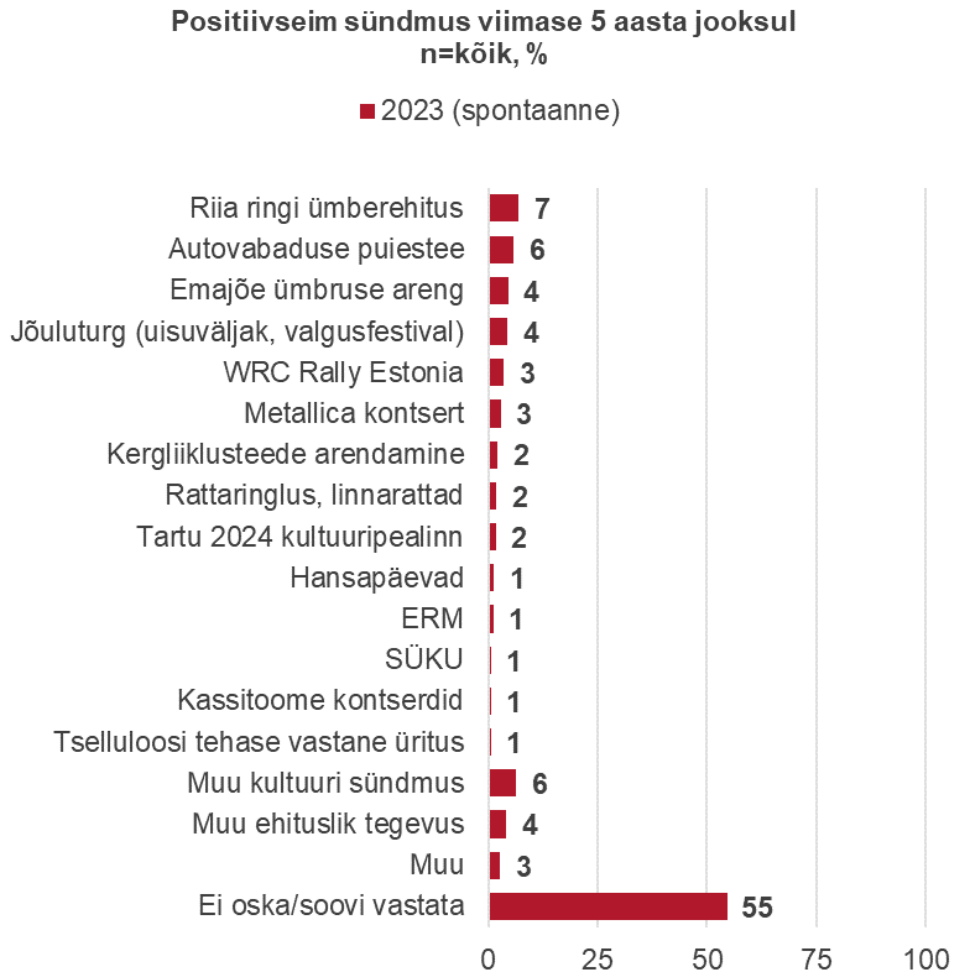
Linna areng

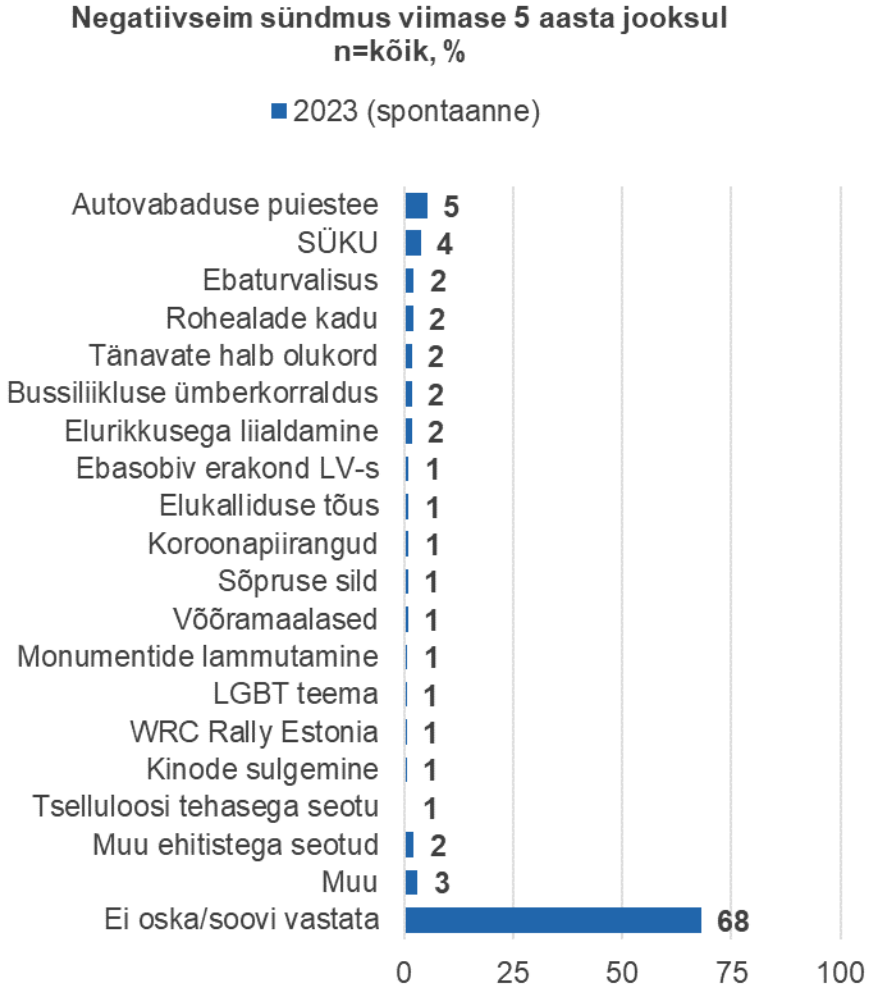
Positiivseim ja negatiivseim sündmus (Slaid 88)

- Vastajatele anti võimalus vabas vormis väljendada, mis on nende arvates viimase viie aasta positiivseim kui ka negatiivseim sündmus Tartu linnas. Positiivse sündmuse tõi välja 45% ja negatiivse 32% vastajatest, üldjuhul nimetati ühte sündmust. Et mõista antud vastuste esinemise sagedust, rühmitati sisult sarnased vastused ühise nimetaja alla.
- Paradoksaalselt on üheks positiivseimaks (6%) kui ka negatiivseimaks (5%) sündmuseks peetud Autovabaduse puiesteed. Siinkohal on kuni 29-aastased häälestatud pigem positiivselt ja üle 44-aastased pigem negatiivselt, keskmisest negatiivsemad on ka Supilinna elanikud.
- Samamoodi on nii positiivse kui negatiivse sündmusena välja toodud WRC Rally Estonia korraldamist Tartus (ülekaalus positiivne tagasiside – vastavalt 3% ja 1%), tselluloosi tehasega seonduvat (arvamused jagunevad võrdselt – mõlemat nimetas 1%) ja Tartu Südalinna Kultuurikeskuse ehk SÜKU valmimisega seonduvat (ülekaalus negatiivne tagasiside - vastavalt 1% ja 4%).
- Positiivsena on sageli esile toodud ka Riia ringi ümberehitust (7%, sagedamini Tammelinna elanikud), Emajõe ümbruse arengut (4%) ning jõuluturgu koos uisuväljaku ja valgusfestivaliga (4%). Kõiki muid sündmusi nimetati vähem kui 4% vastajate poolt.
- Muu positiivse kultuurisündmusena (6%) nimetati korduvalt: laulu- ja tantspeod, Tartuff, sTARTUp, linnaosade päevad, toidu- ja veinifestivalid, Tartu Pride ja Draamafestival. Muu positiivse ehitusliku tegevusena (4%) nimetati korduvalt: Delta keskus, Maarjamõisa kliinikumi arendus, Maarja kiriku torni taastamine, kaarsilla ja Ihaste silla restaureerimine, Valga ringtee, üldine areng. Muu positiivsena (3%) nimetati korduvalt: Ukraina sõjapõgenike aitamine, kaasava eelarve projektid, uued bussid.

Linna areng

Positiivseim ja negatiivseim sündmus

** 1% vastab ~12 vastajale, mis on üldkogumile laiendades ~740 tartlast.*

Linnavalitsuse töö

Infokanalid, planeerimistegevus, rahulolu, ettepanekud

Linnavalitsuse töö

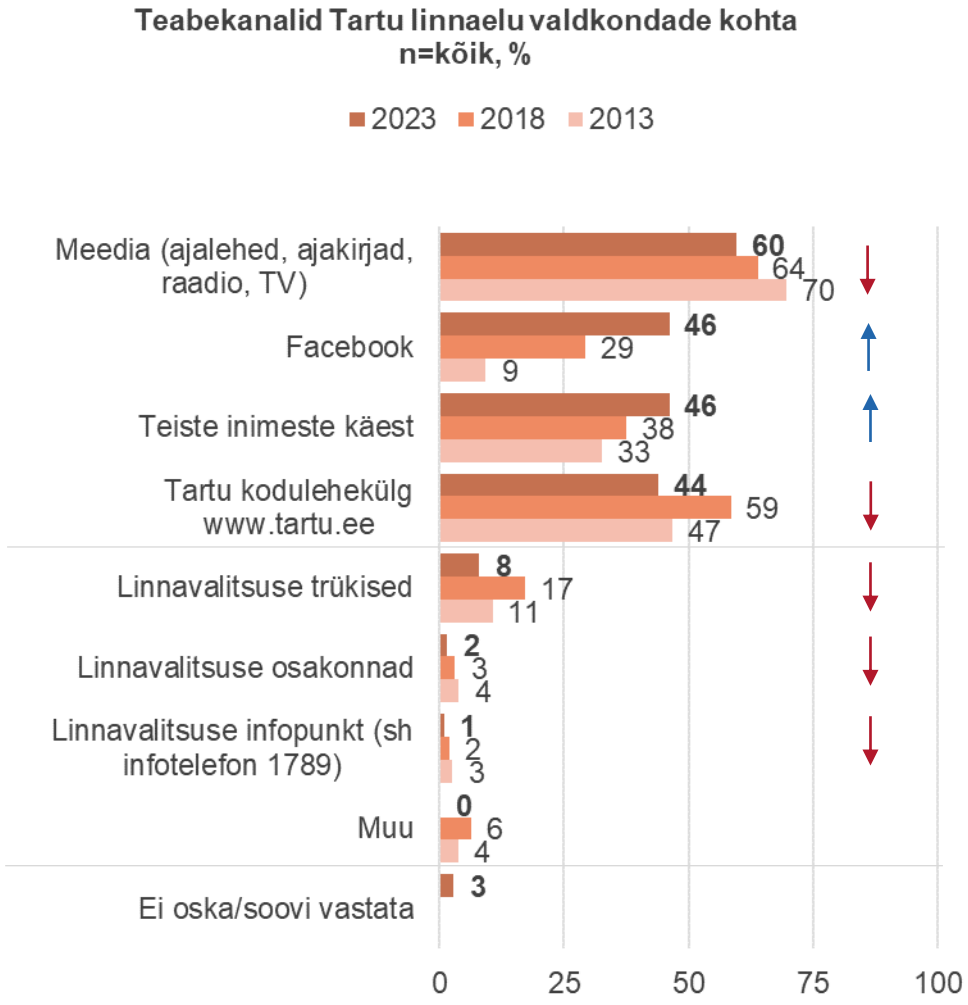
Teabekanalid (Slaid 91)

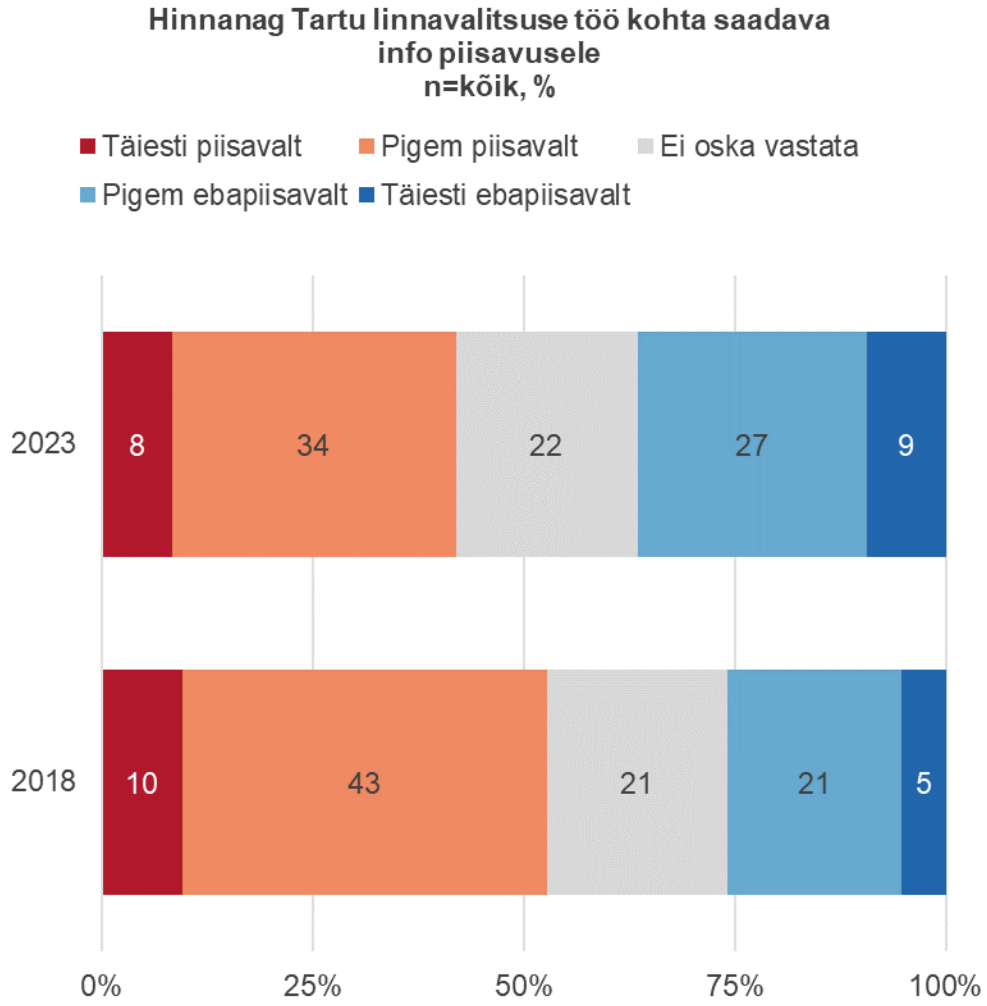
- Tartu linnaelu valdkondade kohta saadakse informatsiooni kõige sagedamini erinevatest traditsioonilistest meediakanalitest (ajakirjandus, raadio, TV – 60%), seejärel pea pooled tartlased ka võrdselt nii Facebookist, teiste inimeste käest kui ka Tartu koduleheküljelt. Ülejäänud teabeallikate osatähtsus on juba marginaalne. Kui traditsioonilised meediakanalid ja Tartu kodulehekülg on levinumad üle 44-aastaste ja eestlaste seas, siis teised inimesed ning Facebook kuni 29-aastaste seas. Facebook on keskmisest enam levinud teabekanal ka naiste ja 30–44-aastaste seas.
- Lisaks eelpool mainitud allikatele saadakse informatsiooni linnavalitsuse poolt e-mailile saadetavatest uudiskirjadest.
- Kui Tartu linnaelu valdkondade kohta saadakse informatsiooni nii Facebooki kui ka teiste inimeste vahendusel varasemast oluliselt sagedamini, siis teiste teabekanalite osatähtsus on kahanemas.

- Tartu Linnavalitsuse töö kohta saadavat informatsiooni peetakse valdavalt pigem piisavaks (kolmandik) – piisavaks pidajaid kokku on 42%, samas kui ebapiisavaks pidajaid on kokku 36%, vastata ei osanud 22%. Keskmine hinnang Tartu Linnavalitsuse töö kohta informatsiooni piisavusele on 2,5 punkti; 2018. aastal oli see 2,7 punkti ehk hinnang piisavusele oli veidi kõrgem.
- Tartu Linnavalitsuse töö kohta saadavat informatsiooni peavad pigem ebapiisavaks kuni 29-aastased, muulased ja pigem madalamasse sissetulekugruppi kuulujad.

Linnavalitsuse töö

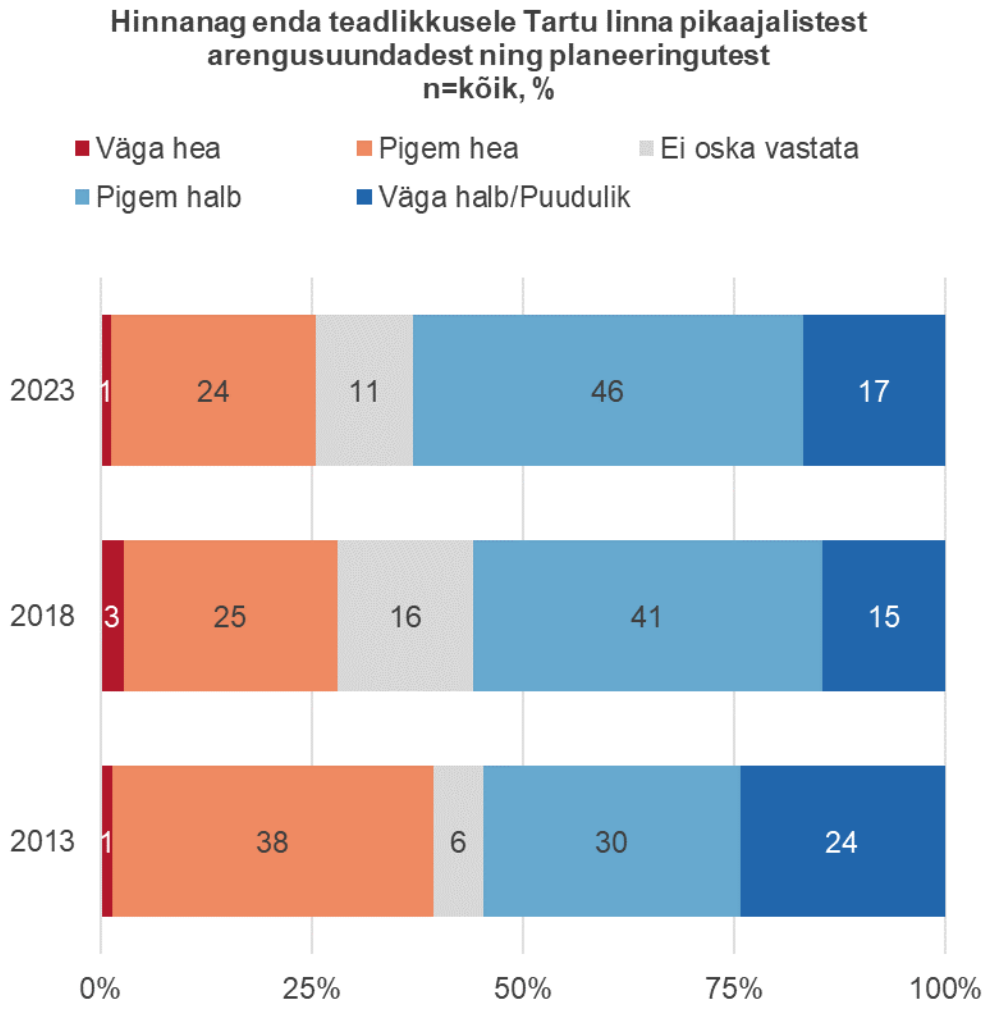
Teabekanalid

Linnavalitsuse töö

Teadlikkus planeerimistegevustest ja rahulolu (Slaidid 92–93)

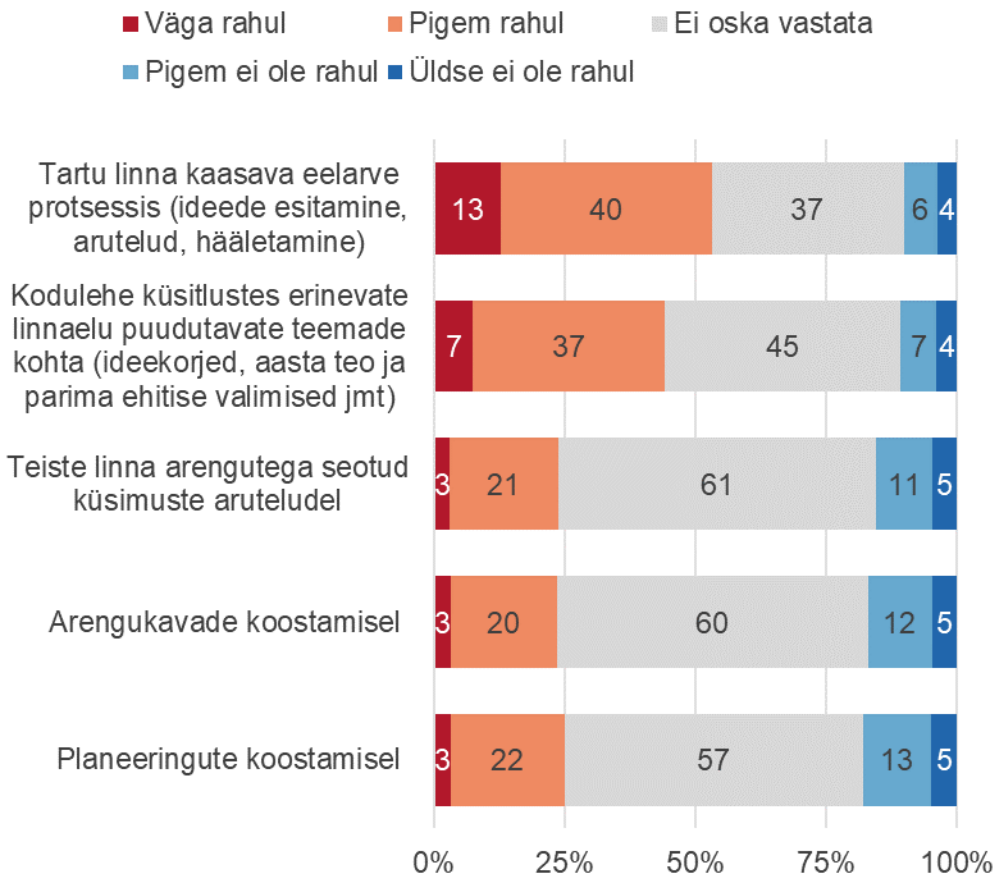

- Enda teadlikkust Tartu linna pikaajalistest arengusuundadest ning planeeringutest hinnatakse valdavalt pigem halvaks (46%) – teadlikkust peab halvaks kokku 63% ja heaks kokku 26%, vastata ei oska kümnendik.
- Keskmiselt hinnatakse enda teadlikkust 4-sel skaalal hindega 2,1; nii 2018. ja 2013. aastal oli hindeks 2,2; teadlike osakaal on praeguseks kahanenud.
- Tartu linna pikaajaliste arengusuundade ning planeeringutega peavad end paremini kursis olevaiks Tartus sünnist saati elanud elanikud.
- Erinevatest osalusvõimalustest Tartu linna elu planeerimisel hindasid tartlased parimaks võimalust osaleda Tartu linna kaasava eelarve protsessis (väga või pigem rahul pooled elanikud), seejärel võimalust osaleda erinevaid linnaelu valdkondi puudutavas kodulehe-küsitluses.
- Osalusvõimalusega planeeringute ja arengukavade koostamisel ning teiste linna arengutega seotud küsimuste aruteludel oldi rahul mõnevõrra harvemini (ligikaudu viiendik) ning suuremad olid ka rahulolematute osakaalud (ligikaudu kuuendik). Tähelepanuväärne on ka see, et suur osa (37–61%) tartlastest ei osanud kokkupuute puudumise tõttu Tartu linna elu planeerimises osalemise võimalusi hinnata.
- Varasemate aastatega võrreldes ei ole hinnangud oluliselt muutunud. (Slaid 93)

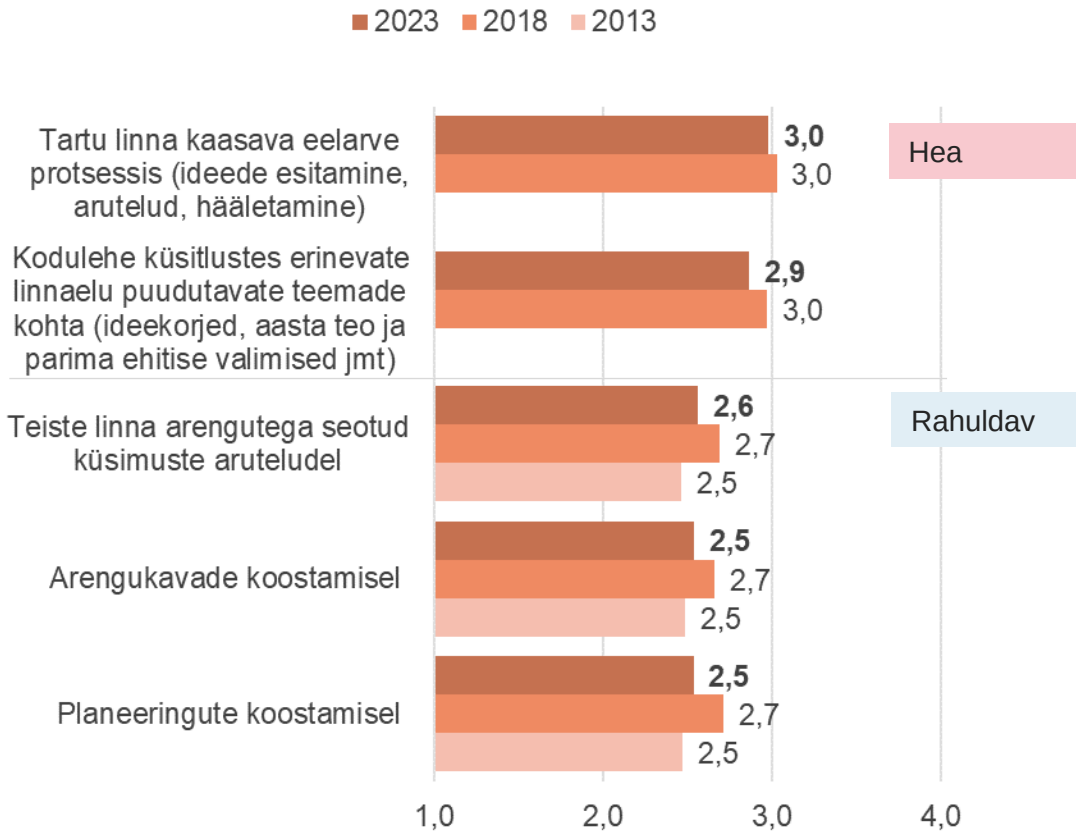
Linnavalitsuse töö

Teadlikkus ja rahulolu planeerimistegevustest

Rahulolu võimalustega osaleda erinevates planeerimistegevustes n=kõik, %

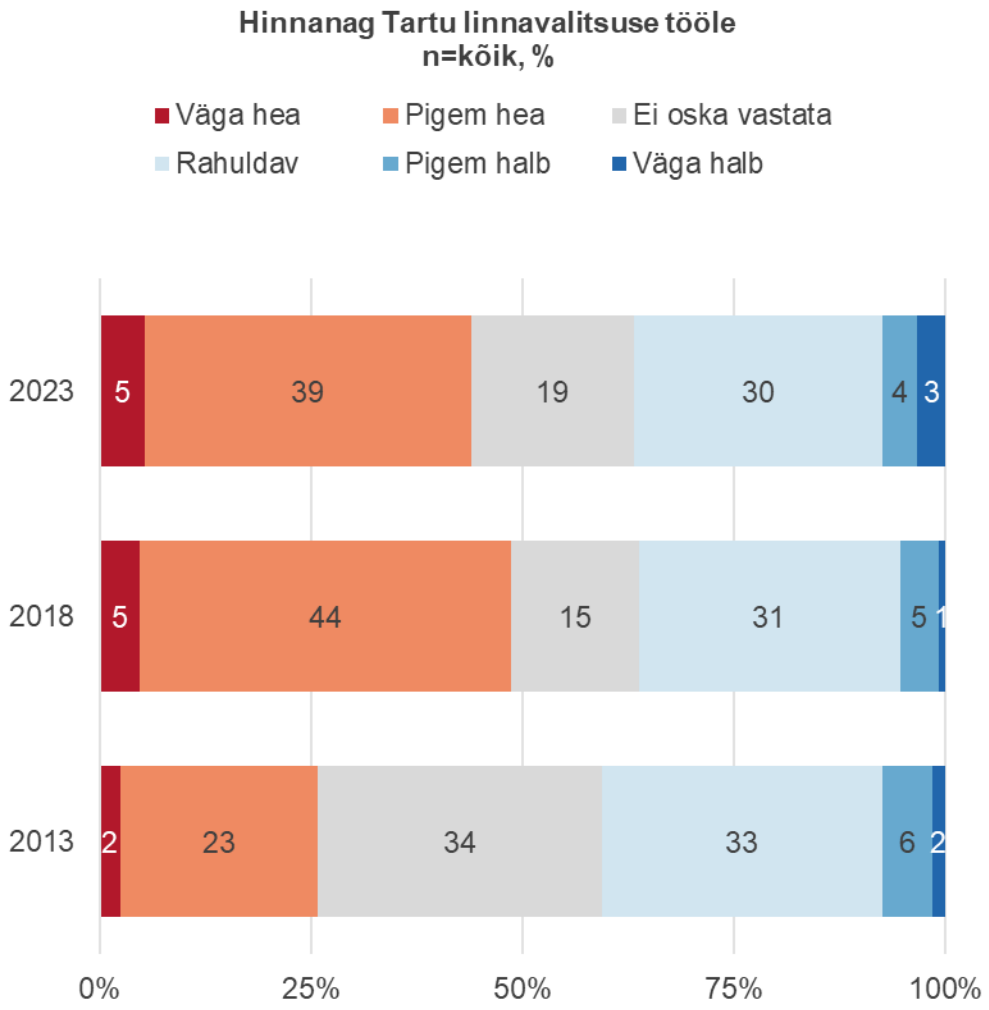

Rahulolu võimalustega osaleda erinevates planeerimistegevustes n=kõik, keskmine skaalal 1=üldse ei ole rahul... 4=väga rahul

Linnavalitsuse töö

Rahulolu

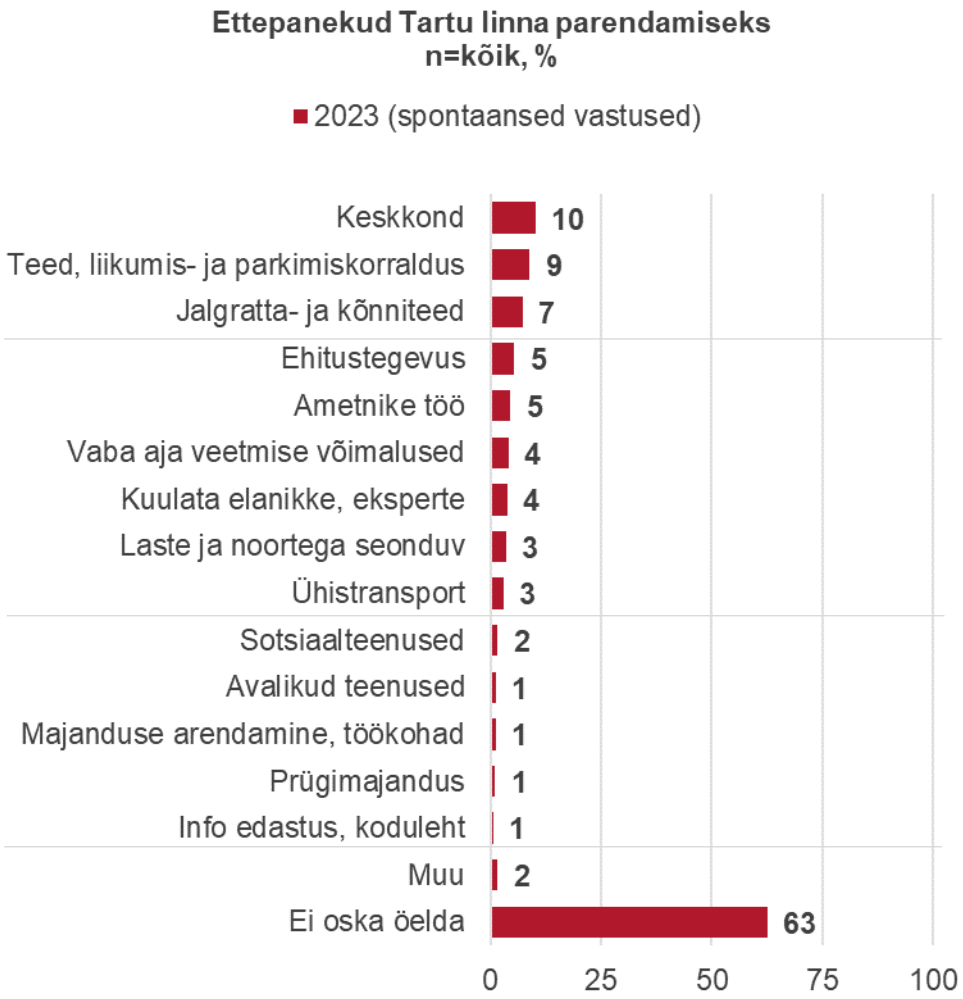
- Tartu linnavalitsuse tööd hinnatakse valdavalt pigem heaks (39%) – heaks pidas kokku 44%, rahuldavaks 30% ja halvaks kokku vaid 7%, vastata ei osanud viiendik.
- Keskmiselt hinnatakse Tartu linnavalitsuse tööd 5-sel skaalal hindega 3,5; 2018. aastal oli hindeks 3,6 ja 2013. aastal 3,3 punkti; seega võrreldes 2018. aastaga on hinnang veidi langenud, kuid 2013. aastaga võrreldes oluliselt tõusnud. 2013. aastaga võrreldes on nüüdseks ka oluliselt enam tartlasi, kes oskavad Tartu linnavalitsuse tööle hinnangut anda.
- Tartu linnavalitsuse tööga on rahulolevamad kuni 29-aastased ja eestlased. Eri linnaosade elanike hinnangud oluliselt ei erine.

- Väga rahulolevad tartlased põhjendasid oma rahulolu eelkõige linnavalitsuse hea tööga, rahulolematuse puudumisega ja sobiva teavituse, kaasatusega. (Lisa 1)
- Rahulolematud tartlased põhjendasid oma rahulolematust aga peamiselt sellega, et elanike arvamusega ei arvestata, ei tegeleta vajalike teemadega, puudub visioon ja tegevused on halvasti planeeritud (kesklinna planeering). (Lisa 2)

Linnavalitsuse töö

Ettepanekud

- Lõpetuseks anti vastajatele võimalus vabas vormis teha ettepanekuid, kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks. Originaalkujul vastused on toodud aruande Lisas 3. Vastuse andis 37% vastajaist.
- Ettepanekutes toodi ligikaudu kümnendiku poolt välja keskkonnaga (Emajõe kallas, haljasalad, pargid jmt), jalgratta- ja kõnniteedega kui ka muud teede hoolduse, parkimis- ja liikluskorraldusega seonduvat.
- 3–5% tõid välja ka ehitustegevust, vaba aja veetmise võimalusi, lapsi ja noori, ühistransporti kui ka ametnike tööd puudutavaid ettepanekuid. 4% soovitasid kuulata elanikke, eksperte ning arvestada nende arvamustega.
- 1–2% ettepanekutest sisaldasid nii sotsiaal- kui ka avalikke teenuste, majanduse arendamise, prügimajanduse ja Tartu linnavalitsuse info edastamise (sh kodulehe) temaatikat.
- Seekordne uuring tõi võrreldes 2018. aastaga selgelt enam esile ettepanekud, mis puudutasid keskkonda, jalgratta- ja kõnniteid ning ühistransporti.

Kokkuvõte

Kokkuvõte

Identiteet, elukoha vahetus ja sobivus

- Tartlastest lausa 95% tunnevad end tartlastena, samas kui oma linnaosa elanikuna tunneb end 75% kõigist tartlastest. Linnaosa elanikuks peab end nüüdseks suurem osa elanikke kui 2013. aastal. Keskmine tartlane on elanud Tartus 32 aastat ja oma linnaosas 20 aastat. Sealhulgas on Tartus sünnist saati elanud 41% ja oma linnaosas 15% selle elanikkonnast. Viimased näitajad on aja jooksul tõusnud. Oma linnaosa peavad elamiseks kõige sobivamaks linnaosaks pea pooled tartlased.
- Viimase viie aasta jooksul on elukohta vahetanud 28% tartlastest ning järgneva viie aasta jooksul plaanib tõenäoliselt elukohta vahetada 29% tartlastest. Need näitajad pole aja jooksul muutunud. Varasemaga võrreldes on vähenenud elukoha vahetus Tartu linnaosade vahel, samas kui märkimisväärselt on sagenenud välismaalaste kolimine Tartusse (pooled neist ukrainlased).
- Plaanitava elukohavahetuse sagedasemad põhjused kattuvad suuresti viimastel aastatel tegelikkuses elukoha vahetuseni viinud põhjustega, milleks on eelkõige soov suurema ja/või rohkemate mugavustega eluaseme ja meeldivama elukeskkonna järele (viimane põhjus on oluliselt sagenenud).
- Linnaosas elamise sobilikkuse hindamisel peetaksegi kõige olulisemaks selle elukeskkonda (haljastus, miljöö, ilu), seejärel asukohta (kaugust teenustest, ühistranspordiühendust) ja viimaks mugavusi, turvalisust. Osade linnaosade puhul peetakse selle eeliseks ka kogukondlikkust.
- Erinevaid seltsi- ja kogukonnategevusi (asumiseltside tegevus, kodukohvikute päevad, kogukonnaaiad jm kodanikualgatuslikud ühistegevused) peab vajalikuks 80% tartlastest, samas on neil osalenud 30% tartlastest. Need näitajad olid samad ka 2018. aastal.

Kokkuvõte

Eluase

- Valdav osa tartlastest elab kortermajades, kuid eelistaksid elada eramutes. Viimase kümne aastaga on uute (1991 või hiljem) elamute osakaal kahekordistunud. Suurimaks muutuseks eluaseme halduses on olnud haldusfirmade osatähtsuse kasv.
- Valdavalt ollakse oma elamistingimustega (mugavus, suurus, seisund, vanus) pigem rahul. Vähem rahul ollakse eluaseme kuludega, rahulolijate osakaal on võrreldes 2018. aastaga oluliselt langenud, seda 2013. aasta tasemele.
- Valdavas osas korterelamutest on kasutusel kaugküte (79%); kõik muud küttesüsteemid on kasutusel aga muudes elamutes, sh enam kui pooltes neis kasutatakse puu- ehk ahikütet, seejärel pea kolmandikus katlakütet (gaas, õli, pellet) või õhksoojuspumpa (sh nii õhk-õhk või õhk-vesi) ja kuuendikus elektrikütet. Sageli on levinud puu- ehk ahikütte või katlakütte ning õhksoojuspumba paralleelne kasutamine. Eelistatud küttesüsteemid valdavalt kattuvad praeguse kasutusega, erandiks vaid kaugküte, mida muude elamute elanikud eelistaksid praeguse kasutusega võrreldes sagedamini.
- Viimase viie aasta jooksul on oma elamispinda kokku remontinud 66% tartlastest, sh on 29% teinud kapitaalremonti ja 36% sanitaarremonti, lisaks on elamu fassaadi või muud kvaliteeti tõstvat remonti teostatud 53%-s tartlaste elamutes. Erinevat tüüpi remontide teostajate osakaalud on veidi vähenenud.
- Lähima viie aasta jooksul plaanib oma elamus remonti teha kokku 56% tartlastest – sh sanitaarremonti 35% ja kapitaalremonti 21%. Võrreldes 2018. aastaga on veidi lisandunud kapitaalremondi, samas vähenenud sanitaarremondi tegemise plaaniga elanikke.

Kokkuvõte

Elukoha lähiümbrus

- Elamute ümbruse heakorda kui ka seisukorda hinnatakse valdavalt pigem heaks. Hinnangud elamute ümbruse heakorrale on ka aja jooksul paranenud. Siiski avalike/ühiskondlike hoonete ligipääsetavust ja seisukorda hinnatakse elamute omast mõnevõrra kõrgemalt, eelkõige varasemaga võrreldes.
- Elukoha lähiümbruse hindamisel ollakse aga kõige rahulolevamad erinevate haljasalade seisukorra kui ka piisavusega, seejärel ka tänavavalgustusega ning sõidu- ja jalgrattateede seisukorraga; liiklemise ohutusega nii autojuhi kui ka jalakäija seisukohast. Rahulolematud ollakse elukoha lähiümbruses aga autode parkimisvõimalustega elukoha läheduses ja liiklemisvõimalustega erivajadustega inimestele.
- Elukoha lähiümbruse teid puudutavate valdkondade puhul on nendega rahulolevaid elanikke napilt rohkem kui rahulolematuid ehk valdavalt rahuldavaks peetakse järgnevat: jalgrattateede piisavus, kvartalisiseste sõiduteede ja kõnniteede seisukord, tänavate hooldamine talvel ja liikumise ohutus jalgratturi vm kergliikuri seisukohast.
- Viimase kümne aasta jooksul on jätkuvalt paranenud hinnangud lasteaedade ja koolide õuealadele, laste mänguväljakutele, avalike/ühiskondlike hoonete seisukorrale, elamute ümbruse heakorrale, tänavavalgustusele, sõidu-, jalgratta- ja kvartalisiseste teede seisukorrale. viimase kümne aasta jooksul langenud ükski hinnang; sh oluliselt halvenenud ei ole ükski elukoha lähiümbrust puudutav tegur.
- Viimase aasta jooksul on mõnest heakorraprobleemist Tartu infotelefonile 1789 teada andnud 11% tartlastes. Teavitamine on aja jooksul veidi vähenenud, küll on märkimisväärselt kasvanud teadlikkus sellise võimaluse olemasolust.

Kokkuvõte

Turvalisus, toimetulek

- Erinevate sotsiaalsete probleemidega on kokku puutunud 57% tartlastest, sh viiendik tartlastest peab oma linnaosa sotsiaalseteks probleemideks loomaomanike käitumist, lärmakaid kampasid, purjus inimesi ja ühiselureegleid eiravaid naabreid. Vaid 4–6% tartlastest pidasid probleemseks ka hulkuvaid loomi, kodutuid ja narkomaane., need probleemid ei ole enam nii aktuaalsed kui varem.
- Otsese vägivallaga on ise või pereliikme kaudu kokku puutunud 20% tartlastest, lisaks 5% ei osanud või soovinud vastata. Erinevat liiki vägivallaga kokku puutunute osakaalud on pigem vähenenud. Kõige levinum on vägivald koolis – seda tõid keskmisest sagedamini välja koolieelse laste vanemad (19%).
- Valdavalt on tartlased rahul nii turvalisusega kui ka korrakaitsega ehk politsei tegevusega, rahulolijaid on kokku vastavalt 92% ja 79%. Mõlema teguriga on rahulolu aja jooksul tõusnud.
- Hinnates viimaste aastate muutusi Tartu linna turvalisuses, arvas suurem osa ehk 55%, et see on jäänud samale tasemele. Turvalisuse suurenemist on viimastel aastatel tajunud kuuendik ning vähenemist kümnendik tartlastest, vastata ei osanud lausa viiendik. Ka 2018. aastal tajuti valdavalt, et turvalisus on jäänud varasemaga võrreldes samale tasemele.
- Pea pooled tartlastest on arvamusel, et viimase viie aasta jooksul on nende materiaalne toimetulek paranenud, sama paljud peavad ka oma materiaalset kindlustatust tulevikku vaatavalt heaks. Võrreldes 2018. aastaga on mõlema osakaal veidi kahanenud, kuid 2013. aastaga võrreldes paranenud. Vajadusel palub suurem osa tartlastest (materiaalset) abi oma vanematelet või sõpradelt. Aja jooksul on tõusnud nende osakaal, kes on valmis abi küsima vastava spetsialisti käest.

Kokkuvõte

Teenused – üldine, kultuurisündmused

- Üldiselt on Tartu elanikud rahulolevad kõigi teenuste kaugusega oma elukohast, sh valdavalt väga rahul ollakse toidukaupluse, apteegi, pakiautomaadi, lasteaia ja kooli kaugusega; kõige vähem rahul ollakse aga eakate päevakeskuse kaugusega oma elukohast. Vaadeldava aja jooksul ollakse üha rahulolevamad apteegi, toidukaupluse, sotsiaal- ja hoolekandeosakonna ning noortekeskuse kaugusega oma elukohast, samas on viimase kümne aastaga oluliselt kahanenud rahulolu postiasutuste kaugusega elukohast.
- Üldiselt hindavad tartlased nii lastega seotud teenuseid kui ka vaba aja veetmise võimalusi heaks. Sotsiaalteenuste osas ollakse osade teenustega rahul, kuid osadega mitte. Selgelt rahulolematud ollakse: info kättesaadavusega sotsiaalteenuste, toetuste kohta, narkomaania ja alkoholismi ravi kui ka rehabilitatsiooniga, eakate hooldusega hooldekodudes, puuetega täisealiste vajaduste arvestamisega ning eriarstile saamise võimalusega. Võrreldes 2018. aastaga on kõikide teenuste osas rahulolu kahanenud, eelkõige eakate koduse hoolduse, kuid ka proteeside tegemise võimalusega, info kättesaadavusega ning narkomaania ja alkoholismi rehabilitatsiooniga. Võrreldes 2013. aastaga ei ole aga hinnangutes toimunud olulisi muutusi, ainsana on täheldatav rahulolu tõus lasteaiakoha saamise võimalusele.

- Tartus toimunud kultuurisündmusi on külastanud 86% tartlastest, sh sagedasi (vähemalt kord kahe kuu jooksul) külastajaid oli 28%. 2018. aastal oli kultuurisündmustel osalejad neid harvemini külastanute arvelt veidi rohkem.
- Külastatud kultuurisündmustest on pea ühtviisi meeldinud kõik pakutav – erinevad teemapäevad, kontserdid, teatrietendused, filmid, muuseumid ja näitused. Veidi vähesemate jaoks on lemmikuks spordisündmused.
- Erinevatele sihtrühmadele suunatud kultuurisündmusi toimub tartlaste hinnangul üldjoontes piisavalt. Kõige piisavamaks peetakse täisealiste kultuurisündmusi, seejärel lastele ja noortele ning kogu perele toimunud sündmusi (viimaseid just lastega pered). Mõnevõrra rahulolematumad ollakse eakatele korraldatavate sündmuste piisavusega, seda ka eakate endi arvates. Varasemaga võrreldes on kõik hinnangud erinevate kultuurisündmuste piisavusele selges langustrendis, seda eelkõige võrreldes 2018. aastaga.

Kokkuvõte

Teenused – tervisesport ja internet

- Tervisespordiga tegeleb 74% tartlastest, regulaarseid (vähemalt paar korda nädalas) sportijaid on kolmandik. Sportijate osakaal tervikuna on aja jooksul kasvanud, seda peamiselt hooajaliste sportijate arvelt.
- Tartu linna poolt korraldatavate tasuta terviseürituste ja kampaaniate kohta saadakse infot peamiselt (iga neljas) sõpradelt ja tuttavatelt ning internetist (sh sotsiaalmeediast). Juba oluliselt vähesemad, kuid siiski vähemalt neljandik, on infot saanud ka välireklaamidelt, Tartu linna kodulehelt (üle 44-aastased) või Tartu linna Facebooki lehelt (sagedamini naised, 30–44-aastased), samuti trükimeediast (üle 59-aastased, eestlased); kuuendik töö- või koolikaaslastelt (sagedamini kuni 29-aastased) või kuulnud raadiost. Eakate päevakeskused ja noortekeskused terviseürituste infokanalitena väga tõhusad ei ole. Tartu linna poolt korraldatavate tasuta terviseürituste ja kampaaniate kohta ei ole üldse infot saanud pea viiendik tartlastest.

- Mobiilset internetti kasutab 87% tartlastest.
- Interneti kasutamise kohaks on valdavalt kodu (97%), seejärel töö (73% töötavatest elanikest) ja kool (87% õppuritest). Avalikes kohtades kasutab internetti viiendik ja avalikes internetipunktides 2% tartlastest. Viimati minitud kohtades on interneti kasutamine varasemaga võrreldes oluliselt vähenenud.
- Tartlased kasutavad internetti sagedamini kultuurisündmuste (90%) ja riigiasutuste (87%) kohta info otsimiseks. Samuti kasutatakse internetti aktiivselt, kuid varasemast mõnevõrra vähem, turismiinfo (71%) ning Tartu linnavalitsuse (65%) kohta info otsimiseks.

Kokkuvõte

Liikumine

- Tööl ja/või koolis käivatest tartlastest liigub valdav osa ehk 58% igapäevaselt oma elukoha linnaosast mõnda teise linnaossa, neist kolmandik Kesklinna ja pea kümnendik Maarjamõisa, Ropka tööstuse või Tähtvere linnaosasse. Viiendik tööl ja/või koolis käivatest tartlastest töötab oma elukoha linnaosas, sagedamini Vaksali, Kesklinna ja Ülejõe elanikud (pea kolmandik neist). Ülejäänud viiendik töötab või õpib aga mujal Eestis, sagedamini mujal Tartu või Kambja vallas või Tallinnas. Tööl või koolis käimise sihtkohad ei ole ajas muutunud.
- Tööl ja/või koolis käivad tartlased käivad nii suve- kui talveperioodil seal kõige sagedaimini sõiduautoga (vastavalt 40% ja 46%), seejärel pea võrdselt liigutakse nii jalgsi kui ka Tartu liinibussiga (mõlemal juhul ligikaudu viiendik). Kui suveperioodil on mõnevõrra eelistatum jalgsi, siis talveperioodil liiklemine Tartu liinibussiga. Suvekuudel on lausa kuuendiku jaoks peamiseks liikumisviisiks ka jalg-, tõukeratas vm kergliikur, kuid talveperioodil see liikumisviis kasutust peaaegu ei leia. Liikumisviisid nii suve- kui talveperioodil ei ole ajas oluliselt muutunud.
- Tervikuna liigub pea ¾ tartlastest nii suve- kui ka talveperioodil samal moel – 38% autoga, 17% nii jalgsi kui Tartu liinibussiga ja vaid 1% jalgrattaga vmt. Ülejäänutel liikumisviis varieerub tulenevalt aastaajast.
- Jalg-, tõukeratast vm kergliikurit kasutavatest elanikest 82% kasutab isiklikku ja 18% renditud vahendit.
- Kui suveperioodil kulub tööle või kooli jõudmiseks keskmiselt 10 minutit, siis talveperioodil 12,3 minutit.
- Üldiselt on ollakse Tartu liinibusside korraldusega rahul, erinevate teguritega rahul olijate osakaalud jäävad vahemikku 61%–75. Valdavalt väga heaks peetakse bussiühendust kesklinnaga, sõidu eest tasumise võimalusi ja bussipeatuse kaugust elukohast; mõningast rahulolematust väljendatakse sõidupileti hinna üle. Vaadeldava aja jooksul on oluliselt paranenud hinnangud bussiühendusele kesklinnaga, busside mugavusele ja peatuste tihedusele, samuti bussiliiklusele õhtusel ajal ja busside väljumise sagedusele. Võrreldes 2018. aastaga ollakse praeguseks rahulolematumad ajagraafikust kinnipidamise ja sõidupiletite hinnaga.

Kokkuvõte

Linna areng

- •artu linna erinevatest valdkondadest hinnatakse kõrgeimalt Tartu linna kui elukohta. Lisaks on väga kõrge üldine rahulolu Tartu haridus- ja õppimisvõimalustega kui ka linna laste- ja noortesõbralikkusega (sh keskmisest rahulolevamad on nende osas õppurid), samuti Tartu kui töökeskkonnaga. Kõige vähem rahul ollakse Tartus töö saamise võimalustega. Samas töötav elanikkond ise hindab nii Tartu töökeskkonda kui ka Tartus töö saamise võimalusi keskmisest kõrgemalt. Võrreldes 2018. aastaga on hinnangud kõigile nimetatud teguritele veidi langenud, kuid võrreldes 2013. aastaga veidi tõusnud.
- Tartu linn peaks järgmise viie aasta jooksul senisest enam panustama teede korrashoidu ja meditsiini, mida pidasid prioriteetseks vastavalt 40% ja 35% tartlastest. Ligi neljandik tartlastest tõi oluliste arendamist vajavate valdkondadena välja ka kergliiklusteed, hariduse/teaduse ja sotsiaalkaitse ning viiendik keskkonnakaitse ja elurikkuse. Ka eelnevatel aastatel on oluliseks peetud valdkonnad olnud samad.
- Turistidele peaks tartlaste arvates Tartu linnas rohkem eksponeerima või pakkuma eelkõige Emajõge, selle võimalusi ja looduskeskkonda (63%), pea poolte arvates ka muuseume, Ahhaa Keskust (nimetati varasemast harvem) ning linna ajalugu. Kolmandik või enam peavad turistidele eksponeerimise väärilisekska Toomemäge (varasemast harvem), erinevate linnaosade omapära ja arhitektuuri, Tartu Ülikooli ja akadeemilisust (varasemast harvem), kultuuri- ja meelelahutusüritusi (varasemast enam) ning kesklinna.
- Tartu linna positiivseimaks (6%) kui ka negatiivseimaks (5%) sündmuseks peetakse Autovabaduse puiesteed ehk kesklinna sulgemist autoliiklusele. Samamoodi toodi nii positiivse kui negatiivse sündmusena välja WRC Rally Estonia korraldamist Tartus (ülekaalus positiivne tagasiside), tselluloosi tehasega seonduvat (arvamused jagunevad võrdselt) kui ka Tartu Südalinna Kultuurikeskuse ehk SÜKU valmimisega seonduvat (tugevalt ülekaalus negatiivne tagasiside). Positiivsena on sageli esile toodud ka Riia ringi ümberehitust, Emajõe ümbruse arengut ning jõuluturgu koos uisuväljaku ja valgusfestivaliga.

Kokkuvõte

Linnavalitsuse töö

- Tartu linnaelu valdkondade kohta saadakse informatsiooni kõige sagedamini erinevatest traditsioonilistest meediakanalitest (ajakirjandus, raadio, TV – 60%), seejärel pea pooled tartlased ka võrdselt nii Facebookist, teiste inimeste käest kui ka Tartu koduleheküljelt. Ülejäänud teabeallikate osatähtsus on juba marginaalne. Kui Tartu linnaelu valdkondade kohta saadakse informatsiooni nii Facebooki kui ka teiste inimeste vahendusel varasemast oluliselt sagedamini, siis teiste teabekanalite osatähtsus on kahanemas.
- Tartu Linnavalitsuse töö kohta saadavat informatsiooni peetakse valdavalt pigem piisavaks. 2018. aastal oli piisavaks pidajaid mõnevõrra enam.
- Enda teadlikkust Tartu linna pikaajalistest arengusuundadest ning planeeringutest hinnatakse valdavalt pigem halvaks (46%) – teadlikkust peab halvaks kokku 63% ja heaks kokku 26%, vastata ei oska kümnendik. Varasemalt on teadlike osakaal on suurem.
- Erinevatest osalusvõimalustest Tartu linna elu planeerimisel hindasid tartlased parimaks võimalust osaleda Tartu linna kaasava eelarve protsessis, seejärel võimalust osaleda erinevaid linnaelu valdkondi puudutavates kodulehe-küsitluses. Osalusvõimalusega planeeringute ja arengukavade koostamisel ning teiste linna arengutega seotud küsimuste aruteludel oldi rahul mõnevõrra harvemini. Tähelepanuväärne on ka see, et suur osa (37–61%) tartlastest ei osanud kokkupuute puudumise tõttu Tartu linna elu planeerimises osalemise võimalusi hinnata. Varasemate aastatega võrreldes ei ole hinnangud oluliselt muutunud.
- Tartu linnavalitsuse tööd hindaks heaks kokku 44%, rahuldavaks 30%, halvaks kokku vaid 7%, vastata ei osanud viiendik. Keskmiselt hinnatakse Tartu linnavalitsuse tööd 5-sel skaalal hindega 3,5; 2018. aastal oli hindeks 3,6 ja 2013. aastal 3,3 punkti; seega võrreldes 2018. aastaga on hinnang veidi langenud, kuid 2013. aastaga võrreldes oluliselt tõusnud.
- Väga rahulolevad tartlased põhjendasid oma rahulolu eelkõige linnavalitsuse hea tööga, rahulolematuse puudumisega ja sobiva teavituse, kaasatusega. Rahulolematud tartlased põhjendasid oma rahulolematust aga peamiselt sellega, et elanike arvamusega ei arvestata, ei tegeleta vajalike teemadega, puudub visioon ja tegevused on halvasti planeeritud.
- Tartu linnavalitsusele tehtud ettepanekutes toodi kõige sagedamini välja keskkonnaga (Emajõe kallas, haljasalad, pargid jmt), jalgratta- ja kõnniteedega kui ka muud teede hoolduse, parkimis- ja liikluskorraldusega seonduvat. Seekord toodi varasemaga võrreldes selgelt enam esile ettepanekuid, mis puudutasid keskkonda, jalgratta- ja kõnniteid ning ühistransporti.

Kokkuvõte

Linnaosade iseloomustus

Üldiselt lähtub, et Võru-Narva maanteest ida poole jäävate linnaosade elanikud on keskmisest rahulolematumad, samas kui lääne poole jäävate linnaosade elanikud on keskmisest rahulolevamad, sh on Kesklinnale lähemal asuvate linnaosade elanikud rahulolevamad erinevate teenuste kättesaadavuse kui ühistranspordiga. Täpsema ülevaate linnaosadest ja nende erinevatest positiivsetest kui ka negatiivsetest eripäradest esitame järgnevalt.

- Maarjamõisa – valdavalt eramud, sagedamini lastega pered, üldiselt rahulolevad linnaosa eri valdkondadega, eelkõige hinnatakse erinevate teenuste kättesaadavust ja ollakse rahul ühistranspordi korralduse kui ka õppimisvõimalustega Tartus; probleemiks eluaseme mugavus;
- Tammelinn – valdavalt eramud, sagedamini lastega pered, peetakse elamiseks üheks sobivamaks linnaosaks, tugev linnaosa identiteet, lojaalsed linnaosa elanikud, hinnatakse kogukondlikkust;
- Tähtvere – vanemad elamud, sagedamini lastega pered, peetakse elamiseks kõige sobivamaks linnaosaks, lojaalsed linnaosa elanikud, hinnatakse kogukondlikkust ja vaikust, üldiselt rahulolevad linnaosa eri valdkondadega kui ka teenuste kättesaadavusega; probleemiks teenuste kaugus, ühistranspordi puhul ajagraafikutest kinnipidamine;
- Kesklinn – valdavalt kortermajad, vastuolulised hinnangud elukohaks sobivuse osas, üldiselt rahulolevad linnaosa eri valdkondadega kui ka teenuste kättesaadavusega ja ühistranspordiga, eelkõige hinnatakse head asukohta, väga rahul ollakse õppimise ja töö saamise võimalustega; probleemiks müra, lärmakad kambad, parkimisvõimalused, sageli ära kolitud;
- Ropka – valdavalt eramud, keskmisest sagedamini kapitaal- või sanitaarremonditud elamud, keskmisest enam ühistranspordi kasutajaid ja sellega rahul olijaid, puutuvad keskmisest harvemini kokku vägivallaga; keskkonda ei peeta ilusaks ja puhtaks, probleemiks eluaseme seisund;

Kokkuvõte

Linnaosade iseloomustus

- Kvissentali – valdavalt eramajad, uuemapoolsed, hinnatakse kogukondlikkust, looduslikku elukeskkonda, üldiselt rahulolevad linnaosa eri valdkondadega, ühistranspordiühendusega ollakse pigem rahul, kuid selle kasutajaid vähe, elukorralduse mõttes keerukas (teenuste kaugus);
- Ülejõe – hinnatakse erinevate teenuste kättesaadavust, probleemiks mänguväljakutega seonduv;
- Supilinn – vanemad elamud, sagedamini lastega pered, tugev linnaosa identiteet, hinnatakse asukohta, kogukondlikkust ja vaba aja veetmise, sportimise võimalusi, probleemiks kõik teede ja liikumisega seotu (sh negatiivne suhtumine Autovabaduse puiesteesse) ning noortekeskuse kaugus, sagedamini ka hulkuvad loomad ja koduvägivald, samuti busside väljumise sagedus;
- Ränilinn – valdavalt korterelamud, uuemapoolsed, sageli remontimata; rahulolematud laste mänguväljakute piisavusega kui ka vaba aja veetmise ja sportimispaikade seisukorra ja piisavusega;
- Vaksali – valdavalt kortermajad, sagedamini lastega pered, vanemapoolsed, ebalojaalsed linnaosa elanikud, keskmisest enam jalgratta vmt liiklejaid, rahulolevad teenuste kättesaadavusega, sagedamini rahulolematumad töö saamise võimaluste ja töökeskkonnaga Tartus, elukoha asukohaga, kõige enam kolimisi;
- Annelinn – valdavalt kortermajad, ebalojaalsed linnaosa elanikud, keskmisest enam ühistranspordi kasutajaid, hinnatakse teenuste lähedust ja kättesaadavust, probleemiks, müra, parkimisvõimalused, ülerahvastatus, elamu vanus, ebaturvalisus ning kõik erinevad sotsiaalsed probleemid, turvalisus, sagedamini rahulolematud töö saamise võimalustega ja töökeskkonnaga Tartus ning rahulolematud autode parkimise võimalustega elukoha läheduses;
- Jaamamõisa – valdavalt kortermajad, uuemapoolsed, hea ühistranspordiühendus ja kõige enam selle kasutajaid, peetakse elamiseks pigem ebasobivaks linnaosaks, pigem ebalojaalsed linnaosa elanikud, keskmisest sagedamini peetakse sotsiaalseks probleemiks narkomaane, sagedamini rahulolematud töö saamise võimalustega ja töökeskkonnaga Tartus, lisaks rahulolematud vaba aja veetmise ja sportimispaikade ja jalgrattateede piisavusega, liikumise ohutusega jalakäija kui ka jalgratturi vm kergliikuri seisukohast;

Kokkuvõte

Linnaosade iseloomustus

- Karlova – vanemapoolsed elamud, hinnatakse kogukondlikkust, kuid keskkonda ei peeta ilusaks ja puhtaks, sageli ära kolitud; rahulolematud vaba aja veetmise, sportimispaikade ja jalgrattateede piisavusega, tänavate hooldamisega talvel, kõnniteede seisukorraga, liikumise ohutusega jalgratturi vm kergliikuri seisukohast ja liiklemisvõimalustega erivajadustega inimestele, kuid ka liinibusside harvad väljumised;
- Ropka tööstuse – vastuolulised hinnangud asukoha sobivusele, keskmisest enam ühistranspordi kasutajaid; ebalojaalsed linnaosa elanikud, rahulolematud vaba aja veetmise ja sportimispaikade piisavusega, kvartalisiseste sõiduteede ja kõnniteede seisukorraga, tänavate hooldamisega talvel;
- Variku – valdavalt eramud, keskmisest sagedamini kapitaal- või sanitaarremonditud elamuid, hinnatakse vaikust ja privaatsust, keskmisest vähem kokkupuudet vägivallaga, rahul ollakse õppimisvõimalustega; miinuseks aeglane ja vajadustele mitte vastav ühistransport;
- Raadi-Kruusamäe – probleemiks eluaseme kulude suurus, elukorralduse mõttes keerukas, liigutakse palju autoga, probleemiks aeglane ühistransport, hulkuvad loomad, kodutud ja eakate päevakeskuse kaugus;
- Ihaste – valdavalt eramud, uuemapoolsed, tugev linnaosa identiteet, lojaalsed linnaosa elanikud, peetakse elamiseks üheks sobivamaks linnaosaks ja ka üldine rahulolu tase on hea, teisalt eristuvad väga tugevalt ka erinevad probleemid: elukorralduse mõttes keerukas, kõrged eluasemekulud, hulkuvad loomad, lasteaedade, koolide õuealade halb seisukord, rahulolematus ühistranspordiga (aeglane, ebasobiv hind, väljumissagedused ja turvalisuse tase) ja kõrgeim rahulolematus teenuste kättesaadavusega oma elukohas (eelkõige jäävad kaugele lasteaed, noortekeskuse, huvikoolid- ja ringid, kool, pangakontor kui ka eakate päevakeskus);
- Endine Tähtvere vald – valdavalt eramud, hinnatakse vaikust ja privaatsust, looduslikku elukeskkonda, peetakse elamiseks pigem ebasobivaks linnaosaks;
- Veeriku – ei eristunud millegi poolest.

Lisad

Spontaansed vastused originaalkujul

Lisa 1

Millega oled Tartu linnavalitsuse töös enim rahul?

- *Edasipüüdlikkus.*
- *Hea korraldus.*
- *Tõhusus ja kiirus.*
- *Inklusiivsus ja olmekorraldus.*
- *Teeb Tartu ilusamaks ja paremaks, et meil oleks, millega siin tegeleda ja ilusasti aega veeta.*
- *Inimesekeskne lähenemine, hoolivus inimeste vastu, toredad ja mõistlikud inimesed, kes teevad oma tööd südamega.*
- *Linn ja linna areng on positiivses muutumises. Usaldan seda, kuidas linna juhitakse.*
- *Linn kui elukeskkond toimib ning mingit suuremat häda ei paista, juhtimine on heades kätes. Usaldan linnavalitsust!*
- *Edukas eelarvepoliitika; keskkonnaprojektid; erinevate eluvaldkondade tasakaalustatud areng; esinduslik ja sisukas linnapea.*
- *On näha, et linn areneb.*
- *Tunnen end linnas hästi ning vajalik info liigub üsna läbipaistvalt. Harvadel kordadel, kui on olnud vaja suhelda linnavalitsusega, on see olnud lihtne ja sõbralik. Ei näe linnas liikudes karjuvaid probleeme. Erilist rõõmu pakub uus jalgrattatee kodu lähedal, uued ülekäigurajad ning renoveeritud raudteejaama tunnel (ligipääsetavam lapsekäruga ning füüsilise puudega inimestele). Kuulsin tuttavalt, et ta käis sel teemal kunagi ka linnavalitsuses juttu tegemas ning nüüd ongi tulemus näha. Ilus!*
- *Tartu linna juhtimisega.*
- *Linnapea. Esinduslik mees, kes jõuab kõikjale.*
- *Võitsime Kultuuripealinna staatuse aastaks 2024. Linnapea on esinduslik ja suuremaid skandaale ei kaasne igasuguste otsuste tegemisel. Ametnikud on üldjuhul (v.a üks juhtum) väga vastutulevad ja jagavad informatsiooni, on kaasatud ja ei kasuta kantseliiti.*
- *Teavitamine, planeerimine, avaliku elu korraldamine.*
- *Avatus linlaste ideedele (ideekorjed, kaasav eelarve jms).*
- *On jäänud mulje, et kaasatakse linlasi suuremates küsimustes.*
- *Rohelise mõtlemise eestvedamine (Rattaringlus näiteks), kaasav eelarve, heakorra probleemidele reageerimine.*
- *Sõbralikkus, aktiivsus.*
- *Vastutulelikkus linnakodanikele.*
- *Ei sega märkimisväärselt elu.*
- *Midagi halba ei meenu. Siis võibki rahul olla.*
- *Kõigega, samas vaimus edasi!*
- *Kõik tundub hästi, järelikult ongi kõik hästi.*
- *Kõik töötab ja linn on puhas ja turvaline.*
- *Kõik.*
- *Abi ukrainlastele!*
- *Spordiürituste korraldamisega.*
- *Viimased teede ehitusprojektid (Riia mnt ja lõunakeskuse juures).*
- *Korruptsiooniskandaalide puudumisega olen enim rahul.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 2

Millega ei ole Tartu linnavalitsuse töös rahul?

- *Abilinnapea, kes sulges noortekeskused. Lapsi on palju ja peale kooli oleks lapsed saanud õppima ja vaba aega veetma minna. Nüüd terve Tartu peale 2 noortekeskust? Asukohad kaugemal, väga ebaturvaline teekond. Kuidas saab olla noortekeskus oma aja ära elanud? Olen väga pettunud. Eesti laste arvelt kokku hoida ja raha jagada, kellele?*
- *Ametnikud ei ole pädevad otsuseid vastu võtma, suur miinus nende tööle, mida nad teinud on linnaliini bussigraafikutega. Ühistransport ja bussiootepaviljonide istepingid on küll mitte inimese poolt loodud. Kellele sellised vaja on? Suvine autovabaduse projekt on ka ainult raha tuulde pildumine. Kus kohast see raha tuleb? Näiteks ka minu käest. Ammu oleks vaja uut linnapead, kes näeks laia pilti, mitte ainult noorte seisukohalt, linnas elab väga palju vanu inimesi, kuid nendega pole absoluutselt arvestatud.*
- *Bussigraafikud, kõnniteede olukord äärelinnas, parkimine (eriti polikliiniku juures).*
- *Bürokraatlik lähenemine, Tartu Linnavalitsuse töötajad lähtuvad baaseeldusest, et kõik kodanikud omavad juriidilist haridust ning sealt inimkeelset (saati siis inimlikku) vastust saada on ilmvõimatu.*
- *Eelkõige liiklus (Viljandi ringi absurdne kuju ja liikluskorraldus pluss kivid teel, tänavate kitsendamine rataste jaoks, mingi mõttetu ulmelise silla ehitus ratastele, kui foorid on mõlemal pool silda olemas), rohehullus ja palju muud, mis ei ole head mõtted.*
- *Ei arvestata avaliku arvamusega.*
- *Ei arvestata elanike elukeskkonna reaalsete probleemidega ja püütakse lahendusi suunata jõuga "sobivasse" suunda. Vähene kontroll igasugu firmade tegevuse üle avalikus ruumis.*
- *Ei arvestata elanike sooviga mitte ehitada SÜKU-t.*
- *Ei midagi head.*
- *Ei ole otsustele läbipaistvust ja paljud otsused on puhtalt poliitilised!*
- *Ei räägi inimestega. Näiteks lolli SÜKU ehitamine ja puude langetamine.*
- *Ei tegeleta päriselt tähtsate asjadega, mida linlased aastaid on palunud, vaid tekitatakse ajuvabade mõtetega probleeme hoopis juurde.*
- *Ekraani ei võetud kaitse alla.*
- *Et lubatakse ülehoonestada, et lastakse läbi planeeringuid, kus pole arvestatud elanike sissekolimisel tekkiva tänavatel parkimisega (arendajal lubatud planeerida miinimumsuurusega parklad). Siinkohal võiks Tartu linnavalitsus vaadata, kuidas tehakse Tallinnas tööd, nt mis on parkimismahud, hoonestusmahud jne. Muidugi ei ole rahul Keskpargi mahavõtmise mõttega. See küsimus oleks pidanud saama rohkem avalikku tähelepanu.*
- *Halb planeerimine ja pole näha üleüldist linna visiooni, milline see asundus olema peaks pikas perspektiivis. Valimistest valimisteni ja ärikate huvides tegutsemine ei ole linna planeerimine.*
- *Halb planeerimine, eriti see, et ei arvestata autodega.*
- *Halvasti teevad tööd!*
- *Hoolimatus.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 2

Millega ei ole Tartu linnavalitsuse töös rahul?

- *Idiootsus, sahker-mahker! Kuhugi tuleb ju raha matta ;)*
- *Ignorantsus, venitamine asjaajamistes.*
- *Info puudus. Ebakompetentsed ja jäik suhtumine.*
- *Jalgrattateid ei ole nii palju vaja! Niigi palju ummikuid linnas, mille tõttu jään tihti hiljaks. Laske autodel sõita.*
- *Kesklinna autoliikluse sulgemine suvel, Kesklinna pargi eemaldamise plaanid, bussiliikluse segadus ja ülekoormatus, spordiväljakute liigrohkus, jalgpalli liigsoosimine jne.*
- *Kesklinna moderniseerimine.*
- *Kesklinnas parkimiskohti on vähe, külastada invaliidiga linnavalitsust on väga keeruline, parkimine on kallis, Tammelinnas ei ole laste mänguväljakuid ja koeraväljakut. Kõnniteid ei hooldata piisavalt, ainult suured on enam-vähem korras. Kõnniteede juures põõsad ja hekid, paljudes kohtades ei püga ei linn ega omanik, kõnnid oksad näkku või pead kõndima autoteel, sest hekk võtab kõnnitee ruumi ära. Mõni kõnnitee on nii kitsas, et sõitev mööda auto pritsib poriga. Alles asfalteeritud teed kaevatakse ülesse poole aasta jooksul ja parandatakse nii, et jäävad augud ja ebaühtlused.*
- *Komposterikampaania oli mõttetult väiksele hulgale majadest mõeldud, et selle kasutegur on kindlasti null.*
- *Kui tehti otsus kesklinna park lõhkuda ja paljusid asju tehakse nn poliitilistest soovidest silma paista, mitte inimeste arvamustega arvestamisega. Liiga palju ametnikke ja teine ei tea, mida teine ütleb ka samade küsimuste korral...*
- *Kõik.*
- *Kõik arendused on suunatud hoonete ja autoliikluseks sobilike taristute rajamisele ehk betooni ja asfalti; rattateed on katkendlikud (liiklen rattaga pidevalt); rohelust jääb järjest vähemaks. Minu jaoks pole Tartu linnavalitsus teinud ühtki positiivset arendust, peale Tartu linnaujula korrastamise (ei kasuta, aga tunnustan) ja ülikoolilinnakus suusaraja sissesõitmise (see on suurepärane); raha kulutamine vähesisukatele väliüritustele; ei midagi keskkonnasõbralikku ega jätkusuutlikku; lokkav umbrohi, kartul jms ning autovabaduse puiestee on keskkonna heaks mitte millegi tegemise varjamise musternäited.*
- *Kõiki tegevusi saadab esmajärjekorras partei- ja eneseeksponeerimine, parkimiskorralduse tulukesksus ja korraldamatus, liikluskorralduse täielik ebaprofessionaalsus.*
- *Linn teeb ikka seda, mida tahab. Ei hoolita kodanike arvamusest, isegi kui seda on korduvalt väljendatud.*
- *Linn võiks olla ikka linn. Elurikkust ja loodust saab kaitsta kusagil mujal.*
- *Linna raha raisatakse mõttetute asjade peale selle asemel, et midagi reaalselt paremaks teha.*
- *Linnapea on tüütu.*
- *Linnaplaneeringus.*
- *Ühe isiku nägu.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 2

Millega ei ole Tartu linnavalitsuse töös rahul?

- *Linnavalitsus ei suuda ega tahagi tagada sujuvat ja mugavat autoliiklust, sh tasuta parkimist kogu linna territooriumil koos piisava arvu parkimiskohtadega. Selle asemel arendatakse igasugust "kergliikluse", "autovabaduse" ja "inimmõõtmelisuse" agendat. Samuti ei ole viimase 30 aasta jooksul suudetud geograafilises mõttes kaasajastada kooli- ja lasteaiavõrku. Näiteks Ihaste, Raadi ja Tähtvere linnaosades puuduvad üldhariduskoolid, Ihastes ka lasteaed. Taasiseseisvusaja jooksul on toimunud arvestatavad ümberpaiknemised elu- ja tööpiirkondades, samas pole selle aja jooksul ehitatud mitte ainsat täiesti uut koolimaja (tõsi, vanu on rekonstrueeritud, aga asukoht jääb).*
- *Linnavalitsus on liigselt piiranud autoliiklust ning on halvustanud autoga liiklejaid, samuti on tehtud sõiduteid kitsamaks. Ma ei soovi, et linnavalitsus ütleb linnakodanikule, millise transpordivahendiga ta liiklema peab.*
- *Linnavalitsuse liiklusjärelvalve osakonna tööga pole üldse rahul, nimelt parkimiskorraldusega Tartu linnas.*
- *Lume koristusega, ainult lubavad ja valetavad.*
- *Lume koristamine. Jalakäijatele ei ole võimalust korralikult üle tee käia. Eriti kärudega emad. Kaubamaja pargi asemel soovivad ehitada suur mitmekorruseline maja. Miks ei arvestada inimeste arvamusega.*
- *Läbipaistvust on vähe. Linn ei tundu tegutsevat keskmise tartlase huvides. linnavalitsus mõjub kui paremal elujärjel olevate inimeste huvide teostamise OÜ-na.*
- *Ma tunnen, et linnavalitsus ei tegele päriselt linna ja rahva vajadustega, vaid tegeleb populistiliste ning idealistiliste ettevõtmistega. Eriti torkab alati silma autovabaduse puiestee, mida tehakse loodussõbralikkuse nimel, kuid mõjub loodusele hoopis laastavalt. Selle olulise tänava sulgemisega, et mõned putkad saaksid autoteel burksi müüa, peavad paljud autod suuri ringe tegema liiklemises, ning tekitab sealjuures ka ummikuid, mis teadagi suurendavad heitgaaside teket. Pidevalt suvel toimuvad ka mingi maratonid, mis võiksid leida aset hoopis looduses. Ninatargalt saaksid mõned soovitada selle mure lahendamiseks eelistada jalakäimist, kuid minu perekonnale pole see kuidagi reaalne, arvestades vajadusi transpordis toidule, tööle ja koolile. Eks kaebusi on teisigi, kuid halamine poleks kohane. Igal juhul minu suhtlusringkonnas ei suhtuta Linnavalitsusse tõsiselt ega lugupidamisega.*
- *Mulle ei meeldi nende poliitiline suundumus Tartu põlise vaimu eiravas tegevuses*
- *Mõttetute ideede jõuga läbi surumine, üldsuse arvamust arvestamata. Nagu näiteks: Riia tn jalgrattarada ühel sõidukitele mõeldud rajal. Vabaduse Puiestee iga-aastane sulgemine - samaks asjaks on kena park kõrval olemas. Südalinna kultuurikeskuse rajamine kesklinna parki ei sobi – jällegi jõuga läbi surumine ilma rahvaküsitlust avalikult tegemata. Annelinna parkimisprobleemidega mittetegelemine.*
- *Nad tegid endale väga kõrged palgad, kohe pärast valimisi.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 2

Millega ei ole Tartu linnavalitsuse töös rahul?

- *Olen kaks korda sisulise probleemiga pöördunud. Mõlemal korral on linnavalituse poolne "lahendus" olnud poolik või liiga pinnapealne. Üks teemadest on täna riiklikul tasemel tähtis, aga Tartus suhtutakse kergekäeliselt. Teise teema lahendus oli lausidiootne.*
- *Pole suudetud paljuräägitud ööpäevaringset parkimismaja kesklinna valmis ehitada - tuntav mõju kesklinna äritegevuse hääbumisel, Emajõe promenaadi väljaehitamine läbivalt läbi Tartu ja kaugemalegi, kummalgil kaldal - tegemata. Jõe ääres liikumine linnas on privileeg, aga seda pole osatud ära kasutada. Olemasolevad lühikesed kõnnitee-jupid on halvasti valgustatud, ebaturvalised ja nõukaaja disainiga kaldapealsed. Rattakoridoride väljaehitamise pidev edasilükkamine (Riia tänava pooleldi kinnipanek pole lahendus), vaid eraldi koridoride tekitamine üle raudtee (nt Vanemuise tänava sihis), Tartu Toomkirikut (Tartu pärl) ei üritata taastada kasvõi etappide kaupa. Iga aasta mingi ports raha Toomkiriku fondi. Surve parkide hävitamisele ja sinna kolemajade ehitamise propageerimisel. Vastupidine suund nn rohepöördele.*
- *Poliitilised ja ärihuvid prevaleerivad elukeskkonna ja kvaliteedi üle, puudub pikemaajaline või kaugem selge eesmärk, milliseks me tahaksime oma linna kujundada, milline võiks olla meie unistuste linn ja kuidas saaks seda teostada.*
- *Prioriteetide seadmisel jalgrattaliiklusele, autoliikluse- ja sõiduteede kitsendamise arvel. Paraku ei võimalda kliimaolud meil jalgrattaga liigelda aastaringselt ja see on argument!*
- *Prügiveo korraldus, lume lükkamine talvel, autojuhtide kiusamine - ajuvabaduse puiestee.*
- *Rahade kulutamine ajuvabade ideede jaoks, Näiteks: Riia tänavalt kahe sõidurea ära võtmine, Vabaduse ps suvel kinni panemine jne.*
- *Reageerivad väga aeglaselt või üldse mitte kommentaaridele, mis olid seotud Tartu liiklusohutusega (võsa blokeerisid väljapääsu), kirjutasid korduvalt volikogule, vastust ei tulnud, pidin ise oksi murdma.*
- *See, et Tallinn pakub palju lisasoodustusi, tasuta kohti lasteaias, tasuta ühistransporti jne, Tartus ei ole, hoolimata sellest, et Tallinnas on palgad kõrgemad. Lõpetage Tallinna toitmine!*
- *Sotsiaaltöötajad, kes pidevalt vahetuvad ja nende suhtumine ja käitumine. Ei saa aru, miks need inimesed seda tööd teevad, kui ei taha. Üks töötaja ja tema meeskond olid hingega asjas ja super kogemus. Kahjuks ka tema lahkus. Tartu linna suhtumine lastesse. Kõrged lasteaiamaksud, koolilõuna, huviharidus kallis, bussipilet. Kolme last kasvatava üksikemana väga kallis Tartus lapsi kasvatada. Sotsiaaltöötajad hauguvad ja nähvavad. Vastus minu kõne peale, mis te tahate, miks te helistate.*
- *Talviste teeolude korrashoiuga.*
- *Tartu linnavalituse tegevusetus selles, et Supilinn oleks hea elukeskkond - siiani pole suudetud likvideerida plastmasstoodete tehast Oa ja Emajõe tn nurgal (OÜ Lipland) - selle asemel anti tehasele uus tegevusluba enam kui 10 aastaks, ehkki tehase tegevus kahjustab looduskeskkonda ja ümbritsevate elanike tervist (plastitööstuse jäägid). Supilinna miljööväärtuslikule hoonestusalale uute (kaasaegses stiilis) elamute, mille arhitektuur ei ole ajalooliste majadega ühtne, ehitamist. Supilinna vanade majade ära rikkumist, lubades neile juurdeehitisi, mis on "rõhutatult kaasaegse arhitektuuriga".*

TURU-
UURINGUTE
AS

Lisa 2

Millega ei ole Tartu linnavalitsuse töös rahul?

- *Tartu ei ole enam, nagu Põhjamaad peaks olema. Teede ja tänavate olukord talvel on piinlik ja siin ei saa öelda, et olukord on ettearvamatu, kuna lumi on tulnud maha EV territooriumile sajandeid. Abikaasa soomlastest töökaaslased olid selle talve lumekoristusest šokiseisundis, aga küsimus tekib, kas linnavalitsuse liikmed panevad eelarve rahad oma taskusse, nagu vanal nõukaajal kombeks oli, või on meil LV-s harimatud inimesed. Eesti on jõudnud ammu Põhjamaade tasemele nii majanduses kui innovatsioonis, aga paraku ei ole valitsejate mentaliteet intelligentsele arengule järele jõudnud. Eesti valitsus on tahtnud ammu võrrelda end Põhjamaadega, aga kui vaadata kasvõi suvalisi kõnniteid keset talve, siis on ju siililegi selge, et tegu on Albaania, mitte Põhjamaadega.*
- *Tegeletakse ebaolulise propagandaga, aga vanurid peavad talvel linna kõnniteid puhastama.*
- *Tehakse ju vahel isegi ilusaid arengukavasid ja plaane, aga tegelikult lasevad ametnikud ikka samamoodi edasi, nagu nad alati on teinud. Plaanides on jalakäijad ja jalgratturid eelistatud liikumisgrupp, aga tegelikkuses on kogu linn ikkagi mõeldud autosõitjale ja jalakäijaid mõnitatakse loomamärkidega. Samuti see kaasav eelarve – sealt saaks ju koguda palju mõtteid, kuidas linn pärisinimestele mõnusamaks teha, aastast aastasse on seal jalgrattateedest ja igasugustest muudest kitsaskohtades juttu, aga linnavalitsus pöörab pigem pilgu ära ja kõik jääb ikka samamoodi.*
- *Terviklikku visiooni puudumine (selle asendamine mingite poliitkorrektsete üksikute hetkesähvatuste, iganenud vaadete, isikliku ambitsiooni vmt).*
- *Transpordi osakond.*
- *Transpordiosakonna tööga, kui nemad vastutavad bussiliinide eest. Minu linnaosal puudub täielikult otseühendus kõige suurema elanike arvuga teisel pool jõge asuva linnaosaga. Varem oli see vähemalt tööpäeviti. Enam pole ka tööpäeviti Ropkast võimalik ühe bussiga teisele poole jõge saada. Varasema 10 minuti asemel kulub nüüd tööle või külla sõitmiseks vähemalt 40 minutit. Nädalavahetustel veel rohkemgi. Absoluutselt ei jälgita bussiaegade tabloode töötamist, mis vahete-vahel annab vale infot.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Hoida senist arengujoont. Võimalusel arvestada avalikkuse arvamusega. Samuti leida võimalusi, kuidas kasvatada linna elanikkonda, et ei toimuks senist jõulist valglinnastumist. Leida selleks motiveerivaid lahendusi erinevate vanusegruppide seas, et inimesed tuleksid Tartusse elama/töötama või jääksid siia elama/töötama peale kõrgkooli õpinguid. Olulisteks teguriteks siin on elukeskkonna parendamine (kergliiklusteede areng, Emajõe kaldapealsete avamine, Lauluväljaku suurem kasutus rahvaüritusteks, suuremate ehitusvõimaluste rajamine vastavalt vajadusele jne), samuti koostöö ettevõtjatega loomaks täiendavaid töökohtade võimalusi linnas. Motiveerivaks teguriks Tartu linna elanikuks registreerimisel (valglinnastumise vastu) võiks olla ka võimalus, kus Tartu linna elanikul on soodustingimused (mitte tasuta) linna poolt pakutavate teenuste tarbimisel, näiteks soodustused ühistranspordi kasutamisel, parkimisteenuse kasutamisel, lasteaia kohatasu osas, linna poolt pakutavates huviringides osalemisel, Aura Veekeskuse, Ahhaa keskuse, linna haldusalas olevate muuseumite kasutamisel jne. Lisaks võimalusel ka nn Idaringtee projekti lõpuni ehitamist.*
- *Rohkem kõnniteid ja jalgrattateid, eriti Supilinna piirkonnas, et oleks turvaline liigelda. Hoida kõnniteid talvel puhtana ja teha libedusetõrjet. Rohkem suurkontserte ja üritusi. Kultuurikeskuse ehitamine kesklinna. Uus esinemiskoht/kontserdisaal bändidele. Arendada Emajõe äärset ala - kohvikud jne. Teha parkidega midagi, et need poleks lihtsalt pimedad puukõrbed - lisada haljastust. Rohkem koole ja lasteaedasid kesklinna piirkonda.*
- *Rohkem linnarattaid, odavam linnatransport, rohkem parke (nt TTK taha lagedale platsile), parem ühistranspordivõrgustik ja -graafik (rohkem väljumisi), vaimse tervise teenuste kättesaadavus ja toetusi, keskkonna- ja kliimakriisi mõjude vähendamine ja ennetamine, rohkem kergliiklusteid (eriti masendav, et haigla ümbruses on kehvad kõnniteed jmt), korralik autovabaduse pst, mitte nagu 2022. aastal.*
- *Haljasalasid oleks vaja juurde, koos sisustusega (mänguväljakud, sportimisalad, piknikualad lisaks kohvikutele, elurikkuse ja nautlemise alad), kergliiklusteed loogiliseks ja katkematuks (terviklik plaan, kuidas on meeldiv liigelda erinevate linnaosade vahel, mitte aga, et iga 100 meetri taga on uus olukord, millega tuleb jälle kohaneda). Parkimise terviklik korraldamine (nt linna avalikud parkimisplatsid või -majad, kus parkimisel on bussiga mugav ja kiire edasi liigelda vmt, sest hetkel seisneb korraldamine vaid trahvidega suunamises).*
- *1.Linnaosadel võiks olla oma arhitekt või nõuandja, et uued hooned, mis kahjuks enamasti tumedad või heledad kastid, sobituksid paremini olemasolevate hoonetega, rohkem värviõõmsaid ka. 2. Rohkem jalakäijatele mõtlemist, praegu on jalakäijate roheline tuli mitmel pool väga lühiajaline, eriti üle Vabaduse puiestee kaarsilla juures. 3.Kesklinna vähem parklaid ja vähem autosid, autovaba puiestee aga mõttetu. 4.Kesklinna rohkem rohelust, aga mitte metsa... 5. Emajõe äär võiks olla inimsõbralikum, vabam, näiteks raamatute täika, kunstnike tööd jne, jne, vabamad kohvikud, praeguse kolme kasti asemel.*
- *Olemasolevate haljasalade ja kõnniteede korrastamine, sh kõnniteedele vajuvate põõsaste ja pinnase pügamine ja eemaldamine, et kõnniteedel oleks rohkem ruumi. Praegu vajuvad mitmel pool kõnniteele põõsad või on seal pinnas, mis vähendab kasutatavat ruumi. Oleks hea, kui kõnniteede ääres oleks varjuheitvaid puid, et ka palavatel suveilmadel oleks võimalik väljas liikuda. Meeldiks ka see, kui linnas oleks suuremad muruväljakud, et piknikku pidada ja lõõgastuda, nagu on võimalik ja populaarne teistes Euroopa linnades. Olemasolevate parkide kõrghaljastus on liiga tihe ega luba murul kasvada ja pind on mullane. Sellisel aluspinnal piknikku ei pea. Pirogovile täiskasvanud, kes ei ole üliõpilased, ei lähe. Kui on muruplatsid, siis võiks olla ka õuemängude laenutus, et peredel ja sõpruskondadel oleks põhjust kokku saada ja vaba aega õues veeta. Samuti võiks rohkem luua võimalusi tegevusteks Emajõe ääres; korrastada mõlemad kaldapealsed, luua rohkem istumiskohti ja paigaldada mängulauad (male, kabe), kesklinna piirkonda võiks rajada vabaõhubaare, tsentrist välja grillimiskohti. Eriti tore oleks, kui piki jõe äärt oleks kergliiklustee (sh pinnastee), kus saaks jalutada, joosta, rattaga sõita. Rohkem võiks korraldada suurüritusi, nagu oli Metallica 2019. aastal. Seda üritust meenutan ise ja seda teevad ka tuttavad alati hea sõnaga. Samuti võiks piirata suurimat lubatud kiirust müra ja närvilisuse vähendamiseks ning ohutuse tõstmiseks. Suveperioodil peaks kesklinnas keskenduma kergliiklejatele, mitte autodele.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Sooviks näha tugevamat meelekindlust keskkonna ning kergliikluse toetamise teemadel. Tartu soovib justkui olla roheline linn, kus liigutakse jala, kergliiklusvahendiga või ühistranspordiga. Seda proovitakse erinevate meetmetega toetada, aga tundub, et seda ainult siis, kui see jumala eest ühtegi autojuhti ei häiri. Kohe, kui osadel autojuhtidel on natuke negatiivne reaktsioon, pööratakse otsused tagasi (rattatee katsetus Riia tänava ääres, autovabaduse puiestee). Samuti on ilmselgelt vaja muuta teehoolduse rõhuasetust autoteedelt kergliiklusteedele. See ei ole aktsepteeritav, et autoteed on jääst ja lumest täiesti puhtad ja kergliiklusteed on kaetud paksu, erikujulise jääga, mida isegi ei üritata eemaldada terve talve jooksul. Mina noore ja täiesti liikumisvõimelise inimesena olen kasutanud autot või taksot, et teatud kohtadesse minna, sest ma ei julge ülilibedatel kõnniteedel liikuda. Kuidas peaksid teised siis ilma autota hakkama saama või jalgrattaga liikuma?*
- *Tõstke Tartu õpetajate palgad ehitusinvesteeringute ja linnaametnike kulude arvelt pööraselt kõrgele. Looge elulinnaosasid kesklinnaga ühendavatele tänavatele (Kroonuaia, Jakobi, Raatuse, Kalevi jt) sõidutee arvelt jalgrattarajad. Lõpetage parkimistasud elulinnaosade tänavatelt - Supilinn, Vaksali, Tähtvere. Alustage uute ja renoveeritavate hoonete arhitektuuri sobivuse hindamist linnaosadesse. Prioritiseerige linna ehitusinvesteeringud ümber kesklinna paiknevatesse elurajoonidesse, nende haljastusse, tänavate uuenemisse ja linnaruumi sobivusse. Sündige kinnisvaraarendajaid jätma ruumi hoonete vahele ja järgima tänavate väljakujunenud visuaalset stiili uusehitustes. Elukeskkonna stiil, nii öelda nunnufaktor, on kasvavalt suur motivaator täiskasvanud inimestes kodukoha valimisel.*
- *Rohkem rattateid, eriti suvehooajal. Hoida parke. Autovabaduse puiesteel ei tohiks suvel autosid olla.*
- *Teha elamupiirkondades ristmikud kõrgendatuks ja kitsamaks, et aeglustada autosid ning luua turvalisem keskkond jalakäijatele ja jalgratturitele. Sarnane idee oli kunagi ka üks kaasava eelarve ideedest. Ühesuunalised tänavad nt Kalevi tn võiks teha kitsamaks ja lisada haljastust või jalgrattateed sarnases stiilis, nagu Supilinnas vastrenoveeritud tänav.*
- *Veelgi paremaks? Tuleks lihtsalt mõistlikult arvestada linnaelanike heaolu vajadustega, mitte teha kampaaniaid, mida iseenese tarkusest heaks peetakse: nt ajuvabaduse puiestee, kus Vabaduse pst suleti sõidukitele, aga need pidid kasutama kõrvaltänavaid ja saastama loodust mitmekordselt rohkem ja tekitama lärmi kitsastel kõrvaltänavatel. Samal ajal oli kõrval asuv park kasutuseta. Väga sõge idee. Nn jalgrataste laenutamisel pidid jalakäijad kõnniteedelt ära põgenema ja hirmunult vaatama, et sulle mõni linna poolt laenutatav sõiduvahend otsa ei sõida. Jalakäijate osas hirmuõhkkond. Jalgrataste massilist invasiooni saab tekitada alles neile vajalike sõiduteede olemasolul. Ja kui nad ikka sõidavad kõnniteedel, siis peaks selle üle ka järelevalvet teostama. Kui ikka keegi sõidab 20 km/h kõnniteel vaikselt selja tagant ligi, siis ei saa kõnniteel sammu kõrvale teha, ilma et kardaks oma elunatukese pärast. Nõme linnavalitsus ja läbimõtlematu tegevus. Nad võiksid ise ka mitte ainult autoga sõita, vaid jala käia.*
- *Kohati on nagu abitust (= pika käega riigi suunas olemist, a la Sõpruse sild - see on ju linnasisene sild ning see teadmine ei tule ootamatult, et laguneb ja vaja remontida. Ja ka see teadmine pole üllatus, et ongi kallis). Kaasava eelarve hääletusele jõuavad ka asjad, mis peaks nagu elementaarne linna korrashoid olema, mida seal hääletada on (a la äärekivid madalaks, et titevankriga või rulaatoriga saaks üle)? Või kui praegu on lumekoristus - kesklinna pole vaja nii puhtaks poleerida, kui selle tulemusel on natukenegi kõrvaltänavatel vallid. Pluss muidugi see üleüldine häda, et kas majaomanikel peab just see kõnniteelt lumelükkamise kohustus olema.*
- *Säilitada Ihaste ja Sanatooriumi pargid ning ülikoolilinnaku roheala; lõpetada rohealadel põõsaste väljajuurimine ja taastada laululindudele sobilikud elupaigad kõigis Tartu parkides (kõrged puud sobivad vaid varestele ja hakkidele); mitte ehitada täis Emajõe kallast; lõpetada uute kaubanduskeskuste rajamine ja hiiglaslike ringteede ehitamine, sest Tartu ei ole miljonilinn; rajada igas sportlikus vormis inimesele välijõusaale; luua rongiühendus Riiaga.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Tartu puuduseks on linnalähedaste metsade ja säilinud pärandniitude vähesus - n-ö päris loodusesse minekuks ja korraliku matkaraja leidmiseks tuleb sõita juba üsna kaugele. See muudab üliolulisеks linna sees nii puhke- kui looduskaitseväärtusega alade säilitamise ja edendamise. Säilitada tuleb kaitsealuste taimeliikide elupaigad, ka need, mida seni pole riikliku kaitse alla võetud, nt Kalda tee Lidli ja Maxima poodide tagune väga väärtuslik niiduala. Tean, et väliskülalistele meeldivad väga maaliliste hõberemmelgatega Emajõe kaldad ning Ülejõe pargi promenaad - seda maalilisust tuleks võimalikult palju säilitada. Oluliselt enam tuleb toetada vanade puitmajade säilitamist visuaalselt nauditaval kujul. Senised toetussummad nt puitakende paigaldamise puhul on olnud naeruväärselt väikesed ja vähemotiveerivad. Linnaruumis tuleb haljastuseks kasutada kodumaised liike, suviste põuaperioodide ajaks vajab linn ka laiavõraliste puudega alleesid, mitte vaid kiduraid püramiidvorme. Ebasõbralikuks ja eemaletõukavaks suundumuseks on Emajõe kallasradade asfalterimine jmt - kuni veepiirini kunstlikuks muutmine. Igati tuleb toetada väikeseid rohealasid ja tarbeaedade säilimist. Mitte varjestada (ja vahel suisa teisaldada) liivakivipaljandeid ja muid Emajõe ürgoru reljeefinähtusi uute ehitistega. Miljööväärtuslikes linnaosades toetada ka väljakujunenud hoovide säilimist, mitte täisehitamist. Olemasolevates parkides tuleb vältida täiendavat asfalteerimist ja tehnokraatlikumaks muutmist. Uusehitiste tarbeks tuleb seada rohkem nõudeid välisviimistluses kasutatavatele materjalidele ja sobivusele linnaruumi ja seda mitte vaid miljööväärtuslikel tänavatel, vaid ka muudes linnaosades. Näide kehvast ja spontaansest linnaruumi täitmisest täiesti suvaliste kuubikutega on Kivi ja Uue tänava ümbrus. Sügisesel lehekoristuse perioodil tekkivate lehekottide äraviimine peaks olema paremini organiseeritud ja teavitatud. Talveperioodil graniitkillustikule lisaks võiks siiski olla ka soola-liiva kaste.*
- *Emajõe kaldapealsed korda, jalgteed vähemalt ühel kaldal.*
- *Emajõe kaldaäärsed muuta atraktiivsemaks. Kergliiklusteid luua juurde.*
- *Meeldivaid rohealasid, lilli suvel. Jalgrattureid pigem vähem - tunnen ennast kõnniteedel kõndides jalakäijana ohustatuna.*
- *Rohkem parke ja jalgrattateid. Vähem kultuurikeskusi kesklinna piirkonda. Rohkem koeraparke.*
- *Lõpetada jäätmejaamades lolluste genereerimine - ID kaardi küsimine. Sellega pikenevad ootejärjekorrad ja pidevalt vahetuvatel töötajatel on seal niigi närvid läbi. Kui tahate puhast linna ja ümbruses puhtaid metsaaluseid, tuleb teha nii, et inimesed külastaksid hea meelega jäätmejaamu, mitte ei peletataks neid sealt eemale. Tihti teeb riigihangete nõue vaid asjad hullemaks, mitte paremaks. Parkimisprobleemid ja vanad autoromud. Mitte ei saa aru, miks oli vaja ehitada Vanemuise tn, Oa tn, jupp Nurme tn Raadil just sellisteks kitsaskohtadeks, nagu need valmis tehti. Mis seal nüüd parem on? Emajõe kaldaäärte kesklinnast väljapoole korrastamise jutt on kestnud aastaid, kuid kuidagi ei edene see. Mitte ei saa aru sellest suvisest auto/ajuvabaduse puiesteest turu juures. Ja kõrval on suur park tühi! Linna peaks uusehitustega värvi tooma, et mitte jälle lüüa püsti mõni tumedat värvi kuubik.*
- *Automaks alates pere teisest autost, et vähendada autode arvu Tartu linnas. Rohkem jalgrattateid. Veel rohkem panustada avalikku linnaruumi ja parkidesse.*
- *Tasuta ühistransport. Jõe avamine kesklinnale. Teede korrashoid.*
- *Emajõe kaldaäärsed korda kuni Ropka tööstusrajoonini. Raudteede ületuskohtadele turvalisem lahendus - kui rohkemaks raha ei jagu, siis piisab punasest fooritulest ja helisignaalist. Varisemisohtlikud eramud (neid on meil Tartus sadu), leida lahendus nende lammutamiseks.*

TURU-
UURINGUTE
AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Linnavalitsus peaks pikemas perspektiivis ostma strateegiliselt tähtsaid maalappe keskkonna mitmekesisuse või tuleviku avalike teenustega seotud võimaluste raames. Samuti peaks tegema erainvestoritele teatud asjad kohustuslikuks - nt kõrghaljastuse kohustuslik protsent igal kinnistul ja alles seejärel parkimiskohtade võimalus, keldrite või maa-aluste parklate projekteerimise kohustus.*
- *Karlova piirkonnas võiks olla koertepark. Teed korda vaja teha.*
- *Keskkonna korrashoid, piisav tänavavalgustus, hooldatud teed.*
- *Rohkem rohelisemat energiat. Lisaks IT sektorile võiks teine tugev sektor olla biotehnoloogia, mis loodetavasti suudaks isegi maailma tasemel ettevõtteid siia meelitada. Uute teede ehitamisel tuleb jälgida, et vanad ei laguneks vahepeal ära. Mõnikord, kui on tehtud kaevetöid, siis kohati on muutunud teed rohkem katkiseks rasketehnika tõttu.*
- *Säilitada täisehitamise plaanide asemel rohelus kesklinnas; lõpetada kunstliku elurikkuse tekitamine ja säilitada olemasolev tegelik elurikkus; parem autovabaduse ürituste planeerimine (korralikult läbi mõelda turvalisus ja mitte üleliia piirata autoliikluse võimalust); planeerida paremini suviseid teetöid, et oleks vähem ummikuid.*
- *Tehke pargid korda, mitte ärge ehitage äripindasid. Roheline mõtlemine ei ole autoliikluse piiramine. Ummikutest tuleneb rohkem heitgaase. Tulevikus on autosid veel rohkem. Parkimismaja oleks vaja kesklinna.*
- *Hädavajalik oleks mõelda ja tegeleda suurte korrusmajade juures autode parkimisprobleemide lahendamisega. Autod ei kao kuhugi ja nende parkimisvõimalustega tuleks intensiivsemalt tegeleda. Meie pargid võiksid olla palju ilusamad ja kutsuvamad. Imetlusväärsed on näiteks Lätis linnade haljastustase ja põhimõtted. Miks meil ei võiks nii olla?*
- *Rohkem peaks tegelema kõrvalejäetud piirkondade integreerimisega ning suurendama kergliiklejate turvalisust. Eelkõige on probleemiks Eestis laialt levinud rattateed, mis asuvad ilma igasuguse barjääri või tasandimuudatuseta sõiduteede kõrval. Selliste teede rajamist tuleks edaspidi igal võimalusel vältida, kuna praktika kahjuks näitab, et reaalses elus on need üsna ohtlikud. Kindlasti tuleks üle vaadata ka liikluskorraldus ohtlikumatel ristmikel. Näiteks Vanemuise-Kastani tn ristmikul on konstantne probleem, et Vanemuise tänavalt sõidetakse "peatee illusiooniga" Kastani tänavale ette (seda võrdselt nii kergliiklejate kui autojuhtide poolt). Samuti on ka Vaksali-Näituse tn ristmik tipptunnil äärmiselt kehva läbilaskvusega (puuduvad vasakpöörde jaoks eraldi read, rongi oodates ei saa ka otse sõita soovijad läbi). Olen täheldanud ka mitmeid õnnetusi Viljandi ringil, kus ohutuse huvides paigaldatud teekõrgendused pigem tekitavad juurde liiklusohtlikke olukordi (seda eelkõige talveperioodil, kus teehoolduse tõttu muutuvad tähised nähtamatuks). Probleemi lahendaks a) teetõkiste eemaldamine või b) parem teehooldus ning tähiste nähtavuse suurendamine. Viimastel aastatel on tehtud rohkelt samme Emajõe kalda arendamises (puhkealade lisandumine, kohvikud), kuid kindlasti tuleks jõe kaldale tuua rohkem äritegevust, kultuuri ja seda kõike toetada ilusate ja avarate promenaadidega.*
- *Jalakäijatele ja jalgratturitele või muudele liiklusvahenditele, v.a autodele, teede ehitamine (kergliiklusteede parem võrgustik; mugav). Lisaks kindlasti elurikkuse säilitamine või juurde tekitamine (haljasalad linnas ja parkide loomine, mitte nende kaotamine). Kolmandaks – välijõusaalide ehitamine Karlovasse, aga ka muudesse linnaosadesse, kus lähim on praegu ca 1,5 km kaugusel (võiks lähemal olla). Neljandaks – jalakäijate fooride ja nende tsüklite üle vaatamine ja parandamine, näiteks Pepleri-Vanemuise tn risti foorid jalakäijatele on väga aeglased, mistõttu tavaliselt peab ootama kauem kui 1 minut, enne kui saab edasi sammuda. Foorid võiksid olla nõudepõhised ehk kui inimesed ootavad, siis ka autode vool läheb kinni, ehk neile tekib punane tuli ning jalakäijatele roheline (mitte kõikjal, aga kindlasti saab ja tuleb fooride käitumist linnas parandada ning neid muuta jalakäijatele sõbralikumaks).*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Jalgrattateed ja turvalised kergliiklusteed igasse linnaosasse; lasteaedade ja koolide mängualad õhtuti ja nädalavahetuseti avalikuks kasutamiseks; Toomemägi läbimõeldumalt korda; Emajõe kaldad linna piires korda ning lisada, palun, piirded, mis ei võimalda väikelastel end sealt läbi pressida.*
- *1. Veelgi rattasõbralikumaks - rohkem rattapunkte/suuremad punktid. 2. Odavam ühistransport. 3. Tartu on küll ülikoolilinn, aga keskenduda rohkem ka noortele, kes tahaks Tartusse pärast kooli lõpetamist elama jääda. 4. Rohkem ilusaid parke.*
- *Muuta kaasava eelarve hääletuse veebiliides kaasaegseks, et seal oleks mugav ja sujuv tutvuda ettepanekutega ning anda oma hääl. Kiiresti arendada välja jalgrattateede põhivõrk, sh laiendada Kalevi tänava ääres kõnniteid ning rajada sinna rattarajad. Eraldada kogukonnaaedadele rohkem maad ja neid toetada vastavalt vajadustele. Seada uusarendustele, eriti kortermajade arendustele reeglid, mille kohaselt peab hoonete ümbrus olema elurikas, haljastatud ja vett imav.*
- *Rohkem jalgrattateid, mis on eraldatud autodest. Mitte ehitada täis avalikku puhkeruumi, nt Anne kanali äärde ehitatud büroohoone mõjub koleda ja massiivsena ja võtab ranna avarust ära.*
- *Rohkem rattateid, Sõpruse silla üks suund kergliiklusteeks, aidata valmis ehitada Arena Tartu (tahaks Tartus suuremaid kontserte nautida, lisaks spordisündmused, konverentsid jms), teha linn turistidele atraktiivsemaks, kasvatada elanikkonda, teha linn roheliseks. Kõige selle teostamiseks koguda mõtteid teiste Euroopa linnade näitel.*
- *Rohkem kergliiklusteid jalgrattaga/jalgsi liikumiseks. Pargid võiksid olla atraktiivsemad vaba aja veetmiseks (sportimisvõimalused/pinksilauad/ lastele mängualad vms). Võiks ära keelata/rohkem kontrollida mürataset linnas (ära keelata liiga valjude mootorsõidukitega linnas sõitmine, lehepuhurid jms väga valju müra tekitavad masinad, kus on olemas vaiksem alternatiiv), sealjuures kultuuriürituste n-ö müra mind isiklikult ei häiri ja on väga okei.*
- *Talveperioodi lumekoristus peaks olema tunduvalt tõhusam, kiirem ja kvaliteetsem. Sõidu- ja kergliiklusteede kvaliteeti võiks samuti parendada - sõiduteed kipuvad liiga kiiresti lagunema, kergliiklusteede aastaringne hooldus ei ole alati piisav ning arvestades kergliiklejate hulka suveperioodil, on enamus kergliiklusteid selleks kitsad. Linnaosade elavdamine - luua rohkem võimalusi (nt ühekordne toetusmeede) väikeettevõtjatele kohvikute vms pidamiseks, avada piirkonna(kogukonna) keskusi kultuuri- jm sündmuste korraldamiseks.*
- *Soodustada linnaaedade laienemist, kergliiklusteede rajamist, rohealade seisukorra parandamist, haridusel ja teadusel põhinevate ajaveetmisvormide arendamist, teadlikkuse suurendamist keskkonnast ja veelgi enam koguperesündmuste korraldamist. Seni on olnud päris hea töö :)*
- *Veel aktiivsemalt muuta Emajõe-äärseid alasid meelelahutuse ja turismi vaates atraktiivsemaks. Leida moodus avada parem lennuliiklus.*
- *Kesklinn autovabaks. Emajõe elluäratamine.*
- *Laiendada kergliiklusteede võrku koos rohkemate jalapuhkamise võimalustega (vanemate inimeste ootus). Koos sellega tekib rohkem elurikkuse imetlemise ja õppimise võimalusi kesklinnast väljas, kus selle jaoks pole õige koht.*
- *Muidugi rohkem ja rohkem rattateid, hoitud loodusalasid/parke ning jätkuvat rõhumist keskkonnasäästlikkusele.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Paremad jalgrattateed. Rohkem kasutada jõge.*
- *Rohkem rattateid ja mugavaid ühendusi jalakäijatele; rohkem kõrghaljastust (läbi mõelda, kas ja kus on üldse vaja puid eemaldada); rohealade pindalade säilitamine, kvaliteedi tõstmine; elurikkuse toetamine; müratasеme vähendamine parkides; kliimamuutustega võitlemine (vähem asfalti!)*
- *Rohkem rattateid kesklinna piirkonnas, rohealade hulga vähemalt säilitamine kesklinnas.*
- *Tundub, et Tartu Linnavalitsus on teinud oma rahva jaoks üsna palju. Tänan! See pani mind ka teie kodulehte uurima :) Me elame suhteliselt turvalises keskkonnas. Meil on üldiselt kaunis linnaruum ja üsna palju materiaalseid hüvesid, kuid minu arvates oleks vaja rohkem toetust sotsiaalsele elukeskkonnale ja turvaliste täiskasvanute järelkasvule. Lisaks võiks linnaruumis olla rohkem puid. Ise eemaldun sageli linnakära ja rahvahulga eest, sest puutun tööalaselt kokku väga paljude inimestega ning nende muredega, seetõttu vajan enda ümber ka palju loodust ja rohelust. Lastel võiks olla kohti, kus lubataks ka puude otsas turnida. - Rohkem võiks olla loomingulisust õppetöös, lubada lastel ka n-ö turvaliselt välja elada (lapsed vajavad ka jooksmist ja karjumist, kuid meie koolikeskkonnas ei saa nad seda teha, sest siis saavad kohe riielda, sama kipub olema ka paljudes kodudes). Soovitused: nt. karjumise ruum koolis, patja karjumine :) - Algklassid võiksid olla väiksemad, et õpetaja jõuaks tegeleda kõikide õpilastega või oleks igas algklassis abiõpetaja (palju probleeme saab alguse sealt) ja et õpetaja liiga kiiresti läbi ei põleks ja seoses sellega kahju ei teeks. - Paarisuhete toetamine vaimses mõttes. Kui vanematel on hästi, siis on üldjuhul ka lastel hästi. On palju igapäevamuresid peredes, mis tulevad välja laste kaudu (nt vanemate alkoholism, väheharitud vanemad, üle töötanud ja vaimselt kurnatud vanemad, liigselt nõudlikud vanemad jne). Oluline on märkamine, kaardistamine, harimine, toetamine vaimses mõttes. Eesti inimesed pigistavad sageli silmad kinni ja ütlevad, et see pole minu mure. Lastevanematele anda märku, et soovitakse neid toetada, mitte neid alandada või neilt lapsi ära võtta. - Lahutatud vanemate ja laste nõustamine. - Tegevused eakatele (mitterahalised). Eakate vaimse tervise toetamine, julgustada eakaid rohkem teineteisega lävima. - Alkoholismi ravi võimalused Tartus - on olnud kogemus enda suguvõsas, lõpuks sai inimene abi Lõuna-Eesti Haiglast. - Psühholoogide abi, paljud pered ei saa seda endale lubada.*
- *Suviti võiks olla pallimänguplatsidel pea ööni valgustus, spordirajatisi rohkem. Kultuuri külje pealt võiks tuua rohkem kontserte/ luua kontserdipaiku Tartusse, nt Jazzkaar võiks rohkem esindatud olla. Sorteerimist peaks rohkem propageerima. Tartu 2024 raames võiks anda rohkelt võimalusi noortele artistidele. Parke võiks kohati paremini korras hoida. Bussisüsteemile võiks teha päriselt kasuliku äpi.*
- *Mitte puutuda kesklinna parke ja rohealasid, suuremad ehitised kesklinnast välja. Säilitada Vanemuise esine Kaubahalli vastas park ja laste ala, Raekoja tagune park ja Toomemägi.*
- *Ehitage südalinna kultuurikeskus kiiresti valmis! Eakatele tuleks luua rohkem koos vaba aja veetmise ja taskukohase sportimise võimalusi. Võiks Tammekal päevasel ajal avada võimlemisrühmi eakatele (Rahu tn võimlemisrühmad ei mahuta kõiki soovijaid). Päevakeskuste kaasajastamine päevakorda! Kesklinna kaunistagu lilled, mitte kartulivarred. Edu linnavalitsusele!*
- *Ärge koondage kesklinna kokku asutusi ja teenuseid. Säilitage linnas rohelust ja ruumi. Hooldekodusid tuleks ehitada/arendada.*
- *Tihedamalt käivaid busse, mis loodussõbralikud; toidu hinnad madalamaks.*
- *Uus raamatukogu, laste mänguväljakute värskendamine, Tähtverre toidupood, Supilinna rand teha sama mõnusaks kui Emajõe teisel kaldal.*
- *Rohkem tasuvaid töökohti, vähem konservatiivsust. Jätta alles looduslikud alad või luua suuremad pargid jalutamiseks ja sportimiseks.*

TURU-
UURINGUTE
AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Emajõe-äärse promenaadi väljaehitus. Turu tänava kesklinna-poolses osas mitmed kasutuseta seisvad hooned ja juba aastaid. Sealhulgas ka kesklinna katlamaja. Lammutada, ümber ehitada jmv.*
- *Läbi mõelda SÜKU asukoht ja suurus ning funktsioonid. Pöörata rohkem tähelepanu Emajõele, leida Emajõe kallastele vaba aja veetmise kohana rohkem kasutust. Pöörata rohkem tähelepanu ka Emajõe teisele kaldale - Ülejõele.*
- *Palun tehke Tartu pargid korda. Lohakus ehituna elurikkuse sildiga ei ole ilus ega sõbralik keskkond. Uhkete maineprojektide asemel võiks lõpuks ometi teha korda meie koolid ja lasteaiad.*
- *Taastuvenergia lahenduste, küttesüsteemide kaasajastamise tugi eramutele.*
- *Rohkem parke/ajaveetmis kohti.*
- *Säilitada pargid, rohelisem elukeskkond, eristuda sellega! Luua võimalused ajaveetmiseks parkides, jõe ääres.*
- *Arendada tuleks kesklinna. Luua rohkem puhkealasid, ehitada elamuid, arendada Emajõe äärt. Kesklinn sureb välja, kui sinna jäävad ainult ürgmetsad.*
- *Ehituses vähem betooni, rohkem parke ja rohelust.*
- *Koolid ja lasteaiad on vaja renoveerida. Igale vabale haljasalale ei peaks ehitama hooneid. Hooned keskuses võiks olla pigem madalad, et ei varjaks päikest ja üldmulje tänaval oleks avar.*
- *Palun ärge tehke Kaubamaja kõrvale seda uut hoonet! Las see park jääb, seda on linnaruumi vaja.*
- *Restoran Toome varemetesse, Ülikooli staadion korda teha koos ülikooli ja riigiga,*
- *Tehke Tartust linn, tooge inimesed kesklinna tagasi. Praegu on kesklinn täis Teisest maailmasõjast jäänud pommiauke, mida kutsutakse parkideks. Enne sõda olid kõik need alad hoonestatud, nüüd aga igav muuseum. Uusi maju ehitatakse Raadile, millest on saanud uus ja kole "annelinn", kuigi võiks ehitada kesklinna ja selliseid, millest turistid pilte teevad. Häid arhitekte on Eestis küllalt (kuigi Tartu kaubamaja hoone on kohutav).*
- *Bussipeatused uutele elamurajoonidele lähemale, hooldatud ja mitmekesine haljastus, uue SÜKU projektis arvestada ka vertikaalset haljastust.*
- *Ühistransporti rohkem atraktiivsemaks teha läbi tihedamate väljumiste ja/või odavamate piletihindadega ning säilitada Tartu erilist rohekeskkonda. Bussipiletitel võiks olla mingisugune süsteem, kus automaatselt aktiveeruks kuupilet, kui ma olen mitu korda mitmel päeval pangakaardiga pileti ostnud.*
- *Miks peab ainult 1 poliitiline jõud kõik otsustama ja endale siis nn kuulsust koguma, aga väga paljudes valdkondades jäetakse inimesed hätta (näit. lasteaia kohatasud, parkide kujundamine, vanainimestele kasvõi istekohtade puudus, välikäimlate puudus üle linna jne.)*
- *Emajõe-äärset asukohta tuleks rohkem ära kasutada.*

TURU-
UURINGUTE
AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Haljasalade säilitamine pere- ja seltsieluks.*
- *Kanal on meie linna rahvale kaunis suvituskoht, et saada veemõnudest osa. Selleks oleks ka vajalik sillapoolne osa kõrkjatest puhastada, et saada korralik puhkeala. Hetkel käivad võrkpallimängijad pilliroos urineerimas, sest sealkandis puudub ka käimla. Sillapoolsesse ossa võiks ka veel paar pinki juurde panna. Tihti inimesed istuvad ja naudivad õhtupäikest. See osa oleks just nendele inimestele, kes tulevad Annelinnast ja Karlovast üle silla. Olen isiklikult rääkinud inimestega ja ikka olen saanud vastuse, et seepoolne kanaliosa meeldib rohkem.*
- *Tuua kesklinna rohkem vaba aja tegevusi peredele ja noortele. Tegevusteks kasutada ära kesklinna piirkonnas Emajõe kaldaid nii suvel kui ka talvel.*
- *Muuta lastesõbralikumaks. Rohkem mänguväljakuid, parke ja logelemisalasid. Samuti võiks Emajõe kaldale luua promenaad ja elustada seda veelgi rohkem.*
- *Paluks üks korralik laste mänguväljak Ülejõe parki, seal korralik vaba plats Treffneri ausamba taga. Seal on alati palju peresid jalutamas piki Emajõe kallast, oleks tore, kui oleks ka mänguväljak siinpool jõge.*
- *Tuleks lõpetada jääskulptuuride ostmine meie muutuvas kliimas, selle raha eest saaks näiteks Tasku keskusesse tasuta tualeti - Avaturu tualett on suvel kasutuskõlbmatu, võibolla saaks hoopis seda rahaliselt toetada. Jalutan suvel 4-aastase tüdrukuga pidevalt kesklinnas ja Emajõe ääres, siis mulle on täiesti vastuvõetamatu, et peaksin temaga põõsa alla minema. Tänu tualetile on meile väga tähtis Kaubamaja, sest seal asub parim tualett lastele.*
- *Pange Raadi parkidesse pingid ja prügikastid tagasi, ma ei näe põhjust, miks need eemaldati.*
- *Prügi liigiti koristamisele tuleb pöörata suuremat tähelepanu. Selleks tuleks korteriühistuid kontrollida ja vajadusel trahvida. Kõnniteede äärde peaks istutama rohkem puid arvestusega, et need varjutaksid päikese. Ka bussipaviljonid peaksid pakkuma varju päikese eest.*
- *Rohkem sõnaõigust linnaosade esindajatele ja elanikele. Rohkem rõhku kliimapoliitikale erinevate ideede ja projektide kavandamisel (mõtleme ikka linnaelu pikas perspektiivis).*
- *Tuleks kuulata rohkem inimesi (nt Maarjamõisa pargi looduskeskkonna säilitamine).*
- *Rohkem avalikke wc võiks olla mänguväljakute läheduses.*
- *Üldiselt on sellega hästi, aga istepinke võiks veel linnaruumi juurde tuua, parkidest väljapoole. Minul noore inimesena ei ole muret, aga olen näinud, kui olulised need on.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Kõrvaltänavatele, millel puuduvad kõnniteed, peaks need rajama, linnatänavatele rohkem prügikaste paigaldama, linnakodanike soovidega rohkem arvestama ja kaasa mõtlema, mitte jäigalt eitavaid vastuseid saatma (või üldse vastamata jätma...). Rattateede loomine on tore, aga ülekäigud sõiduteedega peab tegema turvalisemaks, paljudes kohtades pole reguleeritud/märgistatud ülekäike ja võibki lahket autojuhti ootama jääda, mis paneb rattaga nt tööl käimise soovi osas kõhklema.*
- *Võiks jälgida, et kaasatud oleksid kõik grupid – näiteks: 1. lisaks autojuhtidele ja ratturitele arvestada ka jalakäijate huve (sh liikumispuudega või lapsevankriga liikujad) - viimasel ajal tundub mulle, et jalakäijate liikumisvõimalused halvenevad ratturite eelistamise tõttu (nt Puiestee tn rekonstrueeritud osal) ja 2. pakkuda tuge parklate, prügimajade jm loomiseks ka väiksematele kortermajadele (nt 27 korteriga majadele) ja 3. tähelepanu saaksid kõik linnaosad (jääb mulje, et tegeletakse nendega, kes on häälekamad). Raadi linnaosas võiks olla ka paremad avalikud sportimisvõimalused (nt välijõusaal).*
- *Lasteaedade läheduses ei ole piisavalt parkimiskohti. Kohalikud elanikud pargivad need vähesedki kohad kinni eriti talvel, kui nad ise ei kaeva endale parkimiskohti ja hoovi ei soovita parkida. Uutel kortermajadel peaks olema nõue 2 parkimiskohta 1 korteri kohta või vastavalt väiksema ehitise ehitus, sest viimasel ajal ehitatakse väikesele krundile suured majad, kuhu kolijad tihti omavad 2 autot, sest käiakse eri aegadel ja eri suundades tööle, kooli, lasteaeda. Tänavad aga on parkivaid autosid täis. Koerteomanikele mõeldes koerakaka koristamise kottidega prügikaste peaks rohkem olema igas piirkonnas, iga pargi iga sissepääsu juures ehk kust inimesed on harjunud parkalale sisenema ja väljuma. Ehk sisenedes saad haarata kaasa koti, kui unus koju, ja väljudes pargist ka ära visata koti. Küsida võiks loomaomanikelt eelnevalt nõu. Nii mõneski piirkonnas on liiga vähe või väga pika maa vahet prügikastid. Ning tühjendamised on mõnes, kohas liiga harva. Olen näinud kuidas inimesed üritavad oma kodu prügi nt bussipeatuse väiksesse prügikasti visata. Näiteks toidupoodidest vähemalt 100 m raadiuses võiks olla prügikastid, kuhu saab nt jäätisepaberi jmt visata. Tihti poodide läheduses visatakse prügi maha, sest puuduvad prügikastid. Kõnniteede seisukord on väga paljudes kohtades väga halb. Käin palju jala ja eri linnaosades. Paljud kõnniteed on 80ndatest tegemata. Palun kaardistage ja uurige kohalikelt. Teetöid planeerides tasub alati küsida, mis on halvasti antud piirkonnas. Paljudel kesklinna lähedal asuvatel tänavatel on porikõnniteed. Lapsed liiguvad autoteedel vihmaperioodil ja vihmavee äravool on puudu - nt Paju tänav on selline ja Anne tänava algus, Supilinnas ja Karlovas samuti. Kui tahate, et inimesed liiguks pigem jala ja rattaga, siis selleks vaja vastavad tingimused luua. Sõiduteel rattaga sõites võib kahjuks Tartus sõimata saada, eriti kui liikled vastavalt liiklusseaduses lubatu järgi. Kahjuks nt Jaama tänava (Raatuse kooli lähistel) kitsale kõnniteele trügivad ratturid, sest ei julge seal sõiduteel sõita. Olen seal peaaegu jalakäijana ratta alla jäänud. Liiklusjärelvalve koolide-lasteaedade lähistel on puudulik. Eriti andis tunda Puiestee remondi aeg Jaama tänaval ja teistel piirkonna tänavatel, kus aga on lasteaed ja kool. Nimelt alates ümbersuunamisest Jaama tänavale kihutati väikestel 30 alaga tänavatel, nagu ei tea mis, et Vahisse jm tööle jõuda. Kordagi ei olnud näha, et seal oleks kiirusmõõtmisi või muid kiirust piiravaid meetmeid rakendatud.*
- *Autostumist vähemaks, soodne ja mugav bussiliiklus ja kiired mugavad rattateed, parklad linna ääres kaugemalt tulijatele, õpilastele tasuta bussisõit - lõpeb ära see autodega läbi linna tiirutamine laste veoks.*
- *Sõiduteed ja kõnniteed korda, bussiliiklus mitmekülgsemaks.*
- *Tahaks, et oleks võimalus ilma autota lastega asju ajada. Et vankri/kelgu/rattaga saaks mõistlikult lasteaeda, arsti juurde ja poodi, ilma et transpordile kuluks üle tunni aja. Ja talvel lumevallid (kelk välistatud kiviklibu pärast).*
- *Tänavate korrashoid, sest see on väga halb, igal aastaajal. Kõnniteed on kas porised, liivased, tolmused, lumised, lehtedest libedad. Rattatee ei ole see, kui kõnnitee jagatakse pooleks - see ei ole turvaline, eriti kus on lisandunud tõukerattad. Väga meeldib, et elurikkuse alad on linna tekkinud, neid võiks erinevates linnaosades ka olla.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Ärge tehke SÜKU projektis järeleandmisi või mugandusi, las maksab rohkem, aga las see tuleb tõeliselt äge, sisukas ja keskkonda sobituv hoone. Autosid on linnas endiselt liiga palju liikvel. Rattureid tuleb küll vaikselt juurde, aga kõikidele ei sobi rattasõit. Võiks ühistransporti mitmekesistada. Õhutrammi mõte oli väga intrigeeriv ja tore.*
- *Võtta tööle põhimõttekindlad ja intelligentsed inimesed. Eraldada piisavalt raha teede korrashoidu, et lapsed saaksid ka talvel rattaga koolis käia ja et jalakäija ei peaks kaelani lumeporis sumpama. Vaadata üle, kas linnavalitsuses peab üldse nii palju inimesi töötama. Muutma inimeste mentaliteeti, kaasama idufirmasid linnajuhtimise planeerimise ideede otsingutesse. Kaasama ülikooli tehnoloogia, majanduse jt teaduskondade noori linnavalitsusse, et muuta iganenud valitsemisstrateegiaid ja tuua uusi "sustainable" lahendusi kogu linnaruumi paremaks ja elukeskkonna sõbralikumaks muutmiseks.*
- *Teha kohustuseks linnavalitsuse töötajatele kasutada ühistransporti ja keelata kesklinnaparklaid kasutada tööajal. Eramute ehitamisel ära keelata soojakute ja prügikonteinerite paigaldus väljaspool eramukrunti, sest naabrit tahavad ka sõita mööda ja elada normaalselt ehituse kõrval.*
- *Emajõgi tuleb muuta atraktiivsemaks. Vabaduse puiestee tuleb kas autoliikluseks sulgeda või tuleb autoliikluseks rajada tunnel, et oleks kesklinna ja Emajõe vaheline ala täielikult jalakäijate ja kergliiklejate päralt.*
- *Hakake koolitama kergliiklusvahendiga liiklejaid. See, mis praegu toimub, on lausa eluohtlikult kohutav. Samuti rattateede ehitus suurte tänavate äärde.*
- *Hetkel tundub suurima reservina lumekoristuse mõistlik korraldamine. Eriti kõnniteedelt. Ja tänavavõrgu arendamine kõnniteede puhastamist võimaldaval viisil. Postid keset kõnniteed Aardla tänavas, Raja tänava äsja rajatud 'kõnnitee' endise õunaaia piirkonnas, pea ületamatud lumevallid hoolikalt lahti aetud autoväravate ees jms karjuvad igapäevaselt silma.*
- *Lumelükkamine võiks alata kõnniteedest ja ülekäiguradadest.*
- *Lükake talvel lund ja tehke kõnniteed korda ning pange palun Veeriku Selveri juures oleva Näituse-Lunini-Puusepa tänava risti VALGUSFOOR. Näituse tänavalt tulles on sealt pea võimatu üle saada Lunini tänavale.*
- *Oluliselt parandada talvist kõnniteede hooldust ning suveperioodil muuta jalgsi liikumine turvalisemaks, piirates kõnniteedel elektritõukside ja jalgrataste liiklemist.*
- *Tunneleid suuremate tänavate alt läbi võiks rohkem olla. Kesklinnast suunaga välja on väga hea rattaga liikuda. Aga linnas sees ringiratast...või ka linna servas...tuleb üsna tihti sadulast maha ronida. Kogu mu elu käib linna lääneservas. Seal läks asi just palju paremaks. Aardla tänavas raudtee kõrval, näiteks, võiks nad olla. Mingit suuremat teeremonti planeerides võiks seda võimalust alati kaaluda. Eriti kui on olemas ristumine kergliiklusteega.*
- *Tänavate joonimine: üks rada parkimiseks, eraldi sõitmise rajad, uued rattateed on ohtlikud, võiks olla rattatee ühel pool, autod parkigu teisel pool, keskel ühesuunaline sõidutee, kõnniteed on hullus seisus, eriti vanemad linnaosad, Kastani tn, Variku kant, Veeriku kant, jala käid seal kuidagi ära, aga proovi seal tõuksiga sõita :).*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Tehke Sõpruse sild korda. Lisaks remondile vajaks see ka kõnniteede laiendamist ja jalgrattaradade füüsilist eraldamist autoteedest, et autosid kartvad ratturid niigi kitsastele kõnniteedele ei roniks.*
- *Bussiliiklus (marsruudid, mitte väljumissagedus) on ebamõistlik. Nii mõneski piirkonnas peab tähelepanu pöörama kõnniteedele. Või nende puudumisele.*
- *Tuua tagasi konkureeriv kino Apollole. Jätkata panustamist kultuuriellu. Laiendada Bolt tõukerataste ala ERM-st edasi Raadiraja tänavani.*
- *Kõikidesse linnaosadesse laste mänguväljakud ja kergliiklusteed.*
- *Erinevates linnaosades võiks auto- ja kõnniteed korda teha. Veerikul on jalakäijatel parem kõndida autoteede peal kui katkiste "kõnniteede" peal.*
- *Jalgrattateid, aga mitte autoteede arvelt. Talvel ei sõideta rattaga, enamus rattureid kasutab siis autosid. Suvel vihmaste ilmadega ka rattaga sõidetakse vähe.*
- *Kõnniteed korda, talvine lumekoristus ja äravedu tõhusamaks, vähem kaubanduskeskusi.*
- *Kõnniteede talvine hooldus keskseks teha, rohkem inimsuuruses linna, vähem autosid.*
- *Me peame kuidagi (tõuksi-)ratturid kõnniteedelt ja inimeste vahelt sõitmast ära saama. Aga neid ei saa praegu ka väga süüdistada selles, et nad ei julge autoteele sõitma minna – ma ka ei julgeks. Nii et kuidagi tuleb neil sõit teha ohutumaks – autoteed kitsamaks, rattarajad igale poole (mitte ainult teatud kohtadesse linnas, nii et pool teed sõidad ikkagi ilma rattarajata) ine.*
- *PALUN ERALDATUD RATTATEID! Tartu on/oleks suurepärase suurusega rattalinn, aga selleks, et ta rohelise rattalinnana toimiks, on vaja eraldi rattateid. Ratturid ei saa sõita jalakäijate või autode vahel. Rattatee peab olema selgelt omaette rada. Eraldatud! Selleks on vaja julgust teha jalakäijate ja ratturite vaatenurgast keskkonnasõbralikke otsuseid. Küll paistab aeg-ajalt Tartus tahe, kuid julgust pole ja lõpuks tehakse poolik ja kellelegi mitte meeldiv otsus (eelmise aasta Riia mäe jalgrattaraja prooviprojekti mitte ellúviimine, Autovabaduse puiestee autodele avamine). Suured Euroopa linnad panevad kesklinnad autodele kinni, et inimesed liiguksid kesklinnades jalgsi, et oleks keskkond, kus tahetakse olla. Autodele pannakse tervete linnade ulatuses kiirusepiirangud max 30 km/h jne. Tartu on nii piisavalt väike, et seda kõike kergelt teostada. Mul endal on väga suur hulk väga kõrgelt haritud sõpru, kolleege, kes sõidavad vaid kaks, kolm kilomeetrit autoga Tartu kesklinna tööle. Kütusehind on kallis, kõik kiruvad, aga sõidavad. Linn võiks omalt poolt luua keskkonna, kus alguses need paadunud autojuhid sõita ei saaks, ehk ka väga, väga kiruksid, kuid läheb mööda mõni aeg ja inimesed on rahul, et liiguvad jalgsi või rattaga. Palun, see on väga suur ja põhimõtteline ja ilmselgelt kellegi vaatenurgast valus otsus, kuid me ei saa liikuda lõpmatult vastuvoolu arenenud keskkondliku mõttemaailmaga. Sõpruse silla rekonstrueerimine - ma nägin Facebookis juba neid kurje repliike variandi kaks puhul, kus üks sõidurada oli eraldatud ratturitele. Aga kas te kujutaksite ette, et Taanis, Hollandis vms sarnases riigis ei tehtaks sellist ratturitele eraldatud sõidurada, vaid jääks kaks autodele mõeldud sõidurada? Ei, see oleks elementaarne, et inimene, tervis ja keskkond on esikohal.*
- *Rajada ja hooldada kõnni- ja kergliiklusteid.*
- *Rattateedele ühtne märgistus, katkendlik joon ja parempoolne liiklus. Linlaste teavituskampaania ühtsete kergliiklusteede reeglite kohta.*
- *Sõiduteed-kõnniteed oleksid korras.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kudas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Teha turvalisemaks Narva maantee korterelamute 107-149 äärne kõnnitee. Käsile võtta Narva maantee 107 maja ohtlik tänavaäärne nurk.*
- *Tehke ometi midagi talvel kõnniteedega! Paar aastat tagasi lubati, et linn hakkab kõnniteid hooldama, siiani pole midagi liikunud. Ometi on valimised ukse ees - võiks natuke pingutada. Viimati oli selles osas kord majas Andrus Ansipi ajal, pärast teda on läinud allamäge.*
- *Tartusse on vaja töökohti luua, rahvusvahelisi ühendusi. Riiga ei saa, Tallinnasse minek võtab liiga palju aega, neljarealist teed lähitulevikus ei tule, lennujaam on kinni, Pärnu areneb kiiremini ühenduste vallas. Kui nii edasi läheb, siis Tartu provintsistub varsti täielikult. Oleks aeg see mets südalinnast osaliselt maha võtta ja taastada/luua midagi uut ja kvaliteetset südalinna "metsatihnikute" asemele. Südalinn peab tihe olema ja hakkama tiheduselt vähenema äärelinna suunas, et vähendada autostumist. Praegu on vastupidi: kesklinn on läbisõidu hoov, kuhu enamusel asja pole, hea läbi vurada. Trammi on vaja, et inimesed reaalselt hakkaksid ühistransporti kasutama. Ja veel kord - Riia rongi on vaja kohe!*
- *Liiklusega seotud remonttöid peaks hoolikamalt/paremini planeerima, et üheaegselt ei toimuks remont paralleelselt asuvatel tänavatel, mis ühendavad erinevaid linnaosi. Talvel teede korrashoiuks kasutatud liiva/graniitkillustikku koristab kevadel teede servast majaomanik, mitte linn? Kuhu peaks selle raske liiva/killustiku koguma? Samuti peaks/võiks kevad-suvisel perioodil olema linnapildis rohkem tänavapuhastusautosid, et tolmu oleks vähem. :)*
- *Rohkem prügikaste, parem linnapuhastus ja madalamad kommunaalmaksed.*
- *Tasuta parklad, et kaugemalt tulijad ei sõidaks kesklinna autoga. Rohkem lastehoide 1,5-3aaststele. Soovituslikud suusatrennid lasteaedadele.*
- *Oleks hea, kui saaks kuidagi Lembitu bussipeatuse ka teisele poole teed, saab ülekäigurada kenasti kasutada. Praegu on võimatu, kui Riia tn maapoolselt suunalt bussiga tulla, ei ole seda võimalust, et Lembitu Coopi minna. Samas tahaks sealt ka linna suunas sõita. See peatusevahe on ikka väga pikk. Eriti annab see liikumispuudega inimesel tunda. See oleks minupoolne ettepanek.*
- *Ooteputkad võiksid olla bussipeatuse keskel, mitte lõpus. FI peatuse silt blokeerib ära vaate aegade tabloole. FI peatuse ülekäigurada võiks olla peatusele lähemal. Mänguväljaku tuled võiks ööseks ära kustutada (valgus suunatud otse aknasse).*
- *Vältida otsuste tegemisel ebamääraseid eesmärke. Liikluskorralduse muudatuste tegemisel lähtuda ainult spetsialistide soovitustest.*
- *Kool Raadi-Kruusamäe piirkonda ja tänavavalgustus paremaks.*
- *Pöörake tähelepanu lastega seotud teemadele!!! Koerad ja jalgrattad ei vii elu edasi!!! Autoliikluse normaalne kulgemine ja autovihkajate harimine liikluseeskirjadest. Teed ületades peab pead pöörama vasakule ja paremale enne teeületust.*
- *Palun korrastage prügisorteerimise võimalusi erinevates linnaosades ja kaaluge võimalust, kuidas parandada ja ühtlustada talvist kõnni- ja sõiduteede korrashoidu.*
- *Teha linn turvalisemaks. Haridus saadaval ainult eesti keeles. Mõttetute protestide ärahoid - lõhestab ühiskonda/rahvast ja õhutab konflikte. Pimedal ajal tänavavalgustuse kontroll.*
- *Tuleks võtta targa linna suund. Et see olek Tartu bränd. Targad liiklusvahendid, liiklusmärgid. Kesklinn võiks olla autovaba.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *1. Предлагаю пересмотреть наличие пешеходных переходов на перекрёстках. Иногда их не хватает. Например: на перекрёстке улиц Liiva и Puiestee (Jõhvi-Tartu-Valga). Если мой путь лежит от Risti до Peetri kirik и я направляюсь по стороне церкви, пешеходный переход отсутствует, либо не обозначен дорожней разметкой или дорожным знаком. 2. Так же в Тарту достаточно много старых построек и домов. У них красивая архитектура, но отсутствует внешняя отделка (не реставрированы). Если сохранить стиль постройки и окультурить внешний вид, гораздо приятнее было бы гулять пешком, например по улице Narva mnt.*
- *On tänavaid, mis võiksid olla paremini valgustatud (nt Põllu tänav). Auto-ja jalgrattateede parem ühilduvus (väga halb lahendus nt Nurme tänaval), jalgratturite teadlikkuse tõstmine liikluseeskirjadest ja liiklusohutusest - idee Tartust jalgrattalinnana on tore, aga kahjuks osalevad seetõttu liikluses inimesed, kes ei tea liikluseeskirjadest mitte midagi, pannes igapäevaselt enda ja kaasliiklejate elud ohtu. Iga-aastaselt on palju teetöid (ka samadel teelõikudel), kuid on tänavaid, kus teed on endiselt väga kehvas seisus või iga suvi teetööde tõttu suletud (nt Vahi tänav).*
- *Linnatranspordiliinid tuleks muuta selliseks, et neist kellelegi kasu ka oleks. Praegu saab jala/rattaga kordades kiiremini, autost ma ei räägigi. Ja rongiülesõidukohad! Need on vastikud, eriti Näituse tänava oma, kus on pidevalt ummikud ja ikaldus.*
- *Esimene pakkumine, et pidage oma sõnadest/lubadest kinni. Kunagi oli "lubatud" , et Jaama-Puiestee teelõik viiakse endise lennujaama kaudu, et Jaama-Puiestee teelõigu kaudu ei kihuta rasked veokid/ suuremahuline transport. Kuid lubadus jäi lubaduseks. Meie majad (eriti need, mis asuvad tee ligiduses) kannatavad tekitatava vibratsiooni tõttu, fassaadides, ka majade sees tekkivad mõrad. Te muudkui remondite teed, kuid keegi ei küsi elanikelt, kuidas nende majade seisukord on.*
- *Lahendage kesklinna parkimisprobleem, mitte ärge lükake seda kõrvaltänavatesse. Ärge andke järgi rohehullude ideedele.*
- *Likvideerida linnatänavatelt kõik künnised ehk "lamavad politseinikud". Kaotada igasugune tasuline parkimine linnatänavatel ja linna omanduses parklates. Taastada vahepealsetel aastatel kaotatud parkimisvõimalused kesklinnas ja seda ümbritsevatel tänavatel. Laiendada sõiduteid, vajadusel jalgrattaradade arvelt. Ka ülekäiguradasid on praeguseks juba 3-4 korda rohkem, kui vaja. Jalakäijal ei pea olema alati eesõigus. Ja mis ehk kõige olulisem - koondada vahepeal loodud ruumiloome osakond, kes tegeleb vaid ühe maailmavaatega inimeste (kes ise sageli on nn uustartlased) elustiili pealesurumisega.*
- *Transiitliiklus linnast välja, vähendada liiklusest tingitud õhusaastet ja bürokraatiat asjaajamises.*
- *Lahendada Annelinna korrusmajade tasuta parkimise küsimus, teha eraldi suitsetamisalad (et sissepääsu juures ei suitsetataks).*
- *Mulle väga meeldis Autovabaduse puiestee idee ja kuidas see tõi suvel ka elu kesklinna, mis muidu kippus pigem välja surnud olema. Võikski olla sellist tüüpi üritusi, mis kaasavad eri vanuses inimesi üle linna.*
- *Lumekoristuse kohustuse asendamine linnapoolse teenusega. Autovabadus (ja sellega seotud puiestee) on tore ja õige ja hea, aga siiski pigem tundub, et seda tehakse pigem demonstratiivse Pika Peetri näitamisena autojuhtidele, kui et suvise kergliikumise soodustamisena.*
- *Linn tehku ise oma kõnniteed puhtaks ja üldse tegelegu rohkem majandusasjadega.*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Bussiliiklust võimaldada nii, et ümberistumisi tegema ei peaks. Ehitada rohkem kohti suvel väljas vaba aja veetmiseks ja kaasajastada olemasolevaid. Annelinna kortermajade remontimine/kaasajastamine. Talvisel perioodil jalakäijate teeolude korrashoidu parandada.*
- *1. Улучшение уборки улиц в гололёд. 2. Увеличить количество автобусов на некоторых маршрутах. 3. Сделать ремонт в подъездах. 4. В подъезде, где я живу, нет лифта. Я-то переживу, но как в таком доме жить инвалидам? Как людям с тяжёлыми сумками подниматься на верхние этажи?*
- *Kroonuaia tänava renoveerimine on vaja ära teha - asub kesklinnas ja samal tänaval liiguvad sügis-kevadperioodil lapsed Kesklinna kooli. Samas on tänava kõnniteed ülimalt kitsad, tihtipeale lumevallide vahel ja pea kohal jääpurikad ning mööda sõidavad Tartu-Tallinn bussid jms. St ohtlik ja ebameeldiv + lisaks kõik need heitgaasid, mis seal kitsas tänavas kogunevad.*
- *Vähem panust võiks olla autoteede ehitamisele ja autosõitjatele ning rohkem võiks panustada ühistranspordi- ja kergliiklusele. Kui võimalik, siis alati on kõiksugu kultuuri- ja meelelahutussündmused teretulnud. Panustada jalgpalli klubi FC Rahwale arengusse. Panustada rohkem isehakanud väikestele kultuuriorganisatsioonidele.*
- *Bussiliiklus!!! Palun ühendage linnaosad kiire bussiühendusega! (Mitte ümberistumistega ja harvade väljumistega osadel bussiliinidel). Teise linnaossa tööle pole võimalik bussiga minna, see võtab 40 min ja jalgsi ka 40 min, see on ebanormaalne. Palun ühendage Karlova bussiliinid Maarjamõisaga, inimestel on vaja arsti juurde. Ning palun ühendage linnaosad ratta- ja kõnniteedega! Populaarsed kaasava eelarve ideed, mis ei võida, võiks ikkagi plaani võtta.*
- *Tudengitele võiks soodus-bussipileti tagasi tuua. Ausalt öeldes oli mul noorena täiskohaga teenides rohkem raha käes kui nüüd, kui enam noore alla ei käi ja tudengina osalise koormusega töötan. Taskukohase koduhooldaja võimalusi. Tudengina ja osalise koormusega töötades on lähedase hooldamine keeruline ja oleks hea, kui keegi aeg-ajalt aitaks. Mõistlikke laene või toetusi, et elumaja saaks teha energiasäästlikumaks. Sooviks maja soojustada ja liituda linna küttega või lisada õhk/vesipumba. Üks asi on igakuine väljaminek, aga teine on see, et kütteperioodil on linnas nii palju musta suitsu. Seda saastet saaks vähendada, kui majad saaksid soojustatud ja keskkonnasõbralikumad lahendused.*
- *Tahaks kuulda, et meil on pikaajaline visioon. Et me ei jookse tarbijate taktikepi järgi, vaid meil oleks selgroogu ja sihti, mitte valimistelt valimisteni mõtlemist ainult. Et Tartu oleks koht, kus tervel perel on hea ja mugav elada. Et siin oleks palju kultuuri ja et me loodusega koos oskaksime elada. Meil on väga kõvad visionäärid, tahaksin, et tarkade inimeste hääl kostuks linnas ja et neid kaasataks. Olen ise lapsena aastaid käinud Tartu Loodusmajas. Rõõmsa üllatusena nägin millalgi, et Anzori Barkalaja on seal tegev. Sellises linnas ma tahan elada, kus on põnevad inimesed ja linn neid kiidab ja väärtustab.*
- *Tartust on kujunenud linn, kus on hea koolis käia ja lapsi kasvatada. Kui olla 25-35-aastane üksik inimene, siis sisuliselt võimatu on soetada elamispind (ka üle keskmise sissetuleku juures), lisaks esineb tõsiselt probleeme meelelahutuse vallas. Arvestades, et Tartus elab ~100 000 inimest, siis on siin linnas mulle teadaolevalt kaks kino, kaks ööklubi (mida minu-ealisel on sobilik külastada) ja viisakamaid restorane võiks ilmselt ka ühe käe sõrmedel kokku lugeda. Ma leian, et seda on vähe. Lisaks on vähemalt minul keeruline leida ajaveetmise võimalusi, kus oleks võimalik ka uusi tuttavaid ja võibolla ka kaaslast leida. Töötamiseks on võimalusi küllaga, aga Tartu ei ole linn, kus teenitud rahaga midagi teha oleks. Üldiselt, kui tahta turvalist ja ohutut elu elada nii, et elus mitte midagi ei juhtuks ja muutuks, on Tartu ideaalne linn. Mina kahjuks olen trehvanud täpselt sellesse sihtgruppi, kellele Tartu pigem ei sobi. Pere pole, koolis on juba käidud ning tahaks ellu mingit põnevust.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Eakate hooldusele võiks rohkem tähelepanu pöörata! Tulbi tn kõnniteed vajavad arendamist.*
- *Kodanikega arvestamine on prioriteet, ei saa neist pelgalt ühe kamba soovidega üle sõita (nt arulage jalgrattatee Riia tn-sse rajamise plaan, SÜKU plaan, jne). Kõik selle rumaluse, mida on planeeritud kesklinna, saaks rajada Puiestee tn-sse sõjaväe-alale, mis on räämas, raisatud ja laguneb. Samas on see kesklinnast napi kilomeetri kaugusel ja vaba pinda tegevusteks palju. SÜKU asemel tuleks teha olemasolevad teed korda (Jaama tn, Männi tn ja mujal, kus laguneb olemasolev katend). Talvine lumekoristusafäär on selgelt lubamatu - oskamatud suvalised traktoristid ei tea ega oska lund lükata, pettusi on lükkamisel palju ja linn lükkab vastutuse mugavalt endalt partnerile, kes kasutab suvalist tankist-ettevõtet - see pole linn, millele mina oleks nõus enda makse maksma.*
- *Et Variku tänavale saaks kõnnitee täistänava pikkuses. Variku-Ristiku nurgale pole ehitatud sademevee kaevu. Sooviks väga, et Variku linnaosas ehitataks toidupood. Toidupoed jäävad pensionärile kaugele. Arvan, et see oleks küll hädavajalik igapäevaste ostude tegemiseks. Tänan, kui võtate ka minu ettepanekut kuulda ja arvestate sellega.*
- *Veel rohkem jalgrattateid. SÜKU ehitamine mitte kesklinna parki.*
- *Lisada linna joogiveekraane ja teha juurde rattateid.*
- *Seotud rattateede võrgud, tagada pidev rendirataste olemasolu. Liigun tihti ka suvel taksoga, sest linnarattaid pole suurem osa ajast saadaval, enda ratta omamine on ebamugav. Linna elektrirattad, kui neid on, on minu vähemaadele parim variant kevadest sügiseni ringi liikuda.*
- *Kergliiklusteid juurde, autosid vähemaks. Olla julgemad, rohkem riske võtta. Mitte heituda häälekast vähemusest ja mugavdunud konservatiividest. Ajutisest kergliiklusrajast loobumine oli vale. Progressi peab olema.*
- *1) Väga kehvas seisus kõnniteede kohta + ebaõiglane nõue sundida eraisikuid nende eest hoolt kandma. 2) elukvaliteeti teeb kehvemaks väga kallis lasteaiatasu + sh on kuu aega suvel veel lasteaed kinni ka (sh käib kaasas ajaplaneerimise nõue mitu kuud ette, kas laps on suvel valverühmas kindlatel päevadel või mitte - seda on nii pikalt ette väga keeruline planeerida). Vahel oleks hädasti vaja õhtust lastehoidu. 3) Palun-palun võtke midagi ette Kloostri tänavaga, et seal oleks võimalik turvaliselt ja mugavalt kõnniteel liikuda (sh lapsega käest kinni ja/või lapsekäruga).*
- *Jalgrattateede võrgustik võiks olla selline, et just lastele tähtsamad paigad oleksid rattaga kättesaadavad. Hetkel nt Sepa staadioni ja Tamme staadioni vaheline lõik liiga ohtlik algklassi lapsele üksi jalgrattal läbimiseks (jalgrattatee osaliselt puudub, mitu ohtlikku ülekäiku, kui on vaja osa teest sõita kõnniteel, siis on see ülikitsas ja on oht kokkupõrgeteks/kukkumisteks).*
- *Toetused renovatsiooniks ajaloolistele majadele, toetused laste huvitegevusele, toetused peredele ja noortele.*
- *Tasuta bussiliiklus tartlastele või siis vähemalt üliõpilastele. Kultuuritöötajate palgad tuleb viisakamaks teha. Ärge ehitage SÜKUt. Tehke Eedeni juures sild korda.*
- *Halb bussiühendus eakatele Raadi kalmistul käimisel, puudub otsene bussiühendus! Raadi linnaosas puudub ehitustarvete kauplus! Kaotada autovabaduse puiestee, selle asemel kasutada parke puhkamisvõimaluste loomiseks! Raadi linnaosas puudub eakatele sisehall sportimiseks!*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Bussiliiklus paremaks ja säilitada vanaaegseid erilisi ja huvitavaid hooneid ja proovida teha linnaelamuid korda järjest, mitte et üks maja on vana ja laguneb, kuigi teised ümber kõik korras ja ilusad (Karlova kõrvaltänavad).*
- *Näib, et linnasisene bussiliiklus hakkab kiratsema. Tuleb mõelda võimalustele, kuidas seda " elus hoida ". Sõidugraafikute hõrendamise asemel oleks neid vaja hoopis tihendada, see annaks paljudele autoomanikele võimaluse vajalikud sõidud teha bussiga, mille tulemusena väheneks õhusaaste linnas tervikuna. Kohati tundub, et linnakassas on raha piisavalt, sest mõnede ettevõtmiste tarvidus on küll kaheldav. SÜKU-le annan küll positiivse hinnangu, sest kõnesolev pargiosa pole küll säilitamist väärt, eriti kui arvestada asjaolu, et varemalt olid need alad kõik tihedalt hoonestatud.*
- *Parem ühistransport (piletihinnad ja väljumisajad), rattateede mitte tegemine, Kaubamaja lammutamine ja asendamine.*
- *Bussiliikluse tihedamaks muutmine Ihaste piirkonnas. Igas linnaosas peab olema lasteaed ja kuni põhikooli lõpuni haridusasutus, et ei oleks linnaosast väljas suuri mammutkoole.*
- *Tasuta ühistranspordi sisseseadmine. Mõttetult suurte rahakulutamise projektide tegemata jätmine ja selle raha suunamine abivajajatele.*
- *Linnavalitsusel tuleb tegeliku olukorraga kiiremini kohaneda: kui on ikkagi energiakriis või kliimakriis või majanduskriis, tuleb otsustada, mis on kõige olulisem ära teha ja mitte lihtsalt võtta uusi laene lihtsalt sellepärast, et jätkata kõiki toiminguid samas mahus ja sama moodi - lihtsalt sellepärast, et nii on alati tehtud.*
- *Üksikametnike võimu vähendada ja kuulata rohkem inimest - linnaelanikku, kui ta oma mure või ettepanekuga pöördub. Otsida ja leida lahendusi, avaramat, ettevaatavamat pilku linnavalitsusele, rohkem loovust.*
- *Toetada rohkem ettevõtlust (sportimisvõimalused, terviseteenused). Ehitada välja kõigis linnaosades turvalised ja kaasaegsed laste mängualad, olemasolevad esimesel võimalusel renoveerida.*
- *Suvel võiks rohkem olla üritusi nii lastele kui ka täiskasvanutele ja Tartu Linnavalitsus võiks teha tartlastele linnaliini linnasõidud tasuta.*
- *Tore oleks, kui enamikus linnaosades oleks rohkem mõnusaid kohvikuid, baare ja söögikohti, kuhu minna. Praegu on väljas käimine endiselt väga kesklinna põhine.*
- *Rohkem toetust sportimisele ja toetust Tartu Rokile, korvpallile.*
- *Toetada rahaliselt rohkem kultuuriühendusi ja projekte.*
- *Vanurid vajavad ujumis- ja sportimisvõimalusi. Kõik spordiklubid on orienteeritud noortele. Tartus peaks olema tervisekeskus koos basseiniga ja jõusaaliga, mis sobiks just vanuritele. Seal võiks olla taastusravi arstide vastuvõtud ilma saatekirjata, treeningud nii saalis kui basseinis, jõusaal koos treeneriga, kohvikud orienteeritud tervislikule toitumisele, kindlasti saun.*
- *Võiks käia koolides noortega rääkimas, kaasata õpilasesindusi. Eakatele pakkuda rohkem suhtlemisvõimalusi ja huvitegevust, minu linnaosas näiteks on suur osa elanikkonnast pensionärid, kes lihtsalt istuvad päevad otsa üksi kodus.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Lasteaedade järjekorrad, kohtade saamine on frustreerivad. Koolide remontimiste eelistused, põhimõtted on arusaamatud, eriti kuna mu laps on ühes mitmest remontimata eestikeelsest koolist kahe läikiva remonditud venekeelse kooli vahel. Tartu tegelikult ei armasta lapsi ega noori. Ma saan pragmaatikast aru ka, lapsed ei hääleta valimistel, aga kunagi need lapsed saavad suureks ja hääletavad jalgadega.*
- *Mänguväljakuid on vaja rohkem igas linnaosas. Annelinn kannatab selles osas, 9-korruseliste majade juures normaalseid mänguväljakuid ei ole. Peab minema teise juurde.*
- *Tartus on probleem lasteaiakohtadega, mis on meie pere jaoks praegu väga oluline. Rohkem uusi lasteaedu ja vanade ümberehitusi.*
- *Lasteaia kohatasu väiksemaks, võimalus lasteaeda valida reg. aadressi järgi, linnabussid tasuta.*
- *Tõhustada korrakaitset, kuna linnas on väga palju erinevas vanuses noori. Toetada noorte huvialavõimalusi läbi lapsevanemate toetamise, kuna huvialaringid on kallid ja vanematel toimetulekuga niigi raske - eriti, kui peres on mitu koolis käivat last.*
- *Võimalusel pakkuda koolidele rohkem rahastust, eelkõige selleks, et palgata rohkem nõustajaid ja psühholooge. Praegu ei ole haridusasutustes pakutavad toetused piisavad, et aidata noori, psühholoogidel on liiga palju õpilasi, kelle eest vastutada. Üks psühholoog 500 õpilase peale ei ole piisav.*
- *Koeraomanike käitumist vaja korrale kutsuda, sest pole enam mustamata muruplatse, kus väikelapsed saaks käperdada. Ränilinna oleks vaja teismelistele spordiplatsi.*
- *Raadile oleks vaja teeninduspindu. Hetkel siin ainult toidukauplused ja apteegid. Selleks, et riideid osta, meelelahutust nautida, tuleb sõita teise linna otsa.*
- *Eakate hooldekodu.*
- *Tartus peaks olema rohkem huvitavad tööd. Praegu minu meeles Tartus on sellega kriis. Noor inimene saab töötada ainult kontoris või teeninduses. See ongi suurem probleem, miks noored lahkuvad Tartust.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks?

- *Võiks lõpetada ära selle praktika, kus linnavalitsus sõlmib prügivedajaga lepingu, see aga saadab kliendi inkassosse kohe, kui sel on tekkinud kasvõi mõne eurone võlgnevus. Võlas oldud summa võiks ikka jääda suuremaks kui summa, mis kulub võla sissenõudmiseks. Ütleme nii, et vastav praktika on ikka tõeliselt häiriv. Teiseks võiks olla elektriratta kasutuseks normaalsed tingimused. Ei ole ootuspärane, et võttes ratta kasutuspileti üheks päevaks, tuleb ratta tagastamisel selle eest 80 eurot trahvi maksta. Ei saa nagu aru, et mille eest ja miks sellises summas, absurd. Kui ikka võtan päevapileti, siis võiks ka saada päeva normaalse inimese kombel sõita. Trahv ratta ööpäevaks enda kätte jätmise eest (2400 EURi) on muidugi kosmos. Ühesõnaga, kui ma miskit teenust linnas kasutan, siis on saanud minu praktikaks enne küsida, kas äkki ei ole tegu miski linna korraldatud teenusega. Kui on, siis ma reeglina loobun, igaks juhuks, mine tea, mis juhtub.... Ehkki liiklen ise jalgrattaga, ei saa ma aru, miks peab iga aasta keset linna rattaralli korraldama. Minu arust võiks selle kusagil linnast väljas korraldada. Ma ei ole näinud, et see väga pealtvaatajaid köidaks, küll on aga tuhandete kaupa neid, keda see häirib. Linna bussiliikluse korralduses häirivad kaks asja: 1. Tehnoloogia instituudi juurest ei saa bussiga otse kesklinna. Varasemalt läks sealt ikka kesklinna poole teele korraga 20-30 inimest (mõnesaja meetri raadiuses on Keemia hoone, Tehnoloogia Instituut, Füüsikum, Biomeedikum, Lastehaigla, Rahvusarhiiv, kaks suurt ühiselamut ja natuke eemal Tamme Gümnaasium - kokku mitu tuhat inimest). Seega korraldus, kus Kesklinna sõiduks tuleb kolistada pikk ring läbi Veeriku, on väga imelik. Paljud inimesed on üldse loobunud bussi kasutusest, ei viitsi nagu. Ülikooli linnaku ja kesklinna vahel võiks sõita suisa eraldi buss, usun, et reisijaid jaguks. 2. Hommikune ja päevane buss number 6 võiks kesklinna poolt tulles sõita endiselt sisse ka Waldorfkooli hoovile. Paljud lapsed läksid sellega hommikul kooli. Nüüd, kus see enam sinna sisse ei sõida, peavad lapsed suure tee ääres kõndima, mis muidugi on ohtlikum. Siis veel see, asi, et Riiga võiks rongiga saada. Või noh, kui päris ühe rongiga ei saa, võiks vähemasti Läti ja Eesti rongiliiklus kuidagi ühilduda: kui ühega tuled, siis saad teisega kohe edasi. Praegu on nii, et kui Lätist tuled, siis on Eesti rong juba pool tundi varem väljunud.*
- *Teha info kättesaadavus paremaks/lihtsamaks, kaasata elanikke linna arengusse linnaelu paremaks muutmisel, kasutada rohkem fakte ja analüüsi, mitte emotsioone ning argumenteerimata arvamusi.*
- *Kuulake rahvast ja ärge ehitage igal sammul maju, linnas ei ela nii palju inimesi.*
- *Kuulake rohkem rahvast ja tegelege raha suunamisega õigesse kohta. Nt nr 8 buss lõpetab tööpäevadel sõitmise kuskil 21-21.30 paiku. Lisaks on nr 6 buss hommikutundidel ääreni täis, lisaks ka koolipäevade lõpus, sest selle bussi marsruudile jääb ca 8 kooli, mille õpilased kooli/koju nr 6 bussiga liiguvad. Te võtate liini ära ja panete bussi hilisemaks, nii et paljud peavad nüüd teisi variante otsima. Jätnud siis vähemalt hommikul liinid samade aegadega käima. Te ju näete ära pileti statistikast, palju inimesi bussiga sõidab..... samal ajal panete juurde ööliinile busse, et vedada paari inimest.... arusaamatu.*
- *Rohkem rahvaga suhtlemist ja et infotunnid oleksid toredad.*
- *Suhtlus kodanikega ja nende kuulamine. Info-/heakorratelefon on täiesti 19. sajandi lahendus. Isegi Elva vallal on oma moodne äpp olemas.*
- *Kuulata rahva arvamusi, ettepanekuid. Märgata ja olla abiks - toeks üksinda elavatele eakatele. Hoolida-märgata, ulatada abikäsi hädasolijatele. Kasvatada kõigis oma linna tunnet; meie - teie eeskujuga ja siis on Tartu veelgi parem linn nii elanikele kui ka külastajatele.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Keskkond

- *Elavdada tegevust Emajõel ja selle kallastel.*
- *Emajõe-äärsed kallasrajad korda!*
- *Hoida linnas avarust - täis ehitada on lihtne, aga ehitiste arvelt avarust tagasi saada ei ole võimalik.*
- *Hoida Tartu elukeskkonda. Tartu on omapärane ja peaks vältima Tartu muutumist Tallinnaks.*
- *Hoidke sama kurssi ja toetage veelgi rohkem keskkonda (sh autovabadust) ja tervislikke eluviise soodustavaid projekte! Tartu peamiseks tõmbenumbriks on suurepärane elukeskkond.*
- *Hooldada veel paremini parke.*
- *Jätkata Emajõe-äärsete alade korda tegemisega.*
- *Jätke alles kesklinna rohelus.*
- *Jätke pargid ellu!*
- *Jätta kesklinna rohkem roheala.*
- *Jätta rohkem rohelisi ja puutumata kohti, mitte puutuda Emajõe kaldad randadest ülesvoolu.*
- *Kaitsta loodust ning vältida niigi väheseks jäänud metsade asendumist ehitistega.*
- *Keskkonnateemaga tegeleda rohkem.*
- *Keskkonnateadlikkus võiks olla suurem.*
- *Kevadeti tuleks puhastada tänavaid talvisest sodist. Tartu tänavad kevadel tolmavad hingematvalt ja näevad mustad välja.*
- *Kiiresti puhastada või korda teha kasutamata tööstushooned.*
- *Linnakeskkonna parandamine piiratud liikumisvõimega inimeste jaoks.*
- *Linnas rohkem rohelist keskkonda: pargid, alleed, väljakud.*
- *Maarja kirik võiks kelli helistada üksnes jumalateenistustega seoses ja võimalikult lühidalt - Tartus võiks olla vähem mõttetut mürareostust!*
- *Panustada linnas olevate parkide korrashoidu ja sellele, et neid mitte ära kaotada. See on Tartu suurim võlu koos Emajõega.*
- *Parandada ja hoida liigirikkust. Populariseerida lindude ja väikeimetajate (siilid, oravad jne) elukeskkonda linnas. Matta maha plaan Keskpark hoonestada.*
- *Pargi korrastamine Jaamamõisa linnaosas.*
- *Pargid võiksid leida rohkem kasutust.*
- *Puid ei ole piisavalt...suvel kergliiklusteel sporti teha (või isegi jalutada) lauspäikese käes on kohutav ja see asfalt kiirgab vastu ka veel kuumust. Palun hakake puid istutama, ei taha elada kivist linnas.*
- *Põhjapoolne sild. Toomemägi korda - park korda, Tähetorn ja Toomkirik nähtavateks ka all-linnast.*
- *Rohealad säiligu.*
- *Roheline Tartu,*
- *ROHELIST VEEL !!!!!!!*
- *Rohkem istepinke.*
- *Rohkem suvelilli.*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Keskkond

- *Sooviks väga, et Emajõgi oleks paremas korras ehk siis võimalus jalutada mööda ilusat promenaadi.*
- *Supilinna tiigi korrastamine.*
- *Säilitada kesklinna ja teiste linnaosade olemasolevaid puid ja rohealasid, vähendada muru niitmiste sagedust.*
- *Säilitada keskpark rohealana.*
- *Säilitada rohealad/pargid.*
- *Säilitagem rohelisus! Raja park, kesklinn - Emajõe vastaskallas, mille maad on maha müüdud mõttetute majade ehitamiseks.*
- *SÜKU asemel see park ise ligitõmbavamaks muuta.*
- *SÜKU ei tuleks ehitada sinna parki, kuhu teda tahetakse praegu ehitada.*
- *Tammelinna koerteaed, nagu on juba rajatud Tähtverre ja Annelinna. Tammelinnas on väga palju loomaomanikke, kes pikalt unistavad mänguväljakust, kus loomad saaksid vabalt joosta.*
- *Vähem betooni ja rohkem parke ja rohelust*
- *Vähem betooni südalinnas, rohkem rohelust. Kasutage neid hooneid kuidagi, mis tühjana seisavad (ERMi vana näitusemaja nt), ei tohi niigi vähese roheala arvelt kesklinnas veel kolekaubamaju jms juurde teha. SÜKU v KOKU v mis ta olema saabki, parem asukoht oleks hoopiski nt praeguse Atlantise alal, oleks väärikas vaade jõele ja ühtlasi ka jõeruum paremini kasutatud (no minge vaadake kasvõi nt Prahas v Roomas v mujal jõgede-linnas, kuidas on jõeäärset võimalik andekalt ehitada).*
- *Ärge valage nii palju betooni kesklinna. Neid ärimaju ja elamuid on küllalt. Ärge puutuge kesklinna ja Emajõe-äärset rohelust*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Teed, liikumiskorraldus

- *Arvestada linnaruumis ka kasvavate sõidukite arvuga ning tagada magalarajoonides elavatele inimestele võimalused normaalseks parkimiseks (nt parklate laiendamine, tasuta parkimisvõimaluse tagamine elumajade juures).*
- *Et oleks turvaline liikuda, on vajalik Bolti tõukerataste kasutamisel viia sisse kiiruspiirangud ja vanusepiirangud ja nii, nagu on vajalik rattaluba, ka tõukeratta kasutamiseks teada liikluseeskirju. On olnud tõsiseid olukordi liikluses. Teadaolevalt ka surmajuhtum. Loodan väga, et see olukord lähiajal muutub.*
- *Kehtestada linna sissesõidu keeld raskeveokitele ja bussidele, mille mootor ei vasta minimaalselt Euro 6 normidele. Hetkel liiguvad läbi Supilinna õlletehase veokid, mis vastavad euronormidele Euro 2 ja ülesse (nagu elaks arengumaal).*
- *Koristada kevadel varem tänavad tolmust.*
- *Kvartalisisesed teed korda :)*
- *Laupäeval võiks parkimine tasuta olla, sest siis oleks kesklinn ka laupäeval rahvarohkem.*
- *Linna maa peal võiks linn olla suuteline elementaarseid suviseid haljastustöid korraldama/teostama (Supilinn).*
- *Lisada kaameraid linna ühesuunaliste tänavate juurde, pidades silmas liiklushuligaane.*
- *Lumekoristus iga aasta jätab soovida. See peaks olema oluliselt parem, et ka väikelastega inimesed või puudega inimesed saaksid liikuda.*
- *Lõpetage see autovabaduse puiestee jant ära ja tehke Sõpruse sild korda, palun!*
- *Ma soovitaksin liigelda jala sellistes piirkondades, kuhu tavaliselt ei satu. Siis näeksite ja mõistaksite, kuhu on hädasti ülekäigukohti vaja teha. Liikluskorraldus kõrvalistel tänavatel vajab kindlasti tähelepanu.*
- *Mitte teha autoteid kitsamaks (vähendada sõiduradasid)!*
- *Mitte teha autovabaduse puiesteed.*
- *Parandage liikluskorraldust! Paljudel asjadel pole siin mõtet!*
- *Parem teehooldus talvel.*
- *Parkimisalade laiendamine, parkimiskohtade laiendamine kesklinna piirkonnas.*
- *Parkimiskaardi saamine soodustusega inimestele, kes tootavad A piirkonnas.*
- *Parkimismaja tooks kesklinna uuesti elu.*
- *Pöörake erilist tähelepanu teede seisukorrale linnaosade sügavustes, mitte ärge keskenduge ainult põhimaanteedele. Tallinnaga võrreldes on palgad Tartus tunduvalt väiksemad.*
- *Rattateed pole meie kliimas nii olulised, et autoteid ja parkimist nende arvelt oluliselt piirata!*
- *Ringtee ümber TARTU.*
- *Rohkem autoparklaid.*
- *Rohkem mõtlema rahva peale. Viimasel ajal oli palju rumalaid otsuseid, näiteks suvel panna teed kinni.*
- *Selle asemel, et arutada, kuidas meile on vaja SÜKUt, võiks mõelda ka sellele, kuidas linnaelanikud sinna pääsevad. Näiteks on Tartu LINNAS selliseid tänavaid, mille kõnniteed meenutavad kevadeti ja sügiseti loomaradu ning mida teatavatel juhtudel ei anna vältida, kui tahta jõuda kesklinna.*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Teed, liikumiskorraldus

- *Talvine teede hooldus.*
- *Tartu linn mulle väga meeldib, palju juba tehakse. Minu jaoks isiklikult jääb Raadi-Kruusamäe linnaosas koolist väheks. Töötavad samad foorid, kohati tundub suvaliselt töötavat.*
- *Tartu võiks ajada oma asja, nagu siiani on ajanud - kõik justkui hästi. Linna planeerimisel võiks vältida pisikesi ringristmikke ja mitte muuta autojuhtide elu põrguks näiteks autoradade rattateedeks muutmisega vms.*
- *Teed on tihti auklikud. Taara pst võiks see jõulukaunistuse valgusriba olla terve puiestee ulatuses, mitte lõppema Hurda ristil.*
- *Teed.*
- *Teede-tänavate korrastamine - arvestada tuleks kõiki liiklejaid, nii autoga, rattaga kui jalakäijaid. Ise esindan kõiki kolme ja tunnen, et just jalakäijana olen jäetud kõige kehvemasse olukorda. Kõnniteed halvasti hooldatud, lagunenud teekate, vihmaga porised, lompides, lumega hangedes või libedad. Ülekäiguradade juures kalded just teeületuskoha poole, mistõttu oled sunnitud kas lompi astuma, ringiga minema või mööduva auto poolt saada märjaks-poriseks pritsitud.*
- *Valgusfoor Aardla-Roopa risti.*
- *Võiks ära lõpetada linnukese pärast tehtud "elurikkuse" projektid ja autovabaduse puiestee.*
- *Väga suur probleem magamisrajoonide parkimiskohtadega. Autode arvu ei võeta üldse arvesse isegi uute linnaosade projekteerimisel. Linnavalitsus oskab seda probleemi väga halvasti lahendada. Paljudes kohtades on kahesuunalisest liiklusest jäetud üks sõidurada, kuna teisel on pargitud autod!*
- *Vähem konisid maas, vähem tänavavalgusteid.*
- *Vähendame autoliiklust. Keelata autode parkimine kesklinnas.*
- *Vältida selliseid projekte nagu Autovabaduse puiestee, Riia mägi jms.*
- *Ärge sulgege linnas suvel olulisi tänavaid. Küsige rahva käest, kuidas see neile meeldib. Viimane suvi 2022 sulgemine Vabaduse puiesteel oli tühi ja mõttetu.*
- *Ühiskondliku transpordivõrgu arendus vähendamaks autotranspordi osakaalu.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Jalgratta- ja kõnniteed

- *Autosid vähem kesklinna!*
- *Jalgrattateed võiks olla eri linnaosadega ühenduses ja turvalised. Nt Tammelinna suhteliselt võimatu rattaga minna.*
- *Jalgrattateed, mis ei ole võetud sõiduautode arvelt. Kergliiklusteid mööda peaks saama katkematult Tartu igasse punkti.*
- *Jalgrattateede arendamine oleks väga oluline.*
- *Jalgrattateede võrgustik võiks olla veelgi parem.*
- *Karlova kõnniteede korrashoid.*
- *Kergliiklusteede arendamine!*
- *Kindlasti peaks keskenduma kergliiklus- ja kõnniteede arendamisele. Tartu on ideaalse suurusega linn rattaga liiklemiseks.*
- *Kontrollige rohkem kergliiklusteede talvise hoolduse kvaliteeti. Kui need sahaga maasturid lume lihtsalt kuumaastiku kohal siledaks lükkavad, siis 1. Jalakäija ja jalgratturid ei taha seal ikka käia, kuna nüüd pole isegi näha, kus konarused on, ja 2. Nad ainult lisavad materjali järgmiseks jäätumistsükliks.*
- *Kruusamäel ja Annelinnas ei ole normaalseid kõnniteid, mida kaudu saaks bussipeatustesse kõndida. See ei ole normaalne, et mu jalanõud on sopased praktiliselt kesklinnas kõndides.*
- *Kõnniteed talvel on suur probleem.*
- *Mitte ülehinnata kergliiklusteede arendamist.*
- *Rattateed peavad olema sõiduteest ning jalakäijatest korralikult (füüsiliselt) eraldatud, st äärekivi või eristuv tasand.*
- *Rohkem kergliiklusteid ka jalgratturitele.*
- *Rohkem mõelda jalakäijatele.*
- *Rohkem rattateid.*
- *Rohkem tähelepanu jalakäijate mugavusele, mitte vuntsida ainult autoteid.*
- *Suurendada jalgrattateede arvu väljaspool linna.*
- *Suurendada kergliikluse võimalusi (kvaliteeti ja kvantiteeti).*
- *Teha jalgratta jaoks teed laiemaks, et oleks lihtsam üksteisest mööda sõita.*
- *Teha rattaga liikumine linnas väga mugavaks.*
- *Ärge minge lolliks nende kergliiklusteede ületähtsustamisega! Ega sellepärast autosid vähem ei sõida! Lihtsalt ummikuid on rohkem!*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Ehitustegevus

- *AEO peaks olema läbipaistvam ja kodanikke kaasavam. On piinlik, et Supilinnas ikka aetakse asju 20 aastat vana detailplaneeringu järgi, kui tegelikult on volikogu uuema üldplaneeringu vastu võtnud. Jääb mulje, et ametnikud tahtlikult töötavad vastu rahva valitud esindajate soovidele.*
- *Anne sild vajab kaasajastamist.*
- *Arendame linna rohkem inimesekeskseks, loobume autokesksusest.*
- *Eelkõige mõisaköis ei tohi lohiseda, nagu näiteks Elion kaevas kõnnitee üles, ajas kraavi kinni ja asfaldi sai tagasi 2,5 aastat hiljem ja siis lõhu seal neid lumelabidaid, lisaks linn peab olema konstruktiivne, eelkõige parandama ära vanad hooned ja tänavad ja alles siis, kui võhma veel alles jääb, tegelema uusrajatistega.*
- *Ekraani ei lammuta.*
- *Kesklinna hoonestamine, liiga palju mahajäetud ja kasutamata alasid. Tartu ei pea olema madal ja puust.*
- *Koolid ja lasteaiad tuleb kiiresti korda teha ehk renoveerida.*
- *Kui selle küsitluse olulised kitsaskohad üldse kunagi linnavalitsuse ja volikogu töölauale jõuavad, oleks vajalik esile tõsta meie linna hoonete väljanägemise parendamise viivitamatut vajadust!*
- *Lammutada võimalikult palju mahajäetud maju.*
- *Lasteaiad korda teha.*
- *Mina ootan SÜKUt!!!!*
- *Palun vaadake, millises seisukorras on Tartu põhikoolide hooned! Mõnda pole vist iial remonditud.*
- *Palun ärge ehitage kesklinna SÜKUt!*
- *Sild Kvissentali.*
- *Suunata tegevusi rohkem inimeste elutingimuste parandamisele.*
- *Tallinna suunalt sild Kvissentali.*
- *Tehke see Sõpruse sild korda juba, kole sild on, roostetab ja näeb stagna-aegne välja.*
- *Ära jätta SÜKU ehitus. Meile piisab kaubamajast nn Tallinna ülikool !!!*
- *Üldiselt on Tartu ilus, puhas ja roheline, kui vähegi võimalik, palun tehke midagi 9-kordsete elamutega, mis on ikka juba väga halvas seisus. Head otsustamist ja tarku mõtteid edaspidiseks!*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Ametnike töö

- *Elukutseliste ülbete ametnike vallandamine.*
- */.../ Poliitaktivismi totrusi (mis on idiootsuse ülim metamorfoos) peaks eirama. /.../*
- *Jätke võitlus võimu pärast!*
- *Kaasake visionääre, ehitage tulevikku, julgege võtta vastutust, sh tuleviku eest, loobuge mõttetutest poliitkorrektsetest kulutustest, kaasake tegelikult, mitte valikuliselt või näiliselt või pisiasjades (ka kaasav eelarve on oma mahult ühe pisikese linnaeluvaldkonna "ühe päeva taskuraha" = näiline tegevus)*
- *Keskenduda linnarahva vajadustele, mitte riigikogu ideedele.*
- *Koostöö igas valdkonnas.*
- *Käige ise jala ja sõitke bussidega iga päev, siis näete ka rohkem probleeme.*
- *Linn ei pea pimesi kuulama radikaalide arvamusi rohepöörde ja linnaruumi ümbermuutmise kohta, vaid peab tegema seda ise omast ajaloolisest tarkusest ja järjepidevusest - targu, aeglaselt ja kõiki osapooli kuulates. Taani ja Hollandi linnad on ju tõesti kaunid, aga meie elame Eestis ja meil on vaja oma lähenemisnurka, mis lähtub meie elukeskkonnast.*
- *Linna peaksid juhtima tõelised oma ala spetsialistid, mitte poliitikud, kellel puudub valdkonda puudutav haridus. Harimatus ja ahnus on kõige kurja juur, mis tänasesse Tartusse ei tohiks sobida. EDU TEILE KÕIGILE!*
- *Linnale kuluks ära väga palju parem linnaarhitekt ja samuti ülemaednik.*
- *Linnaosade erinevuste arvestamiseks ja elanikkonna vajaduste rahuldamiseks tuleks kaaluda linnaosade juhtimisega tegelevate struktuuride loomist.*
- *Linnaelanike taotlustele, küsimustele jms peaks vastama kiiresti, mitte n-ö viimasel seadusest vms lubatud päeval. Kõik puudused korraga välja tuua näit elamuprojektides, mitte tilgutama neid kuude kaupa, nagu eelnevalt poleks taotlust näinud, kuigi mitu korda tagasi saadetud, puuduste kõrvaldamiseks. Kõik sama valdkonna ametnikud peaks sama infot andma, mitte nii, et kõik oleneb ametnikust, kellega suhtled ja kui see puhkab, siis teised annavad hoopis teist infot, nõu või nõudmised teised.*
- *Linnavalitsuse tegelased hakaku tööle ja tehku seda, milleks nad seal on, mitte raha pärast ja partei armust koha täitmine.*
- *Lõpetada "kaasava eelarve ideedega" seonduvad rahalised kulutused ja tegeleda selle asemel hädavajalike linna haldamise ja korrashoidmise ülesannetega (Tartu ei ole mitte ainult kesklinna piirkond).*
- *Minu ettepanek ei loe midagi. Olen lihtrahvas ja neid ei kuula keegi. Või kuulab ära, väidab, et saab aru, aga teeb ikka nii, kuidas ise heaks arvab.*
- *Mis on ettepanekutest kasu, kui neid keegi niikuinii ei arvesta. Linna valitsemine on ju tänapäeval poliitiline protsess ja seni, kuni linnavalitsus (sh linapea) on poliitiliselt kallutatavad, ei arene siin kodanikualgatusel suurt midagi. Domineerivad valitseva partei/erakonna seisukohad.*
- *Mitte ainult "kuulata inimesi ära", vaid reaalselt võtta linnakodanikke (Supilinna kohalikke elanikke) kuulda ja teha ka otsuseid nende soovidele vastavalt. Mitmed Tartu linnavalitsuse ametnikud, ennekõike ehituse ja arhitektuuri osakonnast, ei saa siiani aru, et nad on maksumaksjate poolt ülalpeetavad!*
- *Mõistlik koostöö linna juhtimisel.*
- *Partei ja linnavalitsejate eneseregulaami piiramine. Liikluskorraldusse vastava erialalise ettevalmistusega inimeste kaasamine, rumalate inimkatsetuste (igasugused liiklusalased eksperimendid) lõpetamine.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Ametnike töö

- *Peaks erru minema.*
- *Planeeringute ja arengukavade tegemine ei muuda linnaelu paremaks, kui neist edaspidi ei lähtuta.*
- *Populism tuleb lõpetada.*
- *Puhkehetki spetsialistidele, et jõuaksid motiveeritult olla tööl. Töötada ametipostil, kui on tõesti soov seda tööd sisuliselt teha. Vastasel juhul pigem ei tasu.*
- *Pöörata tähelepanu ka korteriühistute tegevusele. Juhatused ei toimi ja elanikel ei ole kusagilt võimalik oma probleemidele abi saada.*
- *Reformil puudub kuulamise oskus.*
- *Rohkem analüüsida, st 7 korda mõõda, 1 kord lõika. Kui aega pole piisavalt, siis pigem jätta tegemata.*
- *Seda peab otsustama uus Linnavalitsus, kuidas valitseda õiglaselt.*
- *Soovitaks suhtuda abivajajatesse ja nende pöördumistesse inimlikumalt, kõigil ei ole juriidilist haridust ja osati pöörduvadki inimesed sellepärast, et saada kinnitust, kas nad on ametlikus keeles dokumente õigesti tõlgendanud.*
- *Tartu linnavalitsuse ja volikogu töö jätkuks üksmeelselt.*
- *Tehke rohkem tööd ja ärge logelege! Miks reedel ametnikud kadunud on? Miks ametnikke nii palju on?*
- *Tuleb tõsta linnapea palka kaks korda aastas, nagu möödunud aastal.*
- *Tuleb tööle hakata!*
- *Tööd peaks tegema, mitte ainult palka välja võtma!*
- *Vahetage linnavalitsus välja.*
- *Viia ellu kaasava eelarve raames tulnud ettepanekud.*
- *Volikogu liikmetele rohkem mõtlemist!*
- *Võtke eeskuju Tallinnast.*
- *Võtke õppust Kopenhaagenist või Amsterdamist.*
- *Võtta vastutus, kui midagi on valesti tehtud, ning seda ausalt tunnistada.*
- *Vähem populaarseid poliitilisi projekte ja rohkem päriselt elanike muredega tegelemist. Pole vaja endale põhjendada, mida ei saa, vaid leida lahendused, kuidas saab.*
- *Vähendada linnavalitsuse ametnike armeed ning teha protsessid / teenused tõhusamaks ja kodanike huvidest lähtuvaks.*
- *Ärge unustage, et nad on RAHVA poolt valitud linna ressursse targalt haldama!*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Vaba aja veetmise võimalused

- *Emajõgi atraktiivseks ja elu rohkem sinna äärde, nagu mujal maailmas.*
- *Just like in Tallinn, social life should be more appealing to foreigners.*
- *Jäähall.*
- *Kultuuripäevad.*
- *Loobuda projektist Poe tänava ja Kaubamaja vahelisel alal. Meil on piisavalt vaba aja veetmise kohti.*
- *More activities. It seems that the only thing we have to do here is drink and occasionaly some city event.*
- *Rohkem vaba aja veetmise võimalusi.*
- *Rohkem võimalusi discgolfi oskusi arendada.*
- *Ropka tööstuse rajooni võiks rajada ka spordiasutusi, kus toimuvad erinevad rühmatreeningud. Siiamaani kõige ligemal on Kesklinn või Annelinn. Sageli puudub motivatsioon nii kaugele sõita, vaid võiks olla ka ligemal sellised asutused. Kindlasti võiks rohkem tähelepanu pöörata ka linnaäärsetele rajoonidele, mitte ainult kesklinn.*
- *See on miljoni dollari küsimus! Aga oleks suurepärane, kui meie linnas oleks traditsiooniks Kassitoome kontserdile lisaks sarnast. Näiteks suvel, puhkepäeva hommikul enne linnamüra suurenemist, puhkpillide esituses pooletunnine äratus. Esinejad näiteks Elleri õpilased, ... Toomel, Vanemuise ees, ...*
- *Suurendada võimalusi harrastusspordi teenuse kättesaadavusele, nii noortele, täiskasvanutele kui ka eakatele.*
- *SÜKU peaks tulevikus muutuma meeliskohaks.*
- *Tartu võiks haridusele ja kultuurile maksimaalselt keskenduda.*
- *Tutvustada rohkem Tartu linna kultuuri, sh ajalugu.*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Kuulata elanikke ja eksperte

- *Arvestada elanike arvamustega.*
- *Arvestada elanike soovide ja vajadustega ja neile vastu tulla.*
- *Arvestada inimeste soovidega.*
- *Arvestada linnarahva soovidega.*
- *Arvestage tartlaste soovidega.*
- *Arvestagem linlaste arvamustega ka tulevikus.*
- *Elanike soovidega on hea töötada.*
- *Igihaljas teema: rohkem kaasata linnakodanikke arendustegevusse.*
- *Kaasata rohkem linnas elavate inimeste arvamust. Sageli otsustajad EI ela Tartu linnas.*
- *Koostage rohkem küsitlusi, kuidas inimesed soovivad, et linna muudetaks.*
- *Kui kuulata 50 + eluaastates haritud ja laia silmaringiga inimeste arvamusi.*
- *Kuulake ja arvestage linnarahvaga.*
- *Kuulake, mida räägivad Tartu kohalikud!*
- *Kuulata rahvast ja teha nii, nagu rahvas soovib. Meil on ju ühiskond. Erakonnad - nimi juba ütleb, et tehakse eraldi, aga võiks ikka ühiselt inimeste jaoks olemas olla ja üheskoos parema tuleviku nimel tegutseda. Mitte nii, et igaüks eraldi ja erakonnad võitlevad, vaid koostöö, hea koostöö on kõige alus!*
- *Kuulata rahvast, täita valimiseelseid lubadusi.*
- *Kuulata rohkelt ekspertide arvamusi (ülikool, spetsialistid).*
- *Kuulata rohkem elanikke.*
- *Kuulata rohkem linnaelanike arvamusi.*
- *Kuulata tavainimeste muresid.*
- *Otsuste tegemisel pidage nõu oma ala ekspertidega!*
- *Regulaarsed küsitlused, et teada saada, mida Tartus esmajärjekorras muutma peab. Linlastel on paljude asjade osas ühine arvamus.*
- *Rohkem arvamusi elanikelt.*
- *Rohkem inimestega suhelda.*
- *Rohkem küsitlusi elanike seas.*
- *Rohkem linnaelanike arvamusega arvestamist.*
- *Räägi inimestega.*
- *Saatke laiemalt küsimustikku, tutvusringkonnas pole keegi saanud vastata :)*
- *Suhelda linnaelanikega ja arvestada rohkem nende ettepanekutega, kui võimalik, ja usaldada ja kasutada rohkem akadeemiliste inimeste nõuandeid.*
- *Suhelda rohkem erinevate linnaosade elanikega, soovitan käia kohapeal tihedamini.*
- *Suurem suhtlus Tartu linna elanikega.*
- *Tehke rohkem uuringuid ja küsitlusi elu ja soovide kohta kõigis linna piirkondades.*
- *Toetada tartlasi.*
- *Tulge rahvale lähemale!*
- *Usaldage oma eriala spetsialiste.*

Lisa 3

Kuidasmuuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Laste ja noortega seonduv

- *1,5-aastastele rohkem lasteaeda kohtasid!*
- *Hoidke noored vaos.*
- *Jaan Poska Gümnaasiumi vetsudesse võik kätekuivatuspaberit hankida. Aasta aega pole juba :(*
- *Kaasake ettevõtteid aktiivselt õpilastele töökohtade loomiseks.*
- *Kuidas luua võimalused noortele peredele, et nad ei peaks Tartust välja kolima, et esmast kodu soetada?*
- *Lasteaed ja kool Ihastesse.*
- *Lasteaia kohamaksu langus või tasuta toitlustus.*
- *Lasteaiakoht peab olema ilma kohatasuta!*
- *Lastele võiks võimaldada tasuta koolitoitu (vähemalt algklassides).*
- *Mõelge veel rohkem lastele.*
- *Noorte vaimse tervise tugikeskus, kuhu saab kohe pöörduda abi saamiseks.*
- *Näib, et Eesti suuruselt teine linn võiks olla oma avatud noorsootöölt kõrgemal tasemel ja paremate tingimustega. Noored väärivad esteetilist ja meeldivat keskkonda. Töötajad paremaid palkasid jne.*
- *Olles ise aktiivselt seotud tudengielu ja tudengiaktiivsuse arendamisega, sooviksin, et Tartu linn paneks rohkem rõhku Tartu kui tudengilinna maine kujundamisele Eestis laiemalt - miks on Tartu parem õppekeskkond kui Tallinn ja miks just siia tulla. Pakkuda ka rohkem tuge näiteks tudengiorganisatsioonide tegevustele.*
- *Paljulapselised võiksid saada muuseumisse tasuta ja ühe perepileti etendusele (130 eur on keskmiselt teatrikülastus, kui kõik pereliikmed osalevad).*
- *Planeerida tegevust 10-16-aastastele, noortekeskuseid.*
- *Rohkem huvitavaid asju vaestele üliõpilastele.*
- *Rohkem lapsesõbralikud.*
- *Supilinna piirkonnas on kerkimas üha enam uusi elamuid, mis toob küll linnaossa enam inimesi, kuid siiani ei ole jõutud (munitsipaal)lasteaia ehituseni. Samuti on ka piirkonnakooliga seis kehv.*
- *Toetage laste huviharidust!*
- *Võtke rohkem kuulda lapsi ja noori!*
- *Ülejõel võiks ka olla mõni laste mänguväljak.*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Ühistransport

- *Bussiliiklus Kvissentalist Turu tn poole, võiks olla ilma ümberistumiseta kesklinnas. Praegu võtab tööle jõudmine autoga võrreldes liiga palju rohkem aega, kesklinnast jalgsi koju või tööle pikk maa, 3km.*
- *Bussiliiklus Ropka suunas tihedamaks. Enne käis 5 bussi, nüüd ainult 1.Miks lõpetab nr. 9 E - Kaubamaja. Miks mitte kaugemale, kus on elamurajoon?*
- *Bussiliiklus toimivamaks.*
- *Bussiliikluse muutmise asjus.*
- *Bussiliikluse.*
- *Ehitada välja P+R süsteem, et oleks linnas vähem autosid.*
- *Linna ühistransport võiks sõita otse ühest linna servast teise läbi kesklinna, mitte tiirutada igast sopist läbi. Nii kasutaks ise ka aeg-ajalt ühistransporti. Praegusel kujul on kõik Tartu linnaliinid, välja arvatud liin nr. 1, kasutuskõlbmatud, sest need sõidavad lihtsalt liiga kaua ja liiga harva.*
- *Palun parandage bussid ja bussiliiklus ära.*
- *Tallinnas on olnud pikalt tasuta ühistransport. Saan aru, et Tartus pole selline asi võimalik, küll aga võiks ühistransport vähemalt õpilastele olla tasuta.*
- *Tasuta bussisõit kõigile tartlastele.*
- *Teha korralik ööliini ühendus kesklinna ja teiste linnaosade vahel. Väljumine võiks olla iga 1h või 1h 30min tagant.*

TURU-UURINGUTE AS

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Muu

- *Avalikud üritused*
- *Et parkides, koolide ja mänguväljakute lähedal poleks joodikute punte, st politsei võiks neis kohtades rohkem ringi liikuda.*
- *Mitte unustada teisi piirkondi kesklinna kõrval, nt Annelinna mitmekesistamine (büroohooned, normaalsed söögikohad jms)*
- *Rohkem üritusi ja promo turismipunktina, sest tore on linnas jalutades näha täis restorane, tänavaid jne.*
- *Võiks olla rohkem väikesi piirkondlikke esmatarbepoode: leib, piim. Endise Raudteelaste Klubi, hiljem muuseumi kohta võiks arenguplaan olla. Sinna võiks teha ka toidupood, kohvik või miski söökla, kus kasutatakse viimase kuupäeva toiduaineid. Kuperjanovi t. Humana on riidepood, kus käiakse palju ja eriti tulevad siia rongilt maapiirkondade inimesed, sooduspäevadel Tartus elavad välispäritolu inimesed. Selles majas võiks teha midagi vähekasumlikku, aga inimesi toetavat.*
- *Jätkata ja intensiivistada kõiki selliseid tegevusi, mis soodustavad kõrget palka maksvate ja suhteliselt suure töötajate arvuga ettevõtete-asutuste juurde tulekut Tartu linna või linna lähiümbrusse.*
- *Kohalikele võiks olla rohkem töövõimalusi ja eelistusi. Lisaks on üürihinnad muutunud meeletult suureks, rääkimata kommunaalmaksudest. Palkade ja üürihindade suhe on Tallinnaga võrreldes ebaproportsionaalsem, seega suunduvad paljud noored Tartu jäämise asemel pealinna.*
- *Mõistlikke investeeringuid ja kulusid tuleks pseudotegevuste pealt kokku hoida.*
- *Palgata rohkem töölisi maksuametisse, et vähendada rahva maksudest kõrvale hiilimist. Rohkem makse tähendab rohkem raha, tänu millele saab linn kiiremini areneda.*
- *Pange mõned kohalikud maksud peale, et rohkem tehtud saaks.*
- *Rohkem tänavaprügikaste, kuhu saab visata väikest prügi.*
- *See taaramasin, mis ise taara ära sorteerib.*
- *Ametnik võiks linna veebilehel vastata kiiremini, mitte ootama, kuni 30 päeva hakkab täis saama. Ei taha saada formaalseid vastuseid. Veidi rohkem viisakust oleks ka hea. Bussiootepaviljonides on antud bussiinfo (GoBus) telefon, kus vastavad linnavalitsuse viisakad ametnikud, aga viisakas vastus ei võrdu alati oodatud vastusega, suunavad edasi GoBus`le, aga oleks tahtnud kohe sinna helistada.*
- *Kodulehele võiks teha eraldi alajaotuse - linnakodanike ja külaliste heade ideede sahtel. Neid katalogiseerida ja mõne idee vastu suurema huvi tekkel neid ellu rakendada. Need ideed võiksid olla kõigile nähtavad ja nende taha hääli või protsente koguda. Kaasaval eelarvel on häid ideid, aga need on ühekordsed ja kui neid see aasta ei valita, siis need hääbuvad.*
- *Kultuuriaknas võiks olla kirjas KÕIK sündmused (kultuur, sport, meelelahutus) päevade kaupa. Praegu seda ei ole, alles mõne päeva pärast saab teada, et toimus mingi sündmus.*
- *Tehke normaalne veebileht, hetkel on seal palju mõttetut ja ebavajalikku infot ja vajalikku ei leia üles.*
- *Võiks olla paremini teada, kui valitakse midagi Tartu linnaga seotut. Näiteks see uus Tartu logo. See läks minust nii mööda, et ma ei saanud kaasa rääkida. Hääletada endale meeldiva logo poolt. Praegune on lihtsalt nõme. Aga kuna ma hääletamisest osa ei võtnud, siis pole mul ka kedagi peale enda süüdistada. :)*

Lisa 3

Kuidas muuta elu Tartu linnas veelgi paremaks? – Muu

- *Eakate hoolekanne vajab veel arendamist (probleem kõikjal Eestis, aga Tartu võiks olla eeskujuks), eriti püsivat hooldusteenust vajavate eakate osas.*
- *Kultuuriasutuste toetuse suurendamine.*
- *Muuta pensionäride sotsiaalkaitse paremaks.*
- *Rohkem tähelepanu puuetega inimestele ja lähedastele, kes hooldavad puudega inimest.*
- *Suurem rõhk nendele peredele/ inimestele, kellel on toimetulekuga probleeme või vajavad abi igapäevaelu/ravi korraldamisel.*
- *Tegelda "katkiste" laste ja peredega.*
- *Võimalus rääkida vene keelt lasteaedades ja koolides, lastel on õigus õppida ja rääkida oma emakeeles, koolide ja lasteaedade ehitus vene keelega, neid ei piisa kõigis valdkondades.*
- *Arengukavasid ja suuremaid plaane linna arendamiseks võiks rohkem tutvustada elanikele nende koostamise ja arutelude faasis ja elanikke rohkem kaasata aruteludesse.*
- *Esitage reklaame vene keeles.*
- *Hoolitsege linna elanike, mitte erakonna häältesaagi eest!*
- *Igale perele väike kutsikas.*
- *Jäik keelepoliitika kõigile peale tudengite.*
- *Legaliseerige kanep!*
- *Less restrictions on jobs as to do with language.*
- *Mis iganes hangete koostamisel ei tohi peamiseks olla madal hind.*
- *Mõelge tulevikule.*
- *Peatage Ukrainast pärit migrantide sissevool.*
- *Rohkem Eesti lippe, aitäh!*
- *Terviklahendusi on vaja. Läbimõeldust ja pikka kava.*
- *Toomkirikuga seotud küsimused.*
- *Vajalik parem planeerimine erinevate tööde kokku sobitamisel, et värskelt remonditud tänavat ei kaevataks uuesti üles plaanipäraste torutööde teostamiseks.*
- *Vene immigrantide suure arvu ja ebaadekvaatsete ukrainlaste tõttu rohkem seadust ja korda.*
- *Vähem välismaalasi (üldiselt) lasta siia elama (venelased - nende keelt kuuleb viimase poole aasta jooksul väga palju rohkem kui oma emakeelt).*